

HAL
open science

Sherpa-English and English-Sherpa Dictionary With Literary Tibetan and Nepali equivalents

Nicolas Tournadre, Lhakpa Norbu Sherpa, Gyurme Chodrak, Guillaume Oisel

► **To cite this version:**

Nicolas Tournadre, Lhakpa Norbu Sherpa, Gyurme Chodrak, Guillaume Oisel. Sherpa-English and English-Sherpa Dictionary With Literary Tibetan and Nepali equivalents. Vajra Publications, 2009, 978-9937-506-35-9. hal-03768783

HAL Id: hal-03768783

<https://hal.science/hal-03768783v1>

Submitted on 23 May 2023

HAL is a multi-disciplinary open access archive for the deposit and dissemination of scientific research documents, whether they are published or not. The documents may come from teaching and research institutions in France or abroad, or from public or private research centers.

L'archive ouverte pluridisciplinaire **HAL**, est destinée au dépôt et à la diffusion de documents scientifiques de niveau recherche, publiés ou non, émanant des établissements d'enseignement et de recherche français ou étrangers, des laboratoires publics ou privés.

Sherpa-English and English-Sherpa Dictionary

**Sherpa-English and English-Sherpa
Dictionary**
with Literary Tibetan and Nepali equivalents

**Nicolas Tournadre, Lhakpa Norbu Sherpa,
Gyurme Chodrak and Guillaume Oisel**

ཤར་བའི་གཏམ་སྐད་ཚིག་མཛོད།

བདེ་ཆེན་རབ་བརྟན། ཤར་པ་ལྷག་པ་ཉེར་བུ།
འགྲུར་མེད་ཚོས་བྲགས་དང་། ཚེ་རིང་རྣམ་རྒྱལ་།

First Edition, 2009

Published by:

Vajra Publications

Jyatha, Thamel,

P.O. Box 21779, Kathmandu, Nepal

Tel.: 977-1-4220562, Fax: 977-1-4246536

e-mail: bidur_la@mos.com.np

www.vajrabooks.com.np

Distributor:

Vajra Books

Kathmandu, Nepal

© by Authors

Cover photo © by Nicolas Tournadre

ISBN: 978-9937-506-35-9

Printed in Nepal

Table of contents

Foreword.....	7
Preface.....	9
Acknowledgments.....	13
Overview.....	15
Introduction	17
1. The Sherpa people and the Sherpa-speaking area	19
2. The Sherpa language	21
2.1 Linguistic affiliation	21
2.2 Dialect variation	21
2.3 Languages closely related to Sherpa	22
2.4 Emergence of a writing system for Sherpa	22
2.5 Previous studies of the Sherpa language	23
3. Sherpa romanization	24
3.1 Pronunciation of the letters	24
3.2 Tone registers	29
3.3 Tone contours	30
3.4 Vowel length.....	30
4. Sherpa script in the dictionary	30
4.1 The alphabet	31
4.2 Spelling issues	32
4.3 Syllable structure.....	33
4.4 Pronunciation of the second syllable.....	41
5. Guide for the user of this dictionary	43
List of abbreviations	44
Sherpa-English-Tibetan-Nepali dictionary	45
English-Sherpa dictionary	155
Nepali Sherpa dictionary	203

Appendices	255
Appendix 1 Transliteration	257
Appendix 2 Choosing a script for Sherpa	259
Appendix 3 The main phonological and morphological characteristics of the Sherpa language	262
1. The phonemic system	262
2. Phonological correspondences of Literary Tibetan in Sherpa	264
2.1 Suffixed letters.....	264
2.2 Initial consonant clusters.....	267
2.3 Loss of aspiration	268
2.4 Tone shifts	268
3. Main morphological characteristics.....	269
3.1 Nominal suffixes	269
3.2 Adjectival suffixes.....	270
3.3 Linking verbs.....	270
3.4 Verb suffixes	271
3.5 Verb stems	274
3.6 Variation of the stem according to the verbal suffix.....	276
3.7 Negative affixes.....	279
3.8 Interrogative particles.....	280
Appendix 4 Irregular verbs	281
 Bibliography	 291

Foreword

As is the case for many indigenous peoples around the world, the preservation of culture and identity is important for the Sherpas. Language and scripts play an important role in this endeavor.

The Sherpas are one of the main Himalayan indigenous ethnic groups, and their language is widely spoken in many isolated communities. Unfortunately, its use is diminishing rapidly due to the influences of outside society and culture. Luckily, many Sherpas of the present generation feel strongly that preservation of the language is important. Therefore, all of us must work hard to make this happen. This Sherpa-English dictionary, which has been compiled by expert linguist Professor Dr. Nicolas Tournadre, Lopon Gyurme Chodrak Sherpa, Dr. Lhakpa Norbu Sherpa, and doctoral student Mr. Guillaume Oisel, is an excellent model of the kind of high quality work that will help conserve the Sherpa language. I would like to thank all the co-authors for their dedication and contributions.

The financial and logistic support of The Mountain Institute played a vital role in completion of this valuable work. I trust that this dictionary will play a positive role in conservation of the Sherpa language.

Nawang Tenzin Zangpo,

Reincarnate Lama,

Tengboche Monastery,

the 6th of February 2007

ངོས་སྤྱོད།

༡༡།

དང་འཛམ་གླིང་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་རྒྱུད་ཡིག་རྣམས་མི་ཉམས་ཤོང་འཕེལ་གྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་གཤམ་ཆེ་བ་བཞིན།
 འདིར་ཤར་པ་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིག་མི་ཉམས་ཆེད་ཤར་པའི་རྒྱུད་ཡིག་གཤམ་ཆེན་པོ་ཡིན། རྒྱུད་ཡིག་མེད་ན་ཤར་པའི་མི་རིགས་ཀྱི་ནང་ནས་བྱུང་
 ཟེན་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཐུབ། ཤར་པའི་རྒྱུད་ཡིག་ནི་རྟི་མ་ལ་ཡའི་མི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིག་ཁུངས་ལྡན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྤོན་ནས་ད་བར་
 མི་དམངས་ཡོངས་ལ་ཁྲུབ་བརྒྱུ་བྱེད་པའི་བོད་སྤོད་བྱེད་བཞིན་པ་ཡིན། ད་ལྟ་ཐང་སྤོད་ཤོག་ཤར་ལྷག་པ་ཉོར་བྱེད་སོགས་ནས་སོ་སོའི་ལུང་
 པའི་གོམས་གཤམ་དང་རྒྱུད་ཡིག་ཅུ་ཆེར་བརྒྱུད་ཞིང་མི་དམངས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་སྒྲུབ་བཞིན་ཡིན་མོད། ཕྱིས་སུ་བྱུང་བུ་ཆེད་རྒྱུད་ལྡན་འདི་ཙམ་འབྱུང་
 བ་ཡང་ཆེས་དགའ་བ་ཡིན་པས་ཀུན་གྱིས་དོ་སྣང་མཛད་དགོས། ད་རེས་ཤར་པའི་རྒྱུད་ཡིག་སྤོད་མཚན་བྱེད་དུ་དམིགས་ནས། ཐང་
 སྤོད་ཤོག་ཤར་ལྷག་པ་ཉོར་བྱེད་ལགས་དང་། སྤོད་ཆེད་སྤོད་དཔོན་འབྲུང་མེད་ཆོས་གྲགས་ལགས། ཕ་རན་སིའི་མཁས་དབང་ཉི་ལྟ་བུ་ཆེན་
 རབ་བཏན་ལགས། ཕ་རན་སིའི་སྤོད་བྲུ་ཆེན་མོའི་དགེ་བཤེས་སྤོད་མ་གྱི་ཡོམ་བཙས་ནས་ཤར་པའི་ཆོག་མཛོད་འདི་ཉིད་གསར་དུ་བྲིས་ཏེ་གང་
 ལེགས་ཐོན་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་བསྐྲུགས་བརྗོད་ལུ་བ་དང་ཆབ་གཅིག་ འདིར་ཤར་པའི་ཆོག་མཛོད་ཆེད་རྒྱབ་གཉེར་མཐུན་རྐྱེན་གནང་མཁམ་
 ས་མཐོའི་ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་པའི་དབུ་འཛིན་ཐང་སྤོད་ཤོག་ཤར་ལྷག་པ་ཉོར་བྱེད་གཙོ་ལས་བྱེད་ཡོངས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ལྷུ་རྒྱ་བཙས།

སྤུལ་མིང་དག་དབང་བསྟན་འཛིན་འབམ་པོ་ནས། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༧་ལྟ་ཆོས་༦་ལ།།

Preface

The Sherpas are a minority ethnic group of Nepal. Their ancestors are believed to have migrated south from the Tibetan plateau over 500 years ago, and entered into the Khumbu, a vacant valley on the south slopes of Jomolangma (Mount Everest / Sagarmatha). The Khumbu was regarded as a *beyul* - one of Padmasambhava's sacred hidden valleys. The culture and language of the Sherpa people evolved in this isolated environment, and thus developed their own unique characteristics over the centuries.

Sherpa is one of the Tibetic languages within the Tibeto-Burman group of the Sino-Tibetan family of languages. In recent years, the use of the Sherpa language has been declining rapidly. Because of unfavorable education policies and the increasing influence of dominant cultures, Sherpa is not being effectively passed on from one generation to the next, and it is not properly documented or taught in schools. If no action is taken, the Sherpa language could die out within several generations, thus threatening our identity and culture.

As a member of the Sherpa community, I am very proud of our unique culture and traditions, and the prospect of losing this heritage has been worrying me. In the year 2000, I had an opportunity to express these concerns to the Tengpoche Rinpoche, Nawang Tenzin Zangpo. Rinpoche not only shared my concerns, but he himself had been thinking about compiling a glossary of Sherpa words for quite some time. Towards this goal, he had already collected a trunk full of documents. We agreed that the responsibility of preserving a language lies with the people who speak it. Therefore, we agreed that we must try to do something before it was too late.

At that time, I was working on a multi-year Project in the Tibetan Autonomous Region (TAR, PRC) which made it difficult to start up language conservation in Khumbu. But in 2003, Rinpoche initiated the work of documenting the Sherpa language, with the assistance of Loppon Gyurme Chodrak, a native Sherpa who had graduated from a program in advanced Buddhist studies in India. By the time I returned from Tibet in 2005, over 10,000 Sherpa words had been collected and documented - with expanded definitions and explanations - to produce the draft *Sherpa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long* ("The great Sherpa dictionary: a clear mirror"). This compilation also contains histories and biographies of religious sites and personalities of the Solukhumbu region.

In 2005, at Rinpoche's request, I took over responsibility for completing the Sherpa dictionary project. The first priority was to assist with completion and publication of the *Shar pa'i tshig mdzod*

chen mo kun gsal me long. The second priority was to make the work more accessible. While the *Shar pa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long* is an invaluable compilation and a great resource book, it is written entirely in the Sambhota (Tibetan) script, and thus cannot be used by younger generations of Sherpa, who are educated only in Nepali and English. This led to the idea of developing a Sherpa lexicon with English, Nepali, and Tibetan translations, using Sambhota, Roman, and Devanagari scripts.

The challenge was that simply knowing how to speak the three languages is not enough to develop a quality language dictionary. It requires input from many speakers, and from expert linguists. We were fortunate that we were able to call on the expertise of Dr. Nicolas Tournadre, Professor of Linguistics at University of Provence, France who specializes in Tibetan languages. Dr. Tournadre not only agreed to collaborate on the dictionary, but also involved his doctoral student, Mr. Guillaume Oisel. They took an active role in developing the Sherpa orthography and romanization system, in analyzing Sherpa phonology, and in providing Tibetan translations. Mr. Oisel took on the initial bibliographic research, computer entry, formatting, and layout of the dictionary. Most importantly, they contributed the academic rigor and linguistic expertise necessary to produce a quality work.

Mr. Gyurme Chodrak, for his part, contributed to the writing of Sherpa words using the Sambhota script. Many of the Sherpa words in this dictionary were borrowed from the *Shar pa'i tshig mdzod chen mo* - though it must be noted that, in order to represent authentic spoken Sherpa, we had to modify many words before integrating them into the dictionary, as they reflected the influence of Literary Tibetan. My own contribution was not that of an expert, but rather, a jack-of-all-trades. I assisted with ensuring overall consistency in translations between languages (Sherpa, Tibetan, English, and Nepali), and provided information on the Sherpa words and their pronunciation. I also raised some funds to support the operating costs of the project and served in the role of Director for the Project.

This dictionary thus represents a great collaborative effort, and is the result of nearly four years of hard work (2005 to 2009). My wife Helen Sherpa and our children kept asking when the project would be completed. My 13 year old daughter, Pasang Yangjin, once said “it seems odd that my father is making a Sherpa dictionary but I know so little of it”. This dictionary has been prepared both to help preserve the language and to help younger generations of Sherpas become more familiar with their ancestral language. Documentation of a language has no use unless there are people to use it. I

hope many interested young Sherpas will find this helpful to reconnect with their community and culture.

Although there are some dialectal differences, there is generally good intelligibility throughout the whole Sherpa linguistic area. Some would argue that the differences are significant between Solu and Khumbu. In any language, similarities and differences can be found. If the aim is to take into account all the dialectal variations, then designing a dictionary can become overwhelming. Therefore, it must be stated here that this dictionary is based mainly on the Khumbu dialect. I hope that this work will provide a basis for Sherpas from different regions to judge for themselves the similarities and differences. As we learn more about the language, we hope to offer information about other dialects and varieties.

Lhakpa Norbu Sherpa, PhD.,

Project Director of the Sherpa Language Preservation and Development Program,

Kathmandu, Nepal, June 2009

Acknowledgments

The completion of this work would not have been possible without the contributions of a number of highly motivated individuals.

The Tengboche Rinpoche, Ngawang Tenzing Zangbu, deserves our special gratitude for initiating this work and for serving as a continued source of inspiration and encouragement.

Dr. Nancy Caplow provided valuable input throughout the project, reading the entire manuscript several times at various stages. We are especially grateful for her thorough review of the Introduction and Appendices, and her insightful comments on aspects of the linguistic analysis and presentation. She also checked and edited all dictionary entries, clarifying English definitions and grammatical labeling. Her edits and her suggestions regarding overall organization and structure have greatly improved this work.

Ms. Pasang Dolma Sherpa assisted with Nepali translations and devoted considerable time to the typing of the Devanagari entries. Mr. Yuba Raj Ghimire and Mr. Bhim Narayan Regmi reviewed and edited the Nepali translations.

Originally from the Tö area of the Tibetan Autonomous Region, Trulku Ngawang Chokdup is bilingual in Sherpa and Standard Tibetan, and is also highly educated in Literary Tibetan. He was thus able to offer to refine some of the definitions and translations, clarify and confirm the pronunciation of Sherpa words, and also provide many useful comments on the development of the Sherpa orthography.

Mr. Michel Tournadre edited the illustrations and converted color photographs to black and white. Dr. Jeremy Spoon provided information on Sherpa plant and animal names.

We are also grateful to the many other members of the Sherpa community who took an interest in this project and provided encouragement.

Finally, we would like to acknowledge financial support from the Ford Foundation and the Royal Netherlands Government, which was made available through The Mountain Institute (TMI). The Lacito Laboratory of the CNRS (Centre National de la Recherche Scientifique) supported the travel costs and time of Dr. Nicolas Tournadre and Mr. Guillaume Oisel with PICS grant No. 2554. The University of Virginia's Tibetan and Himalayan Digital Library (THDL) program and the CNRS Dallith website have offered to host this document on their websites in future.

Overview

There are three sections to this book: five introductory chapters, the body of the dictionary, and four appendices.

The introductory chapters provide background on the Sherpa people and the Sherpa-speaking area (Chapter 1), the Sherpa language (Chapter 2), the system of romanization used in this dictionary to represent Sherpa pronunciation (Chapter 3), the Sambhota script as it is used to write Sherpa (Chapter 4), and a guide for users of the dictionary (Chapter 5).

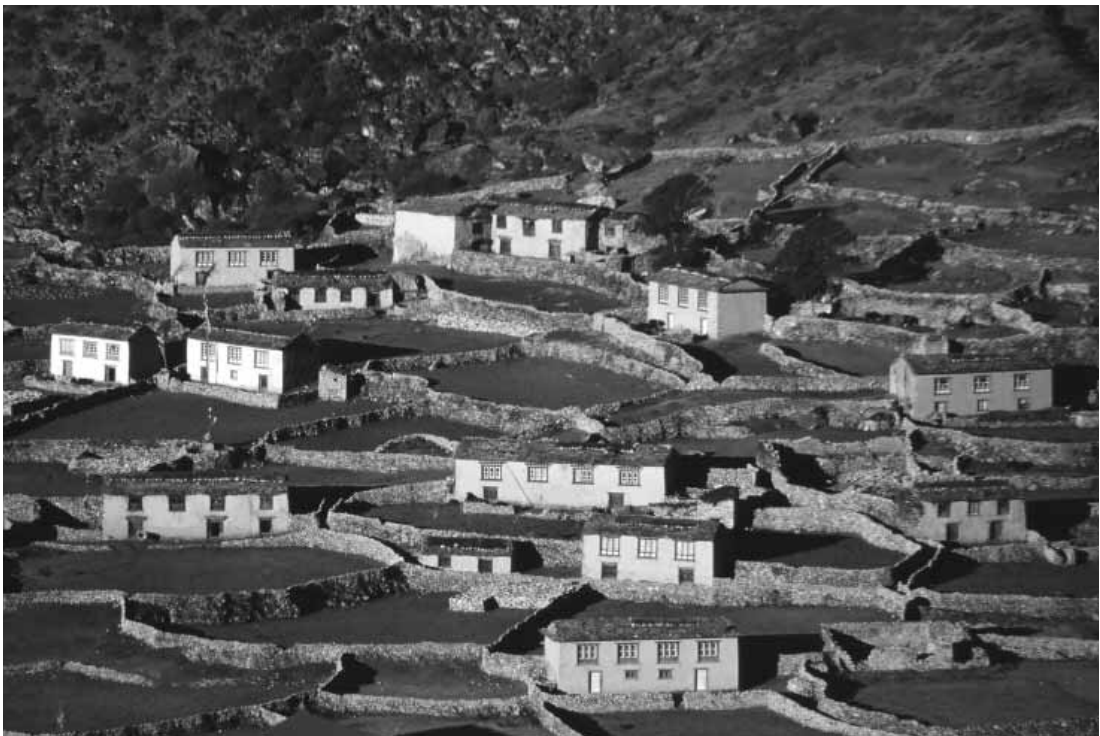
The body of the dictionary consists of three parts: first a Sherpa-English-Nepali dictionary, next an English-Sherpa dictionary, and finally a Nepali-Sherpa dictionary.

The appendices provide further linguistic detail on the system of transliteration (Appendix 1), factors taken into consideration in developing a script for Sherpa (Appendix 2), the main phonological and morphological characteristics of Sherpa (Appendix 3), and a table of irregular verb forms (Appendix 5).

© Lhakpa Norbu Sherpa

Khumjung village with Mt. Amadablam in the background

© Lhakpa Norbu Sherpa

Thameteng, one of the last villages with a traditional architecture

© Lhakpa Norbu Sherpa

Students in a classroom of Hillary School in Thame village

© Lhakpa Norbu Sherpa

Ancient mani stones along the trail to Sewongma village

© Lhakpa Norbu Sherpa

Changing generations of Sherpas in Khumbu

© Lhakpa Norbu Sherpa

Himalayan tahr among lush monsoon vegetation in Sagarmatha National Park

A monk dressed to perform black-hat dance

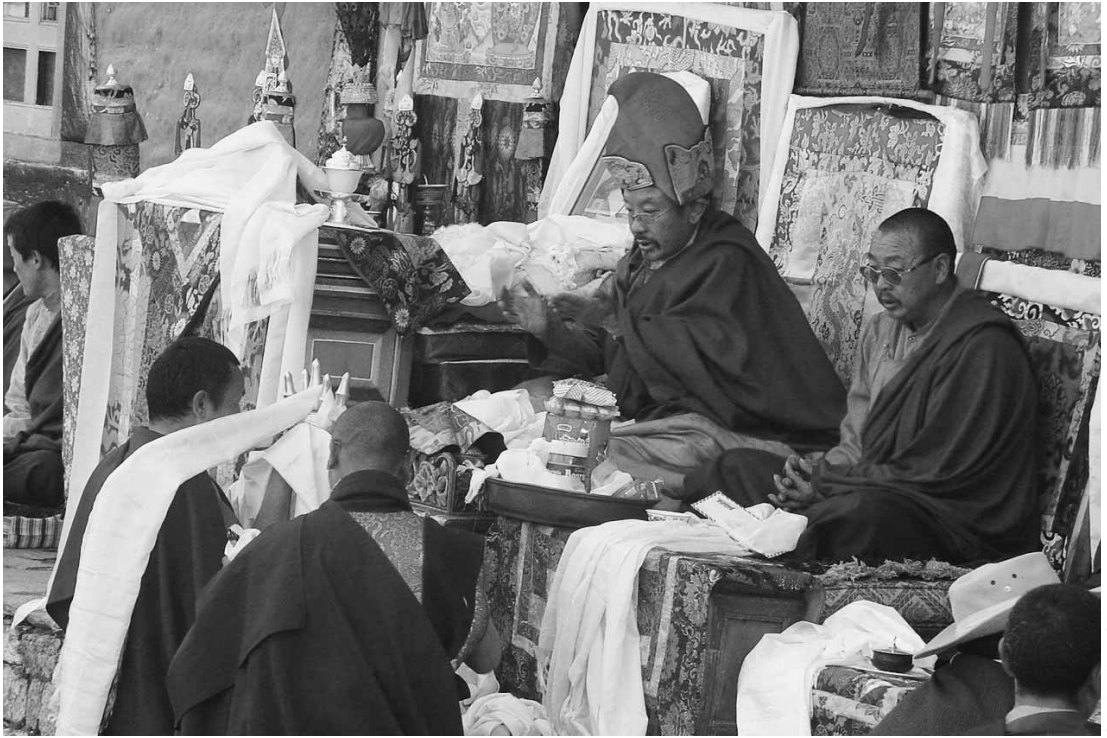
© Lhakpa Norbu Sherpa

Khumbi Yulha, the guardian deity of Khumbu, cloaked in monsoon clouds

© Lhakpa Norbu Sherpa

First view of Jomolangma (Mt. Everest) in Khumbu

© Lhakpa Norbu Sherpa

Monks offering Mandala to a Rinpoche of Thame Monastery

© Lhakpa Norbu Sherpa

Sun rises over Tengboche Monastery

© Nicolas Tournadre

Traditional charcoal brazier and tea kettle set for serving butter tea

© Nicolas Tournadre

Buddhist mantra carved on slate stone

© Nicolas Tournadre

Sherpa wedding cake alongside with a chang bottle

© Nicolas Tournadre

Wooden chang barrel in a Sherpa house

Introduction

1. The Sherpa people and the Sherpa-speaking area

The Sherpas are a people of Tibetan origin and cultural affinities. They migrated from eastern Tibet in several different waves in the 16th through 18th centuries, and settled in the present Solukhumbu area of Nepal, south of the Himalayas, near Mt. Jomolangma (Mount Everest).

The Solukhumbu District lies within the Sagarmatha Zone, one of Nepal's fourteen administrative zones. The District itself consists of 34 Village Development Committees (VDCs). Three of the world's 8000-meter peaks – Cho Oyu, Lhotse, and Jomolangma – are located within the Khumbu, the higher region of Sherpa country. This highland is drained by the Dudh Kosi and its tributaries: the Bhote Kosi, the Imja Khola, and the Solu Khola. The Khumbu area is part of Sagarmatha (Mt. Everest) National Park, a UNESCO World Heritage area. It is one of the main mountain tourist destinations of Nepal. The area is accessible by road from Kathmandu as far as Jiri, and then from Jiri on foot. It is also accessible by airplane, via the two small airports at Phaplu and Lukla.

To the east of the Dudh Kosi river valley lies the Arun river valley, whose upper slopes are populated by Sherpa people. Sherpas are also found in three other regions adjacent to the Khumbu: Shorong (Solu), Pharak, and Rolwaling. Sherpa settlements are generally found at elevations between 2000 and 4500 meters above sea level.

The four main Sherpa villages of Khumbu are Nauche (Nep: Namche Bazaar), Khumjung-Khunde, and Thame. The others are Tengpoche (Nep: Thyangpoche), Pangpoche, Dingpoche, Pheriche, Lopuche, Gorakshep, Phortse, Gokyo, Dole, Luza, Macharma, Khumjung, Khumde (alt: Khunde), Thamo, Thame, and Yilajung (alt: Yulajung).

The Sherpa villages of Pharak are Thumbuk, Monzo, Phekaro, Phakdingma, Chhutrawa, Yulnying, Kusum Tsangka, Nacho Pomdo, Lomzo, Kyongmo, Buwa, Tate, Seogma, Rimejung, Tshermadingma, Lukla, and Dungde.

In the Shorong (Solu) region there are many more Sherpa settlements, and Salleri is particularly populous because of its status as District administrative center. The other Sherpa settlements in this region are Katidrangka (Nep: Kharikola), Manidingma (Nep: Nunthala), Trakshingtok, Ringmo, Salung, Jung (Nep: Junbesi), Thraktobuk, Changma (Nep: Bhandar), Thodung, Phaplu, Patale, Kyilkording, Gyapzuwa, Gholila, Setra, Sakar, Jalsa, Pang Khongma, Tsatuk, Kyama, Nyimare, and Mopung.

A substantial number of Sherpa speakers are also found in Sankhuwasabha and Taplejung districts to the east of Solukhumbu, and in Dolakha, Sindupalchok, and Ramechaap districts to the west of Solukhumbu. There are also some Sherpa speakers in Rasuwa district, which is otherwise predominantly populated by Tamangs. Today the capital city of Kathmandu has become a meeting place for Sherpa speakers from different mountain regions. In Tibet (the TAR, or Tibetan Autonomous Region), a small population of Sherpa speakers is found in the Dram area.

Based on a 2001 census, the Central Bureau of Statistics (CBS) of Nepal reported that there were 154,622 Sherpas in Nepal, 19,706 of them living in the Solukhumbu area. An accurate figure for the total number of Sherpa speakers is difficult to determine. According to Graves (2007:16), estimates typically range between 15,000 and 70,000. Bradley (1997) estimated the number of speakers as 50,000. There are several reasons for the discrepancy between estimates of Sherpa population size and estimates of Sherpa speakers. Some young Sherpas living in Kathmandu or elsewhere outside of the Solukhumbu area no longer speak the language. Also, members of other ethnic groups with which the Sherpa are in close contact may identify themselves as Sherpas, though they do not speak the language.

Sherpa culture developed and evolved in a high-altitude environment. The Sherpas have traditionally cultivated potatoes, buckwheat, and corn, and herded yaks, cows, and yak-cow hybrids called zomo and zo. These agro-pastoral activities are supplemented by trade. In recent decades, the Sherpas have become increasingly involved in running tourism businesses such as travel logistics, lodge operation, climbing, and guiding. Sherpas have also gained international recognition for their mountaineering skills, and some of them have become quite famous.

The Sherpas practice Vajrayana Buddhism and are followers of the Nyingma school. They are proud of their rich tradition, which they would like to preserve and develop.

Since they settled in the southern Himalayas, the Sherpas have been in contact with other indigenous groups in the area, such as the Magar, Rai, Gurung, Sunwar, Jirel, and Hindu hill castes.

2. The Sherpa language

2.1 Linguistic affiliation

The Sherpa language belongs to the Tibetic family¹, which comprises at least 25 languages and more than 200 hundred dialects. These varieties share a common history: they are all derived from Old Tibetan, a language attested at the time of the Tibetan Empire (7th-9th centuries).

The Tibetic family is itself included in a larger linguistic family called Tibeto-Burman, which comprises about 400 languages. Although the Tibeto-Burman languages are genetically related, they exhibit tremendous diversity and they may differ entirely in their vocabulary and syntax. This is not all the case with in the Tibetic family, whose languages are closely related and share many common features – even when they are not always readily mutually intelligible.

The Tibetic languages are currently spoken in five countries: China, India, Nepal, Bhutan and Pakistan. The main languages or groups of dialects are Ü-Tsang, Kham-Hor, Amdo, Thewo-Chone, Ladakhi, Balti, Purki, Spiti, Dzongkha, Drenjong, Kyirong-Kagate, Jirel, and Sherpa.

2.2 Dialect variation

Within Tibetic, the Sherpa language is comprised of several dialects, named for the areas in which they are spoken: Shorong (Nep: Solu), Pharak, Khumbu, Rolwaling, and Dram. The Sherpa-speaking community of Dram is now very small, since the Sherpas there have intermarried with people of the Tö-speaking community, and have been gradually adopting the Tö dialect.

The differences between the dialects involve minor elements of the phonology (sound patterns) and morphology (word structure). There is also variation in some lexical expressions (vocabulary). Despite these differences, however, there is still a high degree of mutual intelligibility. As noted, this dictionary is based on the Khumbu dialect, which is the native speech of two of the co-authors, Gyurme Chodrak and Lhakpa Norbu. Additional data was also collected from other speakers of this dialect during fieldwork in the Khumbu area.

¹ Until quite recently, linguists have typically used the term “Tibetan dialects” rather than “Tibetic languages”. However, as described in Tournadre (2008), this term is not appropriate, since the various Tibetic languages are not mutually intelligible. Adaptation of the term “Tibetic” parallels use of the term “Sinitic” to refer to the diverse range of Chinese languages.

2.3 Languages closely related to Sherpa

Sherpa phonology and vocabulary bear many similarities with the Tö and Tsang dialects of the Ü-Tsang or “Central Tibetan” language, which are spoken on the northern side of Jomolangma (Mount Everest). Some Kham influences can also be identified, as well as a few features shared with Dzongkha and Drenjong, two Tibetic languages spoken south of the Himalayas, predominantly in Bhutan and Sikkim. As far as morphology and syntax are concerned, one may also observe similarities with Tö and Tsang, but Sherpa has undergone its own evolution, especially in terms of verb morphology². The influences of the Tö, Tsang, and Kham dialects on Sherpa can be explained by historical factors: the Sherpa migrated from Tibet via Kham (in eastern Tibet) to Tö (in western Tibet) before settling in the present Solukhumbu area.

Jirel is another Tibetic language which is closely related to Sherpa. Most Jirel speakers live in Jiri, a village in the Dolakha district, near the Solu area. Jirel has preserved a number of conservative phonological features which were lost in Sherpa (such as the final /t/ sound, as discussed in section 2.1 of Appendix 3). The mutual intelligibility between Sherpa and Jirel is not high. Jirel has been more strongly influenced by Nepali and Hindu language and culture than has Sherpa.

Yolmo is another Tibetic language spoken in Sindhupalchok and Nuwakot districts. It is often referred to as “Helambu Sherpa” by the Nepalese people. However, as demonstrated by Anna Maria Hari (2004: 699), Yolmo is closely related to Kagate, and is not a Sherpa dialect.

2.4 Emergence of a writing system for Sherpa

In the Solukhumbu, as in many other Tibetic-speaking areas outside Tibet, knowledge of the Tibetan or “Sambhota” script is mainly limited to religious scholars (monks and nuns). Lay Sherpas are educated mainly in Nepali and English. As a result, when Sherpa speakers wish to communicate in writing, they are more likely to use the Nepali or English languages rather than Sherpa itself.

Another important factor leading to the decline of the Sherpa language is that many Sherpas have settled outside of the Solukhumbu area, mainly in Kathmandu, but also in Darjeeling, Hong Kong, Great Britain, and North America. Over time, they – and their children – use the dominant languages of these areas more and more.

² The unique verbal morphology of Sherpa is discussed in detail in Appendices 3 and 4.

Aware of this difficult linguistic situation and aware of the fact that the absence of a written standard can hasten the extinction of a language, the Tengpoche Rinpoche, an important Buddhist leader in the Solukhumbu, has urged the development of a written Sherpa language. He has received strong support from two of the co-authors of this dictionary, Lhakpa Norbu and Gyurme Chodrak, and more generally from the Sherpa elite, both lay and religious.

Thus in the present work, we use the writing system developed by Thonmi Sambhota in the 7th century, at the behest of the Tibetan king Songtsan Gampo. We refer to this script as the “Sambhota script”, in honor of its inventor, rather than as the “Tibetan script”. The latter term focuses on the connection to Literary Tibetan and “Standard Tibetan” ; we prefer to emphasize its usefulness for all of the Tibetic languages.

In the past, there have been a number of attempts to document and describe Sherpa using the Latin and Devanagari scripts. The linguistic and cultural advantages of our choice of the Sambhota script are discussed in some detail in Appendix 2.

2.5 Previous studies of the Sherpa language

Despite the international fame of the Sherpa people, there have been relatively few studies of the Sherpa language up to the present time. In the 1970's, a series of articles were published by Burkhard Schöttelndreyer (1970, 1971, 1973, 1975, 1978, 1980), Heiderose Schöttelndreyer (1971), Kent Gordon (1969, 1970), Austin Hale (1970, 1973, 1975), and Stephen Watters (1999), under the auspices of the Summer Institute of Linguistics. Most of these articles addressed the sounds and sound patterns (the phonetics and phonology) of the Solu dialect, and some of them are not easily accessible even for linguists because of the theoretical framework used by the authors. In the 1980's, Talmy Givón (1982) and Anthony Woodbury (1986) published articles on Sherpa evidentiality. More recently, Barbara Kelly (2004) published a sketch grammar and a glossary based on her MA thesis, and Thomas Graves (2007) devoted his PhD to the variety of Sherpa spoken in Hile. Both of these works concern the Solu dialect.

A number of Sherpas have compiled word lists, lexicons, and glossaries. These Sherpa authors include Ang Pinjo Sherpa (1999), Lupon Ngawang Jigdrel Sherpa (2006), and Lhakpa Doma et. al. (2006). The most complete lexicographic work on the Sherpa language so far is Gyurme Chodrak's (2008) *Shar pa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long*, "The great Sherpa dictionary: a clear mirror".

3. Sherpa romanization

In all three sections of this dictionary – Sherpa-English-Tibetan-Nepali, English-Sherpa, and Nepali-Sherpa – the pronunciation of Sherpa words is indicated using the familiar Latin alphabet. The system of "romanization" that we have developed and adopted for use here has been kept as simple as possible: we use only letters which are available on any computer, without requiring any special fonts. The transcription system we have chosen allows rendering all of the phonological oppositions found in Sherpa. The only special signs are those used to indicate the high and low tones.

Sherpa romanization includes the following consonants: **p, ph, b, t, th, d, tr, thr, dr, ky, khy, gy, k, kh, g, ', ts, tsh, ch, chh, s, z, shr, sh, j, h, lh, l, r, m, n, ny, ng, w, and y**, and the following vowels: **i, e, a, u, o, ü, and ö**. The Sherpa pronunciation represented by these letters is described below. The romanized letters are shown in a plain font, with the pronunciation indicated between slashes (/).³

3.1 Pronunciation of the letters

p : similar to *p* in English *spot* or *spell*. It is not aspirated.

Ex.: /pāu/ 'skin', /pēnpu/ 'chief, leader', /pīn/ 'relatives, cousins'

ph : similar to *p* in English *pot* or *poor*. This sound is aspirated. The aspiration is stronger when **ph** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: /phītok/ 'afternoon', /phē/ 'flour', /ph_hlip/ 'butterfly', /ph_harak/ 'Pharak region'

³ In the body of the dictionary, romanized pronunciation is shown in plain font without slashes. In Appendix 1, we discuss the system of transliteration from the Sambhota script; This will be shown in italics.

Some Sherpa speakers may pronounce *p* and *ph* in place of /f/ in foreign loanwords such as ‘phone’: /**ph**ōn/ or /fōn/. However, in native Sherpa words, **ph** always corresponds to an aspirated /ph/, and never to /f/.

b : similar to *b* in English *bye-bye*.

Ex.: /**b**alwa/ ‘frog’, /**b**ermang/ ‘cat’, /**b**uta/ ‘bellows’

Some Sherpa speakers may produce *b* for /v/ in foreign loanwords such as ‘TV (television)’: /trī**b**i/ or /trīvi/.

t : similar to *t* in English *stop* or *stone*, but with the tip of the tongue against the back of the teeth. It is not aspirated.

Ex.: /tāmnye/ ‘language’, /tā/ ‘horse’, /tōr/ ‘to lose’

th : similar to *t* in English *top*, but with the tip of the tongue against the back of the teeth as in French ‘tasse’. The /t/ is aspirated. The aspiration is stronger when **th** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone. Note that *th* is not pronounced like the English ‘think’.

Ex.: /thāngpu/ ‘in good health’, /thāp/ ‘stove’, /thūrme/ ‘short’, /thama/ ‘then’, /tharung/ ‘still, yet’

d : similar to *d* in French *dur* or in English *down*, but with the tip of the tongue against the back of the teeth.

Ex.: **d**ang ‘yesterday’, **d**ongpu ‘tree’, **d**aasa ‘place’

tr : This sound does not exist in English. It is called a “voiceless retroflex plosive” and is pronounced with the tip of the tongue curled back to touch the hard palate or alveolar ridge. It is roughly similar to *tr* in English *astronomy*.

Ex.: **tr**āapa ‘stairs’, **tr**ōlum ‘butter churn’, **tr**ūm ‘to crush’

thr : The sound *thr* is pronounced like *tr* but aspirated, as in English *true*. Note that the notation *thr* is not pronounced like the English ‘thr’, in ‘throw’. Once again, the aspiration is stronger when **thr** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: **thr**āk ‘blood’, **thr**īiwa ‘bile’, **thr**ā ‘wheat’, **thr**al ‘tax’, **thr**ik ‘knife’

dr : This sound does not exist in English. It is called a “voiced retroflex plosive”. It is roughly similar to *dr* in *drew*, but with the tip of the tongue curled back to touch the hard palate or alveolar ridge.

Ex.: **dro** ‘to go’, **draa** ‘rice’, **drâ** ‘enemy’

ky : similar to *cu* in English *acute*. It is not aspirated.

Ex.: **kyî** ‘dog’, **kyē** ‘to be born’, **kyīrmu** ‘pleasant’

khy : similar to *cu* in English *acute*. The aspiration is stronger when *khy* occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: **khyē** ‘to be able’, **khyorong** ‘you’, **khyōwa** ‘husband’, **khyir** ‘will do’, **khyongpu** ‘rough’

gy : similar to the sequence of letters *gu* in English *regular*.

Ex.: **gyalung** ‘mirror’, **gyalam** ‘main road’, **gyaamu** ‘fat’

k : similar to *k* in English *skip*. It is not aspirated.

Ex.: **kâlak** ‘crow’, **kûr** ‘bread’, **kêltang** ‘waist’

In informal speech, the sound /k/ at the end of a word is reduced to a glottal stop (see below), and is barely pronounced.

kh : similar to *k* in English *kill*. The aspiration is stronger when **kh** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: **khāamu** ‘expert’, **khāp** ‘needle’, **khēmu** ‘cheap’, **khani** ‘where’, **khangpa** ‘house’

g : similar to *g* in English *go*.

Ex.: **gu** ‘nine’, **gomu** ‘evening’, **gorak** ‘raven’

’ : This sign corresponds to a glottal stop. In American English this sound is found at the beginning and in the middle of the expression ‘uh oh’. It is also found in cockney English in some words such as *what* pronounced as *wha’*.

Ex.: **gye’** ‘eight’, **kē’** ‘sound’

Nota bene: The glottal stop sign **’** is also used to mark verbs ending in /k/ since this sound is normally weakened.

Ex.: jo' 'to put' instead of jok.

ts : similar to *ts* in English in *patsy* or *lots*.

Ex.: **tsô** 'lake', **tsēng-ge** 'clean', **tsēt** 'to wake s.o up'

tsh : similar to *ts* in German *Zeit* 'time' or *zehn* 'ten' or English *patsy*, but aspirated.

Ex.: **tshāndi** 'hot', **tshāsi** 'very', **tshūlim** 'this side'

ch : similar to *ch* in English *itching*. It is not aspirated.

Ex.: **chīndi** 'heavy', **chēla** 'tongue', **chē-nga** 'fifteen'

chh : similar to *ch* in English *chair*. The aspiration is stronger when **chh** occurs in a syllable with a high tone than when it occurs in a syllable with a low tone.

Ex.: **chhū** 'water', **chhīnpa** 'liver', **chhāaram** 'ice', **chhūrung** 'funeral cairn'

s : similar to *s* in English *song*.

Ex.: **sū** 'who', **sēm** 'mind', **sêr** 'hail'

z : similar to *z* in English *zoo*. Alternatively, this sound may be pronounced as a voiced dental affricate [dz], i.e., *d* quickly followed by *z* as in *adze*.

Ex.: **zopkyok** 'male hybrid of yak and cattle', **zīm** 'to catch', **zeemu** 'beautiful'

shr : This sound does not exist in English. It is roughly similar to *sh* in English *shoe*, but it is pronounced with the tip of the tongue curled back to touch the hard palate or alveolar ridge, like Nepali *śaḍyantra* 'conspiracy', *varṣa* 'monsoon', *biṣaya* / *viṣaya* 'subject, discipline'. This sound is called a "retroflex fricative".

Ex.: **shrā** 'hair', **shrāndi** 'hard', **shrīn** 'to guard', **shrīk** 'monkey'

sh : similar to *sh* in English *shoe*.

Ex.: **shār** 'east', **shī** 'die', **shēl** 'glass'

j : similar to *s* in English *vision* and *pleasure*, and to *zh* in *Brezhnev*. Alternatively, it may be pronounced as the voiced palatal affricate [dʒ], i.e. *j* in English *juice* or *jazz*.

Ex.: **jīiwa** 'fear', **jenpi** 'wheat flour', **jet** 'to forget'

h : similar to *h* in English *hair*, when it is pronounced with a high tone.

Ex.: **hū**ru ‘energetic’, **hā**mpa ‘brutal’

When occurring with a low tone, **h** is pronounced as [ɦ], a voiced glottal fricative, which is very weak and sometimes barely perceptible.

Ex.: **h**orong ‘we’, **h**in ‘(I) am’, **h**ama gaga ‘grandmother’

lh : this sound does not exist in English. It corresponds to a heavily-aspirated *l*, as in Lhasa.

Ex.: **lh**â ‘to look at’, **lh**āawa ‘wind’, **lh**ô ‘south’

l : similar to *l* in English *long*.

Ex.: **l**emu ‘good’, **l**aaka ‘work’, **l**imik ‘key’

r : similar to *r* in English *right* (but with retracted rather than rounded lips).

Ex.: **r**ang ‘honey’, **r**iki ‘potato’, **r**ingpu ‘long’

m : similar to *m* in English *money*.

Ex.: **m**aasa ‘sleeping bed’, **m**anja ‘clothes’, **m**ar ‘butter’

n : similar to *n* in English *no*.

Ex.: **n**am ‘when’, **n**atri ‘forest’, **n**empi ‘night’

ny : similar to *ny* in English *canyon*.

Ex.: **ny**a ‘fish’, **ny**o ‘to buy’, **ny**ēt ‘to find’

ng : similar to *ng* in English *song*.

Ex.: **ng**ül ‘silver’, **ng**â ‘five’, **ng**āmu ‘early’

w : similar to *w* in English *west*.

Ex.: **w**ē ‘(I) have’, **w**ok-la ‘under’, **w**azik ‘fox’

y : similar to *y* in English *yes*.

Ex.: **y**anglong ‘again’, **y**ampa ‘other’, **y**ambu ‘Kathmandu’

i : similar to *i* in English *machine*.

Ex.: **ch**īndi ‘heavy’, **ky**ī ‘dog’, **shr**īn ‘to guard’, **d**īn ‘seven’

e : similar to *e* in English *hey*, or to *é* in French *été*.

Ex.: jet ‘to forget’, kye ‘to be born’, phe ‘flour’

a : similar to *a* in English *father*.

Ex.: draa ‘rice’, laaka ‘work’, gyalung ‘mirror’

o : similar to *o* in English *so*.

Ex.: gomu ‘evening’, gorak ‘raven’, khyowa ‘husband’

u : similar to *o* in English *two*.

Ex.: gu ‘nine’, chhu ‘water’, su ‘who’

Two additional sounds – *ö* and *ü* – also occur in Sherpa, but they are marginal in the system.

ö : does not occur in English. It is similar to the sound *eu* in French *bleu* ‘blue’.

Ex.: jöntang ‘ability’, khön ‘to dress’

ü : does not occur in English. It is similar to the sound *u* in French *rue* ‘street’ or to *ü* in German *Bücher*.

Ex.: dü ‘demon’, khün ‘a loss’

3.2 Tone registers

In our transcription system, high tone is marked by a line over the vowel, and low tone is marked by a line under the vowel. High tone is produced with a high pitch, giving the impression that the speaker is “singing”, while low tone is produced with a low pitch corresponding to the “normal register” of the speaker.

Ex.: /sā/ ‘tooth’ vs. /sa/ ‘to eat’; /nām/ ‘sky’ vs. /nam/ ‘when’; /lāa/ ‘musk deer’ vs. /laa/ ‘month’; /nāa/ ‘day after tomorrow’ vs. /naa/ ‘barley’; /nāng/ ‘to give’ (H) vs. /nang-la/ ‘inside’.

In words of more than one syllable, tone is only marked on the first syllable, because the tone distinction is neutralized on the second syllable.

Ex.: /laaka/ ‘work’, /lakpa/ ‘hand’, /rongpa/ ‘low-lander’

3.3 Tone contours

In some words, high and low tones are produced with different contours: level, falling or rising. If we take into account both the contour and the register, we can distinguish four types of tone: high level, high-falling, low level and low-rising. We use a circumflex (^) to indicate a contour tone, so the four possible tone types are indicated by the following signs:

high level : ā; *high-falling*: â; *low level*: a; *low rising* : â

Ex.: /kyîrmu/ ‘pleasant’ vs. /kyîrmu/ ‘round’ ; /tōngpa/ ‘empty’ vs. /tôngpa/ ‘fermented millet chang drunk through straw’; /dâkpu/ ‘owner’ vs. /dakpu/ ‘we (inclusive)’

3.4 Vowel length

Vowels may be short or long. In some cases, vowel length is crucial in distinguishing meanings. Longer vowels are indicated in the romanized transcription by repeating the vowel.

Ex.: /ra/ ‘goat’ vs. /raa/ ‘cotton’; /do/ ‘stone’ vs. /doo/ ‘dough figurines and thread-crosses’; /na/ ‘to be sick’ vs. /naa/ ‘barley’; /tāa/ ‘sign, mark’ vs. /tā/ ‘horse’.

4. Sherpa script in the dictionary

In the past, entries in Sherpa dictionaries and glossaries have been given using the Devanagari, Latin, or Sambhota (“Tibetan”) alphabets. The most comprehensive Sherpa dictionary available to date – the *Shar pa’i tshig mdzod chen mo kun gsal me long*, “The great Sherpa dictionary: a clear mirror” composed by our co-author Gyurme Chodrak – is written using the Sambhota alphabet. This script has been used to write literary Tibetan for more than a thousand years, since it was developed by Thonmi Sambhota in the 7th century. In recent decades, languages such as Dzongkha (the national language of Bhutan), Ladakhi and Drenjong (the language of Sikkim) have also begun to use this script.

Since Sherpa is derived from Old Tibetan, its vocabulary and its grammar exhibit many regular correspondences with Classical Literary Tibetan. Thus it is quite easy to use the Sambhota alphabet to transcribe Sherpa. Another obvious advantage to using this script is that it better suits the Sherpa phonology and tones than does Devanagari (as discussed in greater detail in Appendix 2).

The use of the Sambhota script for writing Sherpa is described below.

4.1 The alphabet

The Sambhota alphabet has thirty consonants and four diacritic vowels. The tables below show each of the consonant and vowel letters, and how they are pronounced in Sherpa.

Table 1: The thirty consonants བསལ་བྱིད་གསུམ་ཅུ་

ཀ་ k _a	ཁ་ kh _a	ག་ kh _a	ང་ ng _a
ཅ་ ch _a	ཆ་ chh _a	ཇ་ chh _a	ཉ་ ny _a
ཏ་ t _a	ཐ་ th _a	ད་ t _a	ན་ n _a
པ་ p _a	ཕ་ ph _a	བ་ ph _a	མ་ m _a
ཙ་ ts _a	ཛ་ tsh _a	ཌ་ z _a	ཝ་ w _a
ཞ་ sh _a	ཟ་ s _a	འ་ h _a	ཡ་ y _a
ར་ r _a	ལ་ l _a	ཤ་ sh _a	ས་ s _a
ཧ་ h _a	ཨ་ ā		

Table 2: The four diacritic vowels དབྱེས་བཞི་

ཇི་ i ཇུ་ u ཇེ་ e ཇོ་ o

In the following sections, the pronunciation of letter names is shown in parentheses, while the sound represented by the letter is shown between slashes. For example, for English, we could say that the name of the letter ‘b’ is pronounced (bee), and that the sound represented by this letter is /b/. Likewise, for Sherpa, we say that the name of the letter ཀ་ is pronounced (k_a), and the sound represented by this letter is /k/.

The sounds represented by the Sambhota letters in Sherpa are practically identical to the sounds of Standard Tibetan (or Lhasa dialect) pronunciation. However, in some cases when letters occur in certain combinations, the Sherpa sounds differs from those of Standard Tibetan⁴. A few specific details of Sherpa pronunciation are provided below; further details can be found in section 4.3.

⁴ Just as the pronunciation of the Latin alphabet in Italian, Spanish and French is generally very similar, though some combinations of letters such as *chi*, *ci*, *gi*, etc. are pronounced in a very different way in the three languages.

The letter ཨ (hā) represents the sound of a voiced glottal fricative (phonetically [ɦ]). However, it should be noted that ཨ (hā) occurs only with a low tone, and is much less audible than the letter ཨ̄ (hā) which is produced with a high tone.

The distinction in the pronunciation of some letters is neutralized in certain contexts. This is the case for the letters ཏ (nga) and ཏ̄ (nyā); ལ (sha) and ལ̄ (chhā); and ལ̄ (sā) and ལ̄̄ (zā).

The letter ཏ (nga) represents the sound /ng/ in front of the vowel sounds /a/, /u/, and /o/ (ཏ /nga/, ཏ̄ /ngu/, and ཏ̄̄ /ngo/), but becomes closer to the sound /ny/ (just like the letter ཏ̄ (nyā)) in front of the vowel sounds /i/ and /e/ (ཏ̄̄̄ /nyi/ and ཏ̄̄̄̄ /nye/). This neutralization is not reflected in the spelling.

The letter ལ̄ (sā) represents the sound /s/, except that it becomes /z/ (just like the letter ལ̄̄ (zā)) when it occurs with a written prefixed letter. (This is discussed in greater detail in section 4.3 below).

Likewise, the letters ལ (sha) and ལ̄ (chhā) are both pronounced /jā/ when they occur with a written prefixed letter.

Combinations used for transliterating Devanagari-Sanskrit

Apart from the 30 letters of the Sambhota alphabet, some additional letters such as the 6 reversed letters ལྷག་ལ་བྱུག་ and the five subscript *ha* ལྷག་ལ་ལྷག་ are used to transliterate the retroflex and aspirated sounds of the Sanskrit-Devanagari alphabet. These letters are not used in Sherpa and we will not discuss them here.

The 3 letters ཏ̄ trā ཏ̄̄ thrā ཏ̄̄̄ nā are used in a marginal way to transcribe some foreign loanwords.

Ex.: ལྷ་ཏི་ /māni/ “jewel” (borrowed from the Sanskrit), ལྷ་ཏི་ /motra/ “car” (borrowed from the English motor) and ཏ̄̄̄་ལ་ལྷག་ /throlar/ “dollar”.

4.2 Spelling issues

The number of Sherpa publications – in either the Latin, Devanagari, or Sambhota alphabets – is still very limited, and there has been no standardization of spelling in any of these systems. In this dictionary, our general principle has been to use the traditional spelling of Classical Literary Tibetan whenever there is a clear, regular correspondence with Sherpa pronunciation. When the

correspondence is irregular or absent, we propose a phonetic rendering. That is, we use the Sambhota letters that best represent the Sherpa pronunciation.

This principle of using the traditional spelling whenever possible was also applied by Lopon Gyurme Chodrak (2008) in his dictionary. This preserves the etymology of many Sherpa words, and reflects the long history of the Sherpa language and its relationship to Literary Tibetan and other Tibetic languages.

4.3 Syllable structure

In Sherpa, as in written Tibetan, a syllable consists of

- a **radical letter** called མིང་གཞི་ /mingshi/ corresponding to one of the thirty consonants introduced above.

It may additionally consist of:

- a **vowel** called དམངས་ /yāng/. As shown in Table 2, there are four vowels – ཨི་ /ī/, ཨུ་ /ū/, ཨེ་ /ē/, and ཨོ་ /ō/ – which are indicated with diacritical marks above or below the consonants (note that the letter ཨ་ (ā) is considered to be a consonant in the Tibetan grammatical tradition, because it referred, originally, to a glottal stop). There is also a default vowel /a/ which is not marked by any specific sign but it is inherent to the thirty consonants of the alphabet. Note that there is no tones associated with the vowels themselves. The tones come from the radical letter with which it occurs.
- a **superscribed letter** མགོ་ཅན་ /gochen/ placed immediately above the radical. There are three superscribed consonants : ར་ (ra), ལ་ (la), and ས་ (sā).
- a **subscribed letter** འདོགས་ཅན་ /dokchen/ placed immediately below the radical. There are four subscribed consonants : ཡ་ (ya), ར་ (ra), ལ་ (la), and ར་ (wa).
- a **prefixed letter** སྔོན་འདུག་ /ngonjuk/ placed immediately before the radical letter. There are five prefixed consonants : ཀ་ (kha), ཏ་ (nga), ཏ་ (tha), མ་ (ma), and འ་ (ha).
- a **suffixed letter** ཇེས་འདུག་ /jenjuk/ placed immediately after the radical. There are ten first suffixes : ཀ་ (kha), ཏ་ (nga), ཏ་ (tha), ཏ་ (na), བ་ (pha), མ་ (ma), འ་ (ha), ར་ (ra), ལ་ (la), and ས་ (sā).

- **a second suffixed letter** ཡང་རྟུག་/yangjuk/ placed immediately after the first suffixed letter. The only second suffix letter is སླ་/sā/. This is used rarely, and only for spelling reasons; it is never pronounced.

Vowels

As mentioned above, the vowel /a/ is inherent to all radicals, unless a different vowel sound is indicated by a diacritic either above or below the radical. The vowel signs ^ˆ /i/, ^ˆ /e/ and [˘] /o/ are written above the radical consonant while the vowel sign _˘ /u/ is written below. In written Sherpa, as in Literary Tibetan, the radical is in most cases easily identified since it bears the vowel symbol.

Ex. : རྩ་ /rā/. This basic syllable is simply composed of a radical letter: རྩ་ /rā/ with no diacritic. རྩི་ /ri/ This syllable is composed of a radical letter རྩ་ /rā/ with the diacritic sign ^ˆ /i/. Similarly we have རྩུ་ /re/, རྩཱ་ /ru/, and རྩོ་ /ro/.

Superscribed and prefixed letters

From the point of view of their pronunciation, both “prefixed letters” and “superscribed letters” occur before the radical consonant and may thus be called “preradical consonants”. In modern Sherpa, as in modern literary Tibetan, these letters correspond to the traditional spelling, but are usually not pronounced. However, their presence is reflected in the impact they have on tone and aspiration.

The three superscribed consonants are : རྩ་ (rā), ལྱ་ (lā), and སླ་ (sā).

Each of these three superscribed consonants may appear with a limited number of radicals, or root letters. The shape of the letters རྩ་(rā), ལྱ་(lā), and སླ་ (sā) are slightly modified when they are written above the radical letters, as shown in the charts below.

Table 3: The 12 consonants with the superscript ར་ (ra)

ཀ་	kā	ཁ་	ག་	ga	ཀྱ་	ngā
ཅ་		ཅི་	ཇ་	ja	ཅྱ་	nyā
ཉ་	tā	ཏ་	ཏྱ་	da	ཉྱ་	nā
ཎ་		ཎ་	ཎྱ་	ba	ཎྱ་	mā
ཅ་	tsā	ཅི་	ཅྱ་	za	ཅྱ་	
ཞ་		ཞི་	ཞྱ་		ཞྱ་	
ར་		རི་	རྩ་		རྩ་	
ལ་		ལི་			ལྱ་	

Table 4: The 10 consonants with the superscript ལ་ (la)

ཀ་	kā	ཁ་	ག་	ga	ཀྱ་	ngā
ཅ་	cā	ཅི་	ཇ་	ja	ཅྱ་	
ཉ་	tā	ཏ་	ཏྱ་	da	ཉྱ་	
ཎ་	pā	ཎ་	ཎྱ་	ba	ཎྱ་	
ཅ་		ཅི་	ཅྱ་		ཅྱ་	
ཞ་		ཞི་	ཞྱ་		ཞྱ་	
ར་		རི་	རྩ་		རྩ་	
ལ་	lhā	ལི་			ལྱ་	

Table 5: The 11 consonants with the superscript ས་ (sā).

ཀ་	kā	ཁ་	ག་	ga	ཀྱ་	ngā
ཅ་		ཅི་	ཇ་		ཅྱ་	nyā
ཉ་	tā	ཏ་	ཏྱ་	da	ཉྱ་	nā
ཎ་	pā	ཎ་	ཎྱ་	ba	ཎྱ་	mā
ཅ་	tsā	ཅི་	ཅྱ་		ཅྱ་	
ཞ་		ཞི་	ཞྱ་		ཞྱ་	
ར་		རི་	རྩ་		རྩ་	
ལ་		ལི་			ལྱ་	

As mentioned above, all the preradical letters – both the superscribed letters ར་ (ra), ལ་ (la) ས་ (sā) and the prefixed letters ཀྱ་ (kha), ཏྱ་ (nga), ཉྱ་ (tha), ཎྱ་ (ma), and ལྱ་ (ha) – are silent, but they play a crucial role in indicating tone and loss of aspiration.

When they carry a prefixed letter or a superscript, the radicals ཀ (kha), ཅ (cha), ཉ (tha), and བ (pha) lose their aspiration and become voiced. In that setting, they are thus pronounced, respectively, as /gɑ/, /jɑ/, /dɑ/, and /bɑ/.

Ex.: དགུ་/gu/ ‘nine’, མགོའ་/goo/ ‘head’, གོ་གོ་/gaga/ ‘grandfather, elder’, མཇལ་/jal/ ‘to meet’ (H), འཇིའ་བ་/jjiwa/ ‘fear’, སྡོང་ཕུ་/dongpu/ ‘tree’, འདོར་པ་/dorpa/ ‘desire’, འབྲུད་ཉི་/buta/ ‘bellows’, སྐྱེར་མང་/bermang/ ‘cat’.

When the four nasal consonants carry a prefixed letter or a superscript, they shift to a high tone. In that setting, ཎ (nga), ཉ (nya), ཉ (na), and མ (ma) are pronounced respectively as /ngā/, /nyā/, /nā/, and /mā/.

Ex.: ཎ་/nga/ ‘I’ vs. ཉ་/ngā/ ‘five’; ཉམ་/nam/ ‘when’ vs. གཉམ་/nām/ ‘sky’

When ཡ (ya) is prefixed, it, too, takes on a high tone /yā/.

Ex.: གཤམ་གཤམ་/yak/ ‘yak’ vs. ཡར་/yar/ ‘upwards’

There are two specific combinations in which the prefix ཉ has a more significant impact on pronunciation: ཉའ་/ā/ and ཉཤ་/yā/.

Ex.: ཉའོང་ཆ་/ongcha/ ‘power’, ཉཤ་/ū/ ‘head (H)’, ཉཤུར་ཅུ་/yāru/ ‘summer’

In rare cases, when they occur at the beginning of the second syllable of a two-syllable word, the prefixed or superscribed letters are still pronounced. For example, the nasal sound /n/ in མི་འདུག་/mindu/ corresponds to the letter འ (ha) at the beginning of the second syllable. The /p/ in དགུ་བཅུ་/gupchu/ comes from the letter བ (pha) found at the beginning of the second syllable. The same is true for the /r/ of ལྷ་གྲོན་/chhargu/ ‘Himalayan Griffon (vulture), where the medial /r/ sounds comes from the superscribed letter ར (ra), found in the second syllable (གྲོན་)

In some cases, an intersyllabic /p/ which is not etymological occurs between two syllables of a compound word. Just as in Standard Tibetan, we do not note this intersyllabic /p/ in the spelling.

Ex.: ལྷུ་དགའ་/gyupdak/ ‘quality’, རྟོ་ཆའ་/tāpcha/ ‘horse saddle paraphernalia’, བཟོ་ལྷ་/zopta/ ‘appearance’

Subscribed letters

The subscribed letters correspond to sounds that occur after the radical letter, and can thus be called “postradical”. Unlike preradicals (either prefixed or superscribed), the subscribed postradical letters usually modify the pronunciation of the radical consonant.

There are four subscribed consonants : the letters ཡ (ya), ར (ra), ལ (la), and ས (wa).

When these letters are subscribed, their shape is more or less modified as follows⁵:

Table 6: Modified forms of the subscribed consonants

ཡ	ya	ར	ra	ལ	la	ས	wa
---	----	---	----	---	----	---	----

Table 7: The 7 consonants with the subscript ཡ (ya)

ཀྱ	kyā	ཀྲ	khyā	ཀླ	khyā	ཀྴ	
ཅ		ཅི		ཅྱ		ཅྲ	
ཇ		ཇི		ཇྱ		ཇྲ	
ཇྱ	chā	ཇྲ	chhā	ཇླ	chha	ཇྴ	nya
ཅ		ཅི		ཅྱ		ཅྲ	
ཇ		ཇི		ཇྱ		ཇྲ	
ཇྱ	*hyā	ཇྲ		ཇླ		ཇྴ	

Table 8: The 13 consonants with the subscript ར (ra)

ཏྱ	trā	ཏྲ	thrā	ཏླ	thra	ཏྴ	
ཅ		ཅི		ཅྱ		ཅྲ	
ཇ	*trā	ཇི	*thrā	ཇྱ	thra	ཇྲ	
ཇྱ	trā	ཇྲ	thrā	ཇླ	thra	ཇྴ	*mā
ཅ		ཅི		ཅྱ		ཅྲ	
ཇ		ཇི		ཇྱ		ཇྲ	
ཇྱ		ཇྲ		ཇླ	*shā	ཇྴ	shrā
ཇྲ	shrā	ཇླ		ཇྴ			

⁵ The star indicates that the combinations are only used in literary Tibetan but they are not used in Sherpa.

Table 9: The 6 consonants with the subscript ལ་ (la)

ལྷ་	lā	ལྷ་		ལྷ་	lā	ལྷ་	
ཅ་		ཅ་		ཅ་		ཅ་	
ཏ་		ཏ་		ཏ་		ཏ་	
ཎ་		ཎ་		ཎ་	lā	ཎ་	
ཅ་		ཅ་		ཅ་		ཅ་	
ཞ་		ཞ་	lā	ཞ་		ཞ་	
ལྷ་	lā	ལྷ་		ལྷ་		ལྷ་	lā
ཏ་		ཏ་		ཏ་		ཏ་	

Table 10: The 16 consonants with the subscript ལ་ (wa)

ཀླ་	kā	ཀླ་	khā	ཀླ་	khā	ཀླ་	
ཅླ་	cā	ཅླ་		ཅླ་		ཅླ་	nya
ཏླ་	tā	ཏླ་		ཏླ་	thā	ཏླ་	
ཎླ་		ཎླ་		ཎླ་		ཎླ་	
ཅླ་	tsā	ཅླ་	tshā	ཅླ་		ཅླ་	
ཞླ་	shā	ཞླ་	sā	ཞླ་		ཞླ་	
རླ་	rā	རླ་	lā	རླ་	shā	རླ་	sā
ཏླ་	hā	ཏླ་		ཏླ་		ཏླ་	

We now briefly summarise the main modifications in pronunciation induced by the subscribed letters.

The subscribed letter ལ་ (ya)

With the velars ཀླ་ (kā), ཀླ་ (khā), and ཀླ་ (khā), the subscribed ལ་ (ya) yields the palatal plosives /kyā/, /khyā/, and /khyā/, respectively (see Table 7 above). The combination ཏླ་ is pronounced /gyā/ when it is preceded by a prefixed or superscribed letter.

Ex.: ཏླ་ /kyī/ ‘dog’, ཏླ་ /kyūru/ ‘sour’, ཏླ་ /kyē/ ‘to be born’, ཏླ་ /gyema/ ‘intestine’

With the labials པ་ (pā), ཕ་ (phā), and བ་ (phā), the subscribed ཡ (ya) yields the palatal fricatives /chā/, chhā/, and /chhā/ (see Table 7 above). The combination རྩ is pronounced /ja/ when it is preceded by a prefixed or superscribed letter.

Ex.: རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /chhargu/ ‘vulture’, རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /chhang/ ‘north’, རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /chhuruk/ ‘coral’, རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /chhūrwi/ ‘dry’ cheese’, རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /jar/ ‘to stick’

With the nasal མ་ (mā), the subscribed ཡ (ya) yields /nya/.

Ex.: མ་མཁུ་ལྷོ་གྲོ་ /nyamnyung/ ‘experience’

The subscribed letter ར་ (ra)

With the velars ཀ་ (kā), ཁ་ (khā), and ཁ་ (khā), the dentals ཏ་ (tā), ཐ་ (thā), and ཏ་ (thā), and the labials པ་ (pā), ཕ་ (phā), and བ་ (phā), the subscribed ར་ (ra) yields the retroflex plosives /trā/, /thrā/ and /thra/. (See Table 8 above). When they are preceded by a prefixed or superscribed letter, the combinations རྩ thrā, རྩ thrā, and རྩ thrā lose their aspiration and are pronounced as the voiced sound /dra/.

Ex.: རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /trölum/ ‘churn’; རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /draa/ ‘rice’; རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /trāla/ ‘forehead’, རྩ་ལྷོ་གྲོ་ /dra chhāamu/ ‘nice’

The radical ས་ (sā) with a subscript ར་ (ra) is pronounced /shrā/.

Ex.: ས་ /shrā/ ‘hair’, ས་ལྷོ་གྲོ་ /shrēlma/ ‘pea’, ས་ལྷོ་གྲོ་ /shrīn/ ‘cloud’, ས་ལྷོ་གྲོ་ /shrāndi/ ‘hard, solid’

Combinations of the letters མ་ (mā) and མ་ (shā) with a subscribed ར་ (ra) are extremely rare. These combinations only occur in Sherpa in the case of borrowings from Literary Tibetan; they do not appear in this dictionary.

The combination of ཏ་ (hā) with a subscribed ར་ (ra) is also rare but it occurs in some Sherpa words. It is pronounced /shrā/ in the same way as ས་

Ex.: ས་ལྷོ་གྲོ་ /shrīlmu/ ‘performance’; ས་ལྷོ་གྲོ་ /shrēkok/ ‘scrap of dried food’

The subscribed letter ལ་ (la)

All combinations that contain a subscript ལ་ la produce the sound /lā/ with a high tone; the lone exception is ལ་ zla, which is pronounced /da/. (See Table 9 above.)

Ex.: ཟླ་དྲུག་ /lēta/ ‘brain’, ལྷོ་ /lū/ ‘song’, ལྷོ་བ་ /lōp/ ‘to teach’, ལྷོ་མ་ /lōm/ ‘to fry’, ལྷོ་བ་དགུ་བ་ /dawa guwa/ ‘the ninth month’

The subscribed letter བ (wa)

Combinations including a subscribed བ (wa) are very rare and do not change the sound of the radical to which it is attached. The subscribed /wa/ is used only because it corresponds to the traditional spelling.

Ex.: ལྷོ་བ་ /thrawa/ ‘monk’, ལྷོ་ལྷོ་བ་ /sayok/ ‘nettles’. ལྷོ་ལྷོ་བ་ /shamung/ ‘hat’

Suffixed letters

The final consonant letters are called “suffixed letters”. There are ten suffixes: ཀ (kha), ཅ (nga), ད (tha), ཉ (na), ཐ (pha), མ (ma), ལ (ha), ར (ra), ལ (la), and ས (sā). Except for ད (tha), ལ (ha), and ས (sā), these suffixes are pronounced more or less clearly, as we will see below.

The suffixed letter ཀ (kha) is pronounced /k/ as in ལེ་ལི་ཀ་ /lijik/ ‘key’, ལྷོ་རྒྱ་ཀ་ /gorak/ ‘raven’. However the /k/ is often reduced to a glottal stop which transcribed by an apostrophe /’/: ལྷོ་རྒྱ་ཀ་ /no’/ ‘to be situated’, ལེ་ལི་ཀ་ /lijimi’/ ‘key’, ལྷོ་རྒྱ་ཀ་ /gora’/ ‘raven’.

The suffixed letter ཅ (nga) is pronounced /ng/ as in ལྷོ་ལྷོ་བ་ /shāmung/ ‘mushroom’, ལྷོ་བ་ /lang/ ‘to get up/ to be enough’.

The suffixed letter ཉ (na) is pronounced /n/ as in ལྷོ་དེ་ཉ་ /din/ ‘seven’, ལྷོ་ཉ་ལི་ /jenpi/ ‘wheat, flour’, ལྷོ་ལྷོ་བ་ /gunpu/ ‘winter’.

The suffixed letter ཐ (pha) is pronounced /p/ as in ལྷོ་བ་ /nup/ ‘west’, ལྷོ་བ་ /lōp/ ‘to teach’, ལྷོ་བ་ /khāp/ ‘needle’.

The suffixed letter མ (ma) is pronounced /m/ as in ལྷོ་མ་ /lōm/ ‘to fry’, ལྷོ་མ་ /lam/ ‘road’, ལྷོ་མ་ /sūm/ ‘three’.

The suffixed letter ར (ra) is pronounced /r/ as in ལྷོ་ར་ /mar/ ‘butter’, ལྷོ་ར་ /kūr/ ‘bread’, ལྷོ་ར་ལི་ལྷོ་བ་ /phermi/ ‘wife’.

The suffixed letter ལ (la) is pronounced /l/ as in ལྷོ་ལ་ /phal/ ‘wool’, ལྷོ་ལ་ /ru/ ‘snake’;

The suffixed letter ན (tha) is not pronounced, but instead usually generates in the final position a glottal stop which is transcribed by an apostrophe /'/: མེད་ /weˀ/ ‘to have’; སྐད་ /keˀ/ ‘sound, language’; བརྒྱད་ /gyeˀ/ ‘eight’; or simply disappears in the middle of a word: རྩོད་རྩོད་ /khyorong/ ‘you’; སྤྱིད་ལྷུག་ /kyīduk/ ‘community; network’; བེད་པ་ /phēpa/ ‘Tibetan’. In some instances, the /t/ is maintained in the middle of a word. In such a case, the ན is reduplicated in the Sambhota spelling⁶: མྱོད་དྲ་ /throta/ ‘stomach’; ལྷེད་དྲ་ /lēta/ ‘brain’; བཞེད་རུང་ /jet-tuza/ ‘(I) forgot’; བེད་དྲིན་ /pēt-tin/ ‘(I) opened’

The suffix ར (ha) is not pronounced but usually causes lengthening of the preceding vowel འཕྲེལ་ draa ‘rice’; ལྷེལ་པ་ /lāawa/ ‘steam’; མྱོལ་ /pōo/ ‘incense’. In some cases, the ར ha does not produce lengthening, but rather is used in order to reflect the traditional spelling of Literary Tibetan: འཕྲེལ་ /ja/ ‘rainbow’.

The suffix ས sā occurs only in a few words (about 20 items) of the present dictionary and it is used in most cases for etymological reasons. It mainly appears after the vowels a, e, and i. The suffix /s/ is always mute, but usually generates a lengthening of the vowel in monosyllabic words. Moreover, when the suffix /s/ occurs after the vowel /a/ it causes a change in the preceding vowel: a → e དཀའ་ལས་ /kāle/ ‘difficulty, hard work’; ཁ་ཟས་ /khāpse/ ‘goodies’; གནས་ /nēe/ ‘holy place’; གཉིས་ /nyī/ ‘two’. In some rare words, we use a second suffix ས (sā) which reflects the traditional spelling found in Literary Tibetan, but is never pronounced.

Ex.: ལུགས་སོ་ /lūkso/ ‘custom’. བརྩེ་ཐབས་ /tsītap/ ‘respect’, སངས་རྒྱས་ /sānggye/ ‘Buddha’.

4.4 Pronunciation of the second syllable

In Sherpa, as in most other Tibetic languages, the onset of the second syllable is usually weakened (a phonological tendency referred to as “lenition”). The initial aspirated consonant loses its aspiration, and the syllable does not bear a distinctive tone. For instance, the word ལྷུ་ /chhū/ ‘water’ is pronounced with an aspirated consonant /chh/ when produced as an isolated word, but without aspiration when it occurs as the second syllable of a compound word. Thus in the compound word མིག་ལྷུ་ /mīkchu/ ‘tear’ (Lit. ‘eye water’), ལྷུ་ /chhū/ ‘water’ is pronounced without aspiration. The loss of aspiration and the absence of distinctive tone are represented in the romanization (which shows the

⁶ In the romanization, the /t/ is not reduplicated when the word is a noun. In the case of a verb, one encounters a reduplication when the verb is followed by some verbal suffixes. The second /t/ belongs to the verbal suffix but it remains silent.

pronunciation), but is not marked in the spelling; this is consistent with the traditional spelling in Classical Tibetan. This allows preservation of the same spelling for the word *water* regardless of its position within the compound word.

Another reflection of second syllable lenition is that, in some environments, the initial consonant undergoes voicing. For instance, based on its spelling, we would expect the word བ་ཚུ་ ‘saliva’ (Lit. ‘mouth water’) to be pronounced /khāchu/; instead, it is usually pronounced [khāju], with a voiced /j/ rather than the voiceless /ch/. Since the change from a voiceless to a voiced consonant follows an entirely regular pattern and is predictable, we do not indicate it in the spelling. And we do not mark it in the romanized pronunciation, either; instead, we consistently write /chu/ ‘water’ so that it is transcribed in the same way for khāchu ‘saliva’ and mīkchu ‘tear’.

The presence or absence of voicing is predictable, and depends on the final consonant of the first syllable and the initial consonant of the second syllable. For example, when the second syllable of a word begins with the letter ། (pā), this consonant remains voiceless [p] if the preceding consonant is a /k/ but it becomes voiced [b] if the preceding consonant is a vowel or a nasal. Compare the following words: འབྲུག་པ། [drokpa], རྒྱུང་པ། [throngpa], བཀའ་པ། [phakpa], ཙམ་པ། [tsāmba]. The reality is however slightly more complex, since in many cases, the initial consonant of the second syllable is neither fully voiced nor voiceless but in between the two sounds. In the romanization, we write respectively /drokpa/, /throngpa/, /phakpa/, /tsāmpa/ because the voicing is entirely natural and predictable.

In brief, following the traditional orthography of Literary Tibetan, the loss of aspiration and distinctive tone in the second syllable is not marked in the spelling, but appears in the romanization. The parameter of voicing (k/g, p/b, ch/j, ts/z, tr/dr, t/d) is not marked in either the Sherpa spelling or in the romanization.

Another important shift occurring in the initial consonant of the second syllable should be noted: the consonant ། which corresponds to ph_a (or ba) becomes /wa/.

Ex.: བ་ལྷིབ། /phalip/ ‘butterfly’; བ་ལྷུང། /phamung/ ‘cow’; འབྲུག་པ། /buta/ ‘bellows’; ཤར་བ། /shārwa/ ‘Sherpa’; མཁྲིའུབ། /thriiwa/ ‘bile’; སྤལ་བ། /balwa/ ‘frog’

5. Guide for the user of this dictionary

The dictionary is composed of three sections: Sherpa-English-Tibetan-Nepali, English-Sherpa, and Nepali-Sherpa.

In the Sherpa-English-Tibetan-Nepali section, entries are listed according to Sherpa alphabetical order, indicated in the table in section 4.1. The Sherpa words are presented first, followed by the romanization, and then by the translations in English, Standard Tibetan, and Nepali. When the Sherpa form is lexically different from the Standard Tibetan form, we also provide the etymology found in Classical Literary Tibetan.

As noted, the romanization provided corresponds to pronunciation in the Khumbu dialect; we hope in subsequent editions of the dictionary to provide also Solu and Pharak versions, when they differ. In some rare cases, two pronunciations are given. They correspond to variations between the Khumbu consultants we worked with.

For each entry, we indicate the lexical category, or word class, in square brackets [n.] “noun”, [adj.] “adjective”, [v.] “verb”, etc. (A complete list of abbreviations used in the dictionary can be found at the end of this section.) For verbs that have different stems according to the various tense-aspects and moods, the stem forms are given in a summary chart in Appendix 4 at the end of the dictionary. We also specify whether each verb is [v.inv] “involuntary or non volitional verb” or [v.vol] “voluntary or volitional verb”. In Sherpa, as in other Tibetic languages, this grammatical opposition is fundamental.

We must thus distinguish རྗེན། /chhet/ [v.inv.] ‘to enflame, to catch on fire, to spread (for fire)’ vs. རྗེན། chēt [v.vol.] ‘to light, to ignite (on purpose)’; རྗེན། /chhō/ [v.inv.] ‘to be broken’ vs. རྗེན། /chō/ [v.vol.] ‘to break (on purpose)’; རྗེན། /nyī’ tshēt/ ‘to wake up’ [v.inv.] vs. རྗེན། /nyī’ tsēt/ ‘to wake from sleep’ [v.vol.].

The Sherpa verbs are given in their present tense form without a nominalizing suffix (or infinitive marker).

When appropriate, entries also indicate if the word belongs to honorific (H) or humilific speech (h). The former is used to show respect, while the latter is a special form used in 1st person speech to show humility or deference.

List of abbreviations

adj.: adjective
adv.: adverb
alt.: alternative spelling
arch.: archaism
art.: article
aux.: auxiliary
co: connective
dem.: demonstrative
Eng: English
Etym.: Etymology
H: honorific
h: humilific
idiom.: idiomatic expression
ind.pr.: indefinite pronoun
int. pr. interrogative pronoun
inv : involuntary or non volitional verb
mod : modal verb
Mong : Mongolian
n.: noun
Nep : Nepali
num : numeral
pers. pr. : personal pronoun
pl.: plural
post : postposition (like prepositions, but placed after the noun.)
poss.: possessive
poss. adj.: possessive adjective
poss.pr.: possessive pronoun
pr. n. : proper noun
reg.: regular verb
Syn.: synonym
sg.: singular
Skt : Sanskrit
Tib.: Tibetan
v.: verb
vol : volitional or controllable (verb)

Sherpa-English-Tibetan-Nepali dictionary

ग kā

गणना kāka [n.] (Sambhota) alphabet गणना

समबोटा लिपि

गणना V+katak [v. suff.] to be obliged, to be compelled (Syn.: गमेना kāme') Ex.: द'ख' अङ्गो गणना सुद' सुद' nga ma-dro-katak chhung-sung 'I was compelled to go' ख' +V.+गमेना बाध्य हुनु, विवश हुनु

गतिर kātir [n.] large copper plate खस' गणेद' तामाको ठूलो थाल

गनेी kāni [n.] village entrance gate with mantras खेद' खेव' अ' अहुवा' खे' बुद्धको मन्त्र सहितको प्रवेशद्वार

गमेना kāme' [v. suff.] to be obliged, to be compelled (Syn.: गणना katak) ख'+V.+गमेना बाध्य हुनु, विवश हुनु

गायुना kāyung, kāyu [n.] porcelain cup or and bowl द' ग' अ' चीनियाँ कप

गरे kāre [n.] wooden flask for serving alcohol कद' गे' व' जाँड राख्ने काठको ठेकी

ग' अ' सी' klās [n.] class खे' क' कक्षा

ग' अ' ऐ' kālej [n.] (<Eng.) college खे' क' कलेज

ग' अ' सु' त' r' kāmputarar [n.] (<Eng.) computer खे' क' कम्प्युटर

गाँना kāa [n.] pillar गण' खम्बा

गा' अ' अ' kâlma [n.] shrub rhododendron खे' फे' गे' गे' गुराँसको होचो होचो प्रजाति

गा' अ' अ' kâlak [n.] crow खि' काग

गी' न' ना' kítap [n.] (<Nep.) book दे' किताब

गी' अ' किलो kīlo [n.] kilogram कु' अ' किलो (तौल)

गु' न' सु' kūngpu [n.] butter lamp cup गे' अ' पानस

गु' र' kūr [n.] pancake, bread व' रोटी

गु' र' सु' kūrmu [n.] boil, abscess ग' अ' पिलो

गु' र' पी' kūrshi [n.] (< Nep.) chair गु' अ' कुर्सी

गे' र' kēra [n.] banana गे' केरा

गे' अ' र' kēmra [n.] (Nep. < Eng.) camera ख' क' क्यामरा

गे' अ' कौ kōo [n.] leather गे' छाला

गे' अ' क' kōnam [n.] head strap for carrying load, tump line दे' गे' नाम्लो

गे' अ' त' kōtra [n.] (< Nep.) room ख' कोठा

गे' अ' ते' kōtre [n.] walnut ख' ओखर

गे' अ' पी' kōpi, kōfi [n.] (<Eng.) coffee गे' कफी

गांभीर्ये | kāmītri [n.] (<Eng.) committee कर्मसं
 षा समिति
 गोंसु | kōmu [n.] broom अशुभाखा कुचो
 गोंसे | kōre [n.] small eating bowl made of
 brass ब्रैसेन्स डबका
 गोंसगदन् | kōmden [n.] seating mat made of
 animal pelt सगसगदन् छालाको
 चकटी
 ग्ये | kyī [n.] dog छै कुकुर
 ग्येच्युन् | kyīpchang [n.] jackal छैच्युन् स्याल
 ग्येङ्क्यन् | kyīptsa lang [v.inv.] to come on
 heat or oestrus (for a dog) छिङ्क्यन्
 यौन उत्तेजनामा आउनु (कुकुर)
 ग्येरेवा | kyīrewa [n.] hunter छिरेवा सिकारी
 ग्येपुक | kyīpruk [n.] puppy, young dog छि
 पुका छाउरो
 ग्येपेण | kyīshik [n.] flea छिपेण उपियाँ
 ग्येयो | kyīlo [n.] year of the dog छियो कुकुर
 वर्ष
 ग्येयन् | kyīja [n.] dog excreta छिपुका कुकुरको
 दिसा
 ग्येय | kyī [v.vol.] to tie अछिण खँसा बाँध्नु, कस्नु
 ग्येयसुन् | kyīsur [n.] dwarf rhododendron ससु
 सेहोणदन् अन्सवे सेहोणगी सेणसपेण राँसको
 होचो प्रजाति

ग्येयतुम्पा | kyīrtumpa [adj.] circular, round
 कुसयो वृत्ताकार, गोलाकार
 ग्येय्ग्येय्ग्ये | kyōngkyong [adj.] hollow,
 concave ग्येय्ग्येय्ग्ये खाल्टो परेको,
 खोपिल्टो परेको, दबेको
 ग्येयन् | trāapa [n.] stairs स्तम्भसंवेणस भन्ज्याड
 ग्येयत्त | trīkatr [n.] (<Eng.) ticket स्तम्भे टिकट
 ग्येय | trī(t) [v.vol.] to lead, to guide अछिन् बाटो
 देखाउनु, डोउन्ज्यानु
 ग्येय | trīn [n.] tin (metal), container made of
 tin कुणसग्येय टिनको भाँडा
 ग्येयन् | trē-ngen [adj.] reluctant to be
 sociable, shy र्के लज्जालु
 ग्येयुन् | trēlung [n.] ankle-bone अन्सु
 गोलीगाँठो
 ग्येयुम्पा | trōlum [n.] wooden butter churn अन्सु
 खँ दही मथने ढुङ्गो
 ग्येय | trōl [n.] custom, tradition अन्सु चलन,
 परम्परा
 ग्येय | trū(t) [v.vol.] to wash अन्सु धुनु
 ग्येयसु | trūnpu [n.] water well अन्सु इनार
 ग्येयन् | lēta [n.] brain अन्सु दिमाग
 ग्येय | lū [n.] water serpent deity, nāga ग्येय नाग
 ग्येयगुन् | lūptur [n.] ritual offering to a
 nāga ग्येयगुन् नाग पूजा

ॠगल'लसल | k le [n.] difficulty, hard work ॠगल'
 लसल कठिन, गलहो
 ॠगल'कु | kārchu [n.] yoghurt ॠो दही
 ॠगल'कु | k ru [adj.] white ॠगल'सो सेतो
 ॠगल'क्षी | k rwi [n.] roasted flour
 (tsampa) ॠस'सल सलतु
 ॠगल'स ॠ k rsha [n.] agaric (meadow
 mushroom) ॠगल'स लेकली च्यलत
 ॠगल'सलसुर | k rsur [n.] milk and butter
 offerings to spirits ॠगल'सलसुर घलतको
 धुप
 ॠगो'क'स'क'स'गलसुसल | k nchok s m [n.] the
 three jewels of Buddhism (Buddha,
 Dharma, Sangha) ॠगो'क'स'क'स'गलसुसल बुद्ध
 धरुमकल तीन महुतुवपूरुण कलड
 (बुद्ध, धरुम, संघ)
 ॠगो'क'ग'ठेस | k nnyer [n.] caretaker of a holy
 site (H) ॠगो'क'ग'ठेस पुजलरी
 ॠगो'र'सु | k ormu [adj.] scarce, rare ॠगो'र'सो
 सजललै नपलईने, दुल'भ
 ॠगु'र'सल | ky ma [adj.] ordinary, plain ॠगु'र'सल
 सलधलरण, सलदल
 ॠगु'ल | tr l [v.vol.] to wrap ग'स'सल पहरलनु,
 लगलतनु
 ॠगु'गल | tr ' [v.vol.] to stir, to agitate ॠगु'गल
 उतेजलत हुनु, आनुदोललत हुनु

ॠगु'सल | tr m [v.vol.] to crush, to smash into
 pieces ॠगु'सल फुतलतनु, टुकल पलनु
 ॠगु'सल'द'गु'सल | trōktrok [adj.] uppity, naughty
 ॠगु'सल'द'गु'सल बदमलस, चकचके
 ॠगल'गल | k ' [v.vol.] to split, to cut (wood) ग'स'सल
 चलनु
 ॠगल'गल | k  [n.] order, command ॠगल'गल आदेश
 ॠगल'र'गु'ल | k pkyin [v.vol.reg.] to scold, to
 criticize (H) ॠगल'र'गु'ल ह'कलतनु, गलली
 गनु, आलोलचनल गनु (आ)
 ॠगल'र'गु'र | kānggyur [n.] Buddhist canon
 ॠगल'र'गु'र वुद्ध गनुथ
 ॠगल'र'हु'र | k ju [n.] Buddhist teaching (H)
 ॠगल'र'क'सल वुद्धको उडदेश
 ॠगल'र'दु'ल | k drin [n.] kindness (H) ॠगल'र'
 दु'ल कृपल, दडल
 ॠगल'र'द'दु'ल | kāndri [n.] question (H) ॠगल'र'द'दु'ल
 डुरसु
 ॠगल'र'ल | k l [v.vol.] to spin (wool) र'लेल रुन
 कलतु
 ॠगो'द'र'कु'गल | k pa gya' [v.vol.] to order, to
 direct ॠगो'द'र'कु'गल अहलतनु
 ॠगल'र'स'स'ल | tr shiwa [adj.] proper, orderly
 ॠगल'र'स'स'ल शुभ मङुगमड
 ॠगल'र'स'स'द'ले'र | trāshi dele [idiom] best
 wishes ॠगल'र'स'स'द'ले'रल शुभकलमनल

वक्रशर्षेण **trākshok** [n.] plastic paper वक्रशर्षेण
 नरम प्लास्टिक
 कौ **kā** [n.] irrigation canal कुरुवा नहर, कुलो
 कंग्पा **kāngpa** [n.] foot, leg कंग्पा खुट्टा,
 पाठ
 कंग्तेन **kāngten** [adv.] especially कें
 बन्धन खास गरी, विशेष गरी
 कंग्नी **kāngni** [adv.] never कं'ब'क'स'+V.NEG।
 कहिले पनि
 कंग्लक **kānglak** [n.] limb, arm, leg कंग्लक
 हातखुट्टा
 कंग्जेनपा **kāa jēnpa** [adv.] barefoot कंग्जेनपा
 खाली खुट्टा
 कंग्नाम **kāanam** [n.] trousers *Etym.*: कंग्नाम
 “leg cloth” देसबा सुरुवाल
 कंग्तंग **kēltang** [n.] waist कंग्पा कम्मर
 कौमा **kōma** [n.] weeding tool कौमा गोडमेल
 गर्ने औजार
 कौ **kō** [v.vol.reg.] to carve; to dig कौ
 खोप्नु, खन्नु
 कौंग **kōng** [n.] scabies कंग'ब'क'स' लुतो
 कुरुमा **kūrma** [n.] thief कुरुमा चोर
 कुप **kūp** [n.] vagina कुप योनी
 क्यंग्मा **kyāngma** [adj.] single, alone क्यंग्मा
 एकसरो

क्योङ्ग **kyōng** [v.vol.] to stretch, to extend क्योङ्ग
 पसानु, तेस्योउनु
 काम **kāma** [n.] barren or non-milking animal
 काम बाँझो, थारो
 कार **kāra** [n.] belt, sash कार पेटी, पटुका
 कारुङ्ग **kārung** [n.] window *Etym.*: कारुङ्ग।
 “star hole” क्योङ्ग इयाल
 के **kē** [n.] sound, language के आवाज,
 भाषा, ध्वनि
 केद्रा **kēdra** [n.] fame केद्रा विख्याति
 केग्या **kē' gya** [v.vol.] to shout, to make
 noise केग्या कराउनु
 केग्युर **kē' gyur** [v.vol.reg.] to translate के
 ग्युर अनुवाद गर्नु, उल्था गर्नु
 केग्युर्रुमी **kēgyurru mi** [n.] translator के
 ग्युर'वा अनुवादक
 केद्रा **kēdra** [n.] noise, shout केद्रा हल्ला
 केतुङ्ग **kē' tōng** [v.vol.] to call
 बोलाउनु
 केलोक **kēlok** [n.] noise, shout कौँ हल्ला
 कान्दी **kāndi, kēndi** [adj.] pasty, thick
 (liquid) कंग्पा बाक्लो
 काम्तंग **kāmtang** [n.] pincers, tongs काम्पा
 चिम्टा

རྩམ་ལུ། kāmpu [adj.] dry རྩམ་ལོ། सुख्खा,
 सुकेको
 རྩར་མ། kārma [n.] star རྩར་མ། तारा
 རྩལ་ལ། kāla, kālda [n.] share, portion རྩལ་བ།
 भाग, अंश
 རྩ། kū [n.] statue རྩ། मूर्ति
 རྩ། kū *honorific prefix* རྩ། आदर बुझाउने
 उपसर्ग
 རྩུ་རྩུང་། kūkyang [adj.] alone (H) རྩུ་རྩུང་།
 एक्लो (आ)
 རྩུ་ཁམས་བཟང་ལུ། kūnkam sangpu [idiom.]
 How do you do? (H) རྩུ་ཁམས་བཟང་།
 कुशलै (आ)
 རྩུ་མ་དུན། kūmdün [n.] in the presence of (a
 lama) རྩུ་མ་དུན། उपस्थितिमा
 (लामाको)
 རྩུ་པར། kūpar [n.] photograph, painting (H) རྩུ་
 པར། फोटो, चित्र, तस्बिर(आ)
 རྩུ་ཚོ། kütse [n.] life (H) རྩུ་ཚོ། जीवन,
 जिन्दगानी (आ)
 རྩུ་གཟུགས། kūsuk [n.] body (H) རྩུ་
 གཟུགས། शरीर (आ)
 རྩུ་ཡིན། kūyin [n.] wage (H) རྩུ་ཡིན། दक्षिणा
 རྩུ་རིམ། kūrim [n.] prevention or healing
 ritual for misfortune (H) རྩུ་རིམ་
 རིམ། ग्रहशान्ति पूजा

རྩུ། kū(t) [v.vol.reg.] to put to work, to use
 (people, animal) རྩུ་ལ། काममा
 लागाउनु, प्रयोग गर्नु
 རྩུར། kūr [v.vol.] to send རྩུར། पठाउनु
 རྩེག། kēk [n.] obstacle, vulnerable time in a
 person's life རྩེག། दसा, विघ्न बाधा
 རྩོན། kōn [v.vol.] to put on, to wrap, to cover
 གཞེས་པ་ཤིག་ལ་ཤེད་པ་ལྟར་ རྩོན།
 རྩོན་པ། kōmpa [n.] thirst རྩོན་པ། तिर्खा
 རྩོར། kōr [v.vol.reg.] to circumambulate, to
 go around, to wander རྩོར། परिक्रमा
 गर्नु, घुम्नु
 རྩོར་ར། kōra [n.] circumambulation རྩོར་བ།
 प्रदक्षिणा, परिक्रमा
 རྩོར་ལ། kōr-la [post.] about, regarding རྩོར་ལ།
 बारेमा
 རྩོར་ལམ། kōrlam [n.] circumambulation path
 རྩོར་ལམ། परिक्रमा मार्ग, परिपथ
 རྩོལ། kōl [v.vol. reg.] to boil རྩོལ། उमाल्नु
 རྩུ་བྱང་། kyātang [n.] dawn རྩུ་བྱང་། मिर्मिरे
 རྩུ་ལྗིང་འི། kyāding-ngi [adj.] whitish རྩུ་ལྗིང་འི།
 सेताम्मे
 རྩུ་སང་འི། kyāsang-ngi [adj.] crystal clear རྩུ་
 སང་འི། निर्मल, कञ्चन, सफा
 རྩུག་པ། kyākpa [n.] faeces, excreta, shit རྩུག་པ།
 दिसा

ལྷན་པ་གཏོང་། kyäka tōng [v.vol.] to defecate, to shit ལྷན་པ་གཏོང་། དི་སྒྲིལ་ གན་

ལྷན་པ་ཤོར། kyäka shōr [v.inv. reg.] to release faeces (involuntarily) ལྷན་པ་ཤོར། དི་སྒྲིལ་ འཇམ་མཚའ་

ལྷན་པ་ལང་། kyäklang [v.inv.reg.] to get spoiled, to get habituated ལྷན་པ་ལང་། བྱི་ལོ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་སང་། kyäksang [n.] anus ལྷན་པ་སྒོ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་བཅོལ་བ། kyäpchölwa [n.] refugee ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ཆང་། kyäachang [n.] housewarming drink ལྷན་པ་ཆང་། ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyiduk [n.] 1. economic status ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyin [v.vol.reg.] to borrow (food, money) ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyinkap [n.] high quality embroidery ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyinpa [n.] replacement ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyir [v.vol.reg.] to turn, to spin ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyirmu [adj.] pleasant ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyirmu [adj.] round ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyiltum [n.] cross-legged position ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyü [n.] porridge ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyüwa [n.] vomit ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyü' [v.vol.] to vomit ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyüngma [n.] nausea ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyür [v.vol.reg.] to throw out, to discard ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyuru [adj.] sour, acidic tasting ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyē [v.inv.] to be born, to grow ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ལྷན་པ་ kyēsuk [n.] labor pain ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyēa [n.] interest (money) ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyēsa [n.] birth place ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

ལྷན་པ་ kyēn [n.] fault, defect, damage ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་ ལྷན་པ་

རློན་འདོན། kyēnden [v.vol.] to criticize རློན་
 འདོན། आलोचना गर्नु
 རློས་ཀ། kyēka [n.] present, gift རློས་ཀྱིས། ལག་
 རྟལ་། कोसेली, उपहार
 རློ་རློ། kyōkye [n.] sadness, self pity རློ་བ།
 རློ་བ།, ལ་ཚུལ། दिक्कारी, लाचारी
 རློ་རློ་ལང་། kyōkye lang [v.inv.] to be sad རློ་བ།
 རློ་བ། རློ་བ། རློ་བ།, ལ་ཚུལ། རློ་བ།
 རློ་རློ་བ། kyōnang [n.] feeling of sadness, self
 pity རློ་རློ་བ། རློ་བ།, ལ་ཚུལ།
 རློ་མ། kyōma [n.] false accusation, libel རློ་མ།
 རློ་མ།

རློ་བ། kyōp [v.vol.] to defend, to protect རློ་བ།
 རློ་བ། རློ་བ།, རློ་བ། རློ་བ།
 རློ་ལ། kyōl [v.vol.] to deliver, to carry, to bring
 རློ་ལ། རློ་ལ། རློ་ལ།
 རློ་ལ། kyōu [adj.] weak, poor རློ་ལ། རློ་ལ།
 རློ་ལ། རློ་ལ།, རློ་ལ།
 རློ་ལ། རློ་ལ། kyārma [adv.] again, repeatedly རློ་ལ།
 རློ་ལ། རློ་ལ།, རློ་ལ།

ཁ་ khā

ཁ་ khā [n.] 1. mouth ཁ་ མུམ་ 2. surface ཁ་

སེམས་

ཁ་སྐད་ khāke' [n.] spoken language ཁ་སྐད་

མཚན་ བསྐུལ་

ཁ་སྐྱེམ་ khā kōm [v.vol.reg.] to be thirsty ཁ་

སྐྱེམ་ འཇམ་ ལྟུང་

ཁ་ཁྲིལ་ལང་ khā khyēwa lang [v.inv.] to feel

embarrassed ཁ་སྐྱེམ་ ལྟུང་ ལྟུང་

ཁ་མཁའ་མུ་ khā khāamu [adj.] eloquent ཁ་

མཁའ་ལ་ ཇུམ་པུ་

ཁ་མཁའ་མུ་གྱི་ khā khāamu khyi [v.vol.] to

flatter སྐྱེམ་ལང་ལུགས་ ཇུམ་པུ་ འཇམ་ལ་

པུ་, ཇུམ་པུ་ ལྟུང་ པུ་

ཁ་ཁུད་ khā khu(t) [v.inv.reg.] to become

mute ཁ་སྐྱེམ་ ཇུམ་པུ་ ཇུམ་པུ་

ལྟུང་

ཁ་ཁྲེལ་ khā khye [v.vol.] to separate, to

split ཁ་ཁྲེལ་ ལྟུང་

ཁ་ཁྲོང་མུ་ khā khyongpu [adj.] sharp-

tongued ཁ་ཁྲོང་ལོ་ ཁ་སྐྱེམ་ ལྟུང་ ལྟུང་

ཁ་ཁྲེལ་མུ་ khā gyaamu [adj.] rude ཁ་སྐྱེམ་ལ་

ལྟུང་ (ཇུམ་པུ་), ལྟུང་

ཁ་ཁྲིལ་ལྟུང་ khā chīndi [adj.] taciturn, not

talkative person ཁ་སྐྱེམ་ ལྟུང་ ལྟུང་,

ལྟུང་

ཁ་ཁྲེལ་ལ་ khā chākpa [adj.] broken mouth,

chipped edge ཁ་སྐྱེམ་ ལྟུང་, ལྟུང་

(ལྟུང་)

ཁ་ཁྲེལ་ khāchu [n.] saliva, drool ཁ་ཁྲེལ་ ལྟུང་

ཁ་མཁའ་ khāmchu [n.] legal dispute ཁ་

མཁའ་ ལྟུང་

ཁ་ལེམ་མུ་ khā jampu [adj.] soft-spoken ཁ་

ལེམ་ལོ་ ལྟུང་ ཇུམ་པུ་ ལྟུང་, ལྟུང་,

ལྟུང་

ཁ་ཁྲེལ་མུ་ khā tērmu [adj.] reliable ཁ་སྐྱེམ་ལོ་

ལྟུང་

ཁ་ཁྲེལ་མུ་ khātak [n.] silk offering scarf ཁ་

ཁྲེལ་ ལྟུང་

ཁ་ལེམ་ khāndap [n.] argument, quarrel ཁ་

ལེམ་ ལྟུང་ ལྟུང་, ལྟུང་

ཁ་ལེམ་ལྟུང་ khāndap gya' [v.vol.] to argue,

to quarrel ལྟུང་ ལྟུང་ ལྟུང་ ལྟུང་,

ལྟུང་ ལྟུང་

ཁ་སྐྱེམ་མུ་ khā thāmpu [adj.] tightly sealed,

securely tight (bag) ཁ་སྐྱེམ་ལོ་ ལྟུང་

ལྟུང་

ཁ་སྐྱེམ་མུ་ khā thokpu [adj.] 1. tight-lipped,

taciturn ཁ་སྐྱེམ་ལོ་ ལྟུང་ ལྟུང་ 2.

fussy eater ལྟུང་ ལྟུང་ ལྟུང་,

ལྟུང་

ॠवद॑ऒु | khā dīmu [adj.] talkative ॠवद॑
 ॑॑ धेरै बोलने, बोलक्कड
 ॠखद॑ | khāmta [n.] bridle ॑ख लगाम
 ॠवदु॑ख | khā dam [v.vol.reg.] to seal an
 opening (bag) by tying ॠखुँख बन्द
 गर्नु, कस्नु
 ॠखुज॑ | khājang [n.] address ॠखुज ठेगाना
 ॠखत्र॑ | khātral [v.inv.reg.] to be separated,
 to divorce ॠखत्र बिछोडिनु
 ॠखद॑ऒु | khā mangmu [adj.] of different
 opinions, lacking agreement ॠखदऒै
 फरक फरक विचारको
 ॠखे॑ङ्ग | khā me nyen [v.vol.reg.] to refuse,
 to disagree Ex.: ॠद॑वे ॠखेखङ्ग | khō nge
 khā-la mā-nyen 'he refused to listen to
 me.' ॠखेखेङ्ग नमान्नु, अस्वीकार
 गर्नु, असमहत हुनु
 ॠखे॑क | khātsek [n.] smile ॠखेखे ॠखुखख
 मुस्कान
 ॠखे॑द॑ख | khā tsōotam [n.] vulgar talk
 खेखखख छडा बोली
 ॠखे॑द॑ | khā tshāndi [adj.] 1. sharp-
 tongued ॠखेखे मुखाले, चोथाले 2. hot
 (food), spicy ॠखेखे पिरो(खाना)

ॠखे॑ष | khāpse [n.] goodies, sweets ॠ
 खेख मिठाई (विभिन्न परिकारको
 रोटी र मिठाई)
 ॠखे॑खुँखि | khāya mā khyji [idiom.] don't
 respond, ignore it ! (imperative) ॠखे
 खेख छोड, वास्ता नगर
 ॠखे॑खु | khā yeemu [adj.] not fussy (with
 food) ॠखेखे खाना खवाउन
 सजिलो
 ॠखे॑ख | khā rakpa [adv.] quietly,
 secretly ॠखेखे चूपचाप, गोप्यतापूर्वक
 ॠखे॑खु | khārup [n.] verbal attack ॠखेख
 सामुहिक गाली
 ॠखे॑ | khā-la [post.] on the top of, on the
 surface of Etym.: ॠखेख "on the mouth"
 खेखेखे खेखेखे माथि, मा
 ॠखे॑खेखु | khā-la nyermu [adj.] obedient ॠ
 खेखेखे भनेको मान्ने, आज्ञाकारी
 ॠखे॑ख | khālak [n.] 1. face and hand ॠखेखेख
 खे हातमुख 2. food ॠखेखे खाना
 ॠखे॑खे | khā lo' [v.vol.reg.] to talk back ॠखे
 खेखे खेखेखे मुख फर्काउनु
 ॠखे॑खेखेखे | khālo' tshiklo' [v.vol.reg.] to
 talk back ॠखेखेखेखेखे मुख फर्काउनु
 ॠखे॑खेखु | khā sālmū [adj.] frank, open
 (person) ॠखेखेखेखे फरासिलो

ཁ་མེ་ལྷོ། khāk chhērmu [adj.] important,
urgent ཁ་མེ་ལྷོ་ལོ་ མཚའ་བཟོ་བྱེད་, འགུར་

ཁ་མེ་དེ། khākme' [adj.] blameless,
faultless ཁ་མེ་དེ། གཤམ་ཕུག་, འཇོལ་མེད་

ཁ་པ། khāp [n.] needle ཁ་པ། སྤྱི་ལོ་

ཁ་མམ། khām [pr.n.] Khams, area in Eastern
Tibet ཁ་མམ། ཡམམ་, འཇོལ་བཟོ་བྱེད་ཀྱི་ ཕྱོག་

ཁ་མམ་སངས། khāmsang [idiom.] 1. to get
fresh air Ex.: ཁ་མམ་སངས་ལ་འགྲོ་ལོ།
khāmsang-la dri 'let's go to get fresh
air!' ཁ་མམ་སངས་ འཇོལ་མེད་ རྟེན་
འཇོལ་བྱེད་, ལྷོ་ལོ་ མཚའ་བཟོ་བྱེད་ 2.
[v.inv.] to become alert ཁ་མམ་
སངས་ འཇོལ་མེད་ཀྱི་ལྷོ་ལོ་ རྟེན་

ཁ་མེ་ལྷོ། khāaten [n.] decorative rug ཁ་མེ་ལྷོ་
སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ལོ་ འཇོལ་མེད་ལྷོ་ལོ་
གཤམ་ཕུག་

ཁ་མེ་ལྷོ། khārñup [adv.] the day before
yesterday ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khē ling [v.vol.] 1. to take
responsibility, to agree ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་
ལྷོ་ལོ་ འཇོལ་མེད་ རྟེན་, འཇོལ་མེད་ ལྷོ་ལོ་ རྟེན་ 2.
to promise ཁ་མེ་ལྷོ་ལོ་ འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་ རྟེན་ རྟེན་

ཁ་མེ་ལྷོ། khūsimpu [adj.] quiet, peaceful ཁ་
མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khūng [n.] source, proof ཁ་མེ་ལྷོ་

འཇོལ་མེད་, འཇོལ་མེད་, འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khūngkyol [v.vol.] to provide
explanation, to prove ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་
གཤམ་ཕུག་

ཁ་མེ་ལྷོ། khūmte' / khūngte' [pr.n.]

Khunde (place name) ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khēmu [adj.] cheap ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khēpsang [n.] profit, benefit ཁ་མེ་ལྷོ་
འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་

འཇོལ་མེད་, འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khōwa [pers. pr.] they (H) Etym.: ཁ་
མེ་ལྷོ་ "he, this person" ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khōra [n.] butter container ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་
འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khōkpa [n.] stomach Etym.: ཁ་མེ་ལྷོ་
"the inside of the trunk of the
body" ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khōngpa [pers. pr.] she, he (H) ཁ་མེ་ལྷོ་
འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khyēpar [n.] difference ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་
འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khyēntaru [adj.] unusual,
amazing ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་

འཇོལ་མེད་ འཇོལ་མེད་

ཁ་མེ་ལྷོ། khyimpok [n.] spoon ཁ་མེ་ལྷོ་ འཇོལ་མེད་
འཇོལ་མེད་

ॐ khyē [v. inv.reg.] to be able, can हुनु
 सक्नु, सक्षम हुनु
 ॐ khyēp [n.] (<Nep.) times कस बेर खेप,
 पल्ट, चोटी
 ॐ khyōwa [n.] husband ॐ लोगने
 ॐ khyōk pheza [n.] adult male
 Etym.:* ॐ 'young adult' ॐ
 'nephew' ॐ युवा, वयस्क
 ॐ thrātra pātra [adj.] variegated,
 checkered ॐ छिबिरे, टाटेपाटे
 ॐ thrāk [n.] blood ॐ रगत
 ॐ thrī [n.] throne ॐ गद्दी
 ॐ thrōwo [n.] wrath ॐ रिस, क्रोध
 ॐ khāndroma [n.] dakini, female
 celestial being ॐ स्वर्गकी
 परी
 ॐ khāamu [adj.] expert ॐ
 सिपालु, विशेषज्ञ
 ॐ khēnpo [n.] abbot ॐ लामा
 विद्यामा निपुण व्यक्ति
 ॐ thrīiwa [n.] bile ॐ पित्त
 ॐ khēnpa [n.] artemisia species
 (plants) ॐ तितेपाती
 ॐ khūr [v.vol.reg.] to carry, to
 bring ॐ बोक्नु, ल्याउनु

ॐ khēl [v.inv.reg.] to fall on, to coincide
 with ॐ मिल्नु, संयोग पर्नु
 ॐ khōn [v.inv.] to be upset ॐ रिस
 उठ्नु
 ॐ khōrlu [n.] wheel ॐ चक्र,
 चक्का, पाङ्ग्रा
 ॐ khōl [v.inv.reg.] to get boiled[ॐ
 उम्लनु
 ॐ khyām [v.vol.reg.] to wander, to loiter
 ॐ भौँतारिनु
 ॐ khyīr [v.inv.reg.] to rotate, to spin
 ॐ फन्का मार्नु, घुम्नु
 ॐ khyēwa lang [v.inv.] to feel cold
 ॐ जाडो हुनु
 ॐ khyōl [v.inv.reg.] to reach, to be
 delivered ॐ पुग्नु
 ॐ thrūng [v.inv.reg.] to be born (H)
 ॐ पैदा हुनु, जन्म लिनु,
 जन्मनु
 ॐ thrūl [v.inv.reg.] to have an illusion
 ॐ भ्रममा पर्नु, मोहित हुनु
 ॐ thrōl [v.vol.] to fall apart (wooden
 chang container or wooden milking pail
 when they become dried) ॐ खुकुलो
 हुनु, फुस्क

གང་ཅག་ཅག **khang thratrak** [adv.] as good
as possible གང་ཅག་ཅག འཇུག་ སུམ་པོ་

རློམ་

གང་པ། **khangpa** [n.] house ཁང་པ། མཉམས་

གང་པ་མར་རུ། **khangpa maru** [n.] jail *Etym.*:

ཁང་པ་དམར་པོ། “red house” བཟོན་ཁང་།

འཇུག་ཁང་།

གང་ལ། **khang-la** [int.pr.] why, what for ? ག་

རེ་གུས་ནས། བློ་

གང་ལ་ཟེ་སིན། **khangla sjsin** [co.] because

[used at the beginning of a clause] གང་

ཡིན་ཟེ་རྟོག་ བློ་འཇུག་

གང་སང་། **khangsang** [adv.] 1. everything གང་

ཡང་། འདྲ་ལྟོ་སྟོན་, སུམ་པོ་ 2. nothing

(+NEG.) གང་ཡང་། བློ་འཇུག་ བློ་འཇུག་, སུམ་པོ་

གངས་རྩ། **khagri** [n.] snowy mountain གངས་

རྩ། ཁྲི་མེད་ སུམ་པོ་

གཤམ་གཟུང། **khapchu** [n.] cover, lid བཟུངས་གཟུང་།

བཟོན་པོ་, འཇུག་པོ་

གམ་མུ། **khambu** [n.] peach ཁམ་མུ། འཇུག་

གམ། **khaa** [n.] snow ཁམ་ གངས་ བློ་འཇུག་

གམ་རྒྱུག་ **khaa gya** [v.inv.] to snow ཁམ་འབབ་

བློ་འཇུག་ བློ་འཇུག་

གམ་པ། **khaapa** [n.] thangka painter, artist

Etym.: མཁས་པ། “expert” འཇུག་པོ་

འཇུག་པོ་

གམ་བ། **khaawa, khalwa** [n.] crack གམ་བ།

འཇུག་པོ་

གམ་པ། **khaasha** [n.] barking deer གམ་པ། འཇུག་

འཇུག་

གམུ། **khau** [n.] charm box jewelry གམུ།

འཇུག་པོ་ འཇུག་པོ་ འཇུག་པོ་

འཇུག་པོ་

གམུང་མ། **khauung-ma** [n.] face down *Ex.*: མི་ཏི་

གམུང་མ་ཤི་ཏི་མི་ཏི་ མི་ཏི་ མི་ཏི་

‘This person died face down.’ *Ex. 2*: མི་ཏི་

ང་ཏི་གམུང་མ་གཏིང་བཟུངས་ཏི་ མི་ཏི་

khauung-ma nyi’ gal-no’ ‘This baby

went to sleep face down.’ འཇུག་པོ་

འཇུག་པོ་

གམ་མ། **kharma** [adj.] strong (drink,

taste) གམ་མོ་ འཇུག་ (འཇུག་ འཇུག་)

གམ། **khāl** [n.] measure word for 20, twenty

Etym.: ཁམ། “load, burden, standard

Tibetan volume measure equal to 30

lbs” འཇུག་ འཇུག་

གམ་གཏིང་། **khāl chik** [num.] twenty འཇུག་ འཇུག་

གམ་གཏིངས། **khāl nyū** [num.] forty འཇུག་

འཇུག་

གམ་མེ་ར་ལ། **khālpera ngā** [num.] ninety འཇུག་

འཇུག་ འཇུག་

གམ་མེ་ར་གཏིངས། **khālpera nyū** [num.] thirty

འཇུག་ འཇུག་

गाल'शेर'बलि | **khalpera shi** [num.] seventy
 चतुस्र'सु सत्तरी
 गाल'शेर'बसुम | **khalpera sūm** [num.] fifty ५
 सु पचास
 गाल'बसुम | **khal sūm** [num.] sixty सुगुं
 साठी
 गाल'बलि | **khal shi** [num.] eighty चतुस्र'सु
 असी
 गाल'गु | **khal ngā** [num.] one hundred चतु
 सय
 गाल'सी | **khaasi'** [co.] if, in case गाल'सी
 यदि
 गु'दो'गु'सु | **khū thokpu** [adj.] congested, slow
 गु'दो'गु' लोसे, ढिलो
 गु'र'ब | **khūwa** [adj.] idiotic, mute, stupid
 भ्रुगण'ब मूर्ख, लाटो
 गु'ये'र'सु | **khū yemu** [adj.] spacious, open गु
 यर'बो खुला, फराकिलो
 गु'रु'रि'ब'सु'के | **guru rinpuche** [pr.n.]
 Padmasambhava गु'रु'रि'ब'सु'के
 पद्मसम्भव
 गु'ग | **khū'** [v.inv.reg.] to get/ be
 bent गु'ग बाङगिनु
 गु'द' | **khung** [n.] center, middle गु'द'
 च्छे'ब बीच भाग

गु'रु'ग | **khutuk** [adv.] separately, aside, apart
 from च्छे'रु' र्बेगण'सु बेगलै, छुट्टै
 गु'ग | **khün** [n.] loss गु'ग छुट्टै घाटा
 गु'ब'सु | **khumbu** [pr.n.] *Khumbu*, Sherpa
 area near Mt. Everest सु'ब'सु खुम्बु,
 सगरमाथा नजिकको शेर्पा बस्ती
 गु'ब'सु'रि'यु'ब'सु | **khumbi yulla, khumbi
 yilla** [n.] deity of *Khumbu* सु'ब'सु'रि'यु'ब'
 सु'ब'सु'रि'यु'ब'सु क्षेत्रको कुल देउता
 गु'र | **khur** [n.] tent गु'र पाल
 गु'र'प | **khurpa** [n.] (<Nep.) Gurkha knife ब'प
 यु'ब'सु'रि'यु'ब'सु खुकुरी
 गु'र'ब'सु | **khurmen** [n.] coolie, porter दै'ग'सु
 सु'र'ब'सु भरिया
 गु'र'सु | **khurmu** [adj.] expensive ब'द'के
 र्बो महँगो
 गु'र'सु | **khuru** [n.] load, luggage सु'र'सु भारी
 गु'र'सु'रि'ब'सु | **khurshing** [n.] frame for carrying
 load सु'र'सु'रि'ब'सु भारी बोक्दा प्रयोग
 गर्ने फ्रेम
 गु'र'सु'रि'ब'सु | **khesar gyalu** [pr.n.] King
 Gesar (the Tibetan epic hero) गु'र'सु'रि'ब'सु
 र्बो खेसार राजा (तिब्बती
 महाकाव्यका नायक)
 गु'द' | **kheng** [inv.reg.] to be full गु'द' भरिनु

खोखा | **khēm** [v.inv.reg.] to become dry खोखा
कक्षा सुक्नु

खोङ्ग | **khō-nga** [n.] collar, lapel, neckband
खोङ्ग कलर

खोङ्गेदु | **khōchetu** [adj.] capable; useful खो
केदु क्षमक्षेपण लायाक, सक्षम,
उपयोगी

खोरे | **khore** [poss. pr.] his खोरेको

खोरुङ्ग | **khorong** [pers. pr.] he, himself खोरुङ्ग
ऊ

खोलेखोले | **khole kole** [adv.] slowly,
gradually खोलेखोले बिस्तारै

खोलेखेवसा | **khole phēp** [idiom.] good bye खो
लेखेवसा बिस्तारै जानुहोस्

खोपासु | **khokpu** [adj.] bad *Etym.:* खोपा
“dilapidated, in ruins” खोपा नराम्रो,
बिग्रेको

खोङ्गत्रु | **khongtru** [n.] anger खोङ्गत्रु रिस

खोङ्गत्रुथि | **khongtru khyi** [v.vol.] to be
angry खोङ्गत्रुथि रिसाउनु

खोङ्गत्रुलङ्ग | **khongtru lang** [v.inv.] to get
angry खोङ्गत्रुलङ्ग रिस उठ्नु

खोङ्ग | **khō** [n.] misfortune, hindrance खोङ्ग
कङ्गा दुर्भाग्य, बाधा

खोङ्ग | **khōn** [v.vol.reg.] to put on, to dress, to
wear खोङ्ग पहिरनु, लगाउनु

खोङ्गपा | **khōmpa** [n.] step खोङ्गपा पाइला

खोङ्ग | **khōo** [v.inv.reg.] to hear खो सुन्नु

खोङ्गकेङ्ग | **khōochen** [n.] brocade खोङ्ग
केङ्ग खोचेन (रेशमको महङ्गो
कपडा)

खोङ्गपा | **khawa** [n.] livestock with white mark
on its face खोङ्गपा अनुहार सेतो भएको
जनावर

खोङ्गङ्गङ्गङ्गङ्ग | **khyaa-nang khyaa-ni**

[idiom.] V+nang+V+ni doing
something repeatedly *Ex.:* खोङ्गङ्गङ्गङ्गङ्ग
nang na-ni ‘being sick repeatedly’ *Ex.2:*
खोङ्गङ्गङ्गङ्गङ्गङ्ग ngyu-nang ngyu-ni ‘crying
continuously’ खोङ्गङ्गङ्गङ्गङ्गङ्गङ्ग
बारम्बार

खोङ्गङ्गङ्ग | **khyaaasin** [co.] therefore, if that is
so खोङ्गङ्गङ्ग तयसो भएमा, तसर्थ,
त्यसैले

खोङ्ग | **khyi** [v.vol.] to do खोङ्ग सञ्चिनु गर्नु

खोङ्गङ्गङ्ग | **khyitang** [n.] manner, method खोङ्ग
ङ्गङ्गङ्ग विधि, तरिका

खोङ्गङ्गङ्ग | **khyitap** [n.] means to do something
खोङ्गङ्गङ्गङ्ग उपाय, समाधान, माध्यम

खोङ्गङ्गङ्ग | **khyi mā khyē** [v.inv.] to fail to do
something *Ex.:* खोङ्गङ्गङ्गङ्ग dro mā khyē
‘couldn’t go/reach’ *Ex.2:* खोङ्गङ्गङ्गङ्ग sa mā

khyē 'couldn't eat it' थ्रें खीं खुवा गर्न
 नसक्नु, असफल हुनु
 थ्रें रं | khyirang [pers. pr.] you (plural)
Etym.: *थ्रें रं | 'you' (plural) थ्रें रं
 र्को तिमीहरु
 थ्रें रे | khyire [poss. pr.] your (plural) थ्रें
 रं र्को तिमीहरुको
 थ्रें रं र्को | khyimtsi [n.] neighbour थ्रें रं र्को
 छिमेकी
 थ्रें | khyir [v.vol.] will do (future of 'to do')
 थ्रें या | khyil [v.inv.reg.] to gather, to
 accumulate (water) थ्रें या जम्मा हुनु,
 जम्नु
 थ्रें | khyen [n.] uphill, upslope थ्रें उकालो
 थ्रें रं | khyerpa [n.] exposed earth bank/
 soil थ्रें रं र्को थ्रें रं पहिरो
 थ्रें | khyee [v.vol.reg.] to disband, to
 disperse थ्रें रं छरिनु
 थ्रें रं | khyongpu [adj.] rough, coarse, crude
Etym.: थ्रें रं "strong, tough, self-
 sufficient, competent" थ्रें रं खस्रो,
 रुखो
 थ्रें रे | khyore [poss. pr.] your (singular) थ्रें
 रं र्को तिमी
 थ्रें रं | khyorong [pers. pr.] you (singular)
 थ्रें रं तिमी

थ्रें [n.] wheat थ्रें गहुँ
 थ्रें थ्रें थ्रें | thrandrik [n.] preparation थ्रें
 थ्रें तयारी
 थ्रें थ्रें थ्रें | thrandrik khyi [v.vol.] to
 prepare, to organize थ्रें थ्रें थ्रें तयारी
 गर्नु, व्यवस्था गर्नु
 थ्रें थ्रें थ्रें | thra drikpu [adj.] well-equipped,
 well-organized थ्रें थ्रें थ्रें व्यवस्थित,
 सुसज्जित
 थ्रें थ्रें थ्रें | thrangshi [n.] gonorrhoea थ्रें थ्रें थ्रें
 स्त्री यौन रोग
 थ्रें थ्रें थ्रें | thramdok [n.] paste-like mixture थ्रें
 थ्रें लेदो
 थ्रें थ्रें | thral [n.] 1. tax थ्रें थ्रें कर 2. line,
 row थ्रें थ्रें लहर, पङ्क्ति
 थ्रें थ्रें थ्रें | thraldri' [v.vol.] to sit down in rows
 थ्रें थ्रें थ्रें लहरै बस्नु
 थ्रें | thri [n.] crack थ्रें थ्रें चिरा
 थ्रें थ्रें थ्रें | thrimung, thremung [n.] elbow थ्रें
 थ्रें कुहिनो
 थ्रें थ्रें | thrik [n.] knife थ्रें थ्रें छुरा
 थ्रें थ्रें | thrip [n.] spiritual contamination थ्रें थ्रें
 विकार
 थ्रें थ्रें थ्रें | thripkyen [n.] epileptic fit थ्रें थ्रें थ्रें
 छारे रोग

थ्रिम्पु| **thrimpu** [adj.] fast, quick *Ety.*: थ्रिम्
थ्रिम् “tight, firm” थ्रिम्पु थ्रिम्पु छिटो,
चाँडो

थ्रिम| **thrim** [n.] justice, law, rule थ्रिम्
न्याय, कानून, नियम

थ्रिम्कंग| **thrimkang** [n.] court,
tribunal थ्रिम्कंग अदालत, विशेष
अदालत

थ्रिम ला मन्द्रो| **thrim la mndro** [idiom.]
illegal, against the law *Ety.*: थ्रिम्
थ्रिम् “not following the laws” थ्रिम्
थ्रिम् गैरकानुनी

थ्रिम ला द्रो| **thrim la dro** [idiom.]
legal थ्रिम्कंग कानुनी

थ्रु| **thru** [n.] boat थ्रु डुङगा

थ्रुपशि| **thrupshi** [n.] square थ्रुपशि चारकुने,
वर्गाकार

थ्रुप| **thru(p)** [v.inv.reg.] to achieve, to fulfill,
to complete थ्रुप पूरा हुनु, समाप्त
हुनु, सकिनु

थ्रुवक| **threwak** [n.] ruin of a house थ्रुवक
थ्रुवक घरको भग्नावशेष

थ्रुंग्गे| **threngge** [adj.] cold थ्रुंग्गे चिसो

थ्रुङ्का| **threngka** [n.] number थ्रुङ्का
सङ्ख्या

थ्रोमा| **throma** [n.] potentilla थ्रोमा एक
प्रकारको कन्दमूल

थ्रोक्| **throk** [n.] windfall, unexpected
gain थ्रोक् नसोचेको भौतिक
उपलब्धि

थ्रोक्पा| **throkpa** [n.] landslide थ्रोक्पा पहिरो

थ्रोक्पि गोला| **throkpi gola** [pr.n.] *Tropke*
gola, a Tibetan-speaking area in
Nepal. थ्रोक्पि गोला थ्रोक्पि गोला
थ्रोक्पि गोला

थ्रोङ्मा| **throngma** [n.] ant थ्रोङ्मा कमिला

थ्रोङ्कसंग| **throktsang** [n.] ants' nest थ्रोङ्कसंग
कमिलाको गुँड

थ्रोङ्केश| **throngchok** [n.] rituals performed by
monks in village households थ्रोङ्केश
गाउँघरमा गरिने पूजा

थ्रोङ्पा| **throngpa** [n.] household थ्रोङ्पा
थ्रोङ्पा घरपरिवार

थ्रोङ्ग| **throng** [v.inv.reg.] to die (H) थ्रोङ्ग
स्वर्गवास हुनु

थ्रोटा| **throta** [n.] stomach, belly थ्रोटा थ्रोटा
थ्रोटा भुँडी, पेट

थ्रोल्| **throl** [v.inv.reg.] 1. to be untied
(shoelaces, belt) थ्रोल् फुस्किनु, फुक्नु
(पेटी, पटुका, तुना) 2. to come on
heat or oestrus (for a *dri*) [past

tense] यौन उत्तेजनामा आउनु (गाईवस्तु)
 थ्रोङ्गु थ्रुङ्गु [n.] advice *Etym.:* ?थ्रोङ्गु
 “advice, talks” + थ्रुङ्गु “to please” वस्त्रवस्त्र
 सुझाव
 थ्रोङ्गुथ्री थ्रुङ्गु थ्रुङ्गु थ्रुङ्गु [v.vol.] to advise
 वस्त्रवस्त्रथ्रुङ्गु सल्लाह दिनु, सुझाव
 दिनु
 थ्रोङ्गु थ्रुङ्गु [n.] ritual friend (between
 females) थ्रोङ्गुथ्रोङ्गुथ्रोङ्गु मितिनी
 थ्रोङ्गु थ्रुङ्गु [n.] ritual friend (between
 males) थ्रोङ्गुथ्रोङ्गु मीत
 थ्रुङ्गु थ्रुङ्गु [n.] monk थ्रुङ्गु लामा
 थ्रुङ्गु थ्रुङ्गु [n.] monk’s quarters थ्रुङ्गु
 लामाको घर
 ला [n.] wage, salary ला ज्याला, तलब
 ला [n.] servant, helper ला नोकर,
 सहयोग गर्ने व्यक्ति
 लार्त्सी [n.] musk pod लार्त्सी कस्तुरीको
 बिना
 लाक [n.] eagle लाक गरुड
 लाङ [n.] ox लाङ गोरु
 लाङपेसा [n.] elephant tusk,
 ivory वरुण हातीको दाँत, हस्तिहाड
 लाङ्गु [n.] elephant लाङ्गु हाती

लाङ्गु [n.] willow species लाङ्गु बैँस
 प्रजातिका बिरुवा
 लाङ्गु [n.] year of the ox लाङ्गु गोरु
 वर्ष
 ला [n.] musk deer ला कस्तुरी
 लाङ्गु [n.] park, garden लाङ्गु भुङ्गु
 बगैचा
 ला [n.] song ला गीत
 लाङ्गु [n.] to sing लाङ्गु
 लाङ्गु गीत गाउनु
 लाङ्गु [n.] flute लाङ्गु मुरली
 लेमु [n.] small bamboo basket ले
 ला चोयाको सानो ढकिया
 लेङ्गु [n.] dumb, mentally
 retarded लेङ्गु लाटो, सुस्त
 मनस्थितिको
 लेङ्गु [v.inv.] to cough लेङ्गु खोक्नु
 लेङ्गु [pr.n.] Mustang, a
 Tibetan-speaking area in Nepal लेङ्गु
 मुस्ताङ
 लेङ्गु [n.] electric powerplant
 लेङ्गु विद्युत उत्पादन केन्द्र
 लो [n.] lungs लो फोकसो
 ला [v.inv.reg.] to like, to love ला
 मन पराउनु, माया गर्नु

དགའ་སྐྱོང་། **gaanang** [n.] expression of
 appreciation དགའ་སྐྱོང་། कृतज्ञताको
 अभिव्यक्ति
 དགའ་སྐྱུར། **gaasur** [n.] feeling of
 happiness དགའ་ཚོས། कृतज्ञता
 དགའ་ལང་། **gaa lang** [v.inv.] to become happy
 དགའ་པོ་ལོང་། खुशी हुनु
 དགུ **gu** [num.] nine དགུ འུ
 དགུ་བཅུ། **gupchu** [num.] ninety དགུ་བཅུ། नब्बे
 དགུ་ཐུག། **gutuk** [n.] soup made of nine
 ingredients traditionally consumed
 during losar དགུ་ཐུག འུ་ किसिमको
 अन्न मिसाएर पकाइने खोले
 དགུ་མེད་། **guning** [adv.] three years ago དགུ་
 མེད་། परार
 དགུན་ཕུ། **gunpu** [n.] winter དགུན་ཁ། हिउँद
 དགོ་ཚེ། **gergen** [n.] teacher དགོ་ཚེ། शिक्षक
 དགོ་ཐུག། **getruk** [n.] student, pupil དགོ་ཐུག།
 विद्यार्थी
 དགོ་བ། **gewa** [n.] merit, virtue དགོ་བ། पुण्य,
 धर्म
 དགོ་ཚུལ། **getsul** [n.] monk with novice vows
 དགོ་ཚུལ། शपथ लिएको भिक्षु
 དགོ་བཤེས། **geshi** [n.] monk with advanced
 degree དགོ་བཤེས། उच्च शिक्षा हासिल
 गरेका भिक्षु

དགོ་སྐྱོང་། **gelung** [n.] fully ordained monk,
bikshu དགོ་སྐྱོང་། ब्रह्मचारी भिक्षु
 དགོ་ཐུ། **gomu** [n.] evening དགོ་ཐུ། साँझ
 དགོ་ལོ། **gonglo** [n.] age (H) དགོ་ལོ། उमेर
 (आ)
 དགོ་ངས་པ། **gongpa** [n.] thought, idea (H)
 དགོ་ངས་པ། विचार
 དགོ་བྲ་གྱི། **gotra khyi** [v.vol.] to laugh གད་མོ་
 དགོ་བ། हाँस्नु
 དགོ་བྲ་ཤོར། **gotra shōr** [v.inv.reg.] to
 laugh གད་མོ་ཤོར། खित्का छोड्नु
 དགོ་བྲ་ལང་། **gotra lang** [v.inv.] to laugh གད་
 མོ་ལོང་། हाँसो उठ्नु
 དགོ་བྲོ་སྐྱོང་། **gotro lōng** [v.vol.] to joke, to
 make someone laugh གད་མོ་སྐྱོང་།
 རྩོམ་འུ
 དགོ་བྲ་སྐྱོང་། **gonde** [n.] monastery དགོ་བྲ་སྐྱོང་། गुम्बा
 དགོ་བ། **goo** [mod.v.] need, must དགོ་བ། बाँड्नु
 གུ
 དགེ། **drâ** [n.] enemy དགེ། शत्रु
 དགོ་བ། **goo** [v.vol.reg.] to split, to
 share དགོ་བ། बाँड्नु གུ
 དགོ་བའི་བཟོ། **gooni so** [v.vol.] to share
 (food) དགོ་བའི་བཟོ། बाँड्नु གུ

वृद्धोऽयम् | **drewu** [n.] elderly man (H) वृद्धो
 यो वृद्ध
 वृद्धोऽयम् | **drewu** [n.] elderly woman (H) वृद्धो
 यो वृद्धा
 अग्निदण्डम् | **galwa** [n.] piece of firewood अग्निदण्डम्
 यम् दाठरा
 अशुभम् | **gulcham** [n.] cold, flu (H) अशुभम्
 कम् रुघाखोकी (आ)
 अशुभम् | **guldar** [n.] ceremonial scarf (H)
 अशुभम् खादा
 अग्रे | **goo** [n.] 1. head *Etym.*: अग्रे “head”
 अग्रे टाउको 2. top, apex अग्रे टुप्पो,
 शीर
 अग्रे | **goo kōr** [v.vol.reg.] to distract, to
 take advantage of, to cheat अग्रे कर्णे
 । भुलाउनु, ठगनु
 अग्रे | **goo khōr** [v.inv.reg.] to be
 distracted अग्रे अलमलिनु
 अग्रे | **goo thēnpu** [adj.] independent
 (person) अग्रे सक्षम, काम गर्न
 सक्ने
 अग्रे | **goo thōm** [v.inv.reg.] to be
 puzzled, to be confused अग्रे अशुभम्
 अन्योलमा पर्नु, दोधारमा गर्नु
 अग्रे | **goo dimu** [adj.] fast, clever अग्रे
 चल्छो, बाठो

अग्रे | **goo dūng** [v.vol.] to bargain hard
 अग्रे कर्णे छुट्टो मोलतोल गर्नु
 अग्रे | **gūomen** [n.] headache
 medicine अग्रे टाउको दुख्दा खाने
 औषधी
 अग्रे | **gūoyap** [n.] grease used for hair
 oil अग्रे कृष्ण कपालमा
 लगाउने घिउ
 अग्रे | **dronkang** [n.] guest house अग्रे
 भवन, धर्मशाला, होटल
 अग्रे | **dronpu** [n.] guest अग्रे पाहुना
 अग्रे | **gak thokpu** [adj.] narrow,
 constricted अग्रे साँगुरो ठाउँ
 अग्रे | **gen** [n.] responsibility, duty अग्रे
 जिम्मेवारी, दायित्व
 अग्रे | **gen khūr** [v.vol.reg.] to take
 responsibility अग्रे जिम्मेवारी
 लिनु
 अग्रे | **gam** [v.vol.] to eat dry powdery food
 अग्रे फुक्कै खानु
 अग्रे | **gaire** [adj.] all, entire अग्रे
 सबै
 अग्रे | **gu'** [v.vol.] to summon, to call, to send
 for अग्रे बोलाउनु
 अग्रे | **geng** [v.vol.] to fill up अग्रे भर्नु

अभोव | **gē(p)** [v.vol.] to cover अभोवसा छाउनु,
ढाक्नु

अभोखा | **gēm** [v.vol.] to dry अभोखा सुकाउनु

अभोया | **gēl** [v.vol.] to load on, to hang
अभोया बोकाउनु, झुन्ड्याउनु

अभो | **gō** [n.] beginning अभो सुरु

अभोअहुँद | **gō zu(t)** [v.vol.] to begin अभोहुँदसा
सुरु गर्नु

अभोख्खा | **gonam** [n.] woven woolen cloth
अभोख्खा ऊनी कपडा

अभोखाया | **goma-la** [post.] before, at first खो
खा अघि

अभोखा | **gom** [v.vol.reg.] to step over, to step
across Ex.: अभोखाके चक्राकेण gom-ni gal-
no 'he went by stepping
over' अभोखा नाघ्नु

अभोरा | **gōo** [n.] lead, pilot अभो अगुवा

अभोर | **gor** [v.inv.reg.] to take time अभोर
समय लाग्नु

अग्रद | **gyang** [v.inv.reg.] to be delayed, to be
postponed अग्रदसा ढिलो हुनु, पछाडि
सानु

अग्री | **gyi** [v.inv.] to be all right; to fit अग्री
हुनु

अग्री | **gyi** [v.vol.] to come (present; Syn.: हुँद |
hung) अग्री आउनु

अग्रीदे झेद | **gyiwi'** [idiom.] it's all right अग्रीदे
देद हुन्छ, ठिक छ

अग्रुस | **gyur** [v.inv.reg.] to change, to
alter अग्रुस फेरिनु, साटिनु

अग्रोदसा | **gyēpa** [n.] regret, remorse अग्रोदसा
पश्चात्ताप, पछुतो

अग्रुखाखुसा | **dramchak** [n.] slap on the face
अग्रुखाखुसा थप्पड

अग्रुखाखुसा | **dramshi** [n.] foundation, base ख
खुसा जग

अग्रुखासा | **dramsa** [n.] molar teeth अग्रुखासा
बडगारा

अग्रुखासा | **drampa** [n.] cheek अग्रुखासा गाला

अग्रुद | **draa** [v.inv.reg.] to be full (stomach)
अग्रुद कुणसा अघाउनु

अग्रीव | **dri(p)** [v.vol.reg.] to block, to cover,
to shade अग्रीव ढाक्नु, छोप्नु

अग्रीव | **dril** [v.inv.reg.] to topple, to fall down
अग्रीव लड्नु

अग्रुवसा | **druḷwa** [n.] traveler अग्रुवसा यात्री,
बटुवा

अग्रोदसा | **drengpa** [n.] tricoloma lentinus (a
kind of mushroom) अग्रोदसाके एक
किसिमको च्याउ

अग्रोवसा | **dreḷ shē'** [n.] explanation,

commentary **འགྲུབ་ཤོད།** व्याख्या,
 टिप्पणी
འགོ། dro [v.vol.] to go **འགོ།** जानु
འགོ་སྒྲངས། drotang [n.] custom, system **འགོ་**
 སྒྲངས། चालचलन, रीतिरिवाज
འགོ་ས། drosa [n.] place to go, destination **འགོ་**
 ལུལ། जानु पर्ने ठाउँ, गन्तव्य
འགོ་སྲུང། drosung [n.] expenditure, expense
 འགོ་སྲུང། खर्च
འགོ་སྲུང་རྒྱུ། drosung gya' [v.vol.] to sponsor,
 to fund **འགོ་སྲུང་གཏོང།** खर्च व्यहोर्नु
འགོ་འདྲི། dri [idiom.] let's go *Ex.*: **འགོ་འདྲི།**
 horong dri 'Let's go together!' **དེ་འགོ་**
 जाऊँ
འགོ་ལ། dro! [v.vol.] to untie (shoelaces, belt)
 འགོ་ལ། फुकाउनु, खोल्नु
ག་ག། gaga [n.] grandfather, elder **གོ་གོ།** बाजे,
 हजुरबा
ག་པ། gawa [n.] old (male), elder **ག་པོ།** बूढो
 मान्छे
ག་མ། gama [n.] old (female), elder **ག་མོ།**
 बुढी मान्छे
ག་རི། gari [n.] (<Nep.) car **མོ་ར།** कार, सानो
 गाडी
ག་རི་གཏོང་གྲུ་མི། gari tōnggu mi [n.] driver **མོ་**
 གཏོང་མཁམ། ड्राइभर, चालक

གོན་ལུ། genchu [n.] living a religious life at
 old age **གོན་ཚོས།** बुढेसकालको धार्मिक
 जीवन
གོན་པ། genpa [n.] senior **གོན་པ།** बुढापाका
གོ། gaa [v.inv.reg.] to become old **གོ།** बूढो
 हुनु
གུ་ཚུ་བ་ལང། gutsuwa lang [v.inv.] to feel hot
 ཚང་པ་མོས། ཚང་པ་ཚོ། गर्मी लाग्नु
གུ། gü(t) [v.inv.reg.] to decline, to
 deteriorate (health) **གུ།** घट्नु,
 खस्किनु
གུན་འབྲུམ། gundrum [n.] grape, raisin **གུན་**
 འབྲུམ། अङ्गुर
གོ་རྩ། gorak [n.] raven **གོ་རྩ།** रूलो काग
གོ་ལི། goli [n.] (<Nep.) ball **གོ་ལི།** भकुण्डो
གོ་ར་ལུ། gorpu [adj.] hard-working *Etym.*: **གོ་**
 ལོ། “capable, strong” **འཛོལ་ལོ།** सक्षम,
 मेहनती
གུ། gya [n.] 1. lowlands, plains, Teraï **གུ་ཐང།**
 तराई, मधेस 2. serow **གུ་ར།** जडगली
 बाख्राको एक प्रजाति
གུ་ལ་ར། gyagar [n.] India **གུ་ལ་ར།** भारत
གུ་ལ་ར། gyagar [n.] Indian **གུ་ལ་ར་གྱི་མི།**
 भारतीय

ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyagung** [n.] back of human body
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaling** [n.] clarinet, religious
 instrument ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyachok** [n.] table (Chinese style) ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ (चीनियाँ ढाचाको)
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gya chërmu** [adj.] broad, wide,
 extensive ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་, ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyanak** [n.] China ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyami** [n.] Han Chinese ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyamtsu** [n.] ocean, sea ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyalam** [n.] main path, road ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyalung** [n.] mirror ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyashok** [n.] Chinese paper ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gya'** [v.vol.] to make, to build ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaktre** [n.] competition,
 dispute ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་, ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyangda** [n.] congregation bell ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyang ringpu** [adj.] far, distant
 (time, space) ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་

ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyen** [n.] butter or tsampa dab placed on
 wall or cups for good luck ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyen kū(t)** [v.vol.reg.] to put
 auspicious markings of tsampa or butter
 on the bride and grooms head during
 the wedding ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyencha** [n.] jewelry ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyapta** [n.] reinforcement, support
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyap-la** [post.] behind ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaamu** [adj.] fat (person),
 fatty ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaawi** [n.] food supply, provisions
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyaashing** [n.] part of land given for
 subsistence ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyau** [n.] beard ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyar** [n.] millet (grain) ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyarzi** [n.] clay pot ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyal** [v.inv.reg.] to win ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 ལྷ་ལྷ་ལྷ་ **gyalui phödrang** [n.] king's
 palace ལྷ་ལྷ་ལྷ་ ལྷ་ལྷ་ལྷ་

कुल्लापल | **gyalkap** [n.] state, nation कुल्लापल

देश, राष्ट्र, राज्य

कुल्लापलरिपुके | **gyalwa rinpuche** [pr.n.]

Dalai Lama कुल्लापलरिपुके दलाई लामा

कुल्लामु | **gyalmu** [n.] queen कुल्लामो रानी

कुल्लालु | **gyalu, gyalwu** [n.] king कुल्लालो राजा

कुल्लाला | **gyalsa** [n.] capital, city कुल्लाला

राजधानी

कुल्लुदक | **gyupdak** [n.] quality (clothes, food),

character (man) (Syn.: सुपुतसे

pūutse') कुल्लुदक गुण, गुणस्तर

कुल्लुद्रे | **gyumdre** [n.] causality,

consequence कुल्लुद्रे कर्म

कुल्लुग | **gyuk** [v.] go away ! (imperative)

कुल्लुग जाऊ

कुल्लुमा | **gyema** [n.] intestine कुल्लुमा आन्द्रा

कुल्लुरोक | **gyerok** [n.] mustache कुल्लुरोक जुंगा

कुल्लुशर | **gyeshar** [n.] ginger कुल्लुशर अदुवा

कुल्लुगपा | **gangpa** [n.] balloon, bladder कुल्लुगपा

बेलुन, पिसाब थैली

कुल्लुगपा | **gapcha** [n.] yak saddle set कुल्लुगपा

काठीको सरसामान

कुल्लुगपतेन | **gaptēn** [n.] saddle blanket कुल्लुगपतेन

काठीमुनि राखिने बाक्लो कपडा

कुल्लुगपु | **gangpu** [adj.] all, everybody कुल्लुगपु

सबै

कुल्लुगम | **gam** [n.] box कुल्लुगम बाकस

कुल्लुगर | **gar** [n.] weight measure कुल्लुगम तुलो

कुल्लुगिरपु | **gyirpu** [adj.] big कुल्लुगिरपु ठूलो

कुल्लुगु | **gu(t)** [v.vol.] to wait कुल्लुगु पर्खनु

कुल्लुगुरक्योक | **gurkyok** [adj.] bent, crooked कुल्लुगुरक्योक

बाङ्गो, बाङ्गिएको

कुल्लुगुल | **gul** [v.inv.reg.] to move, to shake कुल्लुगुल

हल्लाउनु, चल्नु

कुल्लुगुरकी | **gerki** [adj.] private, personal कुल्लुगुरकी

निजी, व्यक्तिगत

कुल्लुगु | **gō** [n.] door कुल्लुगु ढोका

कुल्लुगुत्री | **gotri** [n.] wooden floor कुल्लुगुत्री

बेग काठको भुईँ

कुल्लुगुङ्गा | **gō-nga** [n.] testicles Etym.: कुल्लुगुङ्गा "eggs"

कुल्लुगुङ्गा अण्डकोष

कुल्लुगुचे | **gō chē(t)** [v.vol.reg.] to close the

door कुल्लुगुचे ढोका बन्द गर्नु

कुल्लुगुलचा | **golcha** [n.] padlock कुल्लुगुलचा ताल्या

कुल्लुगुदर | **godar** [n.] flag that signals the birth of

a child कुल्लुगुदर

सन्तानको दिन

गाडिने ध्वजा

कुल्लुगुदुङ्ग | **gō dūng** [v.vol.] to knock at the door

कुल्लुगुदुङ्ग ढोका ढकढकाउनु

कुल्लुगुमुङ्ग | **gomung** [n.] plank कुल्लुगुमुङ्ग फल्याक

མོ་ཡང་ས། **gopyang** [n.] door plank མོ་ཡེག

ढोकाको फल्याक

མོ་ཡོལ། **goyol** [n.] door curtain མོ་ཡོལ།

ढोकाको पर्दा

མོ་ལག། **golak** [n.] gate of a fence མོ་ལག་པའི་

ཕེད། तगारो

མོ་ག་པ། **gokpa** [n.] garlic, onion མོ་ག་པ། लसुन

མོ་ག་ཚུ། **gokchu** [n.] garlic sauce མོ་ག་ཚུ།

लसुनको रस

མོ་ག་ཚུ་མ། **goktsum** [n.] mortar and pestle (for

chili) མོ་པན་བསྐྱར་ས། खल, खुर्सीनी

पिस्ने भाँडो

མོང་། **gong** [n.] price མོང་ཚང། རིན་པ། मूल्य

མོང་། **gong** [v.vol.] to gather, to pile མོང་།

जम्मा पार्नु, थुपार्नु

མོང་། **gom** [v.vol.reg.] to meditate མོང་། ध्यान

गर्नु

མོང་མེན། **gomchen** [n.] yogi, ascetic,

hermit མོང་མེན། तपश्ची

མྱིག། **gyik** [n.] small cloth bag མྱིད་མྱོད།

कपडाको सानो झोला

མྱིད་ཅུང་། **gyibung** [n.] three-stone fireplace

མྱིད་ཟ། अगेना

མྱིལ། **gyil** [v.vol.] to hold back, to dam up

(water) མྱིལ། पानी थुन्नु, छेक्नु

ལྷུར། **gyur** [v.vol.reg.] to change, to modify,

translate ལྷུར། परिवर्तन गर्नु,

फेरबदल गर्नु

མྱ་སྒྲང་། **dramnyang** [n.] a three-stringed lute,

kind of guitar མྱ་སྒྲུན། तीनतारे

सारङगी

མྱིག་དེ། **dri'** [v.vol.] to arrange, to set up མྱིག

मिलाउनु, तयार पार्नु

མྱིག་ལམ། **driklam** [n.] discipline མྱིག་ཁྲིམས།

अनुशासन

ལྷུཔ། **dru(p)** [v.vol.reg.] to achieve ལྷུཔ། प्राप्त

गर्नु

ལུ་མ་མཚོད། **drumchi'** [pr.n.] Drumji, a Sherpa

religious festival ལུ་མ་མཚོད། डुम्जी (

शेर्पाहरूको चाड)

མོལ་མ། **drolma** [pr.n.] the goddess Tara མོལ་

མ། तारा (देवी)

བཀལ། **gal** [v.vol.] went, left (*past tense of*

འགོ་འདེད་པ། 'to go'; Syn.: བེན། phin) Ex.: ང་ལ་བུ་

ལ་བཀལ་ལེན། nga yambu-la gal-lin 'I

went to Kathmandu.' བཀལ། མོང་། गयो

བརྒྱ་མཚུད། **gyamchu'** [n.] an offering of one

hundred butter lamps བརྒྱ་མཚོད། सय

बत्ती

བརྒྱ་བཞི། **gyapshi** [n.] exorcism ritual བརྒྱ་བཞི།

झारफुक

བརྒྱ་ལོར། **gyalor** [n.] hundred-rupee note བརྒྱ་

ཡི་ཤོག་དངུལ་ སལ་ རུཤིལ་ཀོ་ རོཏ་

བརྒྱད། **gye'** [num.] eight བརྒྱད། འཇ་

བརྒྱད་སྟོང་པ། **gye' tōngpa** [n.] name of a

Buddist sutra བརྒྱད་སྟོང་པ། རུད་ སྟླ་

གནམ་

བརྒྱུ། **gyuu** [v.vol.reg.] to string (rosary,

rope), to thread (needle) བརྒྱུ། འཇ་ཇ་,

ཞི་རེ་འཇ་

བརྒྱུར་པ། **gyurpa** [n.] lineage, line བརྒྱུར་པ། བཤ་

ཕུལ་ལོ།

ང་ nga

ང་ | nga [pers. pr.] I ང་ | མ

ང་རེ | ngare [poss.pr.] mine ང་རྒྱལ་ མེ་རེ

ངང་རྒྱུད་ | ngang-gyi' [n.] patience ངང་རྒྱུད་ ཐེ་རྩྭ་

ངང་པ། ngangpa [n.] wild duck ངང་པ།

जङ्गली हाँस

ངའམ་སྒྲུ། ngandra [n.] temper (nature, disposition) *Etym.*: ངའམ་སྒྲུ་ “a roar” ངའམ་

जोश

ངམ་པ། ngampa [n.] ledge; wall མེ་གཤམ་

कान्लो

ངའང་ | ngaang [pers.pr.+adv.] me also ངའང་ |

म पनि

ངའི། nyé [poss.adj.] my ངའི། མེ་རེ

ངར། ngar [n.] temper (nature, disposition),

energy ངར། རེ་འཇ, ཀཟ, རུ་རྩི་ལོ, མཐེ་

ངརྒྱལ། ngargyal [adj.] aggressive ངརྒྱལ།

आक्रामक

ངར་གཤོང་ | ngardong [n.] shin-bone ངར་གཤོང་ |

नली हाड

ངར་མ། ngarma [adj.] strong, vigorous,

energetic ངར་མ། རུ་རྩི་ལོ, རལི་ལོ

ངའ་གསོ། ngaaso [v.vol.] to rest ངའ་གསོ་རྒྱུ་

आराम गर्नु

ངེད་པ། ngiwa [pers.pr.] we (*exclusive*) *Etym.*:

ངེད། “I” (H), “we” ངོ་མོ་ ར་མོ་

ངེད་རྒྱུད་ | ngirang [pers.pr.] we, ourself

(*exclusive*) ངོ་རྒྱུད་ ར་མོ་

ངེད་རེ། ngire [poss.pr.] our (*exclusive*) ངོ་མོ་ལི།

हामी

ངུ། ngu [v.inv.] to cry, to weep ངུ། རུ་

ངུ་འཛིན་འདེབས། nguzin de(p) [v.vol.] to

pretend to cry ངུ་འཛིན་འདེབས། རེ་འཇ་འཇུ་

गर्नु

ངུ་ལཔ། ngulap [n.] weeping while talking ངུ་

ལཔ། རུ་ལེ་ རེ་ལོ་

ངུ་ལཔ་འཚོར། ngulap chhōr [v.inv.reg.] to

weep while talking, to talk emotionally

ངུ་ལཔ་རྒྱུ་ རུ་ལེ་ རེ་ལོ་

ངོ་ཐོག་ | ngotok [adj.] real, true རེ་ཐོག་ལེ་ལེ་

साँचो, सत्य

ངོ་གཤོང་ | ngodong [n.] face རེ་གཤོང་ལེ་ འཇུ་མཐེ་

ངོ་མ། ngoma [adj.] real, original རེ་མ།

सककली

ངོ་ཚ། ngotsa [n.] shame རེ་ཚ། ལེ་འཇ

ངོ་ཚ་ལང་ | ngotsha lang [v.inv.] to be

ashamed, to be embarrassed རེ་ཚ།

लज्जित हुनु

ངོ་ལོག་ ngolo' [v.vol.reg.] to protest རོ་ལོག་ལྟེང་།

विरोध गर्नु, उजुरी गर्नु

ངོ་ཤེས་གཏོང་། ngoshi tōng [v.vol.] to

introduce རོ་སློང་གཏོང་། परिचय गर्नु,

चिनाउनु

ངོ་ཤེས་ ngo shēe [v.inv.reg.] to recognize, to

identify, to know (somebody) རོ་ཤེས་

चिन्नु

ངོ་སྤྱོད་ ngosū [n.] appreciation རོ་སྤོལ་

ངོ་སྤྱོད་གཏོང་། ngosū tōng [v.vol.] to show

appreciation རོ་སྤོལ་གཏོང་། प्रशंसा गर्नु,

कदर गर्नु

ངོ་བུ་ཤུར་རྒྱལ་ ngopshur gya' [v.inv.] to tell

off, to embarrass རོ་ཚ་སློང་། गाली गर्नु

ངོ་མ་ ngom [v.inv.reg.] to be satisfied,

content, satiated རོ་མ་ ཚེས་ དེ་ལྟར་ མཉམ་

ངོ་མ་སྤྱོད་ ngomsu [n.] showing off, flaunting,

bragging རོ་མ་སྤོལ་ འཇུག་, འཇུག་,

तडकभडक

ངོ་མ་སྤྱོད་ ngomsu kū(t) [v.vol.reg.] to

show off, to flaunt, to brag རོ་མ་སྤོལ་

तडकभडक गर्नु

ངོ་འཛིན་ ngoonzin [n.] process of

identifying an incarnation རོ་འཛིན་

औतारीको पहिचान विधि

ངོ་འཛིན་གྱི་ ngoonzin khyi [v.vol.] to identify

an incarnation རོ་འཛིན་ལྟེང་། औतारीको

पहिचान गर्नु

དངངས་སྐྱེག་ ngāngtrak [n.] rush, panic ལྷེལ་

ཚབ་ བྱ་སྤོལ་, འཇུག་

དངུལ་ ngul [n.] silver དངུལ་ ཇོ་ཏི་

དངུལ་རྩིང་། ngülting [n.] silver bowl for

offering water དངུལ་རྩིང་། पानी चढाउने

ཇོ་ཏི་ལོ་ རྩོ་ཏི་

དངུལ་འཛིན་ ngülzin [n.] cheque book དངུལ་

འཛིན་ ཇེ་ཇུ་ཇུ་, ར་སེང་

དངུལ་ཤམ་ ngülsham [n.] wooden bowl lined

with silver དངུལ་ཤམ་ཇུ་ ཇོ་ཏི་ལོ་ མོ་ཏི་ལོ་

ཇུ་ཏི་ལོ་ ཇུ་ཏི་

མངར་སྤྱོད་ ngārmu [adj.] sweet མངར་སྤོལ་

གུ་ལི་ལོ་

མངོ་འཇུག་ ngōoshi [n.] forethought,

prediction མངོ་འཇུག་ མ་བཤེས་ལཱ་ལོ་

རྩི་ ngā [n.] drum རྩི་ ཇུ་ཏི་ལོ་

རྩི་རྩིང་། ngālding [n.] drumstick རྩི་ལོ་ལོ་

ཇུ་ཏི་ལོ་ ཇུ་ཏི་ལོ་ ཇུ་ཏི་

རྩི་ ngāma [n.] tail རྩི་ ཇུ་ཏི་ལོ་

རྩི་ ngā' [v.vol.] to cut (grass), to harvest རྩི་

ཇུ་ཏི་

རྩི་ལོ་ལོ་ ngāmsik [adj.] magnificent,

majestic ལོ་ལོ་ལོ་ ཇུ་ཏི་ལོ་

खाइलाग्दो

ह्रस्वस्य ngāmsak [n.] greed ह्रस्वस्य लोभ

ह्रस्वस्य ngūlchu [n.] sweat ह्रस्वस्य पसिना

ह्रस्वस्य ngā [num.] five ह्रस्वस्य पाँच

ह्रस्वस्य ngāpchu [num.] fifty ह्रस्वस्य पचास

ह्रस्वस्य ngāalor [n.] five-rupee note ह्रस्वस्य

पञ्चरुपैयाँको पाँच रुपियाँको नोट

ह्रस्वस्य ngā threngge [adj.] bad, inferior,

low in quality, mean ह्रस्वस्य छुचो,

इज्जत नभएको

ह्रस्वस्य ngātok [adv.] earlier, earliest ह्रस्वस्य

बन्ना चाँडै

ह्रस्वस्य ngā thronpu [adj.] robust ह्रस्वस्य

बौ राम्रो, खाइलाग्दो

ह्रस्वस्य ngāmu [adv.] early ह्रस्वस्य चाँडै

ह्रस्वस्य ngāmu shēp [idiom.] may you die

soon! ह्रस्वस्य मरिजा! (श्राप)

ह्रस्वस्य ngāla [adv.] earlier, earliest, first Ex.:

ह्रस्वस्य ngāla shô? 'come earlier!' Ex.2:

ह्रस्वस्य ngāla so 'eat first!' Ex.3: ह्रस्वस्य

ह्रस्वस्य ngāla khyi 'let's do that first!'

Ex.4: ह्रस्वस्य ngāla dri 'let's go

earlier!' ह्रस्वस्य चाँडै

ह्रस्वस्य ngāli [int.pr.] what time? ह्रस्वस्य कुन

समय, कति वजे

ह्रस्वस्य ngālok [n.] labor reciprocity ह्रस्वस्य

ह्रस्वस्य पर्म, खेताला

ह्रस्वस्य ngāse [adv.] earlier, earliest, fairly early

ह्रस्वस्य अलि चाँडो, सबैरै

ह्रस्वस्य ngāa [n.] mantra ह्रस्वस्य मन्त्र

ह्रस्वस्य ngāatri [n.] pillow ह्रस्वस्य सिरानी

ह्रस्वस्य ngūnpu [adj.] blue ह्रस्वस्य निलो

ह्रस्वस्य ngāawa [n.] tantric priest ह्रस्वस्य

ह्रस्वस्य तान्त्रिक

ह्रस्वस्य ngūrmu [adj.] blue (sky), green

(vegetation) ह्रस्वस्य निलो, हरियो

ह्रस्वस्य ngōyam [n.] mould ह्रस्वस्य ढुसी

उ̇ chā

उ̇सिंदसु| chāsingpu [adj.] troublesome,

dangerous *Etym.*: उ̇सुक्खो

“troublesome” हेकाळको अप्ठ्यारो,
खतरनाक

उगासु| chākpu [adj.] careful, safe उगाखेका उगा

खेका होसीयार, सुरक्षित

उगासुखी| chākpu khyi [v.vol.] to take care, to

be careful उगाखोसुखा गउवगउव

खेका होसियारी गर्नु, सतर्क हुनु

उवादर्| chāpdar [n.] white thin cotton

clothes उवादर्गस सूतीको पातलो

सेतो कपडा

उवाला| chāalak [n.] thing, object उवाला

वस्तु, सामग

उवाही| chāawi [n.] mosquito सुगाखुट्टे

लाम्खुट्टे

उवादेगा| chāndok [post.] as उवादेगा हेवेगा

जस्तै

उवाही| chāni [n.] (<Nep.) sugar सुवागास चिनी

उवा| chāla [int.pr.] why गवेसुखकस किन

उवाखेसीका| chāla sīsin [co.] because [used at

the beginning of a clause] गदयेकखेका

किनभने

उवाकी| chānni [n.] wooden cup उवाकी काठको

फुरु

उवाको| chūptok [n.] beak उवाको चुचो

उवातु| chūtu [n.] lips उवाको ओठ

उवाका| chēmak [n.] spit, spittle उवाका थुक,

ज्याल

उवे| chē(t) [v.vol.reg.] to shine, to light a fire

Etym.: उवेका “to spread, sweep over”

खेका बाल्नु

उवादर्| chōkdra [adj.] 1. similar उवादर्

मिल्दोजुल्दो 2. same, identical उवा

का दुरुस्तै

उवाके| chōktsi [n.] table उवाके टेबल

उवागोर्गास| chōptok [n.] interference,

meddling सुवागोर्गास बदता जान्दछु

भन्ने व्यवहार

उवाकेका| chōrten [n.] stupa उवाकेका स्तुप

उवादेगा| chhōrpen [n.] altar attendant उवाके

देगा पूजा, विधिमा सहायक

उवाका| chik [num.] one उवाका एक

उवाकास| chikpa [adj.] same, identical उवाका

का उस्तै, उही

उवाकासस| chikparang [adj.] exactly the

same, identical उवाका मिल्दोजुल्दो,

एउटै खालको

चङ्किराङ्ग | **chikrang** [adv.] alone, only one,
 just one चङ्किराङ्ग एकलै, एउटा मात्रै
 चङ्किराङ्ग | **chiksang** [ind.pr.] not even one
 चङ्किराङ्ग | एउटै पनि
 चङ्कि | **chīng** [n.] urine चङ्कि पिसाब
 चङ्कि | **chīng shōr** [v.inv.] to urinate
 (involuntarily) चङ्कि पिसाब
 फुस्किनु
 चङ्कि | **chūr** [v.inv.reg.] to be squeezed चङ्कि
 च्यापिनु
 चङ्कि | **chelang** [n.] spoiling, pampering
 चङ्कि | सुवाच | पुलपुलि, माति
 चङ्कि | **chō** [v.vol.] 1. to break चङ्कि भाँच्नु 2.
 to reduce (the price) चङ्कि घटाउनु
 (मूल्य)
 चङ्कि | **chōm** [v.vol.] to get ready (for a trip),
 to prepare चङ्कि तयार हुनु
 (यात्रा)
 चङ्कि | **chōr** [v.vol.] to meet (h) चङ्कि भेट्नु
 (आ)
 चङ्कि | **chē(t)** [v.vol.reg.] to cut (a rope), to
 stop (water) चङ्कि काट्नु, छेक्नु,
 थुन्नु
 चङ्कि | **chāanang** [n.] ground floor चङ्कि
 बन्नु भुइँ

चङ्कि | **chāyik** [n.] monastery charter चङ्कि
 चङ्कि गुम्बाको नियम
 चङ्कि | **chīng** [v.vol.] to bind, to tie चङ्कि
 बाँध्नु
 चङ्कि | **chū thāmpa** [num.] ten चङ्कि दश
 चङ्कि | **chūchik** [num.] eleven चङ्कि
 एघार
 चङ्कि | **chūnyi** [num.] twelve चङ्कि
 बाह्र
 चङ्कि | **chūksun** [num.] thirteen चङ्कि
 तेह्र
 चङ्कि | **chūpshi** [num.] fourteen चङ्कि
 चौध
 चङ्कि | **chūruk** [num.] sixteen चङ्कि सोह्र
 चङ्कि | **chūpdin** [num.] seventeen चङ्कि
 सत्र
 चङ्कि | **chūrgu** [num.] nineteen चङ्कि
 उन्नाइस
 चङ्कि | **chūlor** [n.] ten-rupee note चङ्कि
 दश रुपैयाको नोट
 चङ्कि | **chū** [n.] highly nutritious food,
 nutrient चङ्कि पोषण
 चङ्कि | **chē-nga** [num.] fifteen चङ्कि पन्ध्र
 चङ्कि | **chōpgye** [n.] eighteen चङ्कि
 अठार
 चङ्कि | **chāngma** [n.] willow tree चङ्कि बँस

ལྷཱ་ལ། **chāa** [n.] metal, iron ལྷཱ་གསལ། ཐཱཱུ།

फलाम

ལྷཱུ་དྲ་གར། **chāakar** [n.] metal sheet ལྷཱ་གསལ་ཤོག་

जस्ता पाता

ལྷཱུ་སྐྱལ། **chāagam** [n.] metal trunk, chest

ལྷཱ་གསལ་སྐྱལ། རཱཱ་ཀས

ལྷཱུ་ཐབ། **chāatak** [n.] metal chain ལྷཱ་གསལ་ཐབ།

साङ्गो

ལྷཱུ་ཐབ། **chāatap** [n.] metal hearth or stove

ལྷཱ་གསལ་ཐབ། ཆལཱཱུ་ཀོ་ ཇུལ་མོ།

ལྷཱུ་རྩི། **chāari** [n.] fence, enclosure ལྷཱ་གསལ་རྩི།

बार

ལྷཱི་འདྲི། **chīndi** [adj.] heavy ལྷཱི་དཔོ། གམྲོ།

ལྷཱུ་ལ། **chēe** [n.] dung ལྷཱི་བ། གོ་བར།

ལྷཱུ་ལ། **chēla** [n.] tongue ལྷཱུ། ཇི་བྲོ།

क' chhā

क| chhâ [n.] pair क| जोडी

क'रख्ण| chhā jō' [v.vol.] to respect, to

honour क'रख्ण| आदर गर्नु, मान्नु

क'ख्खेस'सु| chhā nyōmpu [adj.] even, equal

क'ख्खेस'सो एकनासे

क'खे| chhāme' [idiom.] I don't know, I'm

not familiar with क'खे| थाहा छैन

क'खे| chhāwe' [idiom.] I know, I'm familiar

with *Etym.*: क'खे| "to be familiar with"

क'खे| थाहा छ

क'क'प| chhākpa [adj.] broken, damaged क'क'

प| फुटेको, टुक्रिएको

क'क'पि| chhāngpi' [n.] chang offering to god

क'क'पि देउतालाई चढाउने जाँड

क'क'गमा| chhāngma [n.] chang (alcohol)

seller क'क'गमा जाँड व्यापारी

क'क'पुल'ली| chhāptruli [adj.] indispensable

अविवेक अपरिहार्य, नभई नहुने

क'क'पिप| chhīppa [n.] horse (H) क'क'पिप घोडा

(आ)

कु| chhū [n.] water कु| पानी

कु'कु'यो| chhūkyo [n.] water ladle कु'कु'यो पानी

उभाउने डाडु

कु'कु'या| chhūta' [n.] water mill कु'

कु'कु'या पानीघट्ट

कु'कु'या| chhūden [n.] nappy, diaper कु'

कु'कु'या थाडुना

कु'कु'या| chhūmik [n.] source, spring कु'

कु'कु'या पानीको मुहान

कु'कु'यो| chhūtsi' [n.] hour कु'कु'यो घण्टा

कु'कु'यो| chhūtsi gari [n.] (<Sherpa-Nep.)

watch, clock कु'कु'यो घडी

कु'कु'या| chhūluma [n.] pool of water from a

spring source कु'कु'या मुहानको पानी

कु'कु'या| chhūpla' [n.] boiled water कु'

कु'कु'या उमालेको पानी

कु'कु'या| chhūrimpa [n.] wave कु'

कु'कु'या उछाल

के'कु'चुङ| chhēchung [n.] size के'कु'चुङ नाप,

आकार

के'कु'शेल| chhēshel [n.] magnifying glass के'

कु'कु'या ठूलो पार्ने ऐना

के'कु'शोक| chhēshok [adj.] biggest, largest,

greatest के'कु'शोक सबभन्दा ठूलो

के'कु'प| chhērpa [n.] punishment, penalty,

sentence के'कु'प दण्ड, जरिवाना

के'कु'ये| chhēe [adj.] big, large *Etym.*: के'कु'ये

"bigger" के'कु'ये ठूलो

के'कु'ये| chhēemu [n.] prostitute के'कु'ये वेश्या

केंडु **chēu** [n.] sexual maniac (male) डै
 र्णो रन्डो
 केंडेदु **chhō medu** [adj.] meaningless,
 aimless केंडेदु निरर्थक, लक्ष्यहीन
 केंडेदु **chhō wetu** [adj.] meaningful,
 sensible केंडेदु अर्थपूर्ण
 केंडा **chhōm** [v.vol.] to dance (ritual dance. It
 sometimes refers to lay people dances.)
 रकडा (बसन्त) नान्छु
 केंडा **chhō'** [v.inv.reg.] to allow, to be
 allowed केंडा गर्न मिल्नु, गर्न हुनु,
 गर्न पाइनु
 केंडा **chhō'** [v.inv.] 1. to be broken रकडा भाँचिनु
 2. to be reduced (price) रकडा मूल्य
 घट्नु
 केंडा **chhōluk** [n.] religious sect केंडा
 धुवासा धार्मिक सम्प्रदाय
 केंडा **chhik** [n.] a flat stone grinder
 केंडा सिलौटो
 केंडा **chhīnpa** [n.] liver केंडा कलेजो
 केंडा **chhēdru** [n.] colleague,
 companion केंडा साथी,
 सहयात्री, सहकर्मी
 केंडा **chhēchang** [n.] *chang* (H) केंडा
 रकडा जाँड (आ)
 केंडा **chhōpa** [n.] religious offering केंडा
 देउतालाई चढाइने कुरा, भेटी

केंडा **chhōndru** [n.] grain offering to be
 tossed in the air केंडा भगवानलाई
 चढाउने अन्न, अछेता
 केंडा **chhōmin** [n.] butter lamp
 offering केंडा घिउको बत्ती
 केंडा **chhōyok** [n.] assistant altar
 attendant केंडा सहायक लामा
 केंडा **chhōsham** [n.] altar केंडा
 मण्डप, पूजाको स्थान
 केंडा **chhākla** [adv.] secretly, behind the
 scenes केंडा सुटुक्क, गोप्यता साथ
 केंडा **chhāmdral** [n.] jumping around,
 not standing still केंडा खुसीमा
 मग्न (जनावर)
 केंडा **chhāmdral gya'** [v.vol.] to
 jump around, to not stand still केंडा
 रकडा खुसीले बुकुसी मार्नु
 (जनावर)
 केंडा **chhārshi** [n.] plan, program केंडा
 रकडा योजना
 केंडा **chhī(p)** [v.vol.reg.] to ride
 (H) केंडा चढ्नु (घोडा,
 मोटरसाइकल)

ཇ་ chha

ཇ་ **chha** [n.] tea ཇ་ ཇིལ

ཇ་མངར་ལུ། **chha ngārmu** [n.] sweet tea ཇ་

མངར་ལོ། གུལིལོ ཇིལ

ཇ་ཐང་། **chhatang** [n.] black tea ཇ་ཐང་། ཀ་ལོ

ཇིལ

ཇ་དམ། **chhadam** [n.] thermos ཇ་དམ། ཐུམ་མ

ཇ་ལྗོང་། **chhadik** [n.] large pot for brewing

tea ཇ་བསྐོལ་མའི་སྡོད། ཇིལ འུམ་ལྡེ

འྲ་ལོ མཱོ་འོ

ཇ་མེད། **chhapi** [n.] first offering of tea ཇ་ལུད།

མཁུ་ལའ་ལཱ་འི་ ཇའ་འོ ཇིལ

ཇ་བཟ་ལུང་། **chhapakchung** [n.] Chinese brick

tea ཇ་བཟ་ལུང་། ཇི་ལི་ལོ་འོ ཇའ་ ཇིལ

ཇ་ལོ་སྤང་མ། **chhamo lāngma** [pr.n.] Mount

Everest (8848 meters) Jomolangma (in Nepali Sagarmatha) is the residence of the deity called ཇོ་ལོ་ལོ་ལོ་སྤང་བཟང་མ།

Jomo Miyo Langsangma. ཇོ་ལོ་སྤང་མ།

སུམ་ལའ་ཐ

ཇ་ཚལ་། **chhatsak** [n.] tea strainer ཇ་

ཚལ་། ཇིལ ཇ་ལྡེ

ཇ་ལུད། **chhalu** [n.] wasted tea *Etym.*: ?ཇ་

“tea” + ལུད། “fertilizer, manure” ཇ་སྤྲིལ་།

ཇིལ་ལོ ཐེམོ

ཇ་ག་པ། **chhakpa** [n.] brigand, bandit ཇ་ག་

པ། ལུའེ་ལ། འ་ཀ

ཇ་ང། **chhang** [n.] local alcohol made from

grain ཇ་ང། འོ་འོ

ཇ་ད། **chhe(t)** [v.inv.] to be cut off (for a rope),

to be short of (breath) ཇ་ད། ཇི་ལྡེ

ཇུ་འོ

ཇ་བ་འོ་ལ། **chhaptok** [n.] bedpan ཇ་བ་འོ་ལ། ཀོཔལ

ཇ་བ་གཞི། **chhapshi** [n.] shape, appearance ཇ་བོ་

མ། བའི་ལི་ ལུཔ

ཇ་བ་གསང་། **chhapsang** [n.] urine (H) ཇ་བ་སང་།

པིས་པ

ཇ་མ་ལུང་། **chhamdur** [n.] tsampa mixed with

tea (paste) ཇ་ལུང་། ཇིལ་ལའ་ ཇོ་ལེ་ལོ

སའུ

ཇ་མ་པ། **chhampa** [n.] flu, cold ཇ་མ་པ། ལུཇ

མོ་ཀི

ཇ་ལ། **chhaa** [n.] manure, fertilizer *Etym.*: ཇ་ལ།

“horse food” ལུད། ལའ

ཇ་ལ་ལྱེན། **chhaakyen** [n.] drunken argument

Etym.: ཇ་ལ་ལྱེན། “chang circumstances”

ལྱེན་ལྱེད། ལྱུང་ལོ་ལོ། འོ་འོ་ལའ་ ཀུལ།

ཀི་ཇི་ཀི་ཇ

ཇ་ལ་ལང་། **chhaakang** [n.] toilet, latrine *Etym.*:

ཇ་ལ་ལང་། “water house” ལའ་ལ་ལྱེད། ཇཔོ་

ཇ་ལ་མ་ཚེན་པ། **chhaa chhīnpa** [n.] maple tree

ལྱེན་ལེད་ལི་ལའ་ལི་ལ། ལུཔ

ॐ॒र॒न॒ | **chhaanang** [n.] jealousy *Etym.*: ॒र॒ण॒
 ॒न॒ “love and hatred” ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒,
 आरिस
 ॐ॒र॒व॒ | **chhaawa** [n.] debt, loan ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒,
 सापटी
 ॐ॒र॒र॒ | **chhaaram** [n.] ice *Etym.*: ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 “glacier” ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 ॐ॒र॒व॒ | **chharwa** [n.] rain ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 ॐ॒र॒ | **chhe(t)** [v.inv.] to enflame, to catch on
 fire, to spread (for fire) ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒,
 सल्कनु
 ॐ॒र॒ | **chhodar** [n.] a tall prayer flag attached
 to a pole ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 ॐ॒र॒ | **chhong** [v.vol.] to jump ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 फाल्नु
 ॐ॒र॒ | **chho** [n.] dharma, religion ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 ॐ॒र॒व॒ | **chhoowa** [n.] a religious person ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 धार्मिक व्यक्ति
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ | **chhoosem** [n.] piety, religiosity
 ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ धार्मिक विचारधारा
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ | **chhoorimpa** [n.] disciplinarian
 at a public festival ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ अनुशासन हेर्ने
 मान्छे
 ॐ॒र॒ | **chhura** [n.] platform for resting water
 basin ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ पानीको भाँडा
 रास्त्रे ठाउँ

ॐ॒र॒न॒ | **chhuwang** [n.] blister ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 ॒र॒ण॒ पानी फोका
 ॐ॒र॒र॒ | **chhuurung** [n.] funeral cairn,
 tomb ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ स्मारक
 ॐ॒र॒ | **jal** [v.vol.] to meet, to visit
 (H) ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ भेट्नु
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ | **jalka** [n.] audience ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ दर्शन
 गर्नु
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ | **jaldar** [n.] ceremonial scarf (H)
 ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ खादा
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ | **jala** [n.] audience, religious visit to
 a monastery or a temple (H) ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 धार्मिक स्थल र व्यक्तिको दर्शन
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ | **jingpa** [n.] neck ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ गर्धन,
 घाँटी
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ | **juk-la** [post.] after, later ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 पछाडि, पछि
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ | **jam thing-ngi** [adj.] relieved
 (from pain, agitation) ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 छुटकारा पाएको, निको भएको,
 मुक्त
 ॐ॒र॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ | **jam thing khyi** [v.inv.] 1. to be
 relieved from *Ex.*: ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ tshērmang-ti tēn-ni jam
 thing khyaa-sung ‘I was relieved after
 taking out the thorn’ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒
 छुटकारा मिल्नु, मुक्त हुनु
 2. to be quiet, to be calm *Ex.*: ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒ ॒र॒ण॒

ལ་བཀྲལ་ནི་འཇམ་བེད་གུང་སུང་། ā-nga-tiwa
 phī-la gal-ni jam thīng khyaa-sung 'It
 was quiet after the children went
 out' རྫོང་རྫོང་ལྱིད། हल्का महसुस गर्नु
 འཇམ་དྲཱ། jamdar [n.] flint stone, sharpening
 stone འཇམ་དྲཱ། དྲཱ་རྫོ། सान गगाउने
 རུཊྱ་
 འཇམ་སྲ། jampu [adj.] soft (touch) འཇམ་
 རོ། नरम, चिप्लो
 འཇེ། ja [n.] rainbow འཇེ། इन्द्रेणी
 འཇིག་རྟེན་པ། jiktenpa [n.] layman མི་
 ལྷ། सामान्य मानिस
 འཇིད། ji(t) [v.vol.] to insert; to allow
 འཇུག་གུས་རྒྱུ། अनुमति दिनु
 འཇིབ། ji(p) [v.vol.reg.] to suck, to suckle འཇིབ།
 ཅུས་སུ། चुस्नु, चुसाउनु
 འཇིའ་བ། jiiwa [n.] terror, fear *Etym.*: འཇིགས་པ།
 “fear” རེད་སྣང་། डर, त्रास
 འཇིའ་བ་སྐྱེད། jiiwa kū(t) [v.vol.reg.] to
 frighten, to scare འཇིགས་པ་སྐྱེད། डर
 དེ་མཚན་ལྟར། देखाउनु, तर्साउनु
 འཇིའ་བ་ལང་། jiiwa lang [v.inv.] to be afraid,
 to fear *Etym.*: འཇིགས་པ་ལང་། “fear rises”
 འཇིགས་པ་ལང་། डराउनु, तर्सिनु
 འཇོ། jo [v.vol.] to milk འཇོ། दुध दुहुनु
 འཇོ་རུང་། jotung [n.] bamboo milking pail འཇོ་
 རྫོང་། ལག་ཚོམ་པ། दुध दुहुने ढुङ्गो, दुधेरी

འཇོག་འཇོ། jo' [v.vol.] to put, to leave འཇོག་ རེད་སུ།
 ཅུའུ་
 འཇོན་ཐང་། jöntang [n.] ability འཇོན་ཐང་།
 ། क्षमता, योग्यता
 འཇོམ། jom [v.inv.reg.] to reduce (a pain)
 འཇོམ། घटनु, कम हुनु
 འཇོན་སྲ། jönpu [adj.] capable, hard-working,
 active འཇོན་སྲ། འཇོན་ཐང་། सक्षम, मेहनती
 ཇི། ji [v.vol.] to change, to
 exchange ཇི། साट्नु
 ཇིེ། jee [n.] imprint, trace, mark ཇིེ། अत्तो-
 पत्तो, उद्देश्
 ཇིེར་པ། janpa [adj.] raw or uncooked
 (food) ཇིེར་པ། नपाकेको, काँचो
 ཇིེན་པི། jenpi [n.] wheat flour ཇིེན་པི། गहुँको
 ཕིའོ། पीठो
 ཇིེར་ལྷོ་ལྷོ། jara jire [adj.] messy, untidy ཇིེར་ལྷོ་
 ལྷོ། लथालिङ्ग
 ཇིེང་སྲ། jangmu [adj.] green ཇིེང་སྲ། हरियो
 ཇིེའུ་མུ། jaatsa [n.] salt (H) ཇིེའུ་མུ། नुन
 (आ)
 ཇིེའུ་ལན། jaalen [n.] reply; message; times
 (H) ཇིེའུ་ལན། जवाफ, सन्देश (आ)
 ཇིེད་ལང་། jiyang [n.] weight ཇིེད་ལང་། तौल
 ཇིེད། je(t) [v.vol.reg.] to forget ཇིེད། बिर्सनु

१ nya

- १| **nya** [n.] fish १| माछा
- १| **nyasha** [n.] fish meat १| माछाको मासु
- १| **nyakpa** [n.] indentation, concave shape १| काटेर वा दबेर भित्र पसेको आकार
- १| **nyangma** [n.] strand (of hair), blade (of grass) १| त्यान्द्रो
- १| **nyen** [v.vol.] to listen १| सुन्नु
- १| **nyam** [v.inv.reg.] to diminish, to deteriorate, to degenerate १| नासिनु, बिग्रनु
- १| **nyamnyung** [n.] experience १| अनुभव
- १| **nyamtsi'** [n.] experimenting/feeling out १| प्रयोग, अनुभव
- १| **nyamlen** [n.] religious practice, application; experience १| धर्म सम्बन्धी ज्ञान
- १| **nya** [n.] weight measure १| तुलो
- १| **nyai** [v.vol.] to lie down, to go to sleep १| ढल्कनु, सुत्नु
- १| **nyalsa** [n.] sleeping place, bedroom १| खाल, सुत्ने कोठा

- १| **nyima** [n.] 1. sun १| घाम, सूर्य 2. day १| दिन [pr.n.] 3. Nyima १| निमा
- १| **nyimi khungla** [n.] daytime १| दिउँसो
- १| **nyishu thāmpa** [num.] twenty १| बीस
- १| **nyin khang** [adv.] whole day १| दिनभर
- १| **nyirmu** [n.] noon, midday १| मध्यान्ह
- १| **nyiwak** [n.] double layer १| श्लेषा दुई पत्र
- १| **nyilok** [adv.] double, two times १| दुई पल्ट, दोहोरो
- १| **nyung-nga dro** [v.inv.] to decrease (involuntarily) १| घट्नु
- १| **nyung-nga tōng** [v.vol.] to decrease १| घटाउनु
- १| **nyungme** [adj.] a little, a few १| थोरै, अलिकति
- १| **nyungshok** [adj.] minimum १| सबभन्दा थोरै, न्यूनतम
- १| **nyerin** [n.] partiality *Etym.* : १| “distance; partiality” १| पक्षपात

ॐरुडरु | **nyêrmang** [n.] wrath, anger ॐरु
 ॐरु क्रोध, ररस
 ॐरुडरुशुी | **nyêrmang khyi** [v.inv.] to be
 angry, upset ॐरुडरुशुी ररसउनु
 ॐरुडरुडरुडरु | **nyêrmang lang** [v.inv.] to get
 angry, upset ॐरुडरुडरुडरु ररस उनु
 ॐरुडरु | **nyerme** [adj.] thin (meat), lean ॐरुडरुडरु
 ॐरु डरुतलु, दुडुलु
 ॐरुडरु | **nyee** [v.inv.reg.] to go wrong, to make a
 mistake ॐरुडरु ॐरुडरु गलुतुी गनु, डुलु
 गनु
 ॐरु | **nyo** [v.vol.] to buy ॐरु करनुनु
 ॐरुडरु | **nyopcha** [n.] shopping ॐरुडरु करनुडरु
 ॐरुडरुशु | **nyokpu** [adj.] drowsy ॐरुडरुशु ॐरुडरुशु
 डरुगुडरु नडरुडरु, डरुनरुडरु
 ॐरुडरु | **nyori** [n.] large amount ॐरुडरुशु थुडु
 ॐरु | **nya** [n.] calf muscle ॐरुडरुशु डरुडरुशु
 डरुडरुशु | **nyen** [n.] harm, injury, damage डरुडरुशु
 डरुडरुशु डरुनरु, डरुतु
 डरुडरुशुडरुडरुडरु | **nyī' gal** [v.inv.] to go to sleep, to
 fall asleep [only used with the past
 tense] डरुडरुशुडरुडरु नरुडरुडरु
 डरुडरुशुडरुडरु | **nyī' thrōo** [v.inv.reg.] to be/feel
 sleepy डरुडरुशुडरु नरुडरु डरुगनु
 डरुडरुशुडरुडरु | **nyī' tsē(t)** [v.vol.reg.] to wake from
 sleep डरुडरुशुडरु डरुडरुडरु

डरुडरुशुडरुडरु | **nyī' tshē(t)** [v.inv.reg.] to wake
 up, to be woken up, to be awakened
 डरुडरुशुडरु डरुडरुशुडरुडरु डरुडरुशुडरु डरुडरुशुडरुडरु
 डरुडरुशुडरुडरु | **nyīla shōr** [v.inv.reg.] to fall
 asleep डरुडरुशुडरुडरु नरुडरुडरु
 डरुडरुशुडरुडरुडरु | **nyītsok gya'** [v.inv.] to be/feel
 sleepy डरुडरुशुडरुडरु डरुडरुशुडरु नरुडरु
 डरुगनु
 डरुडरुशुडरु | **nyū** [num.] two डरुडरुशु दुडु
 डरुडरुशुडरुडरु | **nyīlor** [n.] two-rupee note डरुडरुशु
 डरुडरुशुडरुडरु डरुडरुशु डरुडरुशुडरु डरुडरुशुडरु
 डरुडरुशुडरुडरुडरु | **nyēn sāmin** [n.] relatives and
 in-laws डरुडरुशुडरु डरुडरुशुडरु
 डरुडरुशुडरु, डरुडरुशुडरु
 डरुडरुशुडरुडरु | **nyērma** [n.] wrinkle डरुडरुशु डरुडरुशु
 डरुडरुशुडरु | **nyērmu** [n.] younger sister of
 husband or wife डरुडरुशुडरु डरुडरुशु डरुडरुशु
 डरुडरुशुडरुडरु | **nyērtsang** [n.] storehouse डरुडरुशुडरुडरु
 डरुडरुशुडरु
 डरुडरुशुडरु | **nyēe** [v.inv.reg.] to like (H); to be
 happy (H) डरुडरुशु डरुडरुशु डरुडरुशु
 डरुडरुशु
 डरुडरुशुडरु | **nyēe** [v.vol.reg.] to knead, to soften by
 rubbing डरुडरुशु डरुडरुशु डरुडरुशु
 डरुडरुशुडरु | **nyīngpa** [adj.] old (for things) डरुडरुशु
 डरु डरुडरुशु

རྩོད་མ། nyīngma [pr.n.] old school of
 Tibetan Buddhism རྩོད་མ་གྱི་ ཚཱི་མ་
 སྐྱེས་པའི་ རྩོད་མ་

རྩོད་། nyē(t) [v.inv.reg.] to find རྩོད་། བཟུང་།
 རྩོད་ཆུ། nyökchu [n.] dirty water རྩོད་ཆུ་ བོད་འགྲོ་
 བཟུང་། རྩོད་ཆུ་ བཟུང་། རྩོད་ཆུ་

རྩོད་འཚོལ། nyētsoḷ [v.vol.] to look for trouble,
 to annoy རྩོད་འཚོལ་ རྩོད་འཚོལ་ རྩོད་འཚོལ་
 རྩོད་འཚོལ་ རྩོད་འཚོལ་

རྩོད་ཆུང་། nyāmchung [adj.] humble རྩོད་ཆུང་།
 རྩོད་ཆུང་། རྩོད་ཆུང་།

རྩོད་། nyīng [n.] heart རྩོད་། རྩོད་།

རྩོད་ཇེ། nyīngje [n.] compassion རྩོད་ཇེ། རྩོད་ཇེ། རྩོད་ཇེ།

རྩོད་ཚུམ། nyīngtsum [idiom.] expressing
 pleasure at someone else's
 misfortune རྩོད་ཚུམ་ རྩོད་ཚུམ་ རྩོད་ཚུམ་

རྩོད་འགྲུའ། nyīngdru [n.] diligence,
 persistence རྩོད་འགྲུའ་ རྩོད་འགྲུའ་ རྩོད་འགྲུའ་
 རྩོད་འགྲུའ་ རྩོད་འགྲུའ་

རྩོད་སངས། nyīngsang [adj.] relieved,
 without worries རྩོད་སངས་ རྩོད་སངས་ རྩོད་སངས་
 རྩོད་སངས་ རྩོད་སངས་

རྩོད་། nyūng [v.inv.reg.] to be sick (H) རྩོད་།
 རྩོད་། རྩོད་། རྩོད་།

རྩོད་གཞི། nyūngshi [n.] sickness, illness
 (H) རྩོད་གཞི་ རྩོད་གཞི་ རྩོད་གཞི་

རྩོད་། nyē [v.vol.] to borrow རྩོད་། རྩོད་། རྩོད་།
 རྩོད་། རྩོད་། རྩོད་།

རྩོད་། nyēn [v.vol.] to loan རྩོད་། རྩོད་། རྩོད་།
 རྩོད་། རྩོད་། རྩོད་།

རྩོད་ལུ། nyērnu [adj.] pleasant to hear,
 interesting རྩོད་ལུ་ རྩོད་ལུ་ རྩོད་ལུ་
 རྩོད་ལུ་ རྩོད་ལུ་ རྩོད་ལུ་

རྩོད་། nyōl [v.vol.] to put to
 sleep རྩོད་། རྩོད་། རྩོད་།

རྩོད་། nyā [v.vol.] to lend རྩོད་། རྩོད་། རྩོད་།
 རྩོད་། རྩོད་། རྩོད་།

རྩོད་སྐྱེས་ལུ། nyāpu kyīpu khyi [v.vol.] to
 exchange, to lend and to borrow རྩོད་སྐྱེས་ལུ་ རྩོད་སྐྱེས་ལུ་ རྩོད་སྐྱེས་ལུ་
 རྩོད་སྐྱེས་ལུ་ རྩོད་སྐྱེས་ལུ་ རྩོད་སྐྱེས་ལུ་

རྩོད་འཚོལ་། nyāpcho [n.] abusing, mistreating
 རྩོད་འཚོལ་ རྩོད་འཚོལ་ རྩོད་འཚོལ་

ṭ tā

ṭṣ'ā | **tāsala** [n.] a round cooking pot ṭṣ'ā ṭṣ'ā
तसला

ṭṣ'ṭṣ' | **tēnten** [adj.] certain ṭṣ'ṭṣ' ṭṣ'ṭṣ' पक्का,
निश्चित

ṭṣ'ṭṣ'ṭṣ' | **tēnten khyi** [v.vol.] to fix, to
confirm ṭṣ'ṭṣ'ṭṣ' ṭṣ'ṭṣ'ṭṣ' पक्का गर्नु,
निश्चित गर्नु

ṭi | **tī** [sg.art.] the (*singular definite article*)

ṭi'ā | **tīwā** [pl.art.] the (*plural definite article*)

ṭiṅ | **tīng** [n.] bowl for offering water ṭiṅ
भगवानलाई पानी चढाउने सानो
कचौरा

ṭiṅzi-la gal-no' | **tīngzi-la gal-no'** [idiom.]
completely forgot ṭiṅzi-la gal-no' भुसुकै

ṭiṅpi | **tīpi** [n.] tea kettle ṭiṅpi चिया
कितली

ṭiṅri | **tēri** [adj.] all, everybody ṭiṅri सबै
सबै, सबैजना

ṭiṅke | **tōke** [adv.] still ṭiṅke थपक्क

ṭiṅmar mentok | **tōngmar mentok** [n.]
flower of rhododendron arboreum
Etym.: *ṭiṅmar mentok “flowers with red
extremities” ṭiṅmar mentok लालीगुराँस

ṭiṅtsi | **tōktsi** [n.] hoe ṭiṅtsi ṭiṅtsi
वेँस कोदालो, कुटो

ṭiṅklang | **tōklang** [n.] T-stick used for resting
load ṭiṅklang ṭiṅklang तोकमा

ṭiṅra | **tōrwa** [n.] trap ṭiṅra ṭiṅra पासो

ṭiṅksi | **trāksi** [n.] taxi, cab ṭiṅksi ट्याक्सी
ṭiṅksi ṭiṅksi त्रेंगा ṭiṅksi ṭiṅksi त्रेंगा
रुपियाँ

ṭiṅbi | **trībi** [n.] (<Eng.) television ṭiṅbi
टेलिभिजन

ṭiṅnye' | **tāmnye'** [n.] language, word,
speech ṭiṅnye' ṭiṅnye' कुरा, बोली, भाषा

ṭiṅringpu | **tīng ringpu** [adj.] deep ṭiṅringpu
गहिरो

ṭiṅmpi | **tūmpi** [n.] water bottle ṭiṅmpi
बै तुमलेट

ṭiṅṅ | **tōng** [v.vol.] to send ṭiṅṅ ṭiṅṅ
छोड्नु

ṭiṅgpa | **tōngpa** [n.] fermented millet *chang*
drunk through a straw ṭiṅgpa ṭiṅgpa
ṭiṅgpa ṭiṅgpa तोड्बा

ṭiṅra | **tōr** [v.vol.reg.] to scatter, to disperse
ṭiṅra ṭiṅra छर्नु, छिरल्नु

गार्तुंखा | **torma** [n.] effigy made of
 dough गार्तुंखा पिठोको मूर्ति, तोर्मा,
 पिण्ड
 गार्तुंखु | **torwu** [idiom.] destructive bastard !
 (curse) दख्ख'अवेवसा'सुसा'सदि'केण'पेण हारामी!
 बह्ण ता' [v.vol.] to grind बह्ण पिस्नु, पिँधनु
 बह्णुमा | **tûm** [v.vol.reg.] to wrap, to
 pack गह्णुमा पोको पार्नु, लपेट्नु
 हा | **tā** [n.] horse हा घोडा
 हाँका | **tāpcha** [n.] horse saddle set हाँका [स'
 काँका काठीको सामान
 हाँकादर'गार्तुं' | **tāmdar tōng** [v.vol.] to race a
 horse, to gallop हाँकुणा घोडा दौडाउनु
 हाँका' | **tāmag** [pr.n.] Tamang, Nepali ethnic
 group speaking a Bodic language हाँका'
 तामाङ
 हाँको | **tālo** [n.] year of the horse हाँको घोडा
 वर्ष
 हाँका'स | **tākpa** [adv.] always, regularly हाँका'
 सधैं
 हाँका'मा | **tāngma** [n.] medal, badge हाँका'
 मा पदक, तक्मा
 हाँ | **tāa** [n.] sign, logo, mark हाँका छापा
 हाँका'गुणा | **tāa gya'** [v.vol.] to make a mark or a
 sign हाँका'गुणा चिह्न लगाउनु
 हाँका'लेमा | **tēgal** [n.] horse saddle हाँका'काठी

हाँका'हाँका' | **tāngting** [n.] sound of a bell, bell हाँका'
 हाँका' हाँका'सु घण्टी
 हाँका'लेमा | **tāng nyā** [v.vol.] to follow हाँका'सुलेमा
 पछ्याउनु
 हाँका'स | **tāngpa** [n.] heel of the foot हाँका'
 स घोडाको काठी
 हाँका'लेमा | **tāng-la** [post.] after, behind हाँका'
 लेमा पछाडि
 हाँका'सु | **tāu** [n.] colt हाँका'सु बछेडा
 हाँका'लेमा | **tāmdril** [n.] ceremony, auspicious
 occasion, celebration हाँका'
 लेमा शुभअवसर
 हाँका'लेमा | **tālu** [n.] hybrid of ox and dzomo हाँका'
 लेमा बाच्छो
 हाँका'लेमा | **tāpkyo** [n.] saucepan हाँका'लेमा
 ताप्के
 हाँका'सु | **tāpdri** [n.] penknife हाँका'सु सानो छुरी
 हाँका'सु | **tāp gya'** [v.vol.] to fold हाँका'सु
 पट्याउनु
 हाँका'सु | **tāri** [n.] axe हाँका'सु बन्चरो
 हाँका'सु | **tāk** [n.] tiger हाँका'सु बाघ
 हाँका'सु | **tākpa** [n.] birch tree हाँका'सु भोजपत्र
 हाँका'लेमा | **tāklo** [n.] year of the tiger हाँका'लेमा बाघ
 वर्ष
 हाँका'सु | **tēn** [n.] seating mat, carpet हाँका'सु
 ओच्छ्यान, गलेँचा

རྩོམ་སྒྲི། **tênja** [n.] saddle blanket made of
 felt རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་མེ་མེ་མེ་ ཀ་འུ་མུ་འུ་ ར་མེ་
 བ་ཕ་ལེ་ ཀ་མ་བ་ལ

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་མེ་མེ་མེ་། **tāp dīmu** [adj.] user-friendly,
 easy to use རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་ ས་འུ་ལེ

རྩོམ་སྒྲི། **tūn** [v.vol.reg.] to connect, to establish
 relationship རྩོམ་སྒྲི་ ས་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tēng-la** [post.] on, above རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་ མ་འུ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tēngkang** [n.] two-story house རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་
 མ་འུ་མེ་མེ་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་ ར་མེ་ ར་མེ་ ར་མེ་

རྩོམ་སྒྲི། **tē'** [n.] 1. upper, above རྩོམ་སྒྲི་ ར་མེ་
 ར་མེ་ 2. Tö, area in Western Tibet
 རྩོམ་སྒྲི་ ར་མེ་, ར་མེ་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་ ར་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tētung** [n.] jacket རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tēpa** [n.] Töpa, people from Tö རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་
 མ་འུ་ ར་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་

རྩོམ་སྒྲི། **tēn, tōn** [n.] autumn, fall རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་
 ར་མེ་

རྩོམ་སྒྲི། **tēn** [v.vol.reg.] to consult a doctor,
 medium རྩོམ་སྒྲི་ ར་མེ་མེ་མེ་མེ་, ར་མེ་མེ་མེ་མེ་

རྩོམ་སྒྲི། **tēr** [v.vol.] to give རྩོམ་སྒྲི་ ར་མེ་མེ་མེ་

རྩོམ་སྒྲི། **tōngpa** [adj.] empty, blank, void རྩོམ་སྒྲི་
 མ་འུ་ མ་འུ་, ར་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tōnglor** [n.] thousand-rupee note རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་
 མ་འུ་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་

རྩོམ་སྒྲི། **tōr** [v.inv.reg.] to lose *Etym.*: རྩོམ་སྒྲི་ “to
 lose, to scatter” ར་མེ་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tākche'** [n.] study, research,
 examination རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་མེ་,
 ར་མེ་མེ་མེ་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tērmu** [adj.] stable, safe རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་
 ར་མེ་མེ་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tēngyur** [n.] Tengyur, Buddhist
 Canon commentaries རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་
 ར་མེ་ ར་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tōre** [n.] compliment, praise རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་
 མ་འུ་ ར་མེ་མེ་མེ་

རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་། **tōre lōng** [v.vol.] to praise, to
 admire རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་མེ་ རྩོམ་སྒྲི་མེ་མེ་མེ་ ར་མེ་མེ་མེ་མེ་
 ར་མེ་

थ thā

थम्| thāma [n.] tobacco, cigarette थम्सा सुर्ती,

चुरोट

थम्| thāma [n.] low class थम्सा थम्सा

पिछडिआको वर्ग

थम्सा| thākpa [n.] rope थम्सा डोरी

थम्सा| thāk chē(t) [v.vol.reg.] to decide थम्सा

सम्सा निर्णय गर्नु

थम्सा| thā ringpu [adj.] far, distant थम्सा

थो टाढा

थम्सा| thāngpu [adj.] in good health, well थम्सा

थो सन्थो आराम, स्वस्थ

थम्सा| thāngpu ye [idiom.] How are you?

(greeting) सन्थो थो थो सन्थो

थम्सा| thāngpu we' [idiom.] I am fine!

(greeting) सन्थो थो थो सन्थो छु

थम्सा| thāngma [n.] food grain spread out for

sun drying थम्सा थम्सा थम्सा थम्सा थम्सा

थम्सा| thēka [adj.] straight, direct थम्सा

थम्सा सिधा, सोझो

थम्सा| thāp [n.] stove थम्सा चुलो

थम्सा| thāama [n.] weaver थम्सा कपडा बुन्ने

व्यक्ति, बुनकर

थम्सा| thār [v.inv.reg.] to escape थम्सा बाँच्नु

थम्सा| thīkshing [n.] ruler, measuring

stick थम्सा रूलर, नाप्ने गज

थम्सा| thīm [v.inv.reg.] to get absorbed, to

soak थम्सा सोस्नु

थम्सा| thūwa [n.] drop (of a liquid) थम्सा

सा थोपा

थम्सा| thūmu [adj.] accurate (divination) थम्सा

थो राम्पो (ज्योतिष)

थम्सा| thūkpa [n.] noodle, pasta, noodle

soup थम्सा थुकपा

थम्सा| thūndi [adj.] seriously ill थम्सा थम्सा थम्सा

थो थो थो सिकिस्त

थम्सा| thūu [n.] mind (H) थम्सा आत्मा

थम्सा| thūuche [idiom.] thank you थम्सा थम्सा

धन्यवाद

थम्सा| thūsem [n.] heart (H) थम्सा थम्सा

हृदय

थम्सा| thūp [n.] durability थम्सा थम्सा थम्सा

थम्सा| thū(p) [v.inv.reg.] to be able, to handle

थम्सा सक्नु

थम्सा| thūl [v.vol.reg.] to pack up थम्सा थम्सा थम्सा

बन्द गर्नु, काम सक्नु

थम्सा| thūrme [adj.] short थम्सा थम्सा थम्सा

थम्सा| thēsi [n.] stamp, seal थम्सा छाप

थेसुम| thēsum [n.] doubt थैकेम| शङ्का

थेन| thēn [v.vol.reg.] to go out, to come out Ex.:

थेन-थेन| phī-la thēn 'Get out!' थैन| बाहिर

निस्कनु

थेचु| thēpchu [n.] button थेचुके| ठः टाँक

थोक| thōk [n.] roof, ceiling थैना| छाना

थो(p)| thō(p) [v.inv.reg.] to get, to

win थैना पाठनु, हासिल गर्नु

थो| thōo [v.inv.] to hear थैना सुन्नु

थामा| thāma [n.] edge, periphery थामा| छेउ,

किनारा

थुकु| thūkpu [adj.] thick थुकुना| बाक्लो

थु(t)| thū(t) [v.vol.reg.] to connect, to

join थुना| थुना| थुना जोड्नु

थेनपु, थोनपु| thēnpu, thōnpu [adj.] high थैके-थै

अग्लो

थेप्टोक| thēptok [n.] thumb थैके-थै| बुढी

औला

थेङ्ग| thōng [v.inv.reg.] to see थैके-थै| देखु

थोली-थो-थोना| thōli shōk [idiom.] sorry !

Etym.: थैके-थै-थोना "confession" थैके-थै

थैना माफ गर्नुम्

थामु| thāmu [n.] fight, quarrel थैके-थै| झगडा

थामु-थामु| thāmu gya' [v.vol.] to fight, to

quarrel थैके-थै| थैके-थै| झगडा

गर्नु

थेन| thēn [v.vol.reg.] to pull, to drag

थैके| तान्नु

१ tha

- १०३॥ **thanta** [adv.] now १०३॥ अहिले
 १०४॥ **thama** [co.] then १०४॥ अनि
 १०५॥ **tharung** [adv.] still, yet १०५॥ अझै
 १०६॥ **thaling** [adv.] this time १०६॥
 यसपालि
 १०७॥ **thalu** [adv.] this year १०७॥ यो वर्ष
 १०८॥ **thasak** [adv.] until now, up to now १०८॥
 वस अहिलेसम्म
 १०९॥ **thang, -tang** [co.] and १०९॥ र
 ११०॥ **thangku** [n.] thangka, traditional
 Buddhist painting ११०॥ थाङ्का
 १११॥ **thangpu** [adj., adv.] first, firstly १११॥
 पहिलो
 ११२॥ **thangpo ngōnla** [adv.] in
 ancient time ११२॥ प्राचीन कालमा
 ११३॥ **thangpo thangpo** [adv.] old
 days, ancient time ११३॥ उहिले
 उहिले
 ११४॥ **thepa** [n.] faith ११४॥ विश्वास
 ११५॥ **tha(p)** [v.vol.] to measure the length (of
 an object) or the volume (of grain) ११५॥
 कुण नाप्नु
 ११६॥ **thapsang** [n.] kitchen ११६॥
 भान्साकोठा

- ११७॥ **thaap** [n.] means, solution, treatment
 ११७॥ साधन, समाधान, उपाय
 ११८॥ **thampu** [adj.] tight, strict ११८॥ कडा
 ११९॥ **thaashing** [n.] Fir tree species
 ११९॥ Etym.: ११९॥ “pine tree” ११९॥
 गोब्रे सल्ला
 १२०॥ **thaasam** [adv.] around this time १२०॥
 १२०॥ आजभोलि
 १२१॥ **thartak** [n.] prayer flags strung on
 rope १२१॥ डोरीमा टाँगेको ध्वजा,
 तोरण
 १२२॥ **thara** [n.] buttermilk १२२॥ मही
 १२३॥ **tharshing** [n.] square flag on
 bamboo stem १२३॥ निगालोमा
 टाँगेको ध्वजा, तोरङ्ग
 १२४॥ **thalchak** [n.] slap १२४॥ झापड
 १२५॥ **thalchak gya'** [v.vol.] to slap
 with the palm १२५॥ झापड हान्नु
 १२६॥ **thalmu** [adj.] relaxed, free,
 available १२६॥ फुर्सदिलो
 १२७॥ **thaltsam** [n.] ash १२७॥ खरानी
 १२८॥ **thala** [n.] dust, silt, soil १२८॥ धुलो,
 माटो
 १२९॥ **thi** [sg.dem.] that; s/he १२९॥ त्यो
 १३०॥ **thiwa** [pl.dem.] those; they १३०॥ ती

དེང་སང་། **thingsang** [adv.] nowadays, these
 days དེང་སང་། आजकाल
 ལུ་ལུ། **thulu** [n.] turnip ལུང་ལ། सलगम
 ལུག། **thük** [n.] poison ལུག་བིཤ། विष
 ལུང་། **thung** [n.] conch (shell) ལུང་། शङ्ख
 ལུང་། **thung** [v.vol.] to drink ལུང་། पिउनु
 ལུང་ལུང་། **thukung** [n.] chimney ལུང་ལུང་།
 चिमनी
 ལུང་ད། **thuta** [n.] smoke ལུང་ལ། धुँवा
 ལུང་ཆེན། **thuuchen** [n.] holiday, festival ལུང་སྐྱེས་ཆེན། शुभ दिन
 ལུང་ལུ། **thurmu** [adj.] harmonious, getting
 along well ལུང་ལུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་། मिलनसार
 ལུང་ས། **thursa** [n.] cemetery, cremation
 site ལུང་སྐོང་། चिहान, घाट
 ལུལ། **thul** [n.] down slope, downhill
 ལུལ། ओरालो
 ལོན་ལོན། **thentok** [n.] meaning, reason ལོན་ལོན་ལོན་ལོན་། कारण, अर्थ
 ལོན། **tho'** [v.vol.] to apply, to use *Etym.*:
 ལོན་ལོན། “to take, carry” ལོན་ལོན་ལོན་ལོན་།
 प्रयोग गर्नु
 ལོན་ལུ། **thokpu** [adj.] narrow, tight ལོན་ལོན་།
 साँगुरो
 ལོང་ལ། **thong-la** [adv.] at first ལོང་ལ། पहिले
 ལོན། **thom** [n.] bear ལོན། भालु

ལོན། **thoo** [n.] hammer ལོན། हथौडा, घन
 ལོན་ལུང་ལ། **thor kyāngma** [n.] improper dress
 ལོན་ལུང་ལུང་ལུང་ལ།
 ལོན་ལོ། **tholpo** [pr.n.] *Dolpo*, name of
 Tibetan-speaking area in Nepal ལོན་ལོ་
 ལོ། ལོལ་ལོ།
 ལོང་ལུལ། **thraakur** [idiom.] please ! ལུང་ལུང་ལུང་ལུང་།
 ལུང་ལུང་། कृपया!
 ལོན། **thren** [v.inv.reg.] to remember, to
 recollect ལོན། सम्झना गर्नु, याद
 गर्नु
 ལོན་ལོ་ལོང་། **threnta lang** [v.inv.] to miss, to
 remember ལོན། ལོང་ལོ་ལོང་ལོང་། सम्झना
 आउनु
 ལོན་ལ། **threnpa** [n.] consciousness,
 memory ལོན་ལ། सातो, होस
 ལོང་ལོང་ལོ། **thraaden** [n.] chopping block ལོང་ལོང་ལོ།
 ལོང་ལོ། अचानो
 ལོང་ལོ། **thraasa** [n.] memory, recollection ལོང་ལོ།
 ལོ། याद, संझना
 ལོ། **thri** [v.vol.reg.] to ask *Ex.*: ལོ་ལོ་ལོང་ལོང་ལོང་ལོང་།
 ལོ་ལོ་ལོང་ལོང་ལོང་ལོང་།
 lapshe' thri-wi' '(I) am asking (you)'
 ལོ། ལོལ་ལོ།
 ལོ་ལོ། **thriwa** [n.] question ལོ་ལོ། ལོ། ལོ།
 ལོ་ལོ། **thrima** [n.] smell ལོ་ལོ། ལོ། ལོ། ལོ།
 ལོ་ལོ་ལོ། **thrin chhērmu** [adj.] very
 kind ལོ་ལོ་ལོ། ལོ། ལོ།

थ्रिल् | **thril** [v.vol.reg.] to roll, to wrap थ्रिल्
बेनु

थ्रिल्लु | **thrilu** [n.] bell थ्रिल्लु घण्टी

थ्रुल्लु | **thrulu** [n.] ball of yarn/ thread थ्रु
शु धागोको डल्लो

थ्रुक | **thruk** [num.] six थ्रुक छ

थ्रुकु | **thrukchu** [num.] sixty थ्रुकु साठी

थ्रुङ-यिक | **thruk-yik** [n.] secretary थ्रुङ
यिक सचिव

थ्रे | **thre** [n.] mule थ्रे खच्चर

थ्रे | **thre'** [v.inv.reg.] to improve, to
recover थ्रे राम्रो हुनु, सन्चो हुनु

थ्रेका | **threka** [n.] soot, dirt थ्रेका धवाँसो,
कालो मोसो

थ्रेङ्गु | **threngu** [adj.] honest, just, fair थ्रेङ्गो
इमान्दार

थ्रेङ्ग | **thre(t)** [v.inv.reg.] to slip थ्रेङ्ग चिप्लनु

थ्रेङ्गु | **threngu** [adj.] warm थ्रेङ्ग तातो

थ्रेङ्गु | **thropla** [n.] morning थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु बिहान

थ्रेङ्गु | **thapruk** [n.] orphan थ्रेङ्गु टुहुरा

थ्रेङ्गु | **dang** [n.] rope used to tie cattle थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु दाम्लो

थ्रेङ्गु | **daa** [n.] tune, melody थ्रेङ्गु सुर,
धुन

थ्रेङ्गु | **daa-ngen** [n.] Impeyan pheasant

(national bird of Nepal) *Etym.*: ?थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु “harmonious melody” थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु थ्रेङ्गु थ्रेङ्गु

थ्रेङ्गु | **dungma** [n.] beam, girder थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु दलिन

थ्रेङ्गु | **dung-la** [post.] in front, ahead,
before थ्रेङ्गु अगाडि

थ्रेङ्गु | **dongchang** [n.] welcoming
drink थ्रेङ्गु स्वागतमा दिइने पेय
पदार्थ

थ्रेङ्गु | **dakpu** [n.] owner थ्रेङ्गु मालिक

थ्रेङ्गु | **dakpu** [pers.pr.] 1. we (inclusive) थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु हामी 2. you (singular, H) थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु तपाईं

थ्रेङ्गु | **daadakpu** [adv.] oneself

Etym.: थ्रेङ्गु “owner, self” थ्रेङ्गु आफैँ

थ्रेङ्गु | **djimu** [adj.] comfortable थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु आरामदायी

थ्रेङ्गु | **dü', di'** [n.] demon (male)
थ्रेङ्गु राक्षस

थ्रेङ्गु | **din** [num.] seven थ्रेङ्गु सात

थ्रेङ्गु | **dinchu** [num.] seventy थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु सत्तरी

थ्रेङ्गु | **durmu** [n.] demon (female) थ्रेङ्गु
थ्रेङ्गु राक्षसनी

वदेक| den [v.inv.reg.] to be true
 वदेक| जायज हुनु, ठिक हुनु,
 वदेक'प| denpa [n.] truth वदेक'प| सत्य
 वद'द| dang [adv.] yesterday 'ब'स'द' वद'द'
 हिजो
 वद'द के'ब'पि| dang nempī [adv.] last
 night वद'द'व'गे'द' हिजो राती
 वद'द'स'ग| dangka [n.] light, brightness
 वे'द| द'ग'र'व'द'स'ग प्रकाश, उज्यालो
 वद'द| da [n.] arrow वद'द| धनुष बाण
 वदे'रे| dore [adj.] similar, alike *Etym.:* वदे'रे
 "color, appearance" वद'स'बै'क| जस्तै,
 मिल्दोजुल्दो
 वदे'द'सु'र| dopur [n.] knot वद'द'स'ग गाँठो
 वदे'ग| dok [n.] color के'क'व'दे'ग के'स'ग'बै| रङ
 वदे'ग'गो| dokge [adj.] similar, alike वद'
 व'बै'क| जस्तै, मिल्दोजुल्दो
 वदे'द'सु| dongmu [n.] butter tea churn वदे'द'
 बे'नुनचिया घोलने ढुङ्गो
 वदे'द| doo [n.] dough figurines and thread-
 crosses prepared and discarded to get
 rid of evil spirits वदे'स'ग मन्साएर
 फालेको सामाग्री
 वद'द'स'ग| dampak [n.] clay वद'द'स'ग लिप्ते
 माटो
 वद'द'स'ग| dam [v.vol.] to choose
 वदे'स'ग छान्नु, रोज्नु

वद'द| dar [v.inv.reg.] to shiver वद'द| काम्नु
 वद'द'स'ग'सी'ग'गु'ग| darsi' gyā' [v.inv.] to shiver
 वद'द| काम्नु
 वदे'द| di [sg.dem.] this वदे'द| यो
 वदे'द'ग| diwa [pl.dem.] these वदे'के' यी
 वदे'द'द'ग| dirang [pl.dem.] that's all, that's
 it वदे'ग'स'द' वदे'द'द'ग यति मात्र
 वदे'द'ग| ding [v.vol.] to lay वदे'द'ग बिछ्याउनु
 वदे'क| den [v.vol.] to take out (thorn) वदे'क|
 निकाल्नु
 वदे'व'स'ग| de(p) [v.vol.] to sow, to plant वदे'व'स'ग
 रोप्नु, छर्नु, सार्नु
 वदे'द| dee [adv.] here वदे'द| यहाँ
 वदे'के'स'ग| dompa [n.] span of a person's
 outstretched arms वदे'के'स'ग दुवै हात
 फैलाएर लिङ्गने नाप
 वदे'द| doo [v.vol.] to tie, to attach, to fasten;
 to wear (ornaments) वदे'ग'स'ग बाँध्नु,
 लगाउनु
 वदे'द'स'ग| dorpa [n.] desire, greed वदे'द'
 स'ग लोभ, चाहना
 वद'द'क'द'सु| dra chāamu [adj.] proper,
 nice वद'द'क'ग'स'ग राम्रो, उचित
 दे'ग'सु| dikdra [n.] thumping sound of
 footstep दे'ग'सु हिँड्दा निस्केको
 आवाज

हुँ | **dung** [v.vol.] to beat हुँ कुट्नु, पिट्नु

हुँदीक | **durpin** [n.] (< Nep.) binoculars हुँदीक

वेया दुरबिन

हुँया | **dul** [n.] dust हुँया ब्यासा धुलो

दो | **do** [n.] stone दो ढुङ्गा

दोँजे | **dorje** [n.] vajra दोँजे बज्र

दोँचउया | **dopchal** [n.] stone pavement दोँचउया

विछयाएको ढुङ्गा

दोँस्य | **doprak** [n.] pebble दोँस्य मसिनो

ढुङ्गा

दोँस | **dor** [v.vol.] to rub, to

sharpen दोँस रगड्नु, धारिलो

बनाउनु, उद्याउनु

दुप | **dap** [n.] double, twice दुप दुईगुना

दुमचङ | **demchang** [n.] a stage in the wedding ceremony दुमचङ

दुम विवाहको एक चरण

दुममी | **demmi** [adj.] full (with liquid) दुममी

बेर भरिएको

दुमरी | **duri** [adj.] semi-liquid दुमरी लेदो

दुमसु | **dangpu** [adj.] harassing, nagging दुमसु

धोँ पिरोलने, दिक्क गराउने

दुमसा | **dikpa** [n.] negative act, sin दुमसा

पाप

दुमसा | **dingma** [n.] flat area दुमसा मैदान

दुमसा | **dukpa** [adj.] hardship दुमसा

दुसा गाहो, कठिन

दुमसा | **dukshi gyau** [idiom.] may you

have a bad death (curse) मरिजा!

दुमसु | **dur** [v.vol.reg.] to compare दुमसु तुलना

गर्नु

दुमसा | **dermang** [n.] plate, saucer दुमसा

थाल

दुमसु | **dongpu** [n.] tree दुमसु रुख

दुमसा | **dongral** [n.] cotton wick, lamp wick

दुमसा बत्ती बाल्ने लोता, धागो

दुमसा | **da(p)** [v.inv.reg.] to be thrashed दुमसा

छारिनु

दुमसा | **de(t)** [v.vol.reg.] to stay, to

live दुमसा बस्नु, बाँच्नु

दुमसा | **den** [v.vol.] to show दुमसा देखाउनु

दुमसा | **daasa** [n.] place; place to sit,

seat दुमसा ठाउँ, बस्ने ठाउँ

ན na

ན| **na** [v.inv.] to be sick བ| བེར་མེད་ ཏུ་
 བ་མེད་| **naning** [adv.] last year བ་མེད་ ཟླ་རྗེས་|
 ཤུ་ལོ་ ས་ལ་
 བ་ཚོ་| **natsa** [n.] sickness བ་ཚོ་ བེར་མེད་
 བ་བཟུང་| **namsa** [n.] clothes (H) བ་བཟུང་
 ས་ཀ་ (ཨ)
 བ་རི་| **nari** [adv.] frequently ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **naktur** [n.] tsampa porridge for
 children ལྷོ་ལྷོ་ ལི་ཏོ་
 བ་ལྷོ་| **nakpu** [adj.] black བ་ལྷོ་ ཀ་ལོ་
 བ་ལྷོ་| **naktsong** [n.] illegal trade བ་ལྷོ་
 ཀ་ལོ་ བ་ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **naksa** [n.] (<Nep.) photograph,
 picture བ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ བ་ལྷོ་ ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **nang-la** [post.] in, inside བ་ལྷོ་ བེར་
 བ་ལྷོ་| **nangtruk** [n.] civil war, internal
 conflict བ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་, ལྷོ་ལྷོ་
 ལྷོ་ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **nangcha** [n.] household items བ་
 ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **nangtam** [n.] local language,
 dialect བ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **nangpa** [n.] insiders ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་

བ་ལྷོ་| **nangtsa** [n.] internal organs,
 entrails བ་ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **nangtsang** [n.] couple, husband and
 wife ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **nangsu** [n.] age (in years) ལྷོ་ ལྷོ་
 བ་ལྷོ་| **ne'** [n.] sickness ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་, ལྷོ་
 ལྷོ་| **nepu** [n.] sick person, patient ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་| **nelok** [n.] relapse (illness) ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་| **nam** [int. pr.] when ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་| **nam** [adv.] whenever ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་| **namlang** [adv.] ever, never
 (+NEG) ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་| **namlang** [adv.] always ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་| **namlang yinna** [idiom] it
 cannot be ! ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་| **namsang** [adv.] always ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་| **nam shrōo** [v.inv.] to get dark ལྷོ་
 ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་
 ལྷོ་| **naa** [n.] barley ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་ ལྷོ་

ॠरऒरा **naatrak** [n.] (<Nep.) drama ॠरऒरा
 नाटक
 ॠरऒरि **naatri'** [n.] forest *Etym.*: ॠराऒरि
 “amid forest” ॠराऒरऒरा ॠरऒरा वन
 जङ्गल
 ॠरऒुन **naachung** [n.] young person ॠरऒरऒ
 राऒरऒ जवान
 ॠरऒि **naati** [n.] (<Nep.) grandson;
 grandchildren ॠरऒि नाति
 ॠरऒिऒि **naatini** [n.] (<Nep.) granddaughter ॠ
 रऒि नातिनी
 ॠरऒरा **naala, naalo, nalda, nalza** [n.] person
 of the same age ॠरऒरा समकालीन
 ॠरऒरऒरा **naalokpa** [n.] right way, right hand
Etym.: ॠरऒरऒरा “turned towards the
 inside” ॠरऒरऒरा सुलुटु
 ॠरऒराऒरऒरऒ **naasa tōng** [v.inv.] to be
 perished, ruined *Ex.*: ॠरऒराऒरऒरऒरऒरऒरऒ
 वरऒरऒरऒरऒr-ti naasa tāng-no'
 ‘This computer has been ruined.’ ॠरऒरऒ
 वरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒ उऒरऒनु, नासिनु
 ॠरऒरऒि **nars** [n.] (<Eng.) nurse ॠरऒरऒरऒरऒरऒरऒ
 रऒि **ni** imperative particle ॠरऒरऒ आऒरऒरऒरऒरऒ
 रऒि **ni** [co.] and, after ॠरऒरऒ अनि, पऒरऒि
 ॠरऒरऒरऒ **V+ning sin** [v.suff.] already *Ex.*: ॠरऒरऒ
 रऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒr **nga sama soo-ning sin-**
 sung ‘I have already eaten.’ *Ex.2.*: ॠरऒरऒरऒ
 ॠरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒr **khō laaka khyaa-ning**

sin-no’ ‘He has already worked.’ ॠरऒरऒ
 ॠरऒरऒ गरिसवऒनु
 ॠरऒरऒ **nūk** [n.] younger brother ॠरऒरऒ भाइ
 ॠरऒरऒ **nup** [n.] west ॠरऒरऒ पऒरऒिम
 ॠरऒरऒ **nu(p)** [v.vol.reg.] to sink ॠरऒरऒ डुऒनु
 ॠरऒरऒ **nūp** [adv.] at night ॠरऒरऒ राती
 ॠरऒरऒरऒ **nūpri** [pr.n.] Nubri, Tibetan-speaking
 area ॠरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒरऒ
 नुऒरी (ठऒठ)
 ॠरऒरऒरऒ **nūpla** [adv.] at night ॠरऒरऒरऒ रातमा
 ॠरऒरऒ **num** [n.] 1. younger sister ॠरऒरऒरऒ
 बहिनी 2. breast, nipple ॠरऒरऒ ॠरऒरऒरऒ
 दूधको मुनुटु
 ॠरऒरऒ **nuu** [v.vol.reg.] to dare to do something
 ॠरऒरऒ साहस गर्नु, आँदनु
 ॠरऒरऒरऒ **nuru** [n.] jewel ॠरऒरऒरऒ रऒरऒ
 ॠरऒरऒरऒ **nepal** [pr.n.] (<Nep.) Nepal वऒरऒ
 ॠरऒरऒ नेपाल
 ॠरऒरऒरऒ **nempi** [n.] night ॠरऒरऒरऒ रात
 ॠरऒरऒरऒ **neule** [n.] civet cat ॠरऒरऒरऒ वन बिरालु
 ॠरऒरऒ **no'** [v.inv.] there is, there are
 (sensory) ॠरऒरऒरऒ छ
 ॠरऒरऒ **nor** [n.] wealth, possession, material ॠरऒरऒ
 ॠरऒरऒरऒ सम्पति, धन
 ॠरऒरऒ **nūr** [v.inv.reg.] to make a mistake ॠरऒरऒ
 गलती गर्नु

ཚོར་འཇུག་ nortrul [n.] mistake, error ཚོར་འཇུག་

गल्ती, त्रुटि

ཚོར་རེ། nore [adj.] alike, similar འདྲ་པོ། འདྲ་ལྟར་

मिल्दोजुल्दो

གནག་ nâk [n.] female yak ལྷོ། གནག་ ཇོ་རི།

གནག་རྩུབ་བི། nâktsubi [adj.] dark, gloomy བྱམ་

རྩུབ་ལེ། འཕྲུལ་ལོ།

གནང་། nāng [v.vol.reg.] 1. to give (H.) གནང་།

दिनु (आ) 2. to do (H.) གནང་། གུ་
(आ)

གནངས་ལུད། nāngpu' [adv.] two years from

now གནངས་ལོད། དུའི་ འཕྲི་ རལྷི།

གནམ། nām [n.] 1. sky གནམ། རྣམ་མཁའ། འཕྲུལ་

2. weather, climate གནམ་གཤིས། མུ་ཤིས་

གནམ་གང་། nāngang [n.] new moon གནམ་གང་།

औंसी

གནམ་གྲུ། nāmdru [n.] airplane གནམ་

གྲུ། འཕྲུལ་འཇུག་མེ་ཏུ་མེ་ཏུ་

གནམ་གྲུ་བབས་ས། nāmdru bapsa [n.]

airport གནམ་ཐང་། འཕྲུལ་འཇུག་མེ་ཏུ་

གནམ་ལ་འགྲུལ། nām-la gel [v.vol.reg.] to hang

གནམ་ལ་འགྲུལ། འཕྲུལ་འཇུག་མེ་ཏུ་

གནམ་གཤིས། nāmshi [n.] weather, climate

གནམ་གཤིས། འཕྲུལ་འཇུག་མེ་ཏུ་

གནའ། nāa [adv.] day after tomorrow གནའ་

ཉིན། རལྷི།

གནའ། nāa [v.inv.reg.] to cost གནའ་ མཁའ་

གནའ་གུང་ཆེར་ལུ། nāagung chermu [adj.]

valuable, costly གནའ་ཆེན་མོ།

ལ། འཕྲུལ་ལུ་

གནའ་སྤངས། nāatang [n.] situation གནའ་སྤངས།

परिस्थिति

གནའ་བ། nāawa [n.] permission གནའ་བ།

अनुमति

གནའ་སྐྱོར་རེ། nēkore [n.] pilgrim གནའ་སྐྱོར་བ།

तीर्थयात्री

གནོད་། nōng [n.] guilt གནོད་། འཕྲུལ་ལུ་

གནོར་བ། nōrpa [n.] harm by evil spirit གནོར་བ།

भुतप्रेत

མནོན། nēn [v.vol.] to press, to control གནོན།

दबाउनु, थिच्नु

མནའ་མ། nāma [n.] bride མནའ་མ། དུ་ལྷོ།

མནའ་སྐྱོལ། nāpkyol [v.vol.] to vow, to

promise, to swear མནའ་སྐྱོལ། རྣམ་མཁའ་

མཁའ་, འཕྲུལ་ལུ་མཁའ་, རྣམ་མཁའ་ གུ་

མནའ་བསྐྱུལ་མྱི། nāpkyal khyi [v.vol.] to vow,

to promise, to swear དམ་བཅའ་

འཇོག་ རྣམ་མཁའ་ མཁའ་

མནའ་བསམ། nāasam [n.] thought, intention

Etym.: མནོད་བསམ། “thought” རྣམ་མཁའ་

འཕྲུལ་, རྣམ་མཁའ་

མནལ། nāl [n.] sleep (H) མནལ། འཕྲུལ་

མནལ། nāl [v.inv.reg.] to go out (butter lamp)

(H) Ex.: མཚོད་མིན་མནལ་འཕྲུལ་ chhōmin nāl-

no' 'The butter lamp went out' बत्ती
 रखा'बत्ती'निभन्नु
 बत्ती'बत्ती' nālam [n.] dream (H) बत्ती
 बत्ती सपना (आ)
 बत्ती' nōo [v.inv.reg.] to
 think बत्ती' बत्ती' विचार गर्नु, सोच्नु
 बत्ती' nāk [n.] pus बत्ती पित्त
 बत्ती' nāmthar [n.] biography, life story बत्ती'
 बत्ती' आत्मकथा
 बत्ती' nāmtok [n.] superstition, bad feeling
 बत्ती' अन्धविश्वास, अपशकुन
 बत्ती' nāmpa [n.] kind, sort, type बत्ती'
 बत्ती' प्रकार
 बत्ती' nārtsa [n.] temple, flat part on side of the
 head बत्ती' कन्चट
 बत्ती' nāchu [n.] runny nose बत्ती' पातलो
 बत्ती' सिँगान
 बत्ती' nātak [n.] snuff बत्ती' नस
 बत्ती' nāmin nātsok [n.] variety बत्ती'
 बत्ती' विभिन्न प्रकारको
 बत्ती' nāung [n.] nose बत्ती' नाक
 बत्ती' nāktsi [n.] ink बत्ती' मसी

बत्ती' nāngchung [n.] holding in low
 esteem, not valuable, unimportant बत्ती'
 बत्ती' नगन्य, महत्त्वहीन
 बत्ती' nā(p) [n.] snot, nasal mucus बत्ती'
 बत्ती' सिँगान
 बत्ती' nāpchi [n.] handkerchief बत्ती'
 बत्ती' रुमाल
 बत्ती' nāmbu [n.] woolen cloth बत्ती' ऊनी
 बत्ती' कपडा
 बत्ती' nāama [n.] yarn बत्ती' ऊनी, धागो
 बत्ती' nāawa kyīrmu [adj.]
 peaceful बत्ती' शान्तिपूर्ण
 बत्ती' nāarak [n.] nose blood, bloody
 nose बत्ती' नाथो फुटेर बगेको रगत
 बत्ती' nūm [n.] oil बत्ती' तेल
 बत्ती' nūmtsi [n.] grease बत्ती' चिल्लो,
 बत्ती' घिउतेल
 बत्ती' nēnpa gya' [v.vol.] to
 add बत्ती' थप्नु
 बत्ती' nūl [v.vol.reg.] to grind; to
 knead बत्ती' पिस्नु, पिँध्नु

प'ग'गो | pāgaga [n.] grandfather श्वेत्तो ऽ

श्लेषा बाजे

प'ह | pāta [n.] 1. leech छु'असु शीक'असु

जुका 2. belief, trust अिद'केस

पत्यार, विश्वास

प'ह'श्री | pāta khyi [v.inv.] to believe, to

trust अिद'केस'श्ले' पत्यार गर्नु,

विश्वास गर्नु

प'प | pāpa [n.] father ऽ'प' बुबा, पिता

प'अ'ग'ग'गो | pāla gaga [n.] grandfather

(H) श्वे'अ'ग'ग' बाजे (आ)

प'स'स' | pāsang [pr.n.] Pasang प'स'स'

पासाङ

प'स'स' | pāsang [n.] Venus प'स'स' शुक्र

ग्रह

प'स' | pās [n.] (<Eng.) permit अ'ग'अ'श्ले'स'

अनुमति, स्वीकृति

प'स' | pāng [n.] lap प'स' काख

प'स'प | pāngpa [n.] embrace, hug अ'स'स'

अ'श्ले'स' अँगालो

प'स'प'अ'दे'प'स' | pāngpa de(p) [v.vol.] to

hug, to embrace अ'स'स' अँगालो

हाल्लु

प'द'ह'ग'प'स'सु'द' | pētok shāmung [n.]

boletus lecinum (a kind of

mushroom) प'अ'दे'श्ले'अ'ग'अ'ग' एक

प्रकारको च्याउ

प'द'स' | pēma [n.] lotus प'द'स' कमल

प'द'स'अ'दे'अ'के'ह'ग' पēmi mentok [n.] lotus

flower अ'के'ह'ग'प'द'स' कमलको फूल

प'द'हुँ | pētsu [n.] spinach प'द'हुँ रायोको

साग

प'द'अ'द' | pēlang [n.] buttock श्लु'प' अ'अ'द'के'द'

चाक

प'दु' | pāu [n.] skin, hide प'ग'स'स' छाला

प'स'श्ले'स' | pārdrom [n.] picture frame प'स'

श्ले'स' फोटोको फ्रेम

प'स'श्ले'द' | pārshing [n.] wooden printing

block प'स'श्ले'द' काठमा कुँदेर

बनाइएको छाप

प'स'व' | pārwa [n.] printer प'स'प' छापने

व्यक्ति

प'अ'अ'स' | pāltram [n.] variegated अ'अ'अ'स'

अ'अ' टाटेपाटे

प'अ'अ' | pāala [n.] (<Nep.) times,

turn के'स' अ'अ'स' खेप, चोटी

प'दु'अ'ते'अ'अ'स' | pāu roti zosa [n.] (<Nep.)

bakery प'ग'अ'अ'अ'के'द'अ'स' पाउरोटी

बनाउने ठाँउ

प'ी | pī [co.] because [used after the verb of

the first clause] *Ex.*: མདང་ནེམ་པི་
གཉིད་མ་ལོག་པི་འ་རིང་ཉོག་སུ་ནོག་ dang
nempi nyi' ma-lo'-pi haring
nyokpu-no' 'Today I am drowsy
because I did not sleep last
night.' བས། ཅང་། བྱིན་མེད་
པི་ཅམ་མ། pītsarma [adv.] upside down
མགོ་གཞུགས་བསྐྱོག་པ། མགོ་རྐྱེད་སྐྱུར་བ།
འཕྲོ་
པི་ཕྱང་། pīwang [n.] one-stringed
instrument played with a bow བི་
ཕྱང་། འཇམ་མེད་ བཟུ་
པིར། pīr [n.] paint brush བིར། བྲས་
པིས་མུང་། pīmung [n.] knee བུས་མོ་ བུ་ཙཱ་
པུ། pūka, pūkōk [n.] kiss རོ་ རུམ་བུ་,
མ་བཟུ་
པུ། pūka khyi [v.vol.] to kiss རོ་ལྟེང་།
རོ་སྐྱེལ། རུམ་བུ་ གནུ་
པུ་ལི་སི། pūlis [n.] police ཉེན་གཏོག་པ།
སྤྱི་པུ་མི། རྒྱུ་
པུར་ལུ། pūurum [n.] pigeon ལུག་མོ་།
པུར་ལུ།
པུར་རང་། pūrang [n.] funeral cairn,
memorial ལུར་ལང་། ལྷ་མཚན་
པུལ། pūl [v.vol.reg.] to offer, to give (h)
ལུལ། རུ་ཙཱ་འུ་
པེན། pēn [n.] (<Eng.) pen ལྷ་སྐྱུ་ ལེལ་མེད་

པོ་མ་པི་ pōkshi [n.] fermented grain
(chang) ལྷང་སྐྱུ་ འཇམ་མེད་ཀྱི་ འཇམ་མེད་
པུ། chā' [v.vol.] to clean a room, to
sweep ལྷུག་ བཟུ་
པི་ག་པི། trīkpe [adj.] little, small *Etym.*:
?ཕྱ་ལོ་ “thin, small” ལུང་ལུང་། མཚན་མོ་,
སུ་
པི་ག་པི་ཅིག་ trīkpechik [adv.] a little, a bit
ལུང་ལུང་། ཉོག་ཅམ་། འཇམ་མེད་
པི་ག་མོ། trīngme [adj.] little, small
(female) *Etym.*: ?ཕྱ་ལོ་ “thin, small”
ལུང་ལུང་། སུ་
པུ་བ། trūwa [adj.] smaller ལུང་བ། མེད་
སུ་
པུང་ལུ། pāngpu [n.] witness པུང་ལོ་།
སུ་
པུལ་ལུ། pāu [n.] hero པུང་ལོ་། ལུ་ ལུ་
པུལ་ལུ། pāmu [n.] heroine པུང་ལོ་། ལུ་
མེད་
པུང་པ། pūngpa [n.] shoulder པུང་པ།
ལུ་, ལུ་
པུ། pē [n.] 1. story ལྷུང་། ལུ་ 2. example
པུ། ལུ་
པུ་ཅ། pēcha [n.] loose-leaf Tibetan-style
book པུ་ཅ། ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་ལུ་
པུ་གསལ་། pēsar [n.] new fashion པུ་
གསལ་ ལུ་ ལུ་

ॠॡॢ ॣ। [n.] conversation, discussion
 ॢॣ कुराकानी, छलफल
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] to converse, to
 discuss ॣ।ॣ॥ कुराकानी गर्नु,
 छलफल गर्नु
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] chief, leader ॠॡॢ ॣ॥
 नेता, मुखिया, प्रमुख
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [v.inv.reg.] to be
 suspended (by rope) ॠॡॢ ॣ॥ डोरीमा
 झुन्डिनु
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] forehead ॠॡॢ ॣ॥
 निधार
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] tsampa dough ॠॡॢ ॣ॥
 मुछेको सातु
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] bowl for serving
 tsampa ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। सातु राख्ने
 भाँडा
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] meadow ॠॡॢ ॣ॥ चउर
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] dwarf juniper ॠॡॢ ॣ॥ होचो
 प्रजातिको धुपी
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [adj.] suitable, appropriate
 Etym.: ॠॡॢ ॣ॥ “suitable” ॠॡॢ
 ॣ॥ सुहाउँदो, मिल्दो
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] sauce eaten with solid food
 (rice) ॠॡॢ ॣ॥ तिहुन, तरकारी
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [adj.] joint, common Etym.:
 ॠॡॢ “collective” ॠॡॢ साझा

ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] relatives, cousins ॠॡॢ
 ॠॡॢ एउटै पुर्खाको सन्तान
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] fur, feather ॠॡॢ ॣ॥ भुत्ला, ॣ॥
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] quality ॠॡॢ ॣ॥
 गुणस्तर, गुण
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] poor people ॠॡॢ
 ॣ॥ ॠॡॢ गरिब
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] fart, gas ॠॡॢ ॣ॥ पाद
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [v.vol.] to fart ॠॡॢ ॣ॥
 ॣ॥ पादु
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [v.inv.] to fart
 (involuntarily) ॠॡॢ ॣ॥ पादु
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [pr.n.] Penpa ॠॡॢ ॣ॥ पेम्बा
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] Saturn ॠॡॢ ॣ॥ शनि
 ग्रह
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] ability to cause spiritual
 harm ॠॡॢ ॣ॥ बोक्सी
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [adj.] naked,
 nude ॠॡॢ ॣ॥ ॣ॥ नाङ्गो
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [v.vol.] to give up ॠॡॢ
 त्याग्नु
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [v.vol.] to move to another
 place ॠॡॢ सार्नु, अन्यत्र लैजानु
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] incense ॠॡॢ ॣ॥ धुप
 ॠॡॢ ॣ॥ ॣ। [n.] plastic ॠॡॢ
 ॣ॥ कडा प्लास्टिक

མྱོ་པོར། pōr [v.vol.] to light མྱོ་པོར། बाल्नु
མྱོ་རང་ས། pōorang [n.] stick incense མྱོ་
རང་ས། सिन्के धुप
མྱང་ཀུ། chāngku [n.] wolf མྱང་ཀུ། ब्वाँसो
མྱང་པུ། chāngpu [adj.] clever, smart,
intelligent མྱང་པོ། चलाख, बाठो
མྱེན། chēn [n.] eye (H) མྱེན། आँखा (आ)

མྱེན་ཤེལ། chēnshel [n.] eyeglasses
(H) མྱེན་ཤེལ། चस्मा (आ)
མྱོ་རྩ། chōrpa [adj.] naughty མྱོ་རྩ་ཅིང་
ཤོ། མྱོ་ཚུགས་མེད་པ། बदमास
མྱེན་ལྷ། trülku [n.] incarnate lama མྱེན་
ལྷ། औतारी लामा
མྱེན་ལོ། trëllo [n.] (<Tib.) year of the
monkey མྱེན་ལོ། बादर वर्ष

phā

धा'लीमा | phālim [n.] other side, next one धर'

धुंणसा उता पट्टिट

धका | phēn [v.inv.reg.] to be useful धका काम्

लागनु

धक'सोअसा | phēsem [n.] good intentions,

helpful thoughts धक'सोअसा सदाशय,

राम्रो विचार

धर'रुवा | phāanup [adv.] three days ago धर'रुवा

तीन दिन अघि

धर'वा | phāawa [n.] frugality Ex.: हेद'गा'धर'

वा'खा'श्रीदे | trēnga phaāwa ma-khyi 'Don't
be frugal with money !' धर'वा

सोअसा चुकचुकी, पछुतो, थकथकी

धर'वा'श्री | phāawa khyi [v.vol.] to be frugal,

careful with money धर'वा'सोअसा'श्रीदे |

चुकचुकाउनु, पछुताउनु

धे'झोलासा | phikok [n.] skin, wrapper क'वा'दर'

धे'द'र'गा'श्री'धर'वा'सा बोक्रा

धे'र'सा | phitok [n.] afternoon धे'र'सा दिउँसो

धे'रु | phīmu [adj.] late धे'रु डिलो

धे'से | phise [adj.] latish, fairly late र'गा'अ'धे'रु

अबेर

धे'याव | phiyap [n.] raincoat, rainwear क'र'योसा

बर्सादी

धे'या | phī-la [post.] outside धे'या बाहिर

धे'या'धे'क | phī la thēn [v.vol.] to go out, to

come out धे'या'धे'क बाहिर निस्कनु

धे'र'सा | philok [n.] inside out धे'र'सा उल्टो

धे'र'सा'सा | philokpa [n.] wrong way, left

(hand) Etym.: धे'र'सा'सा "turned towards

the outside" धे'र'सा'सा उल्टो, देब्रे

(हात)

धे'र'सी | phīmi [n.] outsiders (people) धे'र'सी

बाहिरको मान्छे

धुवा | phūk [n.] cave धुवा ओढार

धुद'रु | phūngpu [n.] dead body धुद'रु शव

(आ)

धुद'रु | phūru [pr.n.] Puru धुद'रु फुरु

धुद'रु | phūru [n.] Jupiter धुद'रु वृहस्पति

ग्रह

धुवा'गो'दी | phūlkopi [n.] (<Nep.) cauliflower

धे'र'सा'द'क'वा फूलकोबी

धे | phē [n.] flour धे पिठो

धे'अर | phēmar [n.] delicacy made of tsampa

and butter धे'अर घिठमा मुछेको

सातु

धे'ईसा | phēzak [adv.] little further away धर'

अलि उता

धे'द | phē(t) [v.vol.reg.] to bite (by an insect, a

dog) धुवा टोकनु

धेवस| phē(p) [v.vol.reg.] to come, to go
 (H) धेवस आउनु, जानु
 धेवस| phēplam [n.] walkway (H) धेवस
 लस बाटो (आ)
 धे| phēe [n.] marmot धे| मुसा जस्तो
 जङ्गली जीव
 धे| phōtrok [n.] mixer, blender धे| दशुण्डेदस
 फिङ्की, हाते मदानी
 धे| phōtrokpa [adj.] temperamental धे|
 सुदसुद| रिसाहा
 धे| phōyar [n.] male calf धे| बाच्छो
 धे| phō' [v.inv.reg.] to be hit/ struck; to be
 hurt (feelings) धे| लागनु, ठोक्किनु
 धे| phōn, fōn [n.] (<Eng.) phone धे|
 स| फोन
 धे| phōn tōng [v.vol.] to phone धे|
 स| फोन गर्नु
 धे| phōo [adv.] thither, over there धे| धे|
 उतातिर
 धु| chhāk [n.] hand (H) धु| बाहुली, हात
 (आ)
 धु| chhāngdzō' [n.] treasurer of a
 monastery धु| गुम्बाको
 मूल्यावान वस्तु
 धु| chhīgya [n.] foreigner धु| विदेशी

धु| chhūrwi, chhūrpi [n.] dry cheese धु|
 स| छुर्पी, दुर्खा
 धु| chhūrship [n.] powdered cheese धु|
 धे| मसिनो छुर्पी
 धु| thrātok [n.] envy धु| डाहा
 धु| thrēng-nga [n.] rosary धु|
 स| जपमाला
 धु| phār [v.inv.reg.] to increase, to rise
 (price) धु| बढनु, उठनु
 धु| phār [v.vol.reg.] to jump, to bound
 Etym.: धु| “to fly” धु| उफ्रिनु
 धु| phēl [v.inv.reg.] to increase, to
 multiply (population) धु| बढनु,
 फेलिनु
 धु| phūr [v.vol.reg.] to fly, to take
 off धु| उडनु
 धु| thrē(t) [v.inv.reg.] to
 meet धु| सुण भेटनु
 धु| thrūl shē(t) [v.vol.reg.] to
 flirt धु| मस्कनु, जिस्कनु
 धु| thrē' [n.] horizontal (plane), sideways
 धु| तेसो

व phā

वद' phā-nga [n.] grain storage bin वदु'

दियासुनसदि सुँदुँदुँ वद'वा अन्न

राख्रे काठको बाकस

व'खा phāma [n.] parents व'खा

मातापिता

व'खावा phāmak [n.] hoarfrost व'खो

तुसारो

व'खुद' phāmung, phāmu [n.] cow व'

खुवासा गाई

व'खो phāzi [n.] yak-hair sack खुँद'खुँद'

चौरीको रौँको बोरा

व'खुद' phālang [n.] cattle (cows and

bulls) व'खुद' गाईगोरु, गाईबस्तु,

बस्तुभाउ

व'खीवा phālip [n.] butterfly खुँद'खीवा

पुतली

व'खावा phākpa [n.] pig व'खावा सुँगुर

व'खावो phāklo [n.] year of the pig व'खा

खो सुँगुर वर्ष

व'खावा phāksha [n.] pork व'खावा सुँगुरको

मासु

व'वा phap [n.] yeast व'वा मर्चा

व'वा खी phap khyi [v.inv.] to be worried

खेखाखुँद'खुँद' चिन्ता गर्नु

व'वाखद' phap lang [v.inv.] to be

worried खेखाखुँद'खुँद' सुताउनु,

चिन्तित हुनु

व'वावा phā(p) [v.vol.] to descend, to

land व'वावा झर्नु, ओर्लिनु

व'खा phām [v.inv.reg.] to lose, to be

defeated व'खावा हार्नु, पराजित हुनु

व'खाखुँ phāmpu [adj.] (to be) lost,

loss व'खाखुँ हार, क्षति

व'वाव'वा phāa gal [v.vol.] to go

away व'वाव'वा उता जानु

व'वा खी phāate [n.] shelf व'वा खी तखता

व'वा खो phāa phō [adv.] thither, over

there व'वा खी उतातिर

व'वावा phāawa [n.] father and son व'

खुँद' बाउ छोरा

व'वाख'खा phāamama [n.] family व'वा खी

परिवार, जहान

व'वा phar [post.] middle, in between

व'वा व'वा बीच

व'वाख'खा phar khēn [n.] other side of the

river व'वाख'खा खोला पारि

व'वा खी phar chik [adv.] sometimes,

occasionally व'वा खी कहिलेकाहीँ

वरःक | **pharcha** [n.] loss, harm *Etym.:*
 वरःकन | “cut in between; hindrance”
 वरःकन | छेद | दशा
 वरःदो | **phardo** [n.] intermediate state of
 consciousness वरःदो मृत्युपछि
 अर्को अवस्थको टुङ्गो
 नलागेसम्मको आत्मा
 वरःझन | **pharnang** [n.] space,
 atmosphere वरःझन | वायुमण्डल,
 अन्तरिक्ष
 वरःवा | **pharwa** [adj.] middle वरिदर्थो
 बीचको
 वरःदसरा | **pharak** [pr.n.] middle area
 between *Solu* and *Khumbu* सुखाँसे
 झन वरःशुभ्रुवा फराक, सोलु र
 खुम्बु बीचको भाग
 वरःवरीद | **phandring** [adj.]
 medium वरिद वरीद | मध्यम,
 बीचको
 वरःतुर | **phar tshūr** [adv.] here and
 there, back and forth थर
 कुँन | यताउता
 वरःतुर वरःशो | **phar tshūr dro** [v.vol.] to
 travel वरिद वरःशुभ्रुवा वरिद | यताउता
 जानु, यताउता गर्नु
 वरःला | **phar-la** [post.] in between वरःला
 बिचमा
 वरः | **phal** [n.] wool वरः ऊन

वीरदिस | **phijim** [adj.] pregnant श्रुष
 बा गर्भवती
 वीरिस | **philim, filim** [n.] (<Eng.)
 movie श्लेश वरःकन | चलचित्र, सिनेमा
 वीरिस | **phishing** [n.] oak वरःवरीद | खसु
 वीर | **phik** [n.] animal calf वीरु | बाच्छा,
 बाच्छी
 वीर व | **phingpa** [n.] felt थुँद व | ऊन
 जमाएर बनाएको कम्बल,
 निमाजी
 वीर व | **phingsha** [n.] felt hat थुँद व | ऊन
 जमाएर बनाएको टोपी
 वीर | **phi(t)** [v.inv.reg.] to come
 off वीर | फुस्कनु, निस्कनु
 वीर | **phin** [v.vol.] went (*past tense of* वरिद
 ‘to go’; Syn.: वरःला | gal) Ex.: वरःला
 गाल वरिद वीर | nga laaka-la phin-tin ‘I
 went to work.’ थुँद | गयो
 वीर व | **phuchung** [n.] boy, son वीर व |
 छोरो, केटी
 वीर व | **phulum** [n.] sleeve वीर व |
 बाहुला
 वीर व | **phunggu** [n.] donkey वीर व | गधा
 वीर | **phu(t)** [v.vol.] to blow वीर व | फुक्नु
 वीर | **phum** [n.] girl, daughter वीर व | छोरी,
 केटी

घुम्पा| **phumpa** [n.] ritual vase घुम्पा
 कलश
 घुम्पेखा| **phum pheza** [n.] young
 woman *Etym.*: *घुम्पेखा| “girl,
 child-nephew” खेणसस| तरुनी
 घेङ्गमा| **phęgam** [n.] flour storage bin घु
 देणसभ्रःसदि खेद डेण पिठो राख्रे
 बाकस
 घेद| **phę** [pr.n.] Tibet घेद| तिब्बत
 घेदगा| **phęka** [n.] half घेदगा आधी,
 आधा
 घेदङ| **phęja** [n.] Tibetan salt tea घेदङ|
 तिब्बती नुन चिया
 घेदपा| **phępa** [n.] Tibetan घेदपा तिब्बती
 घेदखेण| **phęmen** [n.] Tibetan medicine
 (H) घेदखेण तिब्बती औषधि
 घेकघु| **phęnpu** [pr.n.] Bonpo घेकघे
 बोन्पो, एक किसिमको प्राचीन
 धर्म
 घेद| **phęe** [n.] rat, mouse घेद| डेडे| मुसा
 घेदमा| **phęema** [n.] sand घेदमा बालुवा
 घेदगेण| **phękok, phęrok** [n.] walking
 stick घेदका| घेदका लौरो, छडी
 घेदखेद| **phęrmi** [n.] wife, spouse घेद
 घेद| श्रीमती, पत्नी
 घेखा| **phęza** [n.] child *Etym.*: घेखा|
 “child-nephew” is compound of

घेखा “child” and खेण “nephew”
 घेखा घुम्पु घुम्पु (Arch.) शिशु,
 बच्चा
 घेद| **phę(t)** [v.inv.] to be moved (from
 one place to another one) खेण फेनु,
 सनु
 घेद| **phęo** [n.] ritual for releasing
 consciousness खेण मृत
 शरीरबाट आत्मालाई मुक्ति
 दिने विधि
 घे| **chęa** [n.] bird घे चरा
 घेखेण| **chęarkyak** [n.] bird droppings घे
 खेण सुली, बिष्टा
 घेखेद| **chęargu** [n.] Himalayan griffon
 (vulture) घेखेद| गिद्ध
 घेखु| **chęamu** [n.] hen घेखे| कुखुरी
 घेखे| **chęalo** [n.] year of the rooster घे
 खे चरा वर्ष
 घेखे| **chęasha** [n.] bird meat, chicken घे
 खे चराको मासु
 घेखेदघे| **chęakpe** [n.] loose-leaf
 Tibetan-style book (H) घेखे
 दघे पुस्तक
 घेखेदघेद| **chęawang** [n.] hand
 blessing घेखेदघेद| आशीर्वाद

हस्तलिपि चहक्रि [n.] hand-writing (H);

letter (H) हस्तलिपि अक्षर, हस्त
लिपि

यकबाल चहारा [n.] yak-hair blanket चह

चौरीको चौरीको रौंको
कम्बल

उत्तर चहंग [n.] North चह उत्तर

शहामुंग चहंग-गुंग [n.] boletus suilus (a

kind of mushroom) शहामुंग
क्याउ

चहंगशिंग [n.] writing board

(slate) चहंगशिंग लेखे पाटी, स्लेट

चहाम्पु [adj.] loving, kind,

affectionate चहाम्पु दयालु,
मायालु

चहमेन्तोक चहमेन्तोक [n.] egg Etym.:

चहमेन्तोक “the flower of the hen” चह
अण्डा

चहौ [n.] rooster चहौ भाले

चहिया [num.] one million Etym.:

चहिया “ten million” चहिया दश
लाख

चहिया लता [n.] year of the

mouse चहिया मुसा वर्ष

चहिलाप [n.] blessing चहिल

प्रसाद

चहिया [n.] traditional men's

dress चहिया पुरुषले लगाउने
बखु

चहुरुक [n.] coral चहुरुक मुगा

चहुकु [adj.] rich चहुकु धनी

चहुंगमा [n.] livestock

Etym.: चहुंगमा “cattle” चहुंगमा
गाईबस्तु

चहुंग [v.inv.reg.] to get, to

obtain चहुंग पाउनु

चहर्मु [n.] woman, wife

Etym.: चहर्मा “cook, housewife” चहर्मा
दमा आइमाई, श्रीमती

चह्राक [n.] rocky mountain

चह्राक चट्टानको पहाड, पहरु

चह्राका [n.] echo चह्राका

प्रतिध्वनि

चह्राक [v.vol.reg.] to scratch, to

scrape चह्राक कन्याउनु,
कोट्याउनु

चह्राक [n.] buckwheat चह्राक फापर

चह्राक [v.inv.reg.] to be separated, to

divorce चह्राक छुट्टिनु, छोडपत्र
गर्नु

चह्राक [v.vol.] to write चह्राक लेखु

चह्राक [v.vol.reg.] to be marketable,

to sell चह्राक बिक्री हुनु

རྟེ་ཀ། **threka** [n.] wooden barrel རི་དམ།
 འེ་ཀི།
 རྟེ་མོ། **threme** [adj.] thin, small མེ་མོ།
 ས་ན་འེ་མོ། **threyokpa** [n.] pika mouse རྟེ་
 ས། རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **thre'** [v.vol.reg.] to cut རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **threlmu** [adj.] busy རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **throo** [v.vol.reg.] to escape, to run
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **throo** [n.] taste, flavor རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **lāma** [n.] lama, Buddhist priest རྟེ་
 རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **lē(t)** [v.vol.reg.] to chew, to
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **lō dīmu** [adj.] happy,
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **lōpshe'** [n.] courage, bravery རྟེ་
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ōng** [n.] initiation ritual རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ōngcha** [n.] power, authority
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།

རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ōng chhēnbu** [adj.]
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ōngla duu** [v.vol.] to
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ōl** [v.vol.reg.] to mix *Etym.*: རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 “to move” རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ū** [n.] head (H) རྟེ་མོ་མེ་མོ། (ཨ)
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ūtra** [n.] hair (H) རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 (ཨ)
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ūna** [n.] oath, pledge (H) རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ūsha** [n.] hat (H) རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 (ཨ)
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ūr̥ti** [n.] pressing iron རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ūu** [n.] breath རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ūu tōng** [v vol] to breathe
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **ūu thēn** [n.] to breathe in, to
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **yārchang** [n.] summer
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། **yār̥tsa gūnbu** [n.]
 རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ། (cordiceps
 sinensis) རྟེ་མོ་མེ་མོ། རྟེ་མོ་མེ་མོ།
 རྟེ་མོ་མེ་མོ།

दसुर'रु| **yāru** [n.] summer दसुर'रा वर्षा
 याम (ग्रीष्मकाल)
 दबग'र' | **bakpa** [n.] mask दबग मुखुन्डो
 दबर' | **bar** [v.inv.reg.] to burn, to
 blaze दबर' बलनु, सल्कनु
 दबे'र' | **bi(t)** [v.vol.] to take off, to pull
 out दबे'र' फुकालनु, झिक्नु,
 खोलनु, निकालनु
 दबु' | **bu** [n.] worm, crawling insect
 दबु किरा
 दबुद'र' | **buta** [n.] bellows दबुद'रा
 खलौती
 दबुद'र' | **burwa** [n.] insect दबुद'र' किरा
 दबे'र' | **be(t)** [v.vol.] to open दबे'र' खोलनु
 दबे'र' | **bora** [n.] jute sack दबे'र'
 र'सु जुटको बोरा
 दबे'र' | **bo'** [v.vol.] to unload, to take off
 दबे'र' सामान उतार्नु, झार्नु
 दबे'र' | **bolten** [n.] cushion दबे'र'
 गर' नरम ओछ्यान
 दबे'र' | **bolmu** [adj.] 1. abundant,
 plentiful दबे'र' र'सु प्रशस्त
 2. soft दबे'र' कमलो, नरम
 दबे'र' | **jor** [v.inv.reg.] to receive, to get
 दबे'र' प्राप्त हुनु, पाउनु
 दबे'र' | **draa** [n.] rice दबे'र' चामल, भात

दबे'र' | **draasil** [n.] sweet buttered
 rice दबे'र' लट्टे, खाजा,
 चामे
 दबे'र' | **drelu** [n.] fruit दबे'र' बतिला,
 कलिलो फल
 दबे'र' | **drimzo** [n.] cross between nak
 (female yak) and cattle (Syn.: दबे'
 र' urang) दबे'र' नाक र
 बहरको ठिमाहा बाच्छो
 दबे'र' | **dring** [adj.] medium quality दबे'र'
 मध्यम स्तरको
 दबु' | **dru** [n.] grain दबु अन्न
 दबु' | **druk** [n.] dragon दबु काल्पनिक
 अजिङ्गर
 दबु' | **druk gya'** [v.inv.] to
 thunder दबु मेघ गर्जिनु
 दबु' | **drukpa** [n.] Bhutanese दबु'
 र' भुटानका बासिन्दा
 दबु' | **drukylul** [n.] Bhutan दबु'
 र' भुटान
 दबु' | **druklo** [n.] year of the
 dragon दबु' अजिङ्गर वर्ष
 दबे'र' | **drelwa** [n.] 1. relation,
 contact दबे'र' सम्पर्क 2. gift to
 lama दबे'र' लामालाई दिइने दक्षिणा

འབྲོག་པ། **drokpa** [n.] pastoralist འབྲོག་པ།
 गाईबस्तु पाल्ने
 འབྲོང་ཕུ། **drongpu** [n.] lowlander
 (man) རྫོང་མོ། बेँसीमा बस्ने
 (पुरुष)
 འབྲོང་མུ། **drongmu** [n.] lowlander
 (woman) རྫོང་མོ། बेँसीमा बस्ने
 (महिला)
 བ་འཇའ་རྒྱ། **bazar** [n.] (<Nep.) marketplace,
 bazaar བོལ་མ། बजार
 བ་ཡ་སྐོག་འོ། **baysikop** [n.] cinema, movie
 རྫོག་བརྒྱུ། चलचित्र, सिनेमा
 བ་རྒྱུ་ལྷ། **balap** [n.] rapids, waterfalls
Etym.: བ་རྒྱུ་ལྷ། “wave” བ་རྒྱུ། छहरो
 བ་འཇའ་རྒྱ། **baaza** [n.] (<Nep.) musical
 instrument རྫོང་དབྱངས་ལྷ། बाजा
 བ་འདྲུ་ཏི། **batti** [n.] (<Nep.) light (from
 lamp) རྫོག་བཟོ།
 བ་འདྲུ་ཏི་ལྷོ། **batti pör** [v.vol.] to turn on
 light རྫོག་ལྷོ། བཟོ། བ་འཇའ་རྒྱ།
 བེ་འཇའ་ལྷ། **bijuli** [n.] (<Nep.) electricity
 རྫོག་བিজुली
 བེ་ལ། **bela** [co.] (<Nep.) when, during,
 while ལུས་སྐུ། སྐབས་ལ། समय, बेला
 བོར་ལུག་ **botr lu'** [v.vol.]
 (<Eng.+Sherpa) to vote བོས་ལོག་
 ལུག་མཐུ་ལྷོ།

བ་རྫོག་ལྷ། **bakyo** [n.] water scooping
 ladle ལུ་རྫོག་ལྷ། पानी उभाउने डडु
 བ་ལུ། **balu** [n.] rice *chang* འབྲས་ཚང་
 ། ཇམལ་ལྷོ་ལོ།
 བ་ལེང་ལྷ། **bashing**[n.] dry bamboo stick བ་
 ལེང་ལྷ། सुकेको निगालो
 བ་ལྷ་མ། **bāk** [n.] a lot of བ་ལྷ་མོ། འཇའ་ལྷོ།
 བ་ལྷ་མ། **bak** [n.] bamboo mat ལྷུག་མ་ལས་བཟོས་
 བ་ལེང་ལྷ་མ། चोयाको चित्रो (घर
 ལྷུག་ལྷོ་ལོ་ལྷོ།)
 བ་ལྷ་མ་ལྷོ་ལོ། **bakbak gari** [n.]
 (<Sherpa-Nep.) motorbike ལྷོ་ལོ་
 ལྷོ་ལོ་ལྷོ་ལོ་ལྷོ་ལོ།
 བ་ལྷོ། **bang** [v.vol.] to soak, to wet ལྷོ་ལོ་
 ། མི་ཇུ་ལྷོ།, ལྷོ་ལོ་ལྷོ།
 བ་ལྷོ་ལྷོ། **bang-ngi** [adv.] many, a lot,
 plenty ལྷོ་ལོ་ལྷོ། ལྷོ་ལོ་ལྷོ།, འཇའ་ལྷོ།
 བ་ལྷོ་ལྷོ། **bangza** [n.] food scraps for
 animal feed ལྷོ་ལོ་ལྷོ། ལྷོ་ལོ་ལྷོ།
 བ་ལྷོ་ལྷོ། **bandra** [n.] share, portion,
 allotment ལྷོ་ལོ་ལྷོ། མི་ལྷོ།, འཇའ་ལྷོ།
 བ་ལྷོ་ལྷོ། **babcha** [n.] stack, ream (of
 paper) *Etym.*: ལྷོ་ལོ་ལྷོ། “package” ལྷོ་
 ལྷོ། ལྷོ་ལོ་ལྷོ། ཇམལ་ལྷོ།, ཇམལ་ལྷོ། (कागजको)
 བ་ལྷོ་ལྷོ། ལྷོ་ལོ་ལྷོ། **bandakopi** [n.] (<Nep.)
 cabbage ལྷོ་ལོ་ལྷོ། ལྷོ་ལོ་ལྷོ།

झरुङ्गुया | **baatsil** [n.] fine bamboo basket

झुणुङ्गुया सोली

झरुङ्गुया | **barsang** [n.] scratch with

claws *Etym.*: झरुङ्गुया “palm, finger and nails or claws” झरुङ्गुया नङ्गुयाले चिथोरेका डामहरु

झरुङ्गुया देवसा | **barsang de(p)** [v.vol.]

to claw झरुङ्गुया नङ्गुयाले चिथोर्नु

झरुङ्गुया | **balnakpa** [n.] thigh वङ्गुया

तिघा

झरुङ्गुया | **balwa** [n.] frog झरुङ्गुया भ्यागुता

झरुङ्गुया | **baltsir** [n.] rice *chang* residue

ऊरुङ्गुया जाँडको छोक्रा, पास

झरुङ्गुया | **bin** [v.vol.] to give (past of झरुङ्गुया)

झरुङ्गुया दिनु

झरुङ्गुया | **bukla** [n.] inside रुङ्गुया

भिन्न

झरुङ्गुया | **bukshal** [n.] cymbals झरुङ्गुया

झरुङ्गुया झरुङ्गुया

झरुङ्गुया | **ber** [n.] (<Eng.) beer झरुङ्गुया बियर

झरुङ्गुया | **bermang** [n.] cat *Etym.*: झरुङ्गुया

“palm, finger and nails or claws” बे

झरुङ्गुया झरुङ्गुया बिरालो

झरुङ्गुया | **botal** [n.] (<Eng.) bottle झरुङ्गुया

बोटल

झरुङ्गुया | **bompū** [adj.] thick, large, big

(thread, rope, post) झरुङ्गुया मोटो,

ठूलो

झरुङ्गुया | **jar** [v.vol.] to stick, to attach, to

paste झरुङ्गुया टाँस्नु

झरुङ्गुया | **jindak** [n.] sponsor, donor,

owner झरुङ्गुया दाता, मालिक

झरुङ्गुया | **jinsak, jinshak** [n.] fire-offering

ritual झरुङ्गुया यज्ञ, होम

झरुङ्गुया | **jong** [v.vol.] to practice, to

train झरुङ्गुया अभ्यास गर्नु

झरुङ्गुया | **jongdar khyi** [v.vol.] to train,

to exercise झरुङ्गुया तालिम

दिनु, अभ्यास गर्नु

झरुङ्गुया | **drullo** [n.] (<Tib.) year of the

snake झरुङ्गुया सर्प वर्ष

म ma

म ma negation with the past tense and imperative. It is also used as a variant of the negation mi for verbs ending in the vowel /a/ म अस्वीकार जनाउने उपसर्ग

मने mani [n.] prayer, mantra मने मन्त्र, प्रार्थना

मनेकुँचु मने chhunkur [n.] water-driven mani wheel मनेकुँचु पानीले चलने मानी

मनेलाकुर मने laakur [n.] hand-held prayer wheel मनेलाकुर हातले मानी मानी

मनेल्ल्याङ मने lhāang [n.] mani temple मने ल्ल्याङ मानी घर

मने मने mape [n.] master copy मने मूल प्रति

मने मने majen [n.] cook मने मने भान्से

मने मने martsa [n.] principal, asset मने पूँजी

मने मने marap [n.] unprincipled, immoral मने मने अनैतिक, सिद्धान्तविहीन व्यक्ति

मने मने malak khyji [idiom.] do it quickly! (imperative) मने मने छिटो गर्नु

मने मने malok [adv.] just now मने मने तत्काल

मने मने makpa [n.] son-in-law, bridegroom मने मने ज्वाइँ, बेहुलो

मने मने maksu [n.] groom staying with bride's family मने मने घरज्वाइँ

मने मने mang chē [n.] majority, most part मने मने बहुमत, अधिकांश

मने मने mang-nyung [n.] quantity, amount मने मने मात्रा

मने मने mangmu [adj.] a lot, many मने मने धेरै

मने मने mangshok [adj.] largest, most मने मने सबभन्दा धेरै

मने मने maama [n.] mother and children

Etym.: मने मने “mother and daughter” मने मने आमा र छोराछोरी

मने मने maamo [adv.] down there मने मने तल

मने मने maasa [n.] sleeping bed, bed मने मने ओछ्यान

मने मने maasa chōo [v.vol.] to make bed

Etym.: मने मने “to draw up, prepare, construct, adjust” मने मने ओछ्यान लगाउनु

मने मने manja [n.] clothes मने मने कपडा

मने मने mauka [n.] (<Nep.) opportunity मने मने मौका

ॡरु| **mar** [n.] butter ॡरु घिउ
 ॡरु| **mar** [adv.] downwards ॡरु तलतिर,
 मुन्तिर
 ॡरु| **marku** [n.] melted butter ॡरु
 ॡरु पगालेको घिउ
 ॡरु| **martip** [n.] boletus luridus (a
 kind of mushroom) ॡरु ॡरु ॡरु ॡरु एक
 किसिमको च्याउ
 ॡरु| **maru** [adj.] red ॡरु ॡरु रातो
 ॡरु| **maltur** [n.] bedding ॡरु ॡरु सिरक-
 डसना
 ॡरु| **mi** [n.] man, human being ॡरु अकरण
 बुझाउने उपसर्ग
 ॡरु| **mi, mī** negation with verbs ending in the
 vowel /i/ to the present tense or the
 future ॡरु
 ॡरु| **mi chhē** [n.] senior person, superior ॡरु
 ॡरु ॡरु ॡरु ॡरु ठूलो मान्छे, वरिष्ठ
 व्यक्ति
 ॡरु| **mimang** [n.] people, public ॡरु
 ॡरु जनता
 ॡरु| **mitsi** [n.] human life-span ॡरु आयु
 ॡरु| **mimtsok** [n.] crowd *Etym.*: ॡरु
 “man” + ॡरु “to assemble” ॡरु
 ॡरु भीड
 ॡरु| **mitok** [n.] generation ॡरु पुस्ता

ॡरु| **mizir** [n.] jealousy ॡरु ॡरु ईर्ष्या,
 शड्का
 ॡरु| **mishi** [n.] temperament ॡरु ॡरु
 स्वभाव, प्रकृति
 ॡरु| **mishi** [n.] human death ॡरु ॡरु
 मानिसको मृत्यु
 ॡरु| **misir** [n.] subject ॡरु ॡरु प्रजा, जनता
 ॡरु| **mik** [n.] eye ॡरु आँखा
 ॡरु| **mik k̄aru** [n.] westerners,
 caucasian *Etym.*: ॡरु “white
 eyes” ॡरु ॡरु ॡरु ॡरु गोरु, पश्चिमेली
 ॡरु| **mikchu** [n.] tear (from eye) ॡरु
 आँसु
 ॡरु| **mingmar** [pr.n.] Mingmar ॡरु
 ॡरु मिङ्मा
 ॡरु| **mingmar** [n.] Mars ॡरु
 ॡरु मङ्गल ग्रह
 ॡरु| **miktsar** [n.] eye mucus ॡरु
 कचेरा
 ॡरु| **milok** [n.] angry look ॡरु
 रिसपूर्ण हेराइ, आँखा तराइ
 ॡरु| **mikshel** [n.] eyeglasses,
 goggles ॡरु चस्मा
 ॡरु| **miksang** [n.] small hole ॡरु ॡरु
 ॡरु सानो प्वाल, दुलो
 ॡरु| **ming** [n.] name ॡरु नाम

ॐदद॑ **mīta** [n.] throat ॐदद॑ घाँटी
 ॐदद॑ग॑र्रद॑ **mīta tōng** [v.vol.] to swallow ॐद॑
 द॑ग॑र्रद॑ निल्लु
 ॐद॑ **mīn** [aux.] negation of the linking verb
 ॐद॑ **hin** ॐद॑ होइन
 ॐद॑कुद॑र्रद॑ **mīnchung tōle** [n.] dwarf ॐदु॑कुद॑
 । बामपुडके, बाउन्ने
 ॐद॑ॐद॑ **mīnsin** [co.] if it is not Ex.: उ॑द॑ग॑र्रद॑
 द॑ॐद॑ॐद॑द॑सुद॑द॑द॑द॑ च॑ल॑क॑-ति ह॑रे
 mīn-sin khūr-ni ma-dro 'If that item is
 not ours, don't take it!' ॐद॑द॑ नत्र
 भने, नभएमा, अन्यथा
 ॐद॑र्रद॑ **mentok** [n.] flower ॐद॑र्रद॑ फूल
 सु॑ **mu, mū** variant of the negation ॐ **mī, mi**
 used to the present and future with
 verbs ending in the vowel
 /u/ ॐ नकारात्मक जनाउने उपसर्ग
 सु॑र्रद॑ **mutik** [n.] pearl मोती
 सु॑र्रद॑ **mutsang** [adv.] together, in group
 Etym.: *सु "with"र्रद॑ "nest" र्रद॑
 ग॑र्रद॑ स॑ग॑स॑ग॑, समूहमा
 सु॑द॑ **mūla** [adv.] together Etym.: सु॑
 "together" द॑स॑सु॑ स॑ग॑, साथ
 सु॑द॑द॑द॑ **musalman** [n.] Muslim द॑के
 सलमान
 सु॑द॑द॑ **munnak** [n.] darkness सु॑द॑
 द॑ अ॑ध्यारोपना

सु॑र्र **mur** [v.vol.reg.] to chew सु॑र्र चपाउनु
 ॐ **me** [n.] fire ॐ आगो
 ॐ **me, mē** variant of the negation ॐ **mī, mi**
 used to the present and future with
 verbs ending in the vowel /e/
 ॐ अकरण जनाउने उपसर्ग
 ॐद॑सु॑ **metak** [n.] firebrand, spark ॐ
 सु॑ आगोको झिल्का
 ॐद॑द॑ **metang** [n.] blue pine (pinus
 wallichiana) द॑द॑र्रद॑ सु॑द॑र्रद॑ एक
 किसीमको सल्ला
 ॐद॑ग॑र्रद॑ **mē-tsāngge** [n.] menstruation
 Etym.: ॐद॑ग॑र्रद॑ "impure" सु॑द॑र्रद॑
 रजस्वला, महिनावारी
 ॐद॑सु॑ **mewak** [n.] rifle, gun ॐद॑द॑द॑ बन्दुक
 ॐद॑द॑र्रद॑ **me-la shōr** [v.inv.reg.] to catch on
 fire ॐद॑र्रद॑ पोलिनु
 ॐद॑सु॑द॑ **melang** [n.] charcoal brazier ॐद॑सु॑द॑ ॐ
 र्रद॑ कोइला बाल्ने भाँडो, मकल
 ॐद॑द॑र्रद॑ **me-la shrē** [v.vol.] to burn ॐद॑र्रद॑
 ग॑र्रद॑ जलाउनु, पोल्नु
 ॐद॑ **me** negation of the linking verb ॐद॑ **wē**
 ॐद॑ अकरण, सूचक, उपसर्ग
 ॐद॑ **mem** [n.] father-in-law द॑द॑द॑द॑द॑द॑द॑
 ससुरा
 ॐ **mq, mō** variant of the negation ॐ **mī, mi**
 used to the present and future with

verbs ending in the vowel

/o/ ॐ अकरण बुझाउने उपसर्ग

ॐ॒त्र॑ **motrar** [n.] (<Eng.) car, vehicle ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ कार, सवारी

ॐ॒त्र॑ **mone'** [n.] gynecological problems ॐ॒त्र॑

ॐ॒त्र॑ स्त्री रोग

ॐ॒व॑ **mgowa** [n.] faith, respect ॐ॒व॑

ॐ॒व॑ आदर, विश्वास

ॐ॒य॑ **moyam** [n.] female calf ॐ॒य॑

ॐ॒य॑ बाच्छी

ॐ॒रे॑ **more** [poss.pr.] her ॐ॒रे॑ उनको

ॐ॒रे॑ **morong** [pers.pr.] she ॐ॒रे॑ ॐ॒रे॑ उनी

ॐ॒मो॑ **momo** [n.] stuffed dumpling ॐ॒मो॑

ॐ॒मो॑ मोमो

ॐ॒मो॑ **moksang** [n.] momo steamer ॐ॒मो॑

ॐ॒मो॑ पकाउने भाँडो

ॐ॒क॑ **māk** [n.] war ॐ॒क॑ युद्ध, लडाइँ

ॐ॒क॑ **mākmi** [n.] soldier ॐ॒क॑ सिपाही

ॐ॒म॑ **māmu** [adj.] low ॐ॒म॑ होचो

ॐ॒म॑ **mārtum** [adj.] dizzy, giddy ॐ॒म॑

ॐ॒म॑ रिँगटा लाग्ने, घुमाउने

ॐ॒म॑ **mārtum lang** [v.inv.] to feel

dizzy, giddy ॐ॒म॑ रिँगटा लाग्नु

ॐ॒म॑ **mārtsi** [n.] chili pepper *Etym.*: ॐ॒म॑

ॐ॒म॑ “bloody” ॐ॒म॑ खुर्सानी

ॐ॒द॑ **mō'** [n.] backbiting ॐ॒द॑ निन्दा

ॐ॒द॑ **mō' khyi** [v.vol.] to run down

someone behind his/her back ॐ॒द॑

ॐ॒द॑ निन्दा गर्नु, कुरा काट्नु

ॐ॒द॑ **mōta** [n.] curse ॐ॒द॑ श्राप, सराप

ॐ॒द॑ **mōta gya'** [v.vol.] to curse ॐ॒द॑

ॐ॒द॑ राप्नु

ॐ॒द॑ **nyāla** [n.] hell ॐ॒द॑ नर्क

ॐ॒द॑ **mā** [n.] injury, wound ॐ॒द॑ घाउ

ॐ॒द॑ **māmen** [n.] medicine for wound,

ointment ॐ॒द॑ घाउको औषधी

ॐ॒द॑ **māpcha** [n.] peacock ॐ॒द॑ मयुर

ॐ॒द॑ **māma gaga** [n.] grandmother ॐ॒द॑

ॐ॒द॑ बज्यै

ॐ॒द॑ **mīlam** [n.] dream ॐ॒द॑

ॐ॒द॑ सपना

ॐ॒द॑ **mōlcha** [n.] ploughshare *Etym.*: ॐ॒द॑ “to

plough”+ ॐ॒द॑ “iron”: ॐ॒द॑ फाली

ॐ॒द॑ **mīkdung** [n.] pit, hole in the ground

Etym.: ॐ॒द॑ “hoof” ॐ॒द॑ “hole” ॐ॒द॑

ॐ॒द॑ खाल्डो

ॐ॒द॑ **mīkdung gya'** [v.vol] to bury ॐ॒द॑

ॐ॒द॑ खाल्टोमा गाइनु

ॐ॒द॑ **mīkdung gya'u** [idiom.] may you

be buried in a hole ! (curse) ॐ॒द॑

ॐ॒द॑ खाडल भित्र पुरिजाओस् (

ॐ॒द॑ सराप)

མི་ལམ་མཐོང་། *mīlam thōng* [v.inv.reg.] to
 dream གཞིང་ལམ་གཏོང་། सपना देखु
 མྱ་ལུ་རྩ། *māsur* [n.] dwarf rhododendron ཅེ་ལེས་
 བག་པོ་ལཱ་ལི་ གུ་རྩ་ལོ་ འོ་ལོ་ རྩ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *māare, māara* [n.] insult,
 humiliation མྱ་ལུ་རྩ། འཕྲུག་པོ་, འཕྲུག་པོ་
 མྱ་ལུ་རྩ་ལོ་རྩ། *māara tōng* [v.vol.] to insult, to
 down grade མྱ་ལུ་རྩ་ལོ་ འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mē* [n.] lower part/ region མྱ་ལུ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། མྱ་ལུ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mēn* [n.] medicine, drug མྱ་ལུ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mēnkang* [n.] hospital, clinic མྱ་ལུ་རྩ།
 འོ་ལོ་ འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mārchak* [adj.] making fun of,
 disparaging མྱ་ལུ་རྩ། མྱ་ལུ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mārmu* [adj.] very useful མྱ་ལུ་རྩ། འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mīnpur* [n.] eyebrow མྱ་ལུ་རྩ། འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mūkpa* [n.] low cloud, mist མྱ་ལུ་རྩ།
 འོ་ལོ་, འོ་ལོ་

མྱ་ལུ་རྩ། *mūsil* [n.] light rain, drizzle མྱ་ལུ་རྩ།
 འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mōlam kyōr* [v.vol.reg.] to recite
 a prayer མྱ་ལུ་རྩ། འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mōlam gya'* [v.vol.] to pray, to
 bless མྱ་ལུ་རྩ། འོ་ལོ་ འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *mōlam dēn* [v.vol.] to recite a
 prayer མྱ་ལུ་རྩ། འོ་ལོ་ འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *nyīng-ne* [n.] fasting retreat མྱ་ལུ་
 འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *nyūngma* [n.] bamboo མྱ་ལུ་
 འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *nyūk* [n.] pen མྱ་ལུ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *nyē, nyō* [v.inv.] to become mentally ill མྱ་ལུ་
 འོ་ལོ་ འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *nyēnpu, nyōnpu* [n.] madman, crazy
 man མྱ་ལུ་རྩ། འོ་ལོ་ འོ་ལོ་, འོ་ལོ་
 མྱ་ལུ་རྩ། *nyērmu, nyōrmu* [n.] madwoman,
 crazy woman མྱ་ལུ་རྩ། འོ་ལོ་ འོ་ལོ་,
 འོ་ལོ་

ཙ tsā

ཙ་ལྷི། tsākli [n.] small Buddhist

painting ཙ་ལྷི། ས་ན་མི་མེད་ཅི་བ་

ཙ་མྲ། tsākdra [n.] matches མྲ་མྲ་ལུ་ཟེ། ས་ལ་ལྷི།

ཙ་། tsē(t) [v.vol.reg.] to wake from sleep ལྷི་ལྷི།

ས་། མི་ལྷི་ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsenden [n.] sandalwood ཙ་ལྷི།

ལྷི། ལྷི་ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsāmpaka mentok [n.]

Tatelo flower ལྷི་ལྷི། ཙ་ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsilam [n.] lightning ལྷི་ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsūruk [n.] traditional wool

blanket ལྷི་ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsūk khyaa [int.pr.] how ལྷི། ལྷི།

ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsūm khyi [idiom.] shut up ! ལྷི། ལྷི།

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsēechik [adv.] a little bit, a little

while ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsēu [n.] bamboo basket ལྷི་ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsô [n.] lake, pond ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsökge [n.] still position ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsökpu [n.] upright position ལྷི། ལྷི།

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsökpu de(t) [v.inv.reg.] to sit in

an upright position ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsökpu lōng [v.vol.] to put upright

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsāngdra [n.] cleanliness, hygiene

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsāngpu [n.] river ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsēngge [adj.] clean ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsē(p) [v.vol.reg.] to shred ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsāa gya' [v.vol.] to wrestle ལྷི། ལྷི།

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsīr [v.vol.reg.] to squeeze, to

wring ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsōngkang [n.] jail, prison ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsōotam [n.] vulgar words ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ཙ་ལྷི། tsē' [v.vol.] to strain, to filter, to sift ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི། ལྷི།

वसेम | tsēm [v.vol.reg.] to sew, to stitch वसेम
 सिलाउनु
 वसें | tsōng [v.vol.] to sell वसें | बेचनु
 वसें | tsō(t) [v.vol.] to cook वसें | पकाउनु
 त्सा | tsā [n.] vein त्सा | नसा
 त्सावे लामा | tsāwi lāma [n.] root lama/ guru त्सा
 वे लामा | मुख्य लामा, गुरु
 त्साके स्या | tsāa chhēnpu [adj.] sacred, holy त्सा
 के स्या | पवित्र
 त्साये | tsāare, tsāara [n.] bottom, root त्सा
 फेद
 त्सावे ला | tsāa-la [post.] near, beside, by त्सा
 वे ला | नजिक, छेउमा
 त्साङ्ग्या | tsāmgyen [n.] decoration made of
 tsampa त्साङ्ग्या | सातुको सजावट
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsāmpi kyūu [n.] tsampa
 porridge त्साङ्ग्या खोले
 त्साङ्ग्या | tsāmdar [n.] ceremonial tsampa
 marking त्साङ्ग्या वे स्या | सगुनको
 पिठोको टीका
 त्साङ्ग्या | tsāmpa [n.] roasted barley flour त्साङ्ग्या
 भुटेको उवाको सातु
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsāmdri' [n.] strained nerve त्साङ्ग्या वे स्या
 वे स्या
 त्सा | tsā [n.] paint त्सा | रङ, रोगन
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsā tōng [v.vol.] to paint त्साङ्ग्या वे स्या | रङ
 लगाउनु, पोतु

त्साङ्ग्या | tsikpa [n.] rock wall त्साङ्ग्या | ढुङ्गाको
 पर्खाल
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsiksang [n.] hole in the wall त्साङ्ग्या
 वे स्या | पर्खालको प्वाल
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsīmi [n.] game त्साङ्ग्या वे स्या | खेल
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsīmi tsē, tsērmi tsē [v.vol.] to
 play त्साङ्ग्या वे स्या | खेल्नु
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsīpkyok [n.] rib cage त्साङ्ग्या वे स्या | करड
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsīm [n.] rib त्साङ्ग्या वे स्या | करड
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsīrpa [n.] yak hair त्साङ्ग्या वे स्या | चोरीको रौं
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsīi gya' [v.vol.] to account, to
 calculate त्साङ्ग्या वे स्या | हिसाब गर्नु
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsīwa [n.] accountant त्साङ्ग्या वे स्या | लेखापाल
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsē' [v.vol.] to pile up, to stack up त्साङ्ग्या वे स्या
 थाक लगाउनु, थुपार्नु
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsōm [v.vol.] to compose त्साङ्ग्या वे स्या | रचनु, लेख्नु
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsā [n.] grass त्साङ्ग्या वे स्या | घाँस
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsāa [n.] pasture, rangeland त्साङ्ग्या वे स्या | चराउने
 ठाँउ
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsātak [n.] grass/straw/hemp rope त्साङ्ग्या वे स्या
 घाँसको अथवा खरको डोरी
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsīsa [n.] hayfield त्साङ्ग्या वे स्या | घाँसबारी,
 खरबारी
 त्साङ्ग्या वे स्या | tsītap [n.] respect त्साङ्ग्या वे स्या
 वे स्या | सम्मान, आदर

क tshā

- कंदी | tshāndi [adj.] hot कंथो तातो
 कंसी | tshāsi [adv.] extremely, very बेइया दयेबी
 शीना सारे
 कसा | tsāk [n.] brother-in-law, son-in-law सभा
 भा भिनाजु, ज्वाइँ
 कसापरा | tshākpar [n.] newspaper कसापरा
 पत्रिका
 कंसा | tshāng [n.] 1. bird's nest सुकंसा चराको
 गुँड 2. baby basket सुसुठुलसुँसा कोको
 कसा | tshē' [n.] estimation कसा अनुमान
 कसा | tshē(t) [v.inv.reg.] to be woken up शक्ति
 अइया शक्ति दयेया बिउँझाउनु
 कसा | tshē' khyi [v.vol.] to estimate, to
 limit कसा सुँसा अइकल गर्नु
 कसा | tshēta [n.] heatstroke कसा औले
 ज्वरो
 कसासा | tshēnikpa [n.] scientist कसासा
 वैज्ञानिक
 कसा | tshāp [n.] substitute कसा सट्टा,
 विकल्प
 कसा | tshām [n.] daughter-in-law, sister-in-
 law Etym.: कसा "niece" सभा
 भा वुहारी, भाउजु
 कसा | tshāa [n.] fever कसा ज्वरो, रोग

- कसासोक | tshāatsok [n.] garbage, trash,
 rubbish कसासोक फोहोर, मैला
 कसासा | tshāari [n.] urine smell कसासा
 पिसाबको गन्ध
 कसा | tshār [n.] times कसा बेइया सभा पटक,
 गुणा
 कसासुँसा | tshārche(t) [v.vol.reg.] to
 torture कसासुँसा सास्ती दिनु, दुःख
 दिनु
 कसासासा | tshālda [n.] level of spiciness सभा
 सभासा नुन खोसासा
 कसासासा | tshīnggur [n.] body joints सभासासा
 जोसा
 कसासासा | tshīlu [n.] fat कसासासा बोसा
 कसासासा | tshūtri [n.] (<Nep.) holiday,
 vacation कसासासासा बिदा, छुट्टी
 कसासासासा | tshūlim [dem.] this side कसासासासा
 वल्लो
 कसासासा | tshūr [adv.] hither, this way कसासासा
 यतातिर, त्यतातिर
 कसासासासा | tshūr khēn [n.] this side of the river
 कसासासासासा खोला वारि
 कसासासासासा | tshūrtil [idiom.] on the way back कसासासासासा
 बेसा फकिदा खेरि
 कसासासासासा | tshē [n.] life कसासासासासा जीवन

केंबो tshēkok [n.] chest केंबो छाती
 केंघर tshētar [n.] animal spared from being
 slaughtered for religious merit केंघर
 जीवनदान पाएको जनावर
 केंदवर tshēwang [n.] long life
 empowerment केंदवर दीर्घायुको
 आशीष
 केंरिंग्बु tshē ringbu [n.] long life केंरिंग्बो
 दीर्घायु, लामो आयु
 केंरिया tshēril [n.] long-life pills केंरिया
 दीर्घायुको लागि प्रसाद
 केंर्या tshāngka [n.] relatives केंर्या
 आफन्त, नातेदार
 केंर्या tshēmbu [n.] sewing, stitching केंर्या
 सिलाई
 केंर्या tshērma [n.] green vegetables केंर्या
 सागपात
 केंर्या tshērmang [n.] thorn केंर्या काँडा
 केंर्या tshē chū [n.] tenth day of the lunar
 month केंर्या शुक्लपक्षको दसौं
 दिन, शुक्लदशमी
 केंर्या tshēwa [n.] date केंर्या मिति, तारिख
 केंर्या tshērang [n.] date केंर्या मिति
 कें tshō [n.] group, division कें केंर्या
 समूह, भाग
 कें tshōng [n.] business, trade कें ब्यापार

केंर्या tshōngkang [n.] shop केंर्या
 पसल, दोकान
 केंर्या tshōngdi [n.] conference, meeting
 केंर्या बैठक, गोष्ठी
 केंर्या tshōngpa [n.] merchant, trader केंर्या
 व्यापारी, पसले
 केंर्या tshōo [int.pr.] how much, how many केंर्या
 कति
 केंर्या tshō'lhā [v.vol.] to test, to
 experiment केंर्या परिक्षण गर्नु,
 जाँच गर्नु
 केंर्या tshōmkok [n.] mortar and pestle
 केंर्या खल (कुटने)
 केंर्या tshoo [n.] 1. blessed offering made of
 dough केंर्या प्रसाद 2. color केंर्या रङ
 केंर्या tshōru [adj.] dirty, contaminated केंर्या
 फोहर, दूषित
 केंर्या tshā [n.] salt केंर्या नुन
 केंर्या tshāwar [n.] (<Skt.) clay tablets,
 small religious images made from clay
 केंर्या माटोका स-साना देउताहरू
 केंर्या tshēra [adj.] lazy केंर्या अल्छी
 केंर्या tshēra lang [v.inv.] 1. to
 become lazy केंर्या अल्छी
 लाग्नु, झर्को लाग्नु 2. to get
 bored केंर्या

མཚོས་མ། tshēma [n.] twins མཚོས་མ།

जुमल्याहा, जुमल्याही

མཚོས་རེ། tshēre [n.] male twins མཚོས་སྐྱུག

जुमल्याहा (छोरा)

མཚོན་ཆ། tshōncha [n.] weapon མཚོན་ཆ།

हतियार

འཚར། tshâr [v.inv.reg.] to grow འཚར། བཏནུ

འཚོག། tshi' [v.inv.reg.] to get burned འཚོག།

जलनु

འཚོག་པ། tshikpa [adj.] burnt, scorched འཚོག་

པ། ཟུལ་ཆོ

འཚུབ། tshū(p) [v.inv.reg.] to be covered

(cloud, smoke) འཚུབ། རཱཀིའུ

འཚོལ། tshöl [v.vol.] to look for, to search

འཚོལ། མཚོའུ

अङ्गुलीया **zuptok** [n.] index finger अङ्गुली

अङ्गुली चोर औला

अङ्गुली **zuu** [n.] finger अङ्गुली औला

अङ्गी **ze** [n.] leprosy अङ्गी कुष्ठ रोग

अङ्गी **zene'** [n.] leprosy अङ्गी कुष्ठ रोग

अङ्गी **zerwa** [n.] wart अङ्गी जिउमा

आउने मुसा

अङ्गी **zeemu** [adj.] beautiful, pretty अङ्गी

आ रामी, सुन्दरी

अङ्गी **zopkyok** [n.] *dzo*, male hybrid of yak

and cow अङ्गी चौरा र गाईबाट

जन्मेको बाच्छा

अङ्गी **zoprak** [n.] calf of a *dzo* अङ्गी

बाच्छी

अङ्गी **zom** [n.] female hybrid of yak and

cow अङ्गी चौरा र गाईबाट जन्मेको

बाच्छा / बाच्छी

अङ्गी **zaruk** [n.] wooden ladle अङ्गी

काठको डडु

अङ्गी **zaptsi** [n.] scissors अङ्गी कैंची

अङ्गी **zamling** [n.] world अङ्गी

संसार

अङ्गी **zara** [n.] snack, breakfast अङ्गी

खाजा

अङ्गी **zilung** [n.] handle अङ्गी समात्रे

भाग

अङ्गी **zim** [v.vol.reg.] to catch, to hold, to

arrest अङ्गी समात्रु, गिरफ्तार गर्नु

अङ्गी **zem** [v.vol.reg.] to avoid, to refrain

from अङ्गी जोगिनु, बीचमा नपर्नु

अङ्गी **zuta** [n.] (<Nep.) shoe अङ्गी जुता

अङ्गी **zu'** [v.vol.] to plant, to erect, to

establish अङ्गी रोप्नु, खोल्नु,

गाड्नु

अङ्गी **ze'** [v.vol.] to climb अङ्गी चढ्नु

अङ्गी **zom** [v.vol.reg.] to gather, to meet

अङ्गी भेला हुनु, जम्मा हुनु

अङ्गी **zompu** [adj.] well-endowed, well-

equipped अङ्गी भेला, जम्मा

अङ्गी **zama** [n.] clay pot अङ्गी माटोको भाँडो

अङ्गी **zama kōwar** [n.] yellow-throated

marten अङ्गी मलसाँप्रो

अङ्गी **zarok** [n.] bouldery area अङ्गी

रुङ्गाले भरिएको ठाँउ

अङ्गी **zima** [n.] eyelash अङ्गी परेला

अङ्गी **ziwu** [n.] shepherd, herder अङ्गी गोठालो

अङ्गी **zinok** [n.] lie अङ्गी झुटो बोली

ङ्ङिर्केवा लप | **zinok la(p)** [v.vol.] to tell lies डुक्

र्केवा डुटो डोलनु

ङ्ङिर्केवा डुडो | **zinok zo** [v.vol.] to tell lies डुक्

डुडो डुटो डोलनु

ङ्ङुडुडुडु | **zurma** [adj.] counterfeit, fake डुडुडुडु

किर्ते, नक्कली

མ་ wa

མ་ལྷ། **washa** [n.] fox fur hat མ་ལྷ། ཕལ་འཇུག་ཀོ

རྟོ་ཀོ་ ཏོཕི

མ་གཟེག་ **wazik** [n.] fox མ་མོ། ཕལ་འཇུག་

མ་ལུང་། **walung** [n.] *Walungchung Gola*, a

Tibetan-speaking area in Nepal མ་ལུང་།

འོ་ལ་ཇ་ཇུ་ཇོ་ལོ་

མེད། **wé'** [aux.] to have, to be located

(egophoric) མེད། ལྱུ་

མེད་ཇོ། **weza** [aux.] to have, to exist

(factual) མེད་ཇོ། ལྱུ་

མོག་ལ། **wok-la** [post.] under, beneath ལོག་

ལ། ཏལ་, མུ་འི

श sha

- बिना **shak** [n.] 24-hour period बिना रात
 बिना **shaktsi** [n.] greasy food बिना **चिल्लो**
 बिना **shang** [n.] width बिना **चौडाइ**
 बिना **shap** [n.] foot, leg (H) बिना **खुट्टा,**
 पाठ
 बिना **shapchi** [n.] servant (H) बिना **शुी**
 सेवक
 बिना **shabru** [n.] dance बिना **शौ नाच**
 बिना **shabru gya'** [v.vol.] to dance
 बिना **शौकुण नाचनु**
 बिना **shablam** [n.] boot, shoe (H) बिना **शु**
 जुता (आ)
 बिना **shaa** [n.] eating bowl (H) बिना **दगरा खाने**
 भाँडो (आ)
 बिना **shaa** [v.inv.reg.] to get torn बिना
 च्यातिनु
 बिना **shaawa** [n.] lasso बिना **श्यातिएको**
 बिना **shaasa** [n.] place for night halt
 बिना **बास बस्ने ठाउँ**
 बिना **sharwa** [n.] blind male बिना **शर**
 ना अन्धो
 बिना **sharma** [n.] blind female बिना **शर**
 ना अन्धी
 बिना **shal** [n.] mouth (H) बिना **मुख (आ)**

- बिना **shalak** [n.] meal; food (H) बिना
 ना खाना (आ)
 बिना **shaldra** [n.] facial appearance बिना
 ना **मुहार (आ)**
 बिना **shide** [n.] (<Tib.) peace बिना **शान्ति**
 बिना **-jik** [sg.art.] a/ an बिना **एउटा**
 बिना **shing** [n.] agricultural field बिना
 खेतबारी
 बिना **shingpa** [n.] farmer, agriculturalist बिना
 ना **किसान, कृषक**
 बिना **shi(t)** [v.inv.] to melt बिना **पगाल्नु**
 बिना **shimu** [adj.] powdery, fine बिना
 ना **मसिनो, धुलो**
 बिना **shimdur** [n.] pasty mixture of
 tsampa and tea (H of **शु**) बिना
 ना **चियामा घोलेको सातु**
 बिना **shimpu** [adj.] delicious, tasty बिना
 स्वादिलो
 बिना **shu** [v.vol.] to say, to ask (h) बिना **सोध्नु**
 (आ), बिन्ती गर्नु
 बिना **shuk ji(t)** [v.vol.] to let in, to
 allow in बिना **पस्न दिनु, प्रवेश दिनु**
 बिना **shetrel** [v.inv.reg.] to be
 annoyed *Etym.*: बिना **“to dislike, to**
hate” शुर्शेवर्षो दिक्क हुनु

बेझ्दंग | **shedang** [n.] upset, anger बेझ्दंग | बेझ्दंग
खिन्नता, रिस

बेझ्दंग-लंग | **shedang lang** [v.inv.] to be
distressed, exhausted घनःकन | खिन्न
हुनु

बेसु | **shesu** [n.] honorific speech बेसु
आदरबोधक बोली

बेन | **shen** [v.vol.reg.] to ride बेन | चढनु

बो | **sho** [n.] yoghurt बो | दही

बो-के-सु | **shoo chhemu** [adj.] strong
(healthy) सुगणके बलियो

बोर-ला | **shor-la** [co.] while Ex.: दसःत्रःत्रःदशोव
बे-ला-दसुनके-दुन-सुन | nge sama sa drop
shor-la khūr-ni hung-gup 'I will come
to give (it to you) while I go to eat.' बे-
सु साथ-साथै

बु-सुन | **shamung** [n.] hat, helmet बु-सुन | टोपी,
टोप (आ)

बेसि-कन-व | **shichaawa** [n.] resident
person बेसि-कन-व | स्थानीय व्यक्ति

बु | **ju** [n.] bow बु | धनुष

बु-दुन | **jung** [n.] floor बु-दुन | तलको
समथर भाग, भुङ्ग

बे-दुन | **jee** [adv.] three days after tomorrow
बे-दुन-के-दुन

बे-दुन-व | **shongpa** [n.] wooden basin बे-दुन-व |
काठको आरी

बे-के-न | **jenta, jonta** [n.] young man बे-के-न |
तन्नेरी

बे-के-न-व | **jerma, jormu** [n.] young
woman बे-के-न-व | तरुनी

बे-के-न | **ji** [num.] four बे-के-न | चार

बे-दुन | **juu** [v.vol.reg.] to stay, to sit (H)
बे-दुन-व | बस्नु (आ)

बे-दुन | **shee** [v.vol.reg.] to eat (H) बे-दुन | खानु
(आ)

बे-दुन-सुन | **shetuk** [n.] noodle soup (H) बे-दुन-सुन |
थुकपा (आ)

बे-दुन-सुन | **sheru** [n.] deep fried bread or dough
बे-दुन-सुन | तेलमा तारेको रोटी

- स sa [v.vol.] to eat खानु
- समा sama [n.] food खाणा
- समासा sama sa [v.vol.] to eat a meal खाणाखाणा
खाना खानु
- ससुर saur [n.] itch ससुरा चिलाउनु
- सस्यैसा say chik [num.] (<Nep.) one
hundred ससु सय
- सा sa [adv.] tomorrow साँढेका कदसा
सा भोलि
- सांग्दर sangder [n.] copper plate सांग्दर
तामाको थाल
- सग sa(t) [v.vol.reg.] to run out of सग सकिनु
- सग sen [n.] cooked flour dough सग ढिँडो
- सगज sajang [n.] corn chang सगज सागासा
का मकैको जाँड
- साम्पा saampa [n.] bridge साम्पा साँघु, पुल
- सा sa [n.] copper सा तामा
- सि si [v.vol.] to say, to tell सि सा भन्नु
- सिना sina [post.] compared to, than साँढे
कसुइलिसा ngārja sina shrūja shimpa
'Compared to the sweet tea, butter tea
is more tasty'. सा भन्दा, तुलनामा
- सिन sin [v.inv.reg.] to finish सिन का सक्नु
- सिर sir [v.vol.] will say (future of सि 'to say,
to tell')

- सिलवा silwa [n.] dew सिलवा शीत
- सेरमुंग sermung [n.] blood pheasant (a kind
of bird) सेरागा कर्षेगासा चिलिमे,
(एक प्रकारको चरा)
- सुक suk [n.] pain, ache सुग दुखाइ, पीडा
- सुर sur [n.] corner सुर कुना
- सुरसासुर saursum [n.] triangle सुरसासुरा
तिनकुने, त्रिकोण
- सुमार somar [n.] strong cheese सुरसासुरा
सेग कडा गन्ध भएको चिज
- सोम som [n.] wooden water carrier, pail सोम
काठको पानी बोक्ने भाँडो
- सोर sôr [n.] sickle सोर हाँसिया
- सायोक sa yok, sa ye [n.] nettles साँघो सिस्नु
- दावा dawa [pr.n.] Dawa दावा दावा
- दावागुवा dawa guwa [n.] 9th lunar month दा
वासा नवौँ महिना (असोज-
कार्तिक)
- दावाग्येपा dawa gyepa [n.] 8th lunar
month दावाग्येपा आठौँ महिना
(भदौ-असोज)
- दावागावा dawa ngāwa [n.] 5th lunar month दा
वासा पाँचौँ महिना (जेठ-असार)

क्व'वडु'गडिग'स' दawa chūchikpa [n.] 11th

lunar month क्व'वडु'गडिग'स' एघारौ
महिना (मड्सिर-पुस)

क्व'वडु'स' दawa chūwa [n.] 10th lunar month

क्व'वडु'स' दसौँ महिना (कार्तिक-
मड्सिर)

क्व'वडु'गडि'स' दawa chū-nyīwa [n.] 12th

lunar month क्व'वडु'गडि'स' बाह्रौँ
महिना (पुस-माघ)

क्व'व'गडि'स' दawa nyīwa [n.] 2nd lunar month

क्व'व'गडि'स' दोस्रो महिना (फागुन-
चैत्र)

क्व'व'द'सु' दawa thangpu [n.] 1st lunar month

क्व'व'द'सो' पहिलो महिना (माघ-
फागुन)

क्व'व'द'ि'क' दawa dīnpa [n.] 7th lunar month

क्व'व'द'ि'क' सातौँ महिना (साउन-
भदौ)

क्व'व'दु'ग' दawa thrukpa [n.] 6th lunar

month क्व'व'दु'ग' छैटौँ महिना
(असार-साउन)

क्व'व'द'ि'ग' दawa jīwa [n.] 4th lunar month क्व'व'

द'ि'ग' चौथो महिना (वैशाख- जेठ)

क्व'व'ग'सु'स' दawa sūmpa [n.] 3rd lunar

month क्व'व'ग'सु'स' तेस्रो महिना
(चैत्र- वैशाख)

क्व'सो' dato [n.] calendar दोस्रो पात्रो

क्व'व'ख'द' दalza [n.] friend खेस'स' साथी

क्व'व'ख'द'स' दalza khyi [v.vol.] to help खेस'स'

डु'ग' सहयोग गर्नु

ग'ड'स' za [n.] day of the week ग'ड'स' दिन

ग'ड'स' डे'स' za nyīma [n.] Sunday ग'ड'स' डे'स'

आइतबार

ग'ड'स' प'स'द'स' za pāsang [n.] Friday ग'ड'स' प'

स'द'स' शुक्रबार

ग'ड'स' स'ने'प' za pēnpa [n.] Saturday ग'ड'स' स'ने'प'

शनिबार

ग'ड'स' स'स'र'स' za phūru [n.] Thursday ग'ड'स' स'स'र'स'

बिहिबार

ग'ड'स' खे'ग'द'स' za mingmar [n.] Tuesday

ग'ड'स' खे'ग'द'स' मङ्गलबार

ग'ड'स' क्व'स' za dawa [n.] Monday ग'ड'स' क्व'

स' सोमबार

ग'ड'स' ल'क'पा' za lhākpa [n.] Wednesday ग'ड'स'

ल'क'पा' बुधबार

ग'ड'स' स'स' sarmu [adj.] steep ग'ड'स'स' भिरालो

ग'ड'स' ड'ि' zi [n.] a type of precious stone (a kind of

onyx or agate stone) ग'ड'स' मालामा

प्रयोग गरिने रत्न (जी)

ग'ड'स' ड'ि'k [n.] leopard ग'ड'स' चितुवा

ग'ड'स' ड'ि'k [v.vol.reg.] to sleep, to lie down

(H) ग'ड'स' सुत्नु, पल्टनु (आ)

ग'ड'स' ड'ु' zuu [n.] body ड'ु'स' ग'ड'स'स' शरीर

ཟང་། **saang** [n.] restaurant ཟ་ཁང་། रेस्टुरेन्ट

ཟི། **zi** [v.inv.] to get drunk ཟི། पिएर मात्तु

ཟེཔ། **zēpa** [n.] tolerance ཟེཔ།

सहनशीलता

ཟེཎི། **zēndi** [n.] (<Nep.) marriage party,

wedding party རང་སྐྱོད་ཀྱི་འཇམ་མཁའ་

ཟེཎི་མཁའ་། **zēndi khyi** [v.vol.] to marry རང་སྐྱོད་

ལྷན་པོ་བྱེད་ཀྱི་གཞུགས་པ།

ཟོ། **zo** [v.vol.] to make, to create; to repair (a

car) ཟོ། རྩ་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་འཇམ་མཁའ་

གཞུགས་པ།

ཟོ་ལཱ་། **zo lāmu** [adj.] easy ཟོ་ལཱ་། सजिलो

ཟུཔ། **zopta, zopte** [n.] appearance, shape ཟུཔ།

ལྡོག་ཀྱི་འཇམ་མཁའ་, འཇམ་མཁའ་

ཟུཔ་ལེམུ། **zopta lemu** [adj.] good-

looking ཟུཔ་ལེམུ་ལྡོག་ཀྱི་འཇམ་མཁའ་

ཟུཔ་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་གཞུགས་པ། **zopgyur gya'** [v.vol.] to renovate,

to repair (a house) ཟུཔ་སྐྱོང་བྱེད་ཀྱི་འཇམ་མཁའ་

ལྷན་པོ་བྱེད་ཀྱི་གཞུགས་པ།

ह ha

हने| **hane, hana** [adv.] a while ago हने

अघि

हमा| **hama** [n.] mother हमा आमा

हमा गमा| **hama gama** [n.] grandmother *Etym.:*

हमा गमा "old mother" गमा बज्यै

हवा| **hawa** [n.] father हवा पिता, बुबा

हवा हमा| **hawa hama** [n.] parents हवा

मा आमा-बुबा

हमा द्रपलंग| **hama draplang** [pr.n.] Mt

Amadablam हमा देवे देवे

हिमा आमाडब्लाम हिमाल

हामु| **hamu** [n.] female (animal, plant) हामु

पोथी

हजार चिक| **hazar chik** [num.] one thousand

हजार

हजार चुथाम्पा| **hazar chū thāmpa** [num.]

ten thousand, one myriad हिसी दश

हजार

हानु| **hanu** [n.] male (animal, plant) हानु भाले

हारे| **haring** [adv.] today हारे आज

हामु| **ham khi** [v.inv.] to try harder हुन

कोसिस गर्नु

हामु| **hambum** [n.] woman हुन

आइमाई

हुनु| **hu thū'** [v.inv.reg.] to be desperate हुनु

हुनु बाध्य हुनु

हुनु| **hutung** [adv.] 1. really हरे

गण साँचै 2. true सत्य

हुनु| **hulak** [n.] bonded labor हुनु

ज्यालाबिनाको काम

हुनु| **hukpa** [n.] owl हुनु लाटोकोसेरो

हुनु| **hung** [v.vol.] to come (*present tense*;

Syn.: हनु gyi) हरे आउनु

हुनु| **hungkung** [n.] income हरे

आम्दानी

हुनु| **hungpap** [n.] economy हरे

हरे आर्थिक, अर्थतन्त्र

हुनु| **hur** [n.] noise, sound हुनु हल्ला

हुनु| **hūrtuk** [n.] storm, wind हुनु हावा,

हुरी

हुनु| **hurduk** [n.] slingshot हुनु घुँचो

हुनु| **huru** [n.] noise, cacophony

हनु आवाज, ध्वनि

हुनु| **huru den** [v.vol.] to shout at

somebody, to scold हनु कसै कसै

गाली गर्नु, हपानु

हनु| **homa** [n.] milk हनु दुध

दे॒ख॒दे॒स॒प॒सु॒न् | **homi shāmung** a kind of
 boletus (mushroom) स॒खे॒दे॒सै॒णस॒वैण॒ एक
 प्रकारको च्याउ
 दे॒दि | **hōi** [n.] lower one, younger one दे॒ण॒खा
 मुनिको, कान्छो
 दे॒से | **hore** [poss.pr.] our (*inclusive*); your (H)
 स॒के॒दि॒ हाम्रो
 दे॒से॒न् | **horong** [pers.pr.] 1. we (*inclusive*)
Etym.: हु॒न् (arch.) “we” हु॒न्ना ‘we’ स

हौं हामी (समावेशी) 2. you (H) छिन्
 स॒न् तपाइँ (आ)
 दे॒न् | **ho'** [n.] light (from sun) दे॒न् प्रकाश
 दे॒क॒स॒ | **honpa** [adj.] deaf man दे॒क॒स॒ बहिरो
 दे॒स॒के | **horche** [idiom.] thank you सु॒णस॒हेके
 धन्यवाद
 दे॒स॒खा | **holma** [adj.] deaf woman दे॒स॒खा बहिरी
 दे॒स॒ | **hol** [v.inv.reg.] to get mixed दे॒से॒ मिसिनु

य ya

यवा | **yawa** [n.] butcher यक'या रैणश'दअक'
 या कसाही, मासु काटेर बेच्ने व्यक्ति
 यामा | **yama** [n.] sinuses य'या पिनास
 यालाक | **yālak** [n.] branch य'या हाँगा
 य'यो | **yaayo** [adv.] upwards य'या य'यी
 उँभोतिर
 य'द'द'य'द' | **yang tang yang** [adv.] again and
 again, repeatedly य'द'य'द' फेरिफेरि,
 लगातार
 य'द'द'द' | **yanglong** [adv.] again, once
 more य'द'ब'ब' फेरि
 य'प | **yap** [n.] father (H) य'प पिता (आ)
 य'प'प' | **yampa** [adj.] other य'प'प' अरू
 य'प'सु | **yambu** [pr.n.] Kathmandu (sometimes
 used incorrectly to refer to Nepal) य'प'
 सु'प'सु'सु'सु' काठमाण्डौं
 य'प'सु | **yaaku** [n.] younger brother-in-
 law य'प'सु'द'द'स'स'स'सु'सु'सु'सु' सालो
 य'र | **yar** [adv.] up य'र माथि
 य'ल | **yal** [v.inv.reg.] to vanish, to fade away
 य'ल लोप हुनु, हराउनु
 य'यी | **yigi** [n.] letter, script य'यी अक्षर, लिपि
 य'द'म | **yidam** [n.] tutelary deity य'द'म
 कुलदेवता

य'क'क' | **yikcha** [n.] document य'क'क'
 दस्तावेज
 य'क'क'द' | **yiktse'** [n.] exam, examination य'क'
 क'द' परीक्षा, जाँच
 य'क'क'द'ग'र'द' | **yiktse' tōng** [v.vol.] to take an
 examination य'क'क'द'ग'र'द' परीक्षा दिनु
 य'क' | **yin, hin** [aux.] to be (*egophoric*) य'क'
 रे, हुँ, हो
 य'क'क'क' | **yinno', hinno'** [aux.] to be
 (*inferential*) रे'ब'ब' रहेछ
 य'क'द' | **yinza, hinza** [aux.] to be (*factual*) रे'
 हो
 य'क'स'क'द' | **yinsi-naang** [co.] although य'क'
 क'द' तापनि, यद्यपि
 य'क'स'द'सु | **yin ringpu** [adv.] long time सु'क'स'द'
 र' धेरै समय
 य'सु'स' | **yusim** [n.] widow सु'प'स'स'विधवा
 य'प' | **yi(p)** [v.vol.reg.] to hide य'प' ग'प' लुक्नु
 य'ल'सु' | **yilla, yulla** [n.] village deity सु'ल'सु'
 गाउँको देउता
 य'सु' | **yuk** [n.] entire length of a textile
 roll सु'प' पूरा, सम्पूर्ण
 य'सु' | **yum** [n.] 1. mother (H) सु'सु' माता
 (आ) 2. Buddhist text, Prajñā
 Paramita सु'सु' बौद्ध ग्रन्थ

ཡུང་བཤད། **yuu shē(t)** [v.vol.reg.] to seek
 respect ཡུས་ཤོད། मान खोज्नु
 ཡུར་མ། **yurma** [n.] weed རྩ་སྐྱེགས། झारपात
 ཡུལ། **yul** [n.] village ཡུལ་ས་ཆ། गाउँ
 ཡུལ་གྱི་མི། **yulkyimi** [n.] villager ཡུལ་མི། गाउँले
 ཡེང། **yee** [v.inv.reg.] to be distracted གཡེང།
 अल्मलिनु
 ཡེང་ཏེ། **yeete** [adj.] easily distracted རྣམ་གཡེང།
 सजिलै अलमलिने
 ཡེ་མུ། **yemu** [adj.] spacious, wide གཡེངས་པོ།
 फराकिलो
 ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ། **yeshi tshōgyal** [pr.n.]
 YesheTshogyal, Padma Sambhava's
 consort ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ། पद्मसम्भवको
 शक्ति
 ཡེང་གི། **yengge** [adj.] light (weight) ཡང་པོ།
 हलुङ्गो
 ཡེན་ཆབ། **yenchap** [n.] holy water ཡེན་ཆབ།
 देउतालाई चढाउने पानी
 ཡེན་ཏན། **yenten** [n.] knowledge, education
 ཡེན་ཏན། ज्ञान, शिक्षा
 ཡེར་མ། **yerma** [n.] milking animal ཡར་མ། དུའུ
 ཡོལ་མོ། **Yolmo** [pr.n.] *Yolmo*, a Tibetan-
 speaking area in Nepal བལ་ཡུལ་གྱིས་ལྷུལ་
 ལྷིས་ ཧེལ་མུ་ སྐོར།
 ཡོལ། **yol** [n.] curtain ཡོལ་བ། पर्दा

ཡོལ་མོ། **yolmo** [n.] year of the hare ཡོལ། खरायो
 वर्ष
 གཡམ་ག གཡམ་ག **yāk** [n.] yak གཡམ་ག གཡམ་ག
 གཡམ་འགྲུགས། **yāngguk** [n.] *yangguk*,
 prosperity-securing ritual གཡམ་འགྲུགས།
 घरको मङ्गलको लागि गरिने
 पूजा
 གཡམ་བ། **yāp** [n.] sun room གཡམ་བ། कौसी
 གཡམ་འབ། **yāawa** [adj.] right གཡམ་ས་པ། दाहिने
 གཡམུ། **yû** [n.] turquoise གཡམུ། नीलो मुगा
 གཡམུ་ག གཡམུ་ག **yûk** [adj.] entire, all ཚང་མ། सबै
 གཡེའ་རྩི། **yētri', ētri'** [n.] yeti *Etym.*: གཡམ་འ'
 རྩི། གཡམ་འ་རི་ལ་གནས་པའི་རྩི་མོང། 'a brown
 bear living in slate mountains' མི་
 རྩི། ཡལྟི།
 གཡོག་ལུ། **yōkpu** [n.] male servant གཡོག་པོ།
 सेवक, सहयोगी
 གཡོག་ལུ་གྱི། **yōkpu khyi** [v.vol.] to serve གཡོག་
 པོ་ལྟེང། सघाउनु, सेवा गर्नु
 གཡོག་ལུ། **yōkmu** [n.] female servant གཡོག་མོ།
 नोकर्नी
 གཡོབ། **yō(p)** [v.vol.] to step གོམ་པ་ཤོ། बढाउनु,
 लम्काउनु
 གཡོབ། **yō(p)** [v.inv.] to reach རྩོམ། लम्कनु
 (हात), सार्नु (पाइला)
 གཡོན་པ། **yēnpa** [adj.] left གཡོན་པ། देब्रे

र ra

- रा | **ra** [n.] goat रा बारा
- रामु | **ramu** [n.] she-goat रां बारा
- रं | **rāng** [pr.] self रं आफू
- रंग | **rang** [n.] honey रंगुँ मह
- रंगजुंग | **rangjung** [n.] nature, natural रंगजुंग
प्रकृति, प्राकृतिक
- रन | **ren** [v.vol.reg.] to call for help रन र्ने
बोलाउनु
- रन | **ren** [v.inv.reg.] to be the time (to do
something) रन भेला हुनु
- रबन्ना | **rabne** [n.] consecration ritual रब
गर्ना पवित्रीकरण
- राम | **ram** [v.inv.reg.] to collapse रान र्ने
भत्कनु
- रामु | **rampu** [adj.] stable, strong रामु र्ने
मजबुत, बलियो
- रा | **raa** [n.] 1. cotton रा सूती 2.
embankment राणा तटवन्ध, बाँध
- रातुक | **raatuk** [n.] shirt, blouse रातुका
ब्लाउज
- राउ | **rau** [n.] he-goat राउ बोका
- राल्वा | **ralwa** [n.] dreadlocks, matted hair राल्वा
वा जटा, लट्टा
- री | **ri** [n.] mountain री पहाड

- री | **ri** [n.] potato रीणा आलु
- रीकी | **riki** [n.] potato *Etym.*: रीकीवा “mountain
yam” रीणा आलु
- रीकीकुर | **riki kūr** [n.] potato pancake रीणा
बगबेवा आलुको रोटी
- रीत्रोपा | **ritropa** [n.] hermit रीत्रोपा तपस्वी,
जोगी
- रीवा | **riwa** [n.] hurry रीवावा हतार
- रीमुंग | **rimung, rimu** [n.] drawing, pattern,
design रीमुंग चित्र
- रीमुंग | **rimung** [n.] weasel रीमुंग न्याउरी
मुसा
- रीमुंग | **riwong** [n.] rabbit रीमुंग खरायो
- रीका | **rikpa** [n.] intelligence रीका बुद्धि
- रीकाङ्केक | **rikpa nōnpu** [n.] intelligent रीका
वाङ्केक बुद्धिमान, विवेक
- रीङ्गु | **ringpu** [adj.] long रीङ्गु लामो
- रुसल | **rusel, ringsel** [n.] relics रुसल
अस्तु
- रीन | **rin** [n.] price रीन मूल्य, भाउ
- रीनसुके | **rinpuche** [n.] precious lama रीनसुके
के धर्म-गुरु
- रीम्पा | **rimpa** [n.] by turn, in order रीम्पा
क्रमशः

रैय| rij [v.vol.reg.] to roll रैय हातले माडेर
बनाउनु

रैय| rilu [n.] pill रैय| औषधीको गोली

रु| ru [n.] clan रु| गोत्र

रु| rukok [n.] bone रु| हड्डी

रु| ru-ngarma [adj.] short-tempered,
fiery-tempered रु| जोशिलो

रु| rumang [n.] sheep and goat dropping
रु| बर्कोला, जुतो

रु| rumal [n.] (<Nep.) towel रु|
तौलिया

रु| ru' [v.vol.reg.] to collect रु| जम्मा गर्नु

रु| ru' [n.] avalanche रु| हिमपहिरो

रु| ru(p) [v.vol.reg.] 1. to pack up रु|
कुण झोला मिलाउनु 2. to gather रु|
भारी मिलाउनु

रु| ru| [v.inv.reg.] to rot रु| सड्नु, कुहिनु

रु| ru| [n.] snake रु| सर्प

रु| ru|wa [adj.] rotten रु| कुहेको,
सडेको

रु| ru|dio [n.] (<Eng.) radio रु|
रेडियो

रु| ru|wa [n.] hope रु| आशा

रु| ru|wa [idiom.] never, don't think about it
! रु| कदापि

रु| ru|rau [n.] Himalayan tahr (a kind of
animal) रु| झारल

रु| ru|re [adj.] one each रु| एकएक, हरेक

रु| ru|re khyani [adv.] one at a time
रु| क एक गरेर

रु| ru|sa [n.] support base रु| सहारा,
आधार

रु| ru|sa [n.] walled base for tent रु|
पाल टाइनको लागि उठाएको
पर्खाल

रु| ru|' [v.vol.reg.] to touch रु| छुनु

रु| ru|ngma [n.] fly (generic term) रु|
मा मारी

रु| ru|l [v.vol.reg.] to join
together रु| जोड्नु

रु| ru|l [n.] (<Eng.) train रु| रेल

रु| ru| [n.] corpse रु| शव, मुर्दा

रु| ru|tuk [n.] upper back (of the body) रु|
छेद ढाड

रु| ru|blang [n.] zombie रु| वायु,
प्रेतात्मा

रु| ru|' [v.vol.] to read रु| पढ्नु

रु| ru|ng [n.] low elevation land रु| औल
अथवा होचो भू-भाग

रु| ru|ng [v.vol.] to count the beads of a
rosary, to recite रु| जप्नु

རོང་པ། **rongpa** [n.] lowlander རོང་པ། औलमा
बस्ने मानिस

ལྷའ་པ། **läawa** [n.] steam ལྷའ་པ། बाफ

ལྷིག་པ། **likpa** [n.] penis ལྷིག་པ། लिङ्ग,
पुरुष जाननेन्द्रिय

ལྷིག་ལུབ་པ། **likshup** [n.] condom ལྷིག་
ལུབ་པ། ढाल, कन्डोम

ལུང་། **lüng** [n.] air, wind ལུང་། हावा, बतास

ལུང་དར། **lüngdar** [n.] prayer flags ལུང་དར།
ཧཱུའ་ཇམ།

ལུང་ལང་། **lüng lang** [v.inv.] to get angry ལུང་ལོ
ལང་། रिस उठ्नु

ལྷོན་པ། **lênpa** [adj.] wet, damp ལྷོན་པ། भिजेको

ལྷོམ། **lōm** [v.vol.] to fry ལྷོམ། རྩོམ་པར་ཁྱུ་ལྷོམ་པ།

ལ་ la

ལ་ | **lā** [n.] mountain pass ལ་ | भन्ज्याड

ལ་རྒྱ | **larga** [n.] reciprocity *Etym.*: ལ་རྒྱ།

“loyalty, patriotism” མན་རྒྱུན་རྒྱུ་ལ་ འཇམ་
འཇམ་ལྷི་ཇམ་

ལ་དུག | **laduk** [n.] high altitude sickness ལ་དུག

འཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལ་ཡི་རྗེ་རྗེ། | **layberi** [n.] (<Eng.) library ལ་ཡི་རྗེ་རྗེ།

ལ་ཡི་རྗེ་རྗེ། ལ་ཡི་རྗེ་རྗེ།

ལ་ག་ཇམ་ | **lakcha** [n.] tool, instrument, weapon

ལ་ག་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལ་ག་པ། | **lakpa** [n.] hand ལ་ག་པ། ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལ་ག་པ་རྒྱུག་ | **lakpa gya'** [v.vol.] 1. to use one's

hand (when eating) ལ་ག་པ་ལ་ལ་ལ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་
ཇམ་ཇམ་ཇམ་ 2. to beat, to hit ཇམ་ཇམ་ཇམ་
ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལ་ག་པ་གཏོང་། | **lakpa tōng** [v.vol.] to give a

hand, to help ལ་ག་པ་གཏོང་། ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་
ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལ་ག་པ་རིང་ལུ། | **lakpa ringpu** [n.] thief ལ་ག་པ་རིང་ལུ།

ལ་ག་པ་རིང་ལུ། ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལ་ག་པ་འི་མཐིལ། | **lakpi thil** [n.] palm of

hand ལ་ག་པ་འི་མཐིལ། ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལ་ག་པ་ཤེས། | **lakshe** [n.] skill ལ་ག་པ་ཤེས། ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལ་ག་པ་ཤེས། ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལང་། | **lang** [v.vol.] to get up, to stand up ལང་།

ལང་། ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལང་། | **lang** [v.inv.] to be enough, to suffice

ལང་། ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལན། | **len** [n.] message ལན། ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་,

ལན། ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལན་རྒྱུག་ | **len gya'** [v.vol.] to answer, to

reply ལན་རྒྱུག་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལན་ལབ། | **len la(p)** [v.vol.] to pass on a

message, to carry a message ལན་
ལན་ལབ། ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལབ། | **la(p)** [v.vol.] to speak ལབ། ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལབ་ཏུག་རྒྱུག་ | **laptak gya'** [v.vol.] to scold ལབ་ཏུག་རྒྱུག་

ལབ་ཏུག་རྒྱུག་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལབ་ལའད། | **lapshe'** [n.] speech, talk ལབ་ལའད།

ལབ་ལའད། ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལབ་ལའད་གྱི། | **lapshe' khyi** [v.vol.] to talk, to

say ལབ་ལའད་གྱི། ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལབ་ལའད་ལབ། | **lapshe' la(p)** [v.vol.] to talk, to

say ལབ་ལའད་ལབ། ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལམ། | **lam** [n.] road ལམ། ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་,

ལམ་འདེཀ། | **lam den** [v.vol.] to guide ལམ་འདེཀ།

ལམ་འདེཀ། ཇམ་ཇམ་ཇམ་ ཇམ་ཇམ་ཇམ་

ལམ་པ། **lampa** [n.] leader of an animal caravan

ལམ་པ། अगुवा जनावर

ལང། **laa** [n.] month *Etym.*: ལྷོ། or ལྷོ། “month”

ལྷོ། महिना

ལང་ཀ། **laaka** [n.] work, task, job, activity ལས་ཀ

काम

ལང་ཀ་གྱི། **laaka khyi** [v.vol.] to work ལས་ཀ

བྱེད། काम गर्नु

ལང་ཀམ། **laakam** [n.] cane, walking stick ལག

རྩྭ། ལམ་རྩྭ། लठ्ठी, छडी

ལང་བ། **laawa** [n.] organizer ལས་པ། आयोजक

ལང་མུ་མུ། **laa munu** [adj.] lazy ལེ་ལོ་ཅན། अलछी

ལང་སོ། **laase** yes, okay ལགས་སོ། हवस्, हुन्छ

ལང་ག་གཅིག། **lak chik** [num.] one hundred

thousand རྒྱུ་ལྔ་ལྔ། लाख

ལང་ག་བརྒྱ་ཐམ་པ། **lak chū thāmpa** [num.] one

million ས་ཡ་གཅིག་པམ། दश लाख

ལུག། **lauk** [n.] radish ལུག་མུ། मुला

ལས། **lee** [n.] karma ལས། कर्म

ལས་སྒྲུ། **lee lāmu** [n.] easy ལས་སྒྲུ་ལོ། सजिलो

ལི་མིག། **limik** [n.] key ལྷེ་མིག་སྐྱོ། साँचो

ལི་ཅི། **litsi** [n.] corn ལེ་ཤོ་མ། मकै

ལིང་། **ling** [v.vol.] to take ལིང། लिनु

ལིང་ཤང། **lingshang** [n.] round bells for

horses ལིང་ཤང་། घण्टीको माला

ལུ་ལུ་སང། **lumu sē(t)** [v.vol.reg.] to imitate, to

copy ལད་རྩོམ་བྱེད། ལད་མོ་བྱེད། नक्कल गर्नु

ལུག། **luk** [n.] sheep ལུག་མེཏ།

ལུག་ལུ་། **lu'** [v.vol.] to pour, to put

inside ལུག་ལུ་ལུ་, ལུག་ལུ་ལུ་

ལུག་ལོ། **luklo** [n.] year of the sheep ལུག་

ལོ། མེཏ། वर्ष

ལུགས་སོ། **lukso** [n.] custom ལུགས་

སོ། ཇལ་ཇལ། चालचलन

ལུང་པ། **lungpa** [n.] valley, country ལུང་པ། ठाउँ,

देश

ལུམ་རྩི་རྩི། **lumbini** [pr.n.] Lumbini, birthplace

of the Buddha ལུམ་རྩི་རྩི། लुम्बिनी, बुद्ध

ཇམ་སྐྱུང་གི་ས་ཁོངས།

ལེ། **le** Exclamation suffix *Ex.*: དགའ་ལེ། ‘So

happy!’ ལྱིད་དལེ། ‘So pleasant! So nice!’

ལེ་ལེ་ལེ། ‘Great!’ རྒྱུ་ལེ་ལེ་ལེ། དགའ་བ་

ལེ། ལྱིད་པ་ལེ། ལག་པ་ལེ། ओहो

ལེ་ལེ་གཏོང། **leewa tōng** [v.vol.] to improve

ལག་ཏུ་གཏོང། མུ་མུ་ལེ།, མུ་མུ་ལེ།

ལེ་ལེ་ལེ། **leemu** [adj.] good ལེ་ལེ་ལེ། ལག་ལོ།

राम्रो, असल

ལེ་ལེ་ལེ། **leeshok** [adj.] the best *Etym.*: ལེ་ལེ་ལེ།

ལེ་ལེ་ལེ། “the best” ལག་ལེ་ལེ། सबभन्दा

राम्रो

ལོ། **lo** [n.] year, age ལོ། वर्ष, उमेर

ལོ་རྒྱུ། **logyu** [n.] history ལོ་རྒྱུ། इतिहास

ལོ་ཏོག་ **lotok** [n.] harvest, crop ལོ་ཐོག་ བའལི་,
अन्न

ལོ་མ། **loma** [adj.] leaf ལོ་མ། པའཏ

ལོ་འམ། **lgam** [n.] cupboard *Etym.*: ལོ་གས་སྐྱམ།
“wall box” ལྷོས་མ། དར་འཇ

ལོ་གས་ར། **losar** [n.] New Year ལོ་གས་ར། ལྷ་མོ་
འཕྲུག་

ལོ་འལ། **lola** [post.] with *Etym.*: ལོ་གས་ལ། “on
the surface, on the side” མཉམ་དུ་ ལོ་གས་
སྤྱི་ སྐྱོང་, མའ

ལོ་ག་རྒྱུག་ **lo' gya'** [v.vol.] to repeat ལང་བསྐྱུར་ལོད།
དེ་ལྟར་ལྷོ་སུ་, དེ་ལྟོ་སྐྱུ་འཇུ་

ལོ་ག་ **lo'** [v.vol.reg.] to return, to come back
ལོ་ག་ འཕྲུག་སུ་

ལོ་ར། **lor** [n.] a note ལོ་ག་དུལ་ ལོ་ཏ

श shā

- श shā [n.] meat, flesh श मासु
 शक्रुद'शु shā gyaamu [adj.] fatty, good
 (animal meat) शक्रुणस'स मोटो
 श'शुद' shāmung [n.] mushroom श'शो च्याउ
 शूशुशुव'स shākya thūpa [pr.n.] Shakya Muni
 शूशुशुव'स शाक्यमुनि
 श'ण'स shākpa [n.] potato stew श'ण
 शुण स्याकपा
 श'द'स shāng [n.] balance, weight measure शू
 श' रूलो खालको तुलो
 श'क'स shēnpa [n.] murderer, killer श'क'स
 हत्यारा, खुनी
 श'र shār [n.] east श'र पूर्व
 श'र shār [v.inv.reg.] to rise, to bloom श'र
 उदाउनु, फुल्नु
 श'र'शुशु shārkyak [adv.] immediately श'र'शुशु
 तुरुन्त, तत्काल
 श'र'शुशु shārtuk [n.] crystal, quartz श'र'शुशु
 चकमक पत्थर
 श'र'स shārwa [n.] Sherpa श'र'स शोर्पा
 श'शु shāu [n.] (<Nep.) apple श'शु स्याउ
 श'शु shāu [n.] slaughter animal श'शु मासुको
 निम्ति काटिने जनावर

- श' शī [v.inv.] 1. to die श' मर्नु 2. to go out
 (light), to extinguish Ex.: श'द'शु श'शु
 batti shī-no' 'The light went out' श'शु
 श'शुशुशुशु निभ्नु
 श'शु shīk [n.] louse श'शु जुमा
 श'द' shīng [n.] wood श'द' काठ
 श'द'शुशु shīngtok [n.] fruit श'द'शुशु फल
 श'शु'स shūkpa [n.] juniper श'शु'स धुपीको
 रुख
 श'शु'स shūk [n.] strength, power श'शु'स शक्ति,
 क्षमता
 श'शु shūu [n.] paper श'शु'स कागज
 श'शु'द'शु shē tshāndi [adj.] tender, kind,
 loving श'शु'द'शु आत्मीया, घनिष्ठ
 श'द' shēe [v.vol.reg.] to know, to learn
 श'द' जान्नु, सिक्नु
 श'द' shēl [n.] glass श'द' सिसा, काँच
 श'द'शु shēltra [n.] glass window श'द'शु
 सिसाको झ्याल
 श'द'शु shēldo [n.] crystal श'द'शु पारदर्शक
 पत्थर, स्फटिक
 श' शō [n.] dice game श' कौडा
 श'शु'स shōmak [n.] large leaf श'शु'स पात

འོག་ལྷུ། **shōkcha, shūicha** [n.] kite (toy) ལྷུ།
 འཕྲིན། འོག་ལྷུ། ཅུང་ལྷུ།
 འོད་རུང་། **shōrung** [n.] *Solu*, the southern part
 of the Sherpa region འོད་རྫོང་། སུ་ལུ།
 འོར། **shōr** [v.inv.reg.] to break out, to escape
 འོར། འུམ་ཁྲུ།, འུའྲི་ཁྲུ།
 འོར་རྡོག་། **shōrtok** [n.] wooden container འོར་རྡོག་།
 འོར་རྡོག་ཀའ་འཁོ་ འུ་འུ་
 འུའྲི་འུའྲི་། **shākcho** [n.] operation འུའྲི་འུའྲི་།
 འུའྲི་འུའྲི་ འུའྲི་འུའྲི་
 འུའྲི་འུའྲི་། **shīnpu** [n.] dead person འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་
 འུའྲི་འུའྲི་
 འུའྲི་འུའྲི་། **shō'** [v.inv.] to tear འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་

འུའྲི་འུའྲི་། **shōkpa** [n.] wing འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་
 འུའྲི་འུའྲི་། **shōl** [v.vol.] to rinse འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་།
 འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་།
 འུའྲི་འུའྲི་། **shōl** [v.inv.] to have diarrhea འུའྲི་འུའྲི་།
 འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་།
 འུའྲི་འུའྲི་། **shāawa** [n.] apology, confession
 འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་།
 འུའྲི་འུའྲི་། **shē(t)** [v.vol.reg.] to say, to tell
 འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་།
 འུའྲི་འུའྲི་། **shū** [v.vol.] 1. to peel འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་། 2. to
 copy འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་། འུའྲི་འུའྲི་།

स s̄a

- स s̄a [n.] 1. soil स माटो 2. tooth स
दाँत
- सपत्रा s̄aptra [n.] map सपत्रा नक्सा
- सगा दवा s̄aga dawa [n.] 4th lunar month,
anniversary of Shakya Muni's
birth, enlightenment and parinirvana
सगा दवा बुद्धको जन्म, मरण र
ज्ञान प्राप्तिको महिना, बुद्ध
पुर्णिमा
- सका s̄acha [n.] place, land सका जग्गा,
ठाउँ
- संखुमा s̄anum [n.] kerosene, petrol सं
खुमा मट्टितेल
- सपशी s̄apashi [n.] farmland सपशी
जग्गा-जमिन
- सपशीलाका s̄apashi laaka [n.]
farming लैलाखा खेती
- ससंता s̄antsam [n.] border ससंता
सिमाना
- सशिंगलाका s̄ashing laaka [n.]
agriculture संतासिंगलाका कृषि
- साया s̄aya [num.] ten million *Etym.*: साया
“one million” से एक करोड
- सायालाका s̄ayi lakta [n.] signature स
या आँठा छाप, हस्ताक्षर

- साहेप s̄ahēp [n.] (<Nep.) master, sir स
हेप गुरु, शिक्षक, मालिक
- साक s̄ak [post.] up to, until सक सम्म
- सांग s̄ang [adv.] also सांग पनि
- सांगपु s̄angpu' [adv.] next year सुसांग
सांगे आघाँ
- सांगसांग त्रिन्ले s̄ang s̄ang trinle [n.]
Sikkimese primula (a kind of
flower) सांगसांग त्रिन्ले
से सिक्किमी प्रिमरोज फूल
- सांग्ये s̄anggye [pr.n.] Buddha सांग्ये
बुद्ध
- से s̄e' [n.] frost kill से तुसारोले
डढेको
- साता s̄aata [n.] (<Nep.) week साता
क्षण हप्ता
- सायकल s̄aykal [n.] (<Eng.) bicycle स
यके साइकल
- सेअम्ची s̄e amchi [n.] dentist सेअम्ची
दाँतको डाक्टर
- सरकार s̄arkar [n.] (<Nep.) government
सेराकार सरकार
- सर्दार s̄ardar [n.] (<Nep.) guide स
रदार सरदार, बाटो देखाउने
व्यक्ति, अगुवा

सिङ्नाङ्ग | *sī-naang* [co.] although, even
though, but Ex.: *ཟེ་གྲུང་སི་ནང་མ་ཉན།*
sj̄ khyaa sī-naang mā-nyēn 'I told
(her) but (she) did not listen །ང་།
तापनि

सिङ्मिन्सिन | *sīn-mīnsin* [co.] except for,
unless, otherwise Ex.: *འོ་འོ་ལའ་གཟིགས་*
ལུ་གྲུང་སི་ན་སློན་སི་ན་མི་ཟེ་པི། hore laaka
thrijmpu khyaa-sin mīnsin mj̄-sin-pi
'Unless we work fast, we won't
finish (on time) 'མ་གཏོགས། नत्र
भने, होइन भने

सिला | *sīlma* [n.] small change (money)
सिला चानचुन पैसा, खुद्रा

सु | *sū* [int.pr.] who सु को

सुङ्गा | *sūna* [n.] (<Nep.) zero सुङ्गा
शुन्य

सुसाङ्ग | *sūsang* [ind.pr.] 1. anybody सु
ཡང་། जो पनि 2. nobody (+ NEG.)
सुཡང་། कोही पनि

सुङ्गा | *sūngma* [n.] guardian, protective
deity सुङ्गा संरक्षक देउता

सुङ्गति | *sūngti* [n.] protective string सु
རྒྱུ། रक्षा-बन्धन, धागो

सुम्चु | *sūmchu* [num.] thirty सुम्चु तीस

सेङ्गी | *sēnggi* [n.] lion सेङ्गी सिंह

सेङ्ग | *sēn* [n.] seed सेङ्ग सेंडा बिउ

सेप्रङ्ग | *sēprang* [n.] horsefly ཉེ་སྐྱང་མ།
डाँस

सेमसा | *sēm* [n.] mind सेमसा मन

सेमत्राल | *sēmtral* [n.] worry,
anxiety सेमत्राल चिन्ता

सेमत्रालཀྱི | *sēmtral khyi* [v.inv.] to be
worried, to be anxious सेमत्रालལྱེད།
चिन्तित हुनु

सेमचेन | *sēmchen* [n.] animal सेमसा
ཅན། जनावर

सेमशुक | *sēmshuk* [n.] courage सेमसा
ལུགས། आँट, साहस

सेरा | *sēr* [n.] hail सेरा असिना

सेरका | *sērka* [n.] crack, crevasse सेरा
ལ། चर्किएको बरफ, बरफको
खाल्टो

सेरकेन | *sērken* [n.] snow leopard सेरका
हिमचितुवा

सेरना | *sērna* [n.] avarice, greed,
covetousness सेरना कन्जुस,
लोभ, लालच

सेरनाछे | *sērna chhē* [adj.] miserly,
avaricious सेरनाछे लोभी

सेरमुङ्ग | *sērmung* [n.] nail सेरना नङ

सेरमुङ्गའདེབས། | *sērmung de(p)* [v.vol.]
to pinch सेरनाའདེབས། चिमट्नु

सेरु | *sēru* [adj.] yellow सेरना पहेँलो

सोंगाभा | sōngma [n.] straw सोंगाभा पराल
 सोंगावी | sōkli [n.] saw सोंगावी करौंती,
 आरो
 सोंगागा | sōoka [n.] spring season सोंगागा
 वसन्त ऋतु
 सोंरहुवा | sōrtup [n.] ring for the finger
 सोंरगहुवा ओंठी
 सोंवाहोवा sōltok [n.] charcoal सोंवा कोइला
 श्रा | shrā [n.] hair श्रा कपाल
 श्रादी | shrādri [n.] razor श्रादी पत्ती
 श्रादी | shrāndi [adj.] hard, solid श्रादी
 बल्लेबासी कडा, साहो
 श्राप | shrāp [n.] horse's bit श्राप घोडाको
 मुखारी
 श्राभा | shrām [n.] otter श्राभा जल बिरालो
 श्राक | shrāk [n.] monkey श्राक बाँदर
 श्राङ्गोङ्गोङ्गो | shrīng-kongkong [n.]
 spider श्राङ्गो माकुरा
 श्राङ्ग | shrīn [v.vol.reg.] to guard, to protect
 (an area), to defend श्राङ्ग रेखदेख
 गर्नु
 श्राङ्ग | shrīn [n.] high cloud श्राङ्ग धेरै
 माथिको बादल
 श्राङ्गुलाका | shrīndu laaka [n.] guarding
 work, guard duty श्राङ्गुलाका
 संरक्षण कार्य

श्राङ्गि | shrīndri [n.] ghost *Etym.*: श्राङ्गो
 “demon” + ङ्गि “demon” ङ्गि श्राङ्गो
 ङ्गि भूत
 श्राङ्गि | shrīm [n.] milk cream श्राङ्गि श्राङ्ग
 दुधको तर
 श्राङ्गु | shrūgu [n.] protective amulets श्राङ्गु
 जन्तर
 श्राङ्गुकी | shrūngkyop khyi [v.vol.] to
 protect श्राङ्गुकी संरक्षण गर्नु,
 रक्षा गर्नु
 श्राङ्गुङ्गा | shrūng-nga [n.] protective
 amulets श्राङ्गुङ्गा जन्तर
 श्राङ्गुतोका | shrūtōk [n.] thread श्राङ्गुतोका
 श्राङ्गु धागो
 श्राङ्गु | shrū' [v.vol.] to shake श्राङ्गु
 टकटक्याउनु
 श्राङ्गु | shrū' [v.inv.] to shiver, to quiver
 ङ्गु थर्कनु, काम्नु
 श्राङ्गु | shrē [v.vol.] to mix श्राङ्गु मिसाउनु
 श्राङ्गु | shrēme [n.] thin (cloth) श्राङ्गु
 पातलो
 श्राङ्गु | shrē' [v.vol.] to burn, to grill श्राङ्गु
 पोल्नु
 श्राङ्गुमा | shrēlma [n.] pea श्राङ्गुमा केराउ
 श्राङ्गु | shrōk [n.] life-force श्राङ्गु प्राण,
 ज्यान

ལླ་འདྲི། **lāndi** [adj.] thin (liquid) ལླ་པོ།
 पातलो
 ལླ་ག། **lā'** [v.vol.] to boil (milk) ལློལ།
 उमाल्नु
 ལླེབས། **lē(p)** [v.vol.reg.] to arrive ལླེབས།
 आइपुग्नु
 ལློང། **lōng** [v.vol.] 1. to put upright ལློང།
 उठाउनु 2. to beg ལློང། माग्नु 3. to
 wake somebody up Ex.: ཡར་ལློང།
 yar lōng 'wake up !' ལློང།
 विउँझाउनु
 ལློང་མ། **lōngken** [n.] beggar ལློང་པོ།
 मगन्ते
 ལློབ། **lō(p)** [v.vol.] 1. to teach
 ལློབ། सिकाउनु 2. to learn ལློང།
 ལློབ། सिक्नु
 ལློབ་དཔོན། **lōpön, lōwen** [n.] master,
 teacher ལློབ་དཔོན། शिक्षक, गुरु
 ལློབ་མ། **lōoma** [n.] disciple, pupil ལློབ་
 མ། शिष्य, चेला
 ལློབ་ཚན། **lōptsen** [n.] lesson ལློབ་ཚན། पाठ
 གསང། **sāng** [adj.] secret གསང་བ། गोप्य
 གསང་གཏམ། **sāngtam** [n.] secret talk
 གསང་གཏམ། गोप्य कुरा
 གསང་ནང་གསང་ནི། **sāng-nang sāng-ni**
 [adv.] secretly གསང་ཞིང་བསངས་
 བས། गोप्य रूपमा

གསམ། **sēn** [v.vol.reg.] to listen, to hear
 (H) གསམ། सुन्नु (आ)
 གསམ་པ། **sāmpa** [n.] new གསང་བ། नयाँ
 གསམ་པ་བཟོ། **sāmpa zo** [v.vol.] to make
 new གསང་བ་བཟོ། नयाँ बनाउनु
 གསང་འགྲུར། **sāngyur** [n.] information,
 news གནས་ཚུལ། གསང་འགྲུར། सूचना
 གསལ་ལྷ། **sālmū** [adj.] clear གསལ་པོ།
 स्पष्ट, सफा
 གསེལ། **sīl** [v.vol.reg.] to split, to break
 into pieces གསེལ། टुक्रा पार्नु
 གསུང། **sūng** [v.vol.reg.] to say (H) གསུང།
 भन्नु (आ)
 གསུང་ལའ། **sūnglap** [n.] speech (H) གསུང་
 ལོ། कुरा (आ)
 གསུབ། **sūp** [n.] stomach གསུབ་པ། भुँडी
 གསུམ། **sūm** [num.] three གསུམ། तीन
 གསེར། **sēr** [adj.] gold གསེར། सुन
 གསོ་བ་རིག་པ། **sōwa rikpa** [n.] Tibetan
 medical knowledge (H) གསོ་བ་རིག་
 པ། तिब्बती औषधी सम्बन्धी
 ज्ञान (आ)
 གསོན་ལྷ། **sōnpu** [adj.] alive གསོན་པོ།
 जिउँदो
 གསོལ། **sōl** [n.] meal (H) (Syn.: ལལ་ལག
 shalak) ལལ་ལག མोजन

གསོལ། *söl* *honorific prefix for food* གསོལ།

आदरार्थी उपसर्ग

གསོལ་ཇ། *sölja* [n.] tea (H) གསོལ་ཇ། ཇིཤཱ

(आ)

གསོལ་བ། *sölwa* [n.] sauce (H) རྩལས་མ།

तरकारी (आ)

གསོལ་མར། *sölmar* [n.] butter (H) གསོལ་

མར། གིཅ

བསད། *sē(t)* [v.vol.reg.] to kill གསོད། མའུ་

བསའ། *sāa* [n.] 1. incense བསའ་། ཐུཔ 2.

incense smoke offering,

fumigation བསའ་། ཐུའི

བསིལ། *sīl* [v.inv.reg.] to be cold (H)

བསིལ། ཇིསོ འུ་, ཅཤཱ ལཱུ་

བསིལ་ལུ། *sīlu, sīlwu* [adj.] cool, chilly

(H) བསིལ་ལོ། ཇིསོ, ཅཤཱ (आ)

བསུ་རུ་ཁ་འབུག། *sūru khāmbuk, sūru* [n.]

rhinoceros བསུ་རུ་ ཀེཏཱ

བསོད་བདེ། *sōdi* [n.] luck, karma བསོད་བདེ།

भाग्य, कर्म

हं hā

हंखोस | hā khgo [v.inv.reg.] to understand हंखो

बुझनु

हंसु | hāsu [n.] to blow warm breath (when it

is cold or raining) हंसुनिसासिनु,
सासले रोकनु, तातो सासले फुकनु

हंयङ्ग | hāyang [n.] aluminium pot हंयङ्ग

आलुमिनियमको भाँडा

हंले | hā le [n.] (<Nep.) rumor हंले

गहना हल्ला

हंरामी | hārame [idiom.] (<Nep.) devil ! हंरामी

रामा हारामी

हंर | hār [n.] (<Nep.) market हंर हाट बजार

हंपा | hāpta [n.] (<Nep.) week हंपा हप्ता

साता

हंपा | hāmpa [adj.] aggressive, brutal हंपा

जबरजस्ती

हंमाला | hīmalaya [n.] Himalaya हंमाला

या गढवाङ्गु हिमालय

हुलाक | hūlak [n.] (<Nep.<Mong.) post office

Etyim.: हुलाक “compulsory service”

हुलाक हुलाक

हुपखण्ड | hūp khāṅg [n.] one mouthful हुपखण्ड

| एक घुटको (पेय पदार्थ)

हुरु | hūru [adj.] fast, energetic हुरु

फुर्तिलो, छरितो

हेलीकाप्टर | hēli kāptar [n.] (<Eng.)

helicopter हेलीकाप्टर हेलिकप्टर

होन्सु | hōn tōr [v.inv.reg.] to become dazed,

to be forgetful होन्सु होन्सु होस
हराउनु

हुरिलु | shrilmu [n.] performance, show,

amusement हुरिलु तमासा,

मरोरञ्जन

श्रेकोक | shrēkok [n.] scrap of dried food श्रेकोक

श्रेकोक कटकटिएको जुठो

ह्ला | lhā [n.] deity, god ह्ला देवी देवता

ह्ला | lhā [v.vol.] to look at, to check, to watch

ह्ला हेर्नु, जाँच गर्नु

ह्लावा | lhāwa [n.] spiritual medium, shaman ह्लावा

वा धामी, झाँक्री

ह्लामु | lhamu [n.] goddess ह्लामु देवी

ह्लासा | lhasa [pr.n.] Lhasa (capital of Tibet) ह्लासा

सा ल्हासा (तिब्बतको राजधानी)

ह्लापसाङ | lhāpsang [n.] ritual to appease

deities ह्लापसाङ देवता रिझाउन

गरिने पूजा

ह्लापसु | lhāpsu [n.] 1. propitiation ritual ह्लापसु

गर्ने देवता रिझाउने पूजा 2. cairn

for the lhāpsu ritual ह्लापसु

देवस्थान, देवीस्थान

ལྷག་ལྷ་' [v.inv.] to be boiled ལོལ་ འུམ་ལུ

ལྷག་པ། lhākpa [pr.n.] Lhakpa ལྷག་པ། ལྷ་མཁུཔ།

ལྷག་པ། lhākpa [n.] Mercury ལྷག་པ། བུ་ཐ། གུམ་

ལྷག་མ། lhāngma [n.] leftover, surplus ལྷག་མ།

འབྲེལ་ལོ་ བོ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ lhēngya, lhēngye [pers.pr] you

(plural, H) ལྷོ་ལྷོ་ལོ་ འུཔ་འུ་ལུ་ (འུ་)

ལྷོ་ལྷོ་ lhēnda [n.] patch ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ lhē-ngen pūshi' [n.] common

hoopoe (a kind of bird) ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་
འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ lhāa [n.] cattle enclosure, corral, pen ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ lhāawa [n.] wind, breeze ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ lhaama [n.] braid ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ lhaama lha' [v.vol.] to braid ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ འུ་ལོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ lhēyul [n.] paradise ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ lhēshing shūkpa [n.]

Himalayan hemlock (a kind of tree)

འུ་ལོ་ ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ lhaang [n.] temple ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ lhē [n.] navel ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ lhērmu [n.] performance, show,

amusement ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ lhô [n.] south ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ lhōwa [n.] hungry ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ lhōwa lang [v.inv.] to be

hungry ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་ ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ lhōre galup [idiom.] may you

suffer from hunger ! (curse) ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ འུ་ལོ་

ལྷོ་ལྷོ་ (ལྷོ་ལྷོ་)

ལྷོ་ལྷོ་ lhum [v.inv.reg.] to fall down ལྷོ་ལྷོ་

ལྷོ་ལྷོ་ ལྷོ་ལྷོ་

अ ā

अङ्ग | ā-nga [n.] baby, child झुङ्गु झुङ्गु बच्चा,

शिशु

अमोक्षे | ā mō chhō [v.inv.reg.] unable to

do झिदंखींझुना नसक्नु

अमोक्षे | ā mō chhō [v.vol.reg.] to refuse to

comply ढसखींखेना नमान्नु

अमक्षे | āmchok [n.] ear अमक्षेण क्वं कान

अङ्ग | ājang [n.] maternal uncle अङ्ग

मामा

अजे | āji [n.] elder sister अजे दिदी

अजु | āju [n.] elder brother ईंखणना दाइ

अजे | āni [n.] aunt अजे फुपू माइज्यू

अजे | āni [n.] nun अजे आनी, भिक्षुणी

अपिसी | āpis, āfis [n.] (<Eng.) office ढस

सुदसं | कार्यालय

अमुङ्ग | āmung [n.] camel ढंखेङ्ग उँट

अत्सा | ātsa [idiom.] ouch! अत्सा अइय्या!

आथा!

अयी | āyi [n.] elder sister अजे दिदी

अरक | ārak [n.] distilled alcohol अरक रक्सी

आला | āla [adv.] very much, a lot, many खे

इण ढदखे धेरै, थुप्रे

आलखे | ālachik [adv.] quite a lot ढदखे

निकै, धेरै

अलुङ्ग | ālung [n.] earring अखेङ्ग कानमा

लगाउने मुन्द्री

अशीकहाक | āshi khatak [n.] high quality

khatak अशीकहाक उच्च

गुणस्तरको खादा

अशपशोक | āpshok [n.] wing; feather, plume

(Syn.: झु | pū) Etym.: ढदशपशोक

“wing” सुझो प्वाँख

अशसक | āsar [adj.] fickle अशसक अस्थिर,

देखावटी

अकचोवा | ākchowa [n.] rhubarb कुँडा

पदमचाल

अङ्ग | āng [pref.] prefix used to address junior

people अङ्गकेरिङ्ग | Ang Tsering, अङ्ग

केरुङ्ग | Ang Norbu, etc. गडेसखिङ्ग

सानोलाई गरिने सम्बोधन

अङ्गी | āngki [n.] number अङ्गसङ्ख्या अङ्क

अम | ām [n.] mango (fruit) अम आँप

अमत्रोक | āmtrok, āmtrung [n.] pocket

(formed by fold of traditional

dress) अमत्रोक बख्खुमा बनेको

गादो

अमके | āmchi [n.] doctor अमके डाक्टर

आसु | āasu [n.] (<Nep.) hope खे आशा

आसु | āu [n.] paternal uncle आसु काका

ʌu khyōwa [n.] adult male ʌu khyō
 गणस्य लोग्ने मान्छे, पुरुष
 ʌrkyok [n.] horn ʌrkyok
 ʌrkyok ʌrkyok
 ʌrkyok [n.] elder sister ʌrkyok
 ʌrkyok [n.] (<Eng.) school ʌrkyok
 विद्यालय
 ʌrkyok [n.] mother-in-law ʌrkyok
 ʌrkyok सासू
 ʌrkyok [n.] gomphus
 clavatus (a kind of mushroom) ʌrkyok
 ʌrkyok एक प्रकारको च्याउ
 ʌrkyok [n.] chin ʌrkyok
 ʌrkyok [n.] elder brother ʌrkyok
 ʌrkyok [n.] cross between yak and cow
 (Syn.: ʌrkyok drimzo) ʌrkyok
 ʌrkyok चौरी र गाईबाट जन्मेको
 ठिमाहा बाच्छो
 ʌrkyok [n.] maternal aunt *Etym.*: ʌrkyok
 “maternal aunt” ʌrkyok काकी,
 सानिमा
 ʌrkyok [n.] moon *Etym.*: ?ʌrkyok “uncle
 moon” ʌrkyok चन्द्रमा
 ʌrkyok [n.] oil lamp ʌrkyok टुकी

ʌwa [n.] difference, distinction ʌwa
 ʌwa भिन्नता, फरक
 ʌngki [n.] woman’s sleeveless
 dress ʌngki बख्यु
 ʌn chē(t) [v.inv.reg.] to be tired ʌn
 ʌn थकित हुनु
 ʌprang [n.] blowfly ʌprang
 ʌmpak [n.] slate, flagstone ʌmpak
 ʌmpak खरी-ढुङ्गा
 ʌrmang [n.] Sichuan pepper ʌrmang
 टिम्बुर
 ʌlshing [n.] elongated wooden
 button, toggle ʌlshing काठको लाम्चो
 टाँक
 ʌltok [n.] rope, collar for animal ʌltok
 ʌltok जनावरको घाँटीमा लगाउने
 पट्टी
 ʌm [n.] initial syllable of many mantras with
 auspicious meaning ʌm ओम,
 मन्त्रहरूको पहिलो शुभ शब्द

English-Sherpa dictionary

A

a/ an འིག -jik
abbot མཁན་པོ། khēnpo
ability ག་ཐབས། khatap, འཛོན་ཐང་། jōntang
able, to be ཐུབ། thūp, རྒྱ། khyē
about རྒྱུ་ལ། kōr-la
above (See: **on, upper**)
abscess (See: **boil**)
absorbed, to get ཐིམ། thīm
abundant འཕུལ་མུ། bōlmu
abusing བརྟལ་བཅོའ། nyāpcho
account, to རྩིས་རྒྱུ། tsī gyā'
accountant རྩིས་བ། tsīwa
accumulate (water), to རྒྱུལ། khyil
accurate (divination) ཐིམ་མུ། thīimu
ache (See: **pain**)
achieve, to རྒྱུབ། drup (vol.), རྒྱུབ། thrup (inv.)
acidic (See: **sour**)
active (See: **capable**)
activity (See: **work**)
add, to བསྐྱར་པ་རྒྱུ། nēnpa gyā'
address བ་བྱང་། khājang
admire, to (See: **praise, to**)
adult male རྒྱུ་བེས་ཇ། khyōk pheza, ཡུའུ་རྒྱུ་བ།
 āu khyōwa
advice རྒྱུ་མཁུ། thronggu
advise, to རྒྱུ་མཁུ་གྱི། thronggu khyi
affectionate (See: **loving**)
afraid, to be འཇིའ་བ་ཡང་། jiīwa lang
after རྗེ་ལ། tīng-la, བརྟལ་ལ། juk-la
afternoon ཐི་ཏོག། phitok
again ཡང་འོང་། yanglong, བརྒྱུར་མ། kyārma
again and again ཡང་དང་ཡང་། yang tang yang

age དགོང་ལོ། gonglo
age (in years) རྣང་སུ། nangsu
age (See: **year**)
aggressive ར་རྒྱལ། ngargyal, ཉམ་པ། hāmpa
agitate, to (See: **stir, to**)
agree, to བས་ལིང་། khē ling
agriculture ས་ཞིང་ལའར་ག། sāshing laaka
ahead (See: **front**)
aimless (See: **meaningless**)
air རྒྱུང་། lūng
airplane གནམ་གྲུ། nāmdru
airport གནམ་གྲུ་བབས་ས། nāmdru bapsa
alcohol ཨ་རག། ārak
alert, to become བམས་སངས། khāmsang
alike (See: **similar**)
alive གསོན་སུ། sōnpu
all (Syn.: **entire, everybody**)
all right (it's _) འགྲིའི་ཐིང། gyiwi'
all right, to be འགྲི། gyi
allotment (See: **share**)
allow in, to (See: **let in, to**)
allow, to རོག། chhō'
allowed, to be (See: **allow, to**)
alone རྒྱུ་རྒྱུང་། kūkyang (Syn.: **only one, single**)
alphabet ཀ་ཀ། kāka
already (done) རྒྱུ་འོང་བེན། khyaa-ning sin
also སང་། sāng
altar མཚོན་གཤམ། chhōsham
alter, to འགྲུར། gyur
although ཡིན་སིན་འང་། yinsi-naang, སིན་འང་། si-naang

always ནམ་ལང་། namlang, ནམ་སང་། namsang
 (Syn.: **regularly**)
amazing (See: **unusual**)
amount (See: **quantity**)
amusement (See: **performance**)
and འདྲ་། thang, -tang, ནི། ni
anger རོང་ལྷུ། khongtru, ཉེར་མང་། nyêrmang
angry, to be རོང་ལྷུ་གྱི། khongtru khyi, ཉེར་མང་གྱི།
 nyêrmang khyi
angry, to get རོང་ལྷུ་ལང་། khongtru lang, ཉེར་མང་
 ལང་། nyêrmang lang, ལྷུང་ལང་། lüng lang
animal སེམས་ཅན། sēmchen
ankle-bone གྱི་ལུང་། trēlung
annoy, to ལྷན་འཚོལ། nyētsol
annoyed, to be ཞེ་ཞེལ། shetrel
answer, to ལན་རྒྱུག། len gya'
ant རྒོ་གམ། throngma
anus ལྷུག་སང་། kyāksang
anxiety (See: **worry**)
anxious, to be (See: **worried, to be**)
anybody ལྷུ་སང་། sūsang
anywhere (+ NEG.) ག་ནི་སང་། khaṅsang
apart (to fall) འཕྲོལ། thrōl
apart from (See: **separately**)
apex (See: **top**)
apology འཕལ་བ། shāawa
appearance (facial) ག་མདོག། khamdok, ཞལ་
 འབྲ། shaldra (Syn.: **shape**)
apple འཕུ། shāu
application (See: **religious practice**)
apply, to དོག། tho'
appreciation རོ་སུ། ngosū
appropriate (See: **suitable**)
area (bouldery) ཇཱ་རོག། zaarok

argue, to ཁ་འཐབ་རྒྱུག། khāndap gya'
argument ཁ་འཐབ། khāndap
around this time དཀའ་སམ་ thaasam
arrange, to རྒྱུག། dri'
arrest, to (See: **catch, to**)
arrive, to ལྷེབས། lēp
arrow མདའ། da
as early as possible གང་སྔ་སྔ། khang ngā-nga
as good as possible གང་བྲག་བྲག། khang thratrak
as much as one can གང་ཐུབ་ཐུབ། khang thūtup
as ཅི་མདོག། chīndok
ascetic (See: **yogi**)
ash དལ་ཅུམ། thaltsam
ashamed, to be རོ་ཚ་ལང་། ngotsha lang
aside (See: **separately**)
ask, to རྒྱི། thri
asleep (to fall) གཉིད་ལ་ཤོར། nyīla shōr (Syn.:
 go to sleep, to)
asset (See: **principal**)
atmosphere (See: **space**)
attach, to (See: **stick, to, tie, to**)
audience མཇལ་ཁ། jalka
aunt (maternal side) ལུ་རུ། ūru
aunt ཨ་ནི། āni
authority (See: **power**)
autumn ལྷོན། tēn, tōn
available (See: **relaxed**)
avalanche རུ་། ru'
avarice སེར་སྤ། sērna
avaricious (See: **miserly**)
avoid, to འཇོམ། zem
awakened, to be (See: **woken up, to be**)
axe ལྷ་རི། tāri

baby ཡང་། ā-nga
back (of human body) གྱུག་། gyagung
back and forth (See: here and there)
backbiting དམོད་། mō'
bad གོག་ལུ། khokpu
badge (See: medal)
bakery པུ་རོ་ཏི་བཟོ་ས། pāu roti zōsa
balance ཤངས། shāng
ball མོ་ལི། goli
ball (of yarn/ thread) ལྷུ་ལུ། thrulu
balloon གང་པ། gangpa
bamboo ལྷུག་མ། nyūngma
banana ཀེ་ར། kēra
bandit (See: brigand)
barefoot ཀའ་ཇེན་པ། kāa jenpa
bargain hard, to མགོ་འདྲུང་། goo dung
barley flour ཅུ་མ་པ། tsāmpa
barley ནལ། naa
base (See: foundation)
basket ལྷི་ལུ། lēmu
basket (for baby) ཚང་། tshāng
be, to (egophoric) ཡིན། yin, hin, **(factual)** ཡིན་
 རེ། yinza, hinza, **(inferential)** ཡིན་ཞོག་
 yinno', hinno'
beak ཅུ་ཏིག་། chūptok
beam གུང་མ། dungma
bear ཏོག་། thom
beard གྱུ། gyau
beat, to ལྷུང་། dung, ལག་པ་ལྷུག་། lakpa gya'

B

beautiful གམ་དོག་མཛེས་ལུ། khamdok zeemu
beautiful མཛེས་ལུ། zeemu
because གང་ལ་བེ་སིན། khangla sjsin, ཅི་ལ་བེ་སིན།
 chīla sjsin
bed མའ་ས། maasa
bed, to make མའ་ས་བཟུང་། maasa chāa
bedding མལ་རུར། maltur
bedpan རབ་ཏོག་། chhaptok
bedroom ཉལ་ས། nyalsa
beer སྒེར། ber
before (See: front) འགོ་མ་ལ། goma-la
beg, to ལྷོང་། lōng
beggar ལྷོང་མཁའན། lōngken
begin, to འགོ་འདྲུང་། go zu(t)
beginning འགོ་། go
behind ཉིང་ལ། tīng-la, ལྷུབ་ལ། gyap-la
belief པ་ཏ། pāta
believe, to པ་ཏ་ལྷི། pāta khyi
bell ཅིལ་ལུ། thrilu
bellows འབྲུད་ད། buta
belly (See: stomach)
belt ཀཱར། kāra
beneath (See: under)
benefit (See: profit)
bent ལྷུར་ལྷོག་། gurkyok
bent, to get/be ལུག་། khu'
beside (See: near)
best ལའ་ཤོག་། leeshok

better (to make something _) ལེའ་བ་གཏོང་
 | leewa tōng
Bhutan འབྲུག་ཡུལ། drukyul
Bhutanese འབྲུག་པ། drukpa
bicycle སའི་ཀལ། sāykal (< Eng.)
big གླིང་ཕུ། gyirpu (Syn.: **thick; bigger**)
bigger ཆེའ། chhēe
biggest ཆེ་ཤོག་ chhēshok
bile མཁྲིས་བ། thriiwa
bind, to (See: **tie, to**)
binoculars རྩུ་མིན། durpin
biography རྣམ་ཐར། nāmthar
birch (tree) ལྷག་པ། tâkpa
bird ལྷ། chha
birth place ལྷོ་མ། kyēsa
bit རིག་མེ་ཅིག་ trikpechik
bite, to མེད། phē(t)
black color ཉག་ཕུ། nakpu
bladder (See: **balloon**)
blade (See: **strand of hair**)
blameless ཁག་མེད། khākme'
blank (See: **empty**)
blanket (of a saddle) གླ་ལྷན། gapten
blaze, to (See: **burn, to**)
blender (See: **mixer**)
bless, to (See: **pray, to**)
blessing ལྱིན་རླབས། chhinlap
blind (female) ཞར་མ། sharma, **(male)** ཞར་
 བ། sharwa
blister ལྷ་ཕང་། chhuwang
block, to འཇུག་པ། driṅ
blood ཁྲག་ thrak
bloom, to (See: **rise, to**)

blouse (See: **shirt**)
blow, to ལུད། phu(t)
blowfly ལེབ་རང་། ēprang
blue ལྷན་ཕུ། ngünpu, **(sky)** ལྷར་ཕུ། ngürmu
boat ལྷ། thru
body ལུ་ལྷན། zlu, ལྷ་གཟུགས། kūasuk
body joints ལྷོང་གུར། tshinggur
boil (milk), to ལྷག་ལ། lā'
boil ལུར་ཕུ། kūrmu
boil, to ལྷོལ། kōl
boiled water ལྷ་ལྷག་ chhūpla'
boiled, to be ལྷག་ lhā', འཇོལ། khōl
bone ལུ་འཇོག་ rukok
Bonpo ལེན་ཕུ། phenpu
book (Tibetan-style) དཔེ་ཆ། pēcha, ལྷག་དཔེ་
 chhakpe
book ཀྱི་ཏ། kītap
boot (See: **shoe**)
border ས་མཚམས། sāntsam
bored, to get མཚོར་ར་ལང་། tshēra lang
born, to be ལྷོ། kyē, འཇུང། thrūng (H)
borrow, to ལྷོ། nyē, ལྷོན། kyīn
bottle ལྷོ་ཏ། botal, **(of water)** ལུ་ཏུ་མ་ལི། tūmpi
bottom ལུ་འཇེ། tsāare, tsāara
bound, to འཇེར། phīr
bow ལུ། ju
bowl (eating) ལེའ། shaa
box ལྷམ། gam
boy ལུ་ལྷུང་། phuchung
brag, to (See: **show off, to**)
bragging (See: **showing off**)
braid ལྷ་འཇམ། lhaama

braid, to ལྷའམ་ལྷག་ lhaama lha'
brain ལྷན་དེ། lēta
branch ཡ་ལག་ yālak
bravery (See: courage)
brazier (charcoal) མི་སྐྱང་། meḷang
bread (See: pancake)
break out, to ཤོར། shōr
break, to གཞོན། chō'
breakfast (See: snack)
breast ལུམ། num
breath དབུལ། ūu, ཉ་སུ། hāsu
breathe in, to དབུལ་འཐེན། ūu thēn
breathe, to དབུལ་གཏོང། ūu tōng
breeze (See: wind)
bride མནའ་མ། nāma
bridegroom (See: son-in-law)
bridge ཟམ་པ། saampa
bridle ཁ་མདའ། khāmta
brigand རག་པ། chhakpa
brightness མདངས་ཀ། dangka
bring, to (See: carry, to; deliver, to)
broad རྒྱ་ཆེར་ལུ་ gya chērmu
brocade ཤོ་འཆེན། khoochen
broken mouth ཁ་ཆག་པ། khā chākpa
broken ཆག་པ། chhakpa
broken, to be ཆོག་ chhō'

broom ཀོ་ལུ། kōmu
brother (elder) ཨ་བུ། āju, ཡུ་བུ། ūju, (younger)
 ལུ་ག། nūk
brother-in-law ཚག་ tsāk
brutal (See: aggressive)
buckwheat སྤུ། thrau
Buddha སངས་རྒྱལ། sānggye
burn, to (vol.) མི་ལ་སྤྲིག་ me-la
 shrē', སྤྲིག་ shrē', (inv.) འབར། bar
burned, to get འཚོག་ tshī'
burnt འཚོག་པ། tshīkpa
bury མིག་དུང་རྒྱལ། miḡdung gya'
business ཚོང་། tshong
busy སྤེལ་ལུ། threlmu
but (See: although)
butcher ཡ་བ། yawa
butter གསོལ་མར། sōlmar (H)
butter མར། mar
butterfly བ་ལིབ། phalip
buttermilk དར་ར། thara
buttock སད་ལང་། pēlang
button ཐེབས་རུ། thēpchu
buy, to ཉོ། nyō
by (See: near)

C

cab (See: **taxi**)
cabbage བླ་ནུ་ལོ་མི། bandakopi
calculate, to (See: **account, to**)
calendar རྒྱ་མཚན། dato
calf བིག། phik
call for help, to རོ་རྒྱ། ren
call, to (See: *also*: **summon, to**) མེད་གཏོང་། kē'
 tōng
calm, to be (See: **quiet, to be**)
camel ཨ་མུང་། āmung
camera ཀམ་ར། kēmra
can (See: **able, to be**)
cane (See: **stick**)
canon (Buddhist _) བཀའ་འགྲུར། kānggyur
capable འཛོན་སུ། jōnpu, ལོ་ཆེད་སུ། khochetu
capital (city) རྒྱལ་ས། gyalsa
car མོ་ཌར། moṭrar, གོ་རི། gari
care (to take _) ཅག་སུ་གྱི། chākpu khyi
careful with money, to be (See: **frugal, to be**)
careful ཅག་སུ། chākpu
careful, to be (See: **take care, to**)
carpet ལྷོན། tēn
carry (a message), to, (See: **pass on a message, to**)
carry, to འཁུར། khūr (Syn.: **deliver, to**)
carve, to རྒྱོག་། kō'
case (in _of), (See: **if**)
cat བློ་མང་། bermang
catch on fire, to (See: **enflame, to**) མེ་ལ་
 ཤོར། me-la shōr

catch, to འཛིམ། zīm (Syn.: **hold on, to**)
cattle (cows and bulls) བ་མླང་། phalang
Caucasian (See: **westerners**)
cauliflower ཕུལ་གྱི་མི། phūlkopi
causality རྒྱ་འབྲས། gyumdre
cave ཕུག། phūk
ceiling (See: **roof**)
cemetery ིུར་ས། thursa
center ལུང་། khung
certain ཉན་ཉན། tēnten
chain (metal _) ལྗེ་འཐག། chāatak
chair ལུར་ལྷི། kūrshi
change (money) སིལ་མ། silma
change, to (See: **alter, to; modify, to; exchange, to**)
character (See: **quality of cloth/food**)
charcoal རོལ་ཏོག། sōltok
cheap བེ་མུ། khēmu
cheat, to (See: **distract, to**)
check, to (See: **look at, to**)
checkered ཐུ་ཐུ་པ་ཐུ། thrātra pātra
cheek འབྲམ་པ། drampa
cheese (dry) ཕུར་མི། chhūrwi, chhūrpi
cheese (powdered _) ཕུར་ཞིབ། chhūrship
cheque book དདུལ་འཛོན། ngūlzin
chest རྩོ་ལོག། tshēkok
chew, to (See: **ruminant, to**) ལུར། mur
chicken ལྷ་ཤ། chhasha
chief (See: **leader**)
child བེས་ཇ། pheza (Syn.: **baby**)
chili pepper དམར་རྩི། mārtsi

chilly བསིལ་ལྷ། sīlu, sīlwu
chimney ལྷུང་ལྷུང་། thukung
chin ལུ་ལྷ། ūku
China རྒྱ་ནག། gyānak
Chinese (Han) རྒྱ་མི། gyami
chipped edge (See: **broken mouth**)
choose, to འདམས། dam
churn རྩོལ་ལྷ། trölum, མདོང་ལྷ། dongmu
cigarette (See: **tobacco**)
circular རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷ། kyīrtumpa
circumambulate , to (See: **go around, to**)
civet cat རྟེན་ལྷ། neule
civil war རྒྱུ་ལྷ། nangtruk
clan ལྷ། ru
class ཀ་ལ་མི། klās
claw, to སྒར་སང་འདོག། barsang dep
clay འདམ་པག། dampak
clean (a room), to (See: **sweep, to**)
clean བཟོང་གི། tsēngge
cleanliness (See: **hygiene**)
clear གསལ་ལྷ། sālmu
clever མགོ་འབད་ལྷ། goo diṃu, སྤྱང་ལྷ། chāngpu
climate (See: **weather**)
climb, to འཛོག། ze'
clinic (See: **hospital**)
clock (See: **watch**)
close the door, to སྒྲོ་བཙད། gñō chē(t)
clothes མའན་ཇ། manja, རྣ་བཟའ། namsa
cloud ལྷག་ལ། mūkpa, སྲིན། shrīn
coarse (See: **rough**)
coffee ཀོ་ཕི། kōfi
coincide with, to (See: **fall on, to**)
cold བྱིང་གི། threngge (Syn.: **flu**)

cold, to be བསིལ། sīl
cold, to feel འཁྲེག་ལང། khyēwa lang
collapse, to རམ། ram
collar གོང། khō-nga
colleague མཆེད་ལྷ། chhēdru
collect, to ལུ། ru'
college ཀ་ལེ་ཇི། kālej
color ཚོལ། tshoo, མདོག། dok
colt རྟེན། tū
come, to ལུང། hung, འགྲི། gyi, མེགས། phēp (H)
come back, to (See: **return, to**)
come off, to བེད། phi(t)
come on heat or oestrus, to སྒོལ། throḷ, རྒྱུ་ཚ་ལང། kyīptsa lang
come out, to (See: **go out, to**)
comfortable བདེ་ལྷ། diṃu
command (See: **order**)
commentary (See: **explanation**)
committee ཀ་མི་རི། kāmitri
common (See: **joint**)
community social support network རྒྱུ་རྒྱུ་ལྷ། kyīduk
companion (See: **colleague**)
compare, to ལྷུར། dūr
compared to སྒྲིན། sīna
compassion ལྷིང་ཇི། nyīngje
compelled, to be (See: **obliged, to be**)
competition རྒྱག་གི། gyaktre
complete, to (See: **achieve, to**)
compliment བསྐྱོད་རི། tōre
compose, to ཚོམ། tsōm
computer ཀ་མ་ལུ་རར། kāmputarar
concave (See: **hollow**)

conch (shell) འུ་མེད། thung
condom ལྷོག་ལུགས། līkshup
conference ཚོང་འདུ། tshōngdi
confession (See: apology)
confirm, to (See: fix, to)
confused, to be (See: puzzled, to be)
congested ལུ་ཐོག་ལུ། khu thokpu
connect, to (See: join, to; establish relationship, to)
consciousness བློ་མེད། thrempa
consequence (See: causality)
constricted (See: narrow)
consult a doctor/medium, to ལྷོག་པོ། tēn
contact (See: relation)
container ལྷོག་པོ། trīn (Syn.: tin)
contaminated (dirty)
content (See: happy)
content, to be (See: satiated, to be)
control, to འོང་ལ་སྐྱུལ། ōngla du
conversation དམེ་ལ། pēla
converse (See: discuss)
cook མ་བྱུན། majen
cook, to བཅོད། tsō(t)
cool (See: chilly)
coolie (See: porter)
copper ཟེལ། saa
copy, to བལྟ། shū (Syn.: imitate, to)
coral ལྷུ་རུག། chhuruk
corn ལི་ཚོ། lītsi
corner ལུ་ར། sur
corpse རོ། rō
corral ལྷེལ། lhāa
cost, to ལན་ལ། nāa

costly (See: valuable)
cotton རལ། raa
cough, to ལོ་ལྷོག་ལ། lô gya'
count (the beads of a rosary), to རོང་། rōng
counterfeit (See: fake)
country (See: valley)
couple (husband and wife) རང་ཚང་། nangtsang
courage ལེམས་ལུགས། sēmshuk, ལོ་ཤེད། lōpshe'
court ལྷོག་ལུགས། thrimkang
cousins ལྷོག་པོ། pīn
cover ལམ་གཟུང། khapchu'
cover, to ལགོལ། gep (Syn.: block, to)
covered, to be (by cloud; smoke) ལུ་ལྷོག་ལ། tshūp
covetousness (See: avarice)
cow བ་ལུང་། phamung, phamu
crack ལམ་ལ། khaawa, khalwa, ལྷོ། thri
crack (See: crevasse)
crazy (See: madman/ woman)
create, to (See: make, to)
cremation site (See: cemetery)
crevasse ལེར་ལ། sērka
criticize, to ལྷོན་འདེན། kyēnden (Syn.: scold, to)
crooked (See: bent)
crop (See: harvest)
crow ལམ་ལ། kâlak
crowd ལི་འཚོགས། mīmtsok
crude (See: rough)
crush, to ལུམ། trūm
cry, to ལུ། ngu
crystal clear ལྷུ་སང་ངེ། kyāsang-ngi
crystal ལམ་རུག་ལ། shārtuk, ལེལ་རོ། shēldo
cup ལིན་ནི། chīnni
cupboard ལོ་འཇམ། loam

curse དམེད་ད། mōta

curse, to དམེད་ད་རྒྱལ། mōta gya'

curtain ཡོལ། yol

cushion འབོལ་སྒྲན། bolten

custom གྲོལ། trōl, ལུགས་སོ། lukso (Syn.: **system**)

cut off, to be ཇེད། chhe(t)

cut, to བྲེག། thre', བཅད། chē(t), བཀག། kā'

D

dam up, to (See: **hold back, to**)
damage (See: **fault; harm**)
damaged (See: **broken**)
damp (See: **wet**)
dance ཞབས་བྱ། shābru
dance, to ཞབས་བྱ་བྱ། shābru gya', ཚོས། chhōm
dangerous (See: **troublesome**)
dare to do something, to ལྟུང། nuu
dark, to get བཟ་སྟོང། nam shrōo
darkness མུན་ནག། munnak
date ཚེས་ལ། tshēwa, ཚེས་རངས། tshērang
daughter (See: **girl**)
daughter-in-law ཚོས། tshām
dawn ལྷོ་བྱང་། kyātang
day after tomorrow ལན་ལ། nāa
day before yesterday ལར་ལྷུབ། khārnup
day ཉི་མ། nyīma, ལཱ། za
days (old _) དང་པོ་དང་པོ། thāngpo thāngpo
days (three _ ago) ཕལ་ལྷུབ། phāanup
daytime ཉི་མའི་གུང་ལ། nyīmi khungla
dazed, to become རྩོན་སྟོང། hōn tōr
dead body ཕུང་ཕུ། phūngpu
dead person ལཱ་ཉིན་ལ། shīnpu
deaf (man) འོན་ལ། hōnpa, **(woman)** འོལ་
 མ། hōlma
death མི་ལྷི། mīshi
debt རེལ་ལ། chhaawa
decide, to ཐག་གཅད། thāk chē(t)
decline, to ལྷོང། gū(t)

decrease, to ལྷུང་ངའོ། nyūng-nga dro, ལྷུང་
 ལྷོང། nyūng-nga tōng
deep ལྷིང་རིང་ལ། tīng rīngpu
defect (See: **fault**)
defend, to (See: **protect, to**)
degenerate, to (See: **diminish, to**)
deity ལྷ། lhā
delayed, to be ལགྱང། gyang
delicious ཞིམ་ལ། shīmpu
deliver, to ལྷོལ། kyōl
delivered, to be ལེལ། khyōl
demon (female) འདུར་ལྷ། durmu,
 (male) འདུན། dū', dī'
dentist སའི་ཨམ་ཚི། sē āmchi
descend, to འབས། phap
design (See: **drawing**)
desire འདོར་ལ། dorpa
desperate, to be ལུ་ལྷུག། hu thū'
destination འགྲོ་ས། drosa
deteriorate, to (See: **diminish, to; decline,**
to)
dew ཟེལ་ལ། sīlwa
dharma རྩོལ། chhōo
dialect རན་གཏམ། nangtam
diaper (See: **nappy**)
diarrhea, to have ལཱ་ལོལ། shōl
dice game ལོ། shō
die, to ལྷི། shī, ལྷོང་ས། thrōng (H)
difference ལྷུང་པར། khyēpar, ལོ་ལ། ēwa
difficulty དཀའ་ལས། kāle
dig, to (See: **carve, to**)

diligence (See: persistence)
diminish, to ཉམས། nyam
direct (See: straight)
direct, to (See: order, to)
dirt (See: soot)
dirty ཚོར་ཤུ། tshōru
disagree, to (See: refuse, to)
disband, to རྒྱེད། khye
discard, to (See: throw out, to)
disciple ལྷོབ་མ། lōoma
discipline ལྷོབ་ལམ། driklam
discuss, to དཔེ་ལ་གྱི། pēla khyi
discussion (See: conversation)
disease (communicable) མོ་ནད། khōne'
disparaging མྱེར་ལྷུག། mārchak
disperse, to (See: disband, to; scatter, to)
dispute (See: competition)
distant (See: far)
distinction (See: difference)
distract, to མགོ་འཁྲོམ། goo kōr
distracted (easily) ཡིའཏ། yeete
distracted, to be མགོ་འཁྲོམ་པ། goo khōr, ཡིའ། yee
division (See: group)
divorce, to (See: separated, to be)
dizzy དམར་ཏུམ། mārtum
dizzy, to feel དམར་ཏུམ་ལང་། mārtum lang
do, to གྱི། khyi, གནད། nāng (H)
doctor ཨམ་ཚི། āmchi
document ཡིག་ཆ། yikcha
dog གྱི། kyī
Dolpo དོལ་པོ། tholpo
donkey ཕུང་གུ། phunggu

donor (See: sponsor)
door མོ། གུང་།
double ལྷག། dap, ཉིམ་ལོག། nyilok
doubt ཐེ་སུམ། thēsum
down grade, to (See: insult, to)
down slope (See: downhill)
down there མའ་མོ། maamo
downhill ཏུལ། thul
downwards མར། mar
drag, to (See: pull, to)
dragon འབྲུག། druk
drama རྣམ་ཀླུ། naatrak
drawing རི་མུང་། rimung, rīmu (Syn.:
 photograph)
dreadlocks རལ་བ། ralwa
dream མི་ལམ། mīlam, མནལ་ལམ། nālam (H)
dream, to མི་ལམ་མཐོང་། mīlam thōng
dress, to གོ་ན། khōn
drink, to ཏུང་། thung
driver གླི་རི་གོང་གུ་མི། gari tōnggu mi
drizzle ལྷུའ་སིལ། mūusil
drool (See: saliva)
drop (of a liquid) ཐིའ་བ། thīwa
droppings (of sheep and goat) ཏུ་མང་།
 rumang, (of bird) ཕྱ་སྐྱག། chharkyak
drowsy ཉོག་ཕུ། nyokpu
drug (See: medicine)
drum ར། ngā
drumstick ར་ལྗིང་། ngālding
drunk, to get བཟ། zī
dry ལླམ་ཕུ། kāmpu
dry, to become བོམ། khēm
dry, to འགམ། gem

duck རང་པ། ngangpa

dumb སྲིན་ཤྲོག། lēnkyok

dung ལྷེལ། chēe

durability ཐུབ། thūp

during (See: **when**)

dust དལ་ལ། thala, ལྷེལ། dul

duty (See: **responsibility**)

dwarf མིན་རྒྱུང་རྩོལ། minchung tōle

E

each (one _) རེ་རེ། rere
eagle ལྷག་ lāk
ear ཨ་མཚོག་ āmchok
earlier སྔ་ཐོག་ ngātok, སྔ་མི། ngāse སྔ་ལ། ngāla
earliest (See: **earlier**)
early སྔ་སྔ། ngāmu
earring ཨ་ལུང་། ālung
east ཤར། shār
easy བཟོ་སྒྲུ་མ། zo lāmu, ལམ་སྒྲུ་མ། lee lāmu
easy to use སྒྲུབས་བདེ་སྔ། tāp dīmu
eat (dry powdery food), to འགམ། gam
eat, to ཟ། sa, ཟ་མ་ཟ། sama sa, བཞེལ། shee (H)
echo བྲག་ཚ། thrakcha
economy ལུང་འབབ། hungpap
edge མཐའ་མ། thāma
education (See: **knowledge**)
egg ལྷེ་མེན་ཉོག་ chhe mentok
eight བརྒྱད། gye'
eighteen བཅོ་བརྒྱད། chōpgye'
eighty གལ་བཞི། khāl shi
elbow སྤྱི་མུང་། thrimung, thremung
elder (See: **grandfather, old man, old woman**)
elderly (man) བགྲིས་བྲུ། drewu, **(woman)** བགྲིས་སྔ། dremu
electric powerplant ལྷོག་ཁང་། lōkkang
electricity སྤེ་འཇུ་ལི། bijuli
elephant ལྷང་སྔ། lāngpu
eleven བཅུ་གཅིག་ chūchik

eloquent ཁ་མཁའ་སྔ། khā khāamu
embankment རལ། raa
embarrass, to (See: **tell off, to**)
embarrassed, to feel ཁ་ཕྱི་བ་ལང་། khā khyēwa
 lang (Syn.: **ashamed, to be**)
embarrassing (See: **telling off**)
embrace (See: **hug**)
embrace, to (See: **hug, to**)
empty ལྷོང་བ། tōngpa
enclosure (See: **fence**)
enemy དྲཱ། drā
energetic ལུར་ཅུ། hūru (Syn.: **strong**)
enflame, to རེད། chhe(t)
enough, to be ལང་། lang
entire འགའ་ཡི་རེ། gaire, གཡུག་ yūk
entrails (See: **internal organs**)
envy ཕྱོད་ག་ thrātok
epileptic fit སྤྱི་བ་སྤྱོད། thripkyen
equal མ་སྤྱོད་མ་སྔ། chhā nyōmpu
erect, to (See: **plant, to**)
error (See: **mistake**)
escape from, to ཐར། thār
escape, to ཐོལ། throo (Syn.: **break out, to**)
especially རྐང་རྐོན། kāngten
establish, to (See: **plant, to**)
estimate, to ཚད་བྱི། tshē' khyi
estimation ཚད། tshē'
even (See: **equal**)
evening དགོ་སྔ། gōmu
even though (See: **although**)

ever (+NEG) བས་ལང་། namlang
everybody སྒང་ཕུ། g̱angpu, ཏིར་རི། tēri
everything གང་སང་། khāngsang
everywhere གནི་སང་། khañisang, གནི་ལང་།
 khañilang, གང་གུ་ས། khangkyasa
exactly (the same) གཅིག་པ་རང་། chikparang
exam ཡིག་ཚད། yiktse'
examination (to take an _) ཡིག་ཚད་གཏོང་།
 yiktse' tōng
except for སིན་སླིན་སིན། sīn-mīnsin
exchange, to ཇེ། jê
excreta (of dog) ཀྱི་འཇ། kyīja (Syn.: faeces)
exercise, to (See: train, to)
exist, to (See: have, to)
expenditure (See: expense)
expense འགོ་སྲུང་། droṅsung

expensive ལུར་ཕུ། khurmu
experience ཉམས་སྲུང་། nyamnyung (Syn.:
religious practice)
experiment, to (See: test, to)
experimenting ཉམས་ཚོད། nyamtsi'
expert མཁའ་ཕུ། khāamu
explanation འགྲེལ་བཤད། drel shē'
extend, to (See: stretch, to)
extensive (See: broad)
extremely ཚ་སི། tshāsi
eye mucus མིག་ཙར། mīktsar
eye མིག་ mīk, སྤྱན། chēn (H)
eyebrow སླིན་སྤྱར། mīnpur
eyeglasses མིག་ཤེལ། mīkshel, སྤྱན་ཤེལ། chēnshel
eyelash ཇེ་མ། zīma

F

face རོག་དོང་། ngodong
face down ཀམ་ཕུང་མ། khaung-ma
fade away, to (See: **vanish, to**)
faeces རླུག་པ། kyākpa
fail (to do something), to རྒྱུ་མཚུ། khyi mā
 khyē
fair (See: **honest**)
faith དད་པ། thepa, མོལ་བ། moowa
fake རྩུར་མ། zurma
fall (See: **autumn**)
fall down, to ལྷུམ། lhum (Syn.: **topple, to**)
fall on, to འཁེལ། khēl
fame རྐང་གམ། kēdra
family བའ་མ་མ། phaamama
far ཐག་རིང་ཕུ། thāringpu, རྒྱང་རིང་ཕུ། gyang
 ringpu
farmer རིང་པ། shingpa
farming ས་ཕ་གཞི་ལའ་ཀ། sāpashi laaka
farmland ས་ཕ་གཞི། sāpashi
fart སྲིན། pēn
fart, to སྲིན་ཤོར། pēn shōr, སྲིན་གཏོར། pēn tōng
fast རྒྱིམ་ཕུ། thrimpu
fasten, to (See: **tie, to**)
fat (on raw meat) རྩེལ་ཕུ། tshīlu
father པ་པ། pāpa, འབ། hawa, ཡབ། yap (H)
father and son བའ་བ། phaawa
father-in-law མེམ། mēm
fatty (animal meat) འཕྲུལ་ཕུ། shā gyaamu,
 (person) རྒྱུལ་ཕུ། gyaamu
fault རླུན། kyēn

faultless (blameless)
fear (See: **terror**)
fear, to (See: **afraid, to be**)
feather (See: **fur; wing**)
feces རླུག་པ། kyākpa
feeling out (See: **experimenting**)
felt བིང་པ། phingpa
female (animal, plant) འཕུ། hamu
fence ལྷཱ་རི། chāari
fertilizer (See: **manure**)
fever རྩམ། tshāa
few རྒྱུང་མེ། nyungme
fickle ཨ་གསར། āsar
field (agricultural) རིང། shing
fiery-tempered (See: **short-tempered**)
fifteen བཅེ་ལྔ། chē-nga
fifty གལ་ཤེར་གསུམ། khalpera sūm, ལྔ་བརྒྱ།
 ngāpchu
fight འཐུལ། thāmu
fight, to འཐུལ་རྒྱལ། thāmu gya'
fill up, to འགོང། geng
filter, to (See: **strain, to**)
find, to རྟོན། nyē(t)
fine (See: **powdery**)
finger མཚུལ། zuu
finish ཟེན། sṅin
fire མེ། mē
firebrand མེ་སྒྲལ། metak
first དང་ཕུ། thangpu
first, at དོང་ལ། thong-la (Syn.: **before**)
firstly (See: **first**)

fish meat ཉི་གླིང་ nyasha
fish ཉི་ nya
fit, to (See: **all right, to be**)
five ལྔ་ ngâ
fix, to ཏན་ཏན་གྱི་ tēnten khyi
flags (prayer _) ལྷོང་དང་། lūngdar
flagstone (See: **slate**)
flatter, to ཁ་མ་ཁ་མུ་གྱི་ khā khāamu khyi
flaunt, to (See: **show off, to**)
flaunting (See: **showing off**)
flavour (See: **taste**)
flea ཁྱི་ལྷིག་ kyīshik
flee, to (See: **escape, to**)
flesh (See: **meat**)
flirt, to འཕྲུལ་འགྲོད་། thrül shē(t)
floor གཞུང་། jūng
flour ཕེ། phē
flower མེན་ཏོག་ mēntok
flu ཇམ་པ། chhampa, མགྲུལ་ཆམ། gulcham
flute ལྷུའ་མུ། lūumu
fly རེང་མ། rengma
fly, to འཕུང་། phūr
fold, to ལྷབ་རྒྱུག་ tāp gya'
follow, to ཏིང་སྟེ། tīng nyā
food ཟས། sāma, ཞལ་ལག་ shalak (H), གསོལ། sōl
 (H)
foot ཀང་པ། kāngpa, ཞབས། shap
forehead དབྲལ་ལ། trāla
foreigner རྩི་གྲུ། chhīgya
forest བལ་མིང་། naatri'

forethought མངོའ་ཤིས། ngōoshi
forget, to བརྗེད། je(t)
forgetful, to be (See: **dazed, to become**)
forty གལ་གཉིས། khāl nyi
foundation འགྲམ་གཞི། dramshi
four བཞི། ji
fourteen བརྩ་བཞི། chūpshi
fox ཐག་བློག་ wazik
frank ཁ་གསལ་མུ། khā sālmū
free (See: **relaxed**)
frequently བེ་རི། nari
fresh air, to get ཁམས་སངས། khāmsang
Friday གཟའ་པ་སངས། za pāsang
friend རྒྱལ་མཛེད། dalza
frighten, to འཛིན་བསྐྱད། jjiwa kū(t)
frog སྤལ་བ། balwa
front (in _ of) གདུང་ལ། dūng-la
frost kill སད། sē'
frugal, to be མའ་བ་གྱི། phāawa khyi
frugality མའ་བ། phāawa
fruit འབྲས་ལུ། drelu, འཛིན་ཏོག་ shīngtok
fry, to ལྗོས། lōm
fulfill, to (See: **achieve, to**)
full (with liquid) ལྷེམ་མི། demmi
full, to be གཞེང་། kheng, (stomach) འགྲའ། draa
fumigation བསའ། sāa
fund, to (See: **sponsor, to**)
fur ལྷུ། pū
fussy eater ཁ་དོག་མུ། khā thokpu

G

gallop, to (See: **race a horse, to**)
game ཚིང་མི། tsīmi
garbage ཚང་བཅོལ། tshāa tsōk
garden (See: **park**)
garlic རྗོལ་པ། gokpa
gas (See: **fart**)
gather, to རུབ། rup
generation མི་ཐོབ། mitok
get up, to ལང། lang
get, to (See: **obtain, to; win, to; receive, to**)
ghost སྲིན་འདྲི། shrīndri
giddy (See: **dizzy**)
giddy, to feel (See: **dizzy, to feel**)
gift (See: **present**) རྗེས་ཀ། kyēka, (to a lama)
 འབྲེལ་བ། drelwa
ginger རྗེ་ཤར། gyeshar
girder (See: **beam**)
girl ལུམ། phūm
give up, to རྗོང་། pōng
give, to རྗེར། tēr, རྗིན། bin (past tense), གནང་།
 nāng (H) (See: **offer, to**)
glass ཤེལ། shēl, (**window**) ཤེལ་ཁ། shēltra
gloomy གནག་རྩུབ་བྱི། nāktsubi
go, to འགོ། dro, ཐེབས། phēp (H)
go around, to རྗོར། kōr
go away, to བའ་བཀལ། phaa gal
go out, to ཐེལ་ཐེན། phī la thēn; ཤི། shī,
 མནལ། nāl (H)
go to sleep, to གཉིད་བཀལ། nyī' gal (Syn.: **lie**
down, to)
go wrong, to ཉིལ། nyee

goat ར། ra
god (See: **deity**)
goddess ལྗམས། lhamu
goggles (See: **eyeglasses**)
gold གསེར། sēr
good ལེའུ། lemu
good bye གོ་ལེ་ཐེབས། khole phēp
good health, in ཐང་སུ། thāngpu
good intentions ཕན་སེམས། phēnsem
goodies ཁ་ཟས། khāpse
good-looking བཟོ་ལྗེའུ། zopta lemu
government སར་ཀར། sārkar
gradually (See: **slowly**)
grain འབྲུ། dru
grandchildren (See: **grandson**)
granddaughter རྣའ་ཉི་རྗི། naatini
grandfather པ་ཚེ་བ། pāgaga, བ་ལགས་ཚེ་བ། pāla
 gaga, བོ་ཚེ། gaga
grandmother མ་མེ་ཚེ་བ། māma gaga, འ་མ་ཚེ་
 བ། hama gaga
grandson རྣའ་ཉི། naati
grape ལྷུན་འབྲུམ། gundrum
grass རྗེ། tsā
grease ལྷུམ་ཚེ། nūmtsi, (**for hair oil**) མགོ་འ་
 ལལ། gōoyap
greasy (food) རག་ཚེ། shaktsi
greatest (See: **biggest**)
greed རེམ་སལ། ngāmsak (Syn.: **avarice, desire**)
green ལྗང་ལུ། jangmu, (**for vegetation**) ལྷུར་ལུ།
 ngūrmu

grill, to (See: **burn, to**)

grind, to བཏག་ tã', བསྐྱལ་ nül,

ground floor བཅའ་ནང་| chāanang

group ཚོ་ tshô

grow, to འཚར་| tshâr (Syn.: **born, to be**)

guard, to སྲིན་| shrin

guardian སྤང་མ། sūngma

guarding (work) སྲིན་དུ་ལའ་ག། shrindu laaka

guest house མགོན་ཁང་| dronkang

guest མགོན་པ། dronpu

guide སེར་དར་| sārdar

guide, to ལམ་འདེན། lam den (Syn.: **lead, to**)

guilt གཞོང་། nōng

gun (See: **rifle**)

H

hail སེར། sêr
hair སྲ། shrā, དབུ་སྐྱུ འུ་ra
half བེད་ཀ། pheka
hammer རོལ། tho
hand ལག་པ། lakpa, ཕྱག། chhāk (H)
hand blessing བྱག་དབང་། chhawang
handkerchief ལྷལ་སྤྱི་ས། nāpchi
handle འཛོལ་ལུང་། zilung
handsome ག་མདོག་ལེའ་ལྷ། khamdok leemu
hang, to གནམ་ལ་འགོལ། nām-la gel (Syn.: **load on, to**)
happiness དགའ་སུར། gaasur
happy རྫོབ་དེ་སྤ། lō dīmu
happy, to be (See: **like, to**)
happy, to become དགའ་ལང་། gaa lang
harass, to (See: **knead, to**)
harassing ལྷང་ཕུ། dangpu
hard སྲ་འདི། shrāndi
hard work (See: **difficulty**)
hardship ལྷུག་པ། dukpa
hard-working རྫོར་ཕུ། gorpu (Syn.: **capable**)
harm གཉན། nyēn, བར་ཚ། pharcha
harmonious ལུར་སྤ། thurmu
harvest འོ་ཏོག། lotok
harvest, to རྫོག་ ngā'
hat ལྷ་མུང་། shamung, དབུ་ལྷ། ūsha (H)
have, to (egophoric) མེད། we', (factual) མེད་
 རྫོ། weza
hay field ལྷི་ས། tsīsa
he མོ་རོང་། khorong

head མགོལ། goo, དབུ། ū
hear, to མོལ། khoo, མོལ། thōo
heart ལྷིང་། nyīng, ལྷུའ་སེམས། thūusem (H)
heatstroke རྫོད་ད། tshēta
heavy ལྷི་འདི། chīndi
heel of the foot རྫིང་པ། tīngpa
he-goat རུལ། rau
helicopter རི་ལི་ཀའ་རེར། hēli kāptar
hell དལྷལ་ལ། nyāla
helmet (See: **hat**)
help, to ལག་པ་གཏོང་། lakpa tōng, ལྷལ་མཛེའ་
 ལྷི། dalza khyi
hen ལྷུ་སྤ། chhamu
her མོ་རི། more
herder (See: **shepherd**)
here and there བར་ལྷུར། phar tshūr
here འདིལ། dee
hermit རི་ལྷོད་པ། rītropa (Syn.: **yogi**)
hero དཔུལ། pāu
heroine དཔའ་སྤ། pāmu
hide (See: **skin**)
hide, to ཡིབ། yip
high མཐོན་ཕུ། thēnpu
Himalaya རི་མ་ལ་ཡ། hīmalaya
hindrance (See: **misfortune**)
his མོ་རི། khore
history འོ་རྒྱུལ། logyu
hit, to (See: **beat, to**)
hit, to be མོག་ phō'
hither ལྷུར། tshūr

hoarfrost བ་མག་ phamak
hoe ཏོག་རྩི། tōktsi
hold back, to གྱིལ། gyil
hold, to (See: catch, to)
hole (in the ground); (See: pit)
holiday ལུ་གྲི། tshūtri, ལུ་ཆེན། thūuchen
hollow རྫོང་རྫོང། kyōngkyong
holy (See: sacred)
honest རིང་ཕུ། threngpu
honey རང། rang
honour, to (See: respect, to)
hope ཨའ་སྲ། āasu, རིང། rewa
horizontal འཕྲིང། thrē'
horn ཨར་རྟོག་ ārkyok
horse ཏ། tā, ཆེབས་པ། chhīppa (H)
horsefly སེའ་རང། sēprang
hospital མེན་ཁང། mēnkang
hot ཚ་འདི། tshāndi
hot, to feel ལུ་ཚུ་བ་ལང། gutsuwa lang
hour ལུ་ཚེད། chhutsi'
house གང་པ། khangpa

household མོང་པ། throngpa
how ཅུག་གྲུ། tsuk khyaa
How are you? (greeting) ཐང་ལུ་ཡི། thāngpu ye
how many (See: how much)
how much ཚོད། tshōo
hug པང་པ། pāngpa
hug, to པང་པ་འདེབས། pāngpa dep
human being (See: man)
humble ལྷམ་རུང། nyāmchung
humiliation (See: insult)
hundred (one _) གལ་ལྷ། khāl ngā, ཟ་ཡི་གཅིག་ say
chīk
hundred thousand (one _) ལའག་གཅིག་ lak chīk
hungry ལྷོ་བ། lhōwa
hungry, to be ལྷོ་བ་ལང། lhōwa lang
hunter ལྱི་རིང། kyīrewa
hurry རིང། riwa
hurt (feelings), to be; (See: hit, to be)
husband ལྷོ་བ། khyōwa
hygiene གཙང་སྤྱ། tsāngdra

I am fine! (greeting) ཐང་ཕུ་ཐེད། thāngpu we'
I ང། nga
ice ཇེ་རམ། chhaaram
idea དགོངས་པ། gongpa
identical (See: **identical**)
identify, to (See: **recognize, to**)
idiotic ལུའ་བ། khūwa
if གཤམ་སིད། khaasi'
ill (seriously _) ཐུའདི། thūndi
illegal གྲིམས་ལ་མོ་འགྲོ། thrim la mondro
illness (See: **sickness**)
illusion, to have an འབྲུལ། thrul
imitate, to ལུ་ལུ་སད། lumu sē(t)
immediately ཤར་ཡུག། shārkyak
immoral (See: **unprincipled**)
important ཁག་ཆེར་མུ། khāk chhērmu
imprint ཇེ། jee
improve, to དོག་ thre'
in between བར་ལ། phar-la, བར། phar
in ནང་ལ། nang-la
incarnate lama སྤྱུལ་སྤྱུ། trülku
incense སྒོའ། pōo, བསལ། sāa
income རུང་ལུངས། hungkung
increase, to འཕེལ། phēl, འཕར། phār
indentation ཉག་པ། nyakpa
independent (person) མགོ་འཐེན་པ། goo thēnpu
index finger མཚུབ་ཏོག། zuptok
India རྒྱ་གར། gyagar
Indian རྒྱ་གར། gyagar

indispensable ཆབ་འཕུལ་ལི། chhāptruli
information གསར་འགྲུར། sāngyur
inhale, to (See: **breathe**)
initiation (ritual) དམོང་། ōng
injury མི། mâ (Syn.: **harm**)
ink སྒྲག་ཅི། nāktsi
insert, to འདྲིད། ji(t)
inside སྤྱག་ལ། bukla (Syn.: **in**)
inside (to put _), (See: **pour, to**)
inside out མི་ལོག། phīlok
insiders ནང་པ། nangpa
instead of ག་ནི་ག་ནི། khani khani
instrument (musical) བོའ་ར། baaza
insult སྐའ་རི། māare, māara
insult, to སྐའ་ར་གཏོང་། māara tōng
intelligence རིག་པ། rikpa
intelligent རིག་པ་རྗེན་པ། rikpa nōnpu (Syn.:
 clever)
intention མཉམ་བསམ། nāasam
interest (money) སྐྱེའ། kyēa
interference ཅོབ་གཏོགས། chōptok
intestine རྩེམ། gyema
introduce, to རོ་ཞེས་གཏོང་། ngoshi tōng
iron (pressing _) དུར་ཏི། ūrti
iron (See: **metal**)
irrigation canal ཀླ། kâ
itch ཟ་ལུར། saur
ivory (See: **tusk**)

J & K

jackal ཀྱི་སྤྱང་། kyīpchang
jacket སྒྲིབ་ལྷུང་། tētung
jail གང་པ་མར་སྤུ། khangpa maru, བཙོན་ཁང་།
 tsōngkang
jealousy རེའནང་། chhaanang, མི་གཟིར། mizir
jewel རྩུབ་སྤུ། nuru
jewelry རྩུན་ཚ། gyencha
job (See: work)
join together, to རེལ། rel
join, to མཐུང། thū(t)
joint སྤྲིམ། pīma
joke, to དགོད་བོ་སྒྲོང་། gotro lōng
jump around, to འཆམ་དལ་རྒྱལ། chhāmdral gya'
jump, to (See: bound, to) རྫོང་། chhong
jumping around འཆམ་དལ། chhāmdral
juniper ལྷུག་པ། shūkpa
Jupiter ཕུར་སྤུ། phūru
just now མ་ལོག། malok
just one (See: only one)
justice སྤྲིམས། thrim
karma ལས། lee
Kathmandu ཡམ་སྤུ། yambu

kerosene ས་སྤུམ། sānum
key ལི་མིག། līmik
Khumbu region ལུམས་སྤུ། khumbu
kill, to བསད། sē(t)
killer (See: murderer)
kilogram ཀི་ལོ། kīlo
kind (very) རྗིན་ཚེར་སྤུ། thrin chhērmu
kindness བཀའ་རྗིན། kādrin
king རྒྱལ་ལྷུ། gyalu, gyalwu
king's palace རྒྱལ་ལྷུའི་ཕོ་བླང་། gyalui phōdrang
kiss ཕུ་ཁ། pūka, pūkok
kiss, to ཕུ་ཁ་གྲི། pūka khyi
kitchen དབ་སང་། thapsang
kite (toy) ཤོག་སྤུ། shōkcha, shūicha
knead, to མཉེལ། nyēe
knee དིས་སུང་། pīmung
knife སྤྲིག། thrik, (Gurkha style) ལུར་པ། khurpa
knock at the door, to སྒོ་རྫོང་། gō dung
knot མདོད་སྤུར། dopur
know, to (something) ཤེལ། shēe
knowledge ཡིན་ཏན། yēnten

labor (bonded) ལུ་ལག་ hūlak
labor pain སྐྱི་ལུག་ kyēsuk
labor reciprocity ལྔ་ལོག་ ngālok
lake ཙོ། tsô
lama (Buddhist priest) ལྷ་མ་ lāma
lamp (butter རྩ་མོག་མིན་) chhōmin
land (See: place)
land, to (See: descend, to)
landslide མྱོག་པ། throka
language གཏམ་སྐད། tāmnye'
lap པང། pāng
lapel (See: collar)
large (See: big; thick)
largest མང་ཤོག་ mangshok (Syn.: **biggest**)
lasso ཞལ་ག། shaawa
last night མདང་ཉེ་མ་གྱི། dang nempi
last year ན་ཉིང། naning
late མི་སྐྱ། phīmu
later (See: after མཚུགས་ལ།) juk-la
latest (See: latish)
latish མི་སི། phīse
latrine (See: toilet)
laugh (to make someone རྩ་མོག་པ།); (See: joke,
to) དགོད་བོ་སྐྱོང། gotro lōng
laugh, to དགོད་བྱ་གྱི། gotra khyi, དགོད་བྱ་ཤོར། gotra
 shōr, དགོད་བྱ་ལང། gotra lang
laughter དགོད་བྱ། gotra
law (See: justice)
lay, to འདིང། dīng
layman འཇིག་རྟེན་པ། jiktenpa

L

lazy མཚོར་ར། tshêra, ལམ་ལུ་རུ། laa munu
lazy, to become མཚོར་ར་ལང། tshêra lang
lead འགོང། gōo
lead, to འྱིང། trī(t)
leader དཔོན་སྐྱ། pēnpu
leaf འོ་མ། lōma
lean (See: thin)
learn སྐོབ། lōp
learn, to (See: know, to)
leather ཀོའ། kōo
leave, to (See: put, to)
ledge རམ་པ། ngampa
leech པ་ཏ། pāta
left གཤམ་པ། yēnpa
leftover ལྷག་མ། lhāngma
leg (See: foot)
legal dispute བ་མཚུ། khāmchu
legal སྐིམས་ལ་འབྱོ། thrim la dro
lend, to བཏ། nyā
leopard གཟིག་ zik
leprosy མཛོན་ད། zene', མཛོ། ze
lesson སྐོབ་ཚན། lōptsen
let in, to ལྷགས་འཛིང། shuk ji(t)
letter ཡི་གི། yigi, བྱག་རིས། chhakri (H)
library ལ་ཡི་རྩེ་རི། layberi
lid (See: cover)
lie རྩིན་ག། zinok
lie down, to ཉལ། nyâl, གཟིམས། zim
life ཚོ། tshē, སྐྱ་ཚོ། kūtse

life-force སྲོག shrōk
life-span (of a human) མི་ཚོ། mītsi
light (lamp) བའད་ཏི། batti, **(sun)** འོད། ho',
(weight) ཡེང་གི་ yengge
light, to སྲོེ། pōr, ཅེ། chē(t)
lightning ཅོ་ལམ། tsīlam
like, to དགའ། gaa, བཞིེ། nyēe (H)
limb ཀང་ལག་ kānglak
limit, to (See: estimate, to)
line བྱལ། thral (Syn.: lineage)
lineage བརྒྱུ་པ། gyurpa
lion སིང་གི་ sēnggi
lips ཅུ་ཏུ། chūtu
listen, to ཉན། nyen, གསེན། sēn (H)
little (See: bit, few, small)
little bit ཅིང་ཅིག་ tsēechik
little further away སེཛག་ phēzak
little while (See: little bit)
live, to (See: stay, to)
liver མཚིན་པ། chhīnpa
livestock ལྷུགས་མ། chhungma
load (See: luggage)
load on, to འགོལ། gel
loan (See: debt)
loan, to ལྷེན། nyēn
located, to be (See: have, to -egophoric-)

logo (See: mark)
loiter, to (See: wander, to)
long time ཡིན་རིང་ལུ། yin ringpu
long རིང་ལུ། ringpu
look at, to ལྟ། lhā
look for (trouble), to: (See: annoy, to)
look for, to འཚོལ། tshōl
lose, to སྲོེ། tōr, བམ། pham
loss ལུན། khūn, བམ་ལུ། phampu
lot (a _ of) སྒྲག་ bâk, **lot (quite a _)** ལ་ལ་
ཅིག་ ālachik, མང་ལུ། mangmu
lotus པད་མ། pēma
louse ཤིག་ shīk
love, to (See: like, to)
loving ལྷམས་ལུ། chhampu (Syn.: tender)
low དམའ་ལུ། māmu
lower one འོ་འོ། hoi
lowlander རོང་པ། rongpa, **(man)** འབྲོང་ལུ།
drongpu, **(woman)** འབྲོང་ལུ། drongmu
lowlands ལྷ། gyā
luck བསོད་བདེ། sōdi
luggage ལུར་ལུ། khuru
lungs ལྷོལ། lōo
lute ལྷ་སྒྲང་། dramnyang

M

mad (man) སྤྱིན་པ། nyēnpu, (**woman**) སྤྱིར་
 ལུ། nyērnu
magnificent རྩམ་གཟིག་ ngāmsik
majestic (See: **magnificent**)
majority མང་ཆེ། maṅg chē
make, to བཟོ། zo
making fun of (See: **disparaging**)
male (animal, plant) འཕྱ། hau
man མི། mi, (**young**) བཞིན་ཏ། jenta, jonta
mango (fruit) ཨམ། ām
manner རྒྱ་སྤངས། khyitang
mantra རྒྱུ། ngāa (Syn.: **prayer**)
manure རལ། chhāa
many (See: **lot, plenty, much**)
map ས་བཟ། sāpra
maple tree རལ་མཆིན་པ། chhāa chhīnpa
mark (to make a _) རྩམ་རྒྱུ། tāa gya'
market ཧར། hār, རྩ་རྩེར། bazar
marketable, to be སྤོན། thrin
marmot ཐེལ། phēe
marriage བཟེན་དེ། zēndi
marry, to བཟེན་དེ་གྱི། zēndi khyi
Mars མིག་དམར། miṅmar
mask འབག་པ། bakpa
master སློབ་དཔོན། lōpōn, lōwen (Syn.: **sir**)
master copy མ་དབེ། mapē
matches ཅག་སྒྲ། tsākdra
material (See: **wealth**)
matted (hair); (See: **dreadlocks**)

meadow སྤང་། pāng
meal (Syn.: **food**)
mean (person) རྒྱ་བྱེད་གེ། ngā threṅge
meaning དེན་དོག་ theṅtok
meaningful ཆོ་ཐེད་དུ། chhō wetu
meaningless ཆོ་མེད་དུ། chhō medu
means to do (something) རྒྱི་དབས། khyitap
means དབས། thaap
measure, to དབ། thap
meat ལེ། shā
medal རྟགས་མ། tāngma
meddling (See: **interference**)
medicine སྤོན། mēn, (**headache** _) མགོ་འ་སྤོན།
 goomen
meditate, to སློམ། gom
medium བར་འབྲིང་། phandring, (**quality**) འབྲིང་།
 dring
meet, to འཕྲད། thrē(t), གཅོར། chōr (h), མཇལ། jal
 (H)
meeting (See: **conference**)
melody (See: **tune**)
melt, to ཞིད། shi(t)
memory (Syn.: **recollection**)
menstruation མི་གཙང་གེ། mē-tsangge
mentally ill, to become སྤྱི། nyē
merchant ཆོང་པ། tshoṅpa
Mercury ལྷག་པ། lhākpa
merit དགོ་བ། gēwa
message ལན། len (Syn.: **reply**)

messy ལྷ་ར་ལྷི་རེ། jara jire
metal ལྷལ། chāa
method (See: **manner**)
midday (See: **noon**)
middle བར་བ། pharwa (Syn.: **in between**,
center)
milk འོ་མ། homa
milk, to འོ། jo
millet (grain) རྩྭ་རི། gyar
million (one _) ལ་འག་བར་ཅུ་ཐམས་པ། lak chū thāmpa,
 རྩི་བ། chhiwa
mind སེམ་མ། sēm, ལུའ། thūu
mine ང་རེ། ngare
minimum ལྷུང་ཤོག། nyungshok
mirror རྩྭ་ལུང། gyalung
miserly སེར་སྤྲོ་ཆེ། sērna chhē
misfortune ལོ་དེ། kho'
miss, to འོ་ཅ་ལང་། threnta lang
mist (See: **low cloud**)
mistake རོར་འཁྲུལ། nortrul
mistake, to make a རོར། nôr (Syn.: **go wrong**,
to)
mistreating (See: **abusing**)
mix, to དེལ། ol, ལྷེ། shrē
mixed, to get འོ་ལ། hol
mixer རོ་ལྷོག། phōtrok
modify, to ལྷུར། gyur
molar teeth འག་མ་ས། dramsa
monastery དཔོན་སྡེ། gonde
Monday གཟའ་རྒྱ་བ། za dāwa
money རྩེང་ཀ། trēngka
monk ལྷ་བ། thrāwa

monkey སྤྲིག། shrīk
month ལཱ། laa, **1st lunar month** ལྷ་བ་དང་།
 ལྷ། dāwa thangpu, **2nd lunar month** ལྷ་བ་
 གཉིས་བ། dāwa nyīwa, **3rd lunar month**
 ལྷ་བ་གསུམ་པ། dāwa sūmpa, **4th lunar**
month ལྷ་བ་བཞི་བ། dāwa jiwa, **5th lunar**
month ལྷ་བ་ལྔ་བ། dāwa ngāwa, **6th lunar**
month ལྷ་བ་དྲུག་པ། dāwa thrukpa, **7th**
lunar month ལྷ་བ་དབུག་པ། dāwa dīnpa,
8th lunar month ལྷ་བ་བརྒྱད་པ། dāwa
 gyepa, **9th lunar month** ལྷ་བ་དལུབ། dāwa
 guwa, **10th lunar month** ལྷ་བ་བརྒྱ་བ།
 dāwa chūwa, **11th lunar month** ལྷ་བ་བརྒྱ་
 གཉིས་པ། dāwa chūchikpa, **12th lunar**
month ལྷ་བ་བརྒྱ་གཉིས་བ། dāwa chū-nyiwa
moon ལུག་ལ། ūkla
morning རྩོབ་ལ། thropla
mosquito ཅའ་ལྷི། chāawi
most (See: **largest**)
mother འ་མ། hama, ལུམ། yum (H)
mother-in-law ལྷི་ལྷི། īwi
motorbike ལྷ་ལྷ་ག་རི། bakbak gari
mould ལྷོ་ཡམ། ngōyam
Mount Amadablam འ་མ་འབྲབ་ལང་། hama
 drapläng
Mount Everest ར་མོ་ལྷོང་མ། chhāmo lāngma
mountain pass ལ། lā
mountain རི། rī
mouse (pika _) ལྷི་ཡོག་པ། threyokpa (See:
rat)
mouth ཁ། khā, ལྷལ། shal (H)
mouthful (one _) ལུབ་གང་། hūp khäng

move (to another place), to ཐོད། pō(t) (Syn.:

shake, to)

moved, to be ཐོད། pho(t)

movie བི་ལི་མ། phīlim

much (very) ཨ་ལ། āla

mule ཇི། thre

multiply, to (See: increase, to)

murderer ཤན་པ། shēnpa

mushroom ཤུང་། shāmung

musk deer ལྷ་ལ། lāa

Muslim ལུ་སལ་མན། muṣalman

must (See: need) དགོ། gūo

mustache རྒྱ་ཚེ། gyrok

Mustang region ལྷོ་ལྷོ་མང་། lōmentang

mute (See: idiotic)

mute, to become ཁ་ལུད། khā khu(t)

my ངའི། nye

N

nagging (See: **harassing**)
nail སིར་སུང་། sĕrmung
naked སྤྲོང་སྤངས་མ། pĕrtangma
name མིང་། mĭng
nappy ཚུག་དམ། chhüden
narrow དོག་སུ། thokpu, འགག་དོག་སུ། gāk thokpu
nation (See: **state**)
natural (See: **nature**)
nature རང་བྱུང་། rangjung
naughty སྤོར་པ། chōrpa, དགོག་དགོག་ trōktrok
nausea སྐྱུག་མ། kyüngma
navel ལྷེ། lhē
near ཅུ་ལ། tsāa-la
neck མཇིང་པ། jĭngpa
neckband (See: **collar**)
need དགོའ། goo
needle ཁབ། khāp
neighbour སྤྱི་མཚོའ། khyimtsi
Nepal འེ་པལ། nepal
nest (ant's) སྤོག་ཚང་། throchtsang, (bird's) ཚང་།
 tshāng
nettles ཟླ་ཡོག་ sayok, saye
never (See: **ever**)
never ཀང་ནི། kāngni
new fashion དཔེ་གསར། pĕsar
new moon གནམ་གང་། nāmgang
new year འོ་གསར། losar
new གསམ་པ། sāmpa
new, to make གསམ་པ་བཟོ། sāmpa zo

news (See: **information**)
newspaper ཚལ་པར། tshākpar
next one (See: : **other side**)
next year སང་ལུད། sāngpu'
nice (See: **proper**)
night རེམ་མི། nĕmpi, (at _) ལུབ། nūp, (at _) ལུབ་
 ལ། nūpla
nine དགུ། gū
nineteen བཅུ་དགུ། chūrgu
ninety གལ་མེར་ལ། khālpera ngā, དགུ་བཅུ། gupchu
nipple (See: **breast**)
nobody སུ་སང་། sūsang
noise རྐོད་ལོག་ kēlok, ལུར་ཚ། huru, ལུར་ hur
noise (to make _); (See: **shout, to**)
noodle ཐུག་པ། thūkpa
noon ཉིར་སུ། nyirmu
North མུང་། chhang
nose སྤ་ལུང་། nāung
note འོར། lor
nothing (+NEG.) གང་སང་། khangsang
now ད་ལྟ། thanta, (until _, up _) ད་སལ། thasak
nowadays དིང་སང་། thĭngsang
Nubri ལུབ་རི། nūpri
nude (See: **naked**)
number བྲིངས་ཀ། threngka, ཡང་གི། āngki
nun ཡ་ནི། āni
nurse རར་སི། nars
nutrient བཅུད། chū'

oak བི་ཤིང་། phishing

oath དབུ་མནའ། ūna

obedient ཁ་ལ་ཉིར་སྲུ། khā-la nyermu

object (See: **thing**)

obliged, to be ཀ་ཏག་ V+kātak, ཀ་མེད། V+kāme'

obtain, to རྒྱུང་། chung

occasionally (See: **sometimes**)

ocean རྒྱ་མཚུ། gyāmtsū

offer, to སྤུལ། pūl

offering (religious) མཚོད་པ། chhōpa

office ཨ་ཕི་སི། āpis

oil ལྷུམ། nūm

oil lamp ལུང་ཀུ། ūngku

okay (See: **yes**)

old (for things) ཉིང་པ། nyīngpa, (**man**) སྐོ

བ། gāwa, (**woman**) སྐོ་མ། gāma

old, to become སྐོལ། gāa

on ཉིང་ལ། tēng-la

once more (See: **again**)

one གཅིག་ chīk

oneself བདའ་བདག་སྲུ། daadakpu

onion (See: **garlic**)

only one གཅིག་རང་། chīkrang

only ག་རྒྱུང་། kharkyang **open, to**

འབེད། be(t)operation ག་ཤག་བཅོལ། shākcho

opportunity མཐུ་ཀ། mauka

order (in _); (See: **by turn**)

order བཀའ། kā

order, to བཀོད་པ་རྒྱུག་ kōpa gya'

ordinary དུག་ལམ། kyūma

organize, to (See: **prepare, to**)

organizer ལཱ་ལ། laawa

organs (internal _) རང་ཚི། nangtsa

original རོམ། ngōma

orphan དུ་རྒྱུག་ thapruk

other ཡམ་པ། yampa

otherwise (See: **except for**)

otter སྲམ། shrām

our རིད་རེ། ngire, འོ་རེ། hore

outside ཕི་ལ། phī-la

outsiders (people) ཕིའི་མི། phīimi

over there ཕོལ། phōo, བའ་ཕོ། phaa phō

owl ལུག་པ། hukpa

owner (See: **sponsor**) བདག་སྲུ། dākpu

ox ལྷང་། lāng

P

pack up, to ཐུལ། thül, རུབ། rup

pack, to བཏུམ། tûm

padlock སློལ་ལྷུང། golcha

pain ལུག། suk

paint ཅི། tsî

paint brush ཇིར། pîr

paint, to ཅི་གཏོང། tsî tōng

painter (of thangka) གཤམ་པ། khaapa

painting (See: **photograph**)

pair ཅ། chhâ

palm (of hand) ལག་པའི་མཐའལ། lakpi thîl

pampering (See: **spoiling**)

pancake ཀུར། kûr

panic (See: **rush**)

paper ལུའ། shûu

paradise ལྷའི་ཡུལ། lhēyul

parents བམ། phama, འབ་འམ། hawa hama

park ལྷིང་ཀ། lîngka

partiality ཉེ་རེན། nyerin

pass on (a message), to ལན་ལབ། len lap

pasta (See: **noodle**)

paste, to (See: **stick, to**)

pastoralist འབྲོག་པ། drokpa

pasture ཅུའ། tsāa

pasty (liquid) ཀླའདི། kândi, kēndi

patch ལྷན་ད། lhēnda

paternal uncle ཨུ། āu

patience རང་རྒྱིད། ngang-gyi'

patient (See: **sick person**)

pattern (See: **drawing**)

pea སྲིལ་མ། shrēlma

peace ཞི་བདེ། shide

peaceful (See: **quiet**)

peaceful ལྷལ་བ་སྦྱིར་ལུ། nāawa kyîrmu

peach གསམ་བུ། khambu

peacock མེ་བྱ། māpcha

pearl ལུ་ཏིག། mutik

pebble རོ་རྒྱ། doprak

peel, to བལུ། shū

pen པེན། pēn, ལྷུག། nyūk

penalty (See: **punishment**)

penis ལྷིག་པ། likpa

penknife ལྷ་བ་གྲི། tãpdri

people མི་དམངས། mimang

pepper (Sichuan species) ཨེར་མང། ěrmang

performance སྲིལ་ལུ། shrīlmu

periphery (See: **edge**)

perished, to be བཅས་གཏོང། naasa tōng

permission གནང་བ། nāawa

permit པ་སི། pās

persistence ལྷིང་འགྲུའ། nyīngdru

person of the same age ཅའ་ལ། nāala

personal (See: **private**)

petrol (See: **kerosene**)

Pharak region བར་དབྲག། pharak

phone ཕོན། phōn, fōn

phone, to ཕོན་གཏོང། phōn tōng

photograph རྒྱལ་མ། naksa, ལྷུ་པར། kūpar (H)

picture (See: **photograph**)

picture frame པར་སྦྱོམ། pãrdrom

piety ཇོའ་སེམས། chhgoosem
pig བག་པ། phakpa
pigeon ཕུའ་རུམ། pūurum
pile up, to ཚིག་ཅེ་ tsē'
pile, to མོང་། gong
pilgrim གནས་སྐོར་རི། nēkore
pill རིལ་ལུ། rilu
pillar ཀའ། kaa
pillow སྒའ་གྱི། ngāatri
pilot (See: lead)
pincers མླམ་སྒྲང་། kām̄tang
pinch, to སིར་སྒྲུང་འདྲིབས། sērmung dep
pine (blue pine tree) མི་ཐང་། metang
pit མིག་དུང་། mīkdung
place ས་ཆ། sācha (Syn.: seat)
place for night halt ཞལ་ས། shaasa
plain (See: ordinary)
plains (See: lowlands)
plan འཆར་གཞི། chhārshi
plank མོ་སྒྲུང་། gomung, མོ་ཡངས། gopyang
plant, to འཚོག་ zu' (Syn.: sow, to)
plastic paper བགྲག་ཤོག་ trākshok
plastic མོ་འདཀར། pōkar
plate སྒེར་མང་། dermang,
play, to ཚིད་མི་ཚེ། tsīmi tsē
pleasant (to hear) སྒྲིར་སྟུ། nyērmu
pleasant སྒྲིར་སྟུ། kyīrmu
please ! བཤམ་གྲུར། thraakur
pledge (See: oath)
plentiful (See: abundant)
plenty མང་རི། bang-ngi
ploughshare མོ་ལུའ། mōlcha

plume (See: wing)
pocket ཨམ་ཕྲོག་ āmtrok, āmtrung
poison ཐུག་ thūk
police ཕུ་ལི་སི། pūlis
pond (See: lake)
poor (See: weak)
poor people མྲོ་རང་ཕུ། pērangpu
pork བག་པ། phaksha
porridge སྒྱུ། kyū
porter ལུར་མན། khurmen
portion (See: share)
possession (See: wealth)
post office ལུལ་ག་ hūlak
postponed, to be (See: delayed, to be)
pot (clay _) ཇོ་མ། zama
potato རི། ri, རི་གི། rikī
pour, to ལུག་ lu'
powdery ཞིབ་སྟུ། shīmu
power དཔོང་ཆ། ōngcha (Syn.: strength)
powerful དཔོང་ཆེན་སྟུ། ōng chhēnbu
practice (religious _) ཉམས་ལེན། nyāmlen
practice, to སྦྱོང་། jong
praise, to བསྐྱོད་རེ་སྦྱོང་། tōre lōng
pray, to སྒོ་ལམ་རྒྱག་ mōlam gya'
prayer wheel (hand-held _) མ་ཧི་ལའ་
 འལུར། māni laakur
prayer མ་ཧི། māni
prediction (See: forethought)
pregnant བི་འཇིམ། phijim
preparation བྱ་འགྲིག་ thrandrik
prepare, to བྱ་འགྲིག་གྱི་ thrandrik khyi (Syn.: to
 get ready for a trip)
presence (in the _ of a lama) སྐྱུ་མདུན། kūmdün

present ལྷོས་ཀ། kyēka
press, to མནན། nēn
pretend to cry, to ཏུ་འཛོན་འདེབས། nguzin dep
pretty (See: **beautiful**)
price མོང་། gong, རིན། rin
principal མ་ཙ། martsa
printer པར་བ། pārwa
prison (See: **jail**)
private མྱེར་གྱི། gerki
profit ཁེ་བཟང་། khēpsang
program (See: **plan**) འཆར་གཞི། chhārshi
promise, to ཁས་ལིང་། khē ling (Syn.: **vow, to**)
proof ལུངས། khūng
proper འདྲ་ཆའམ། dra chāamu, བཏུ་ཤིས་
 བ། trāshiwa
prostitute ཆེའམ། chhēemu

protect, to ལྷོབ། kyōp, ལྷོབ་ལྷོབ་ལྷོ། shrūngkyop
 khyi
protest, to རོ་ལོག། ngolo'
prove, to ལུངས་ལྷོལ། khūngkyol
proverb ལ་ལུ། khalu
provisions ལྷོ་ལྷོ། gyaawi
public (See: **people**)
pull out, to (See: **take off, to**)
pull, to འཐེན། thēn
punishment ཆེར་པ། chhērpa
pupil (See: **disciple, student**)
puppy ལྷི་ལྷུ། kyîpruk
put on, to (See: **wrap, to; dress, to**)
put, to འཛོག། jō'
puzzled, to be མགོ་འཛོམ། goo thōm

Q & R

quality ལྷུའཚད། pūutse', ལྷུདག། gyupdak
quantity མང་ལྷུང། mang-nyung
quarrel (See: **argument, fight**)
quarrel, to (See: **argue, to; fight, to**)
quartz (See: **crystal**)
queen ལྷུལ་ལྷ། gyalmu
question ཇི་བ། thriwa, བཀའ་འདྲི། kāndri (H)
quick (See: **fast**)
quiet ལྷུ་སྲིམ་ལྷ། khūsimpu
quiet, to be (See: **relieved from, to be**)
quietly ལ་རྒྱལ། khā rakpa
quiver, to (See: **shiver, to; shake, to**)
rabbit རི་ལྷོང། rijwong
race (a horse), to ལྷ་མདར་གཏོང། tāmdar tōng
radio རི་ལྷོང། redio
radish ལཱུག། lauk
rain ཇར་བ། chharwa
rainbow འཇུ། ja
raincoat སྲི་ཡབ། phīyap
rainwear (See: **raincoat**)
rangeland
rapids བོ་རྒྱབ་ས། balap
rare (See: **scarce**)
rat བེ། phēe
raven ལྷོ་རྒྱ། gorak
raw ཇའལ་ལ། janpa
razor སྲི་གྲི། shrādri
reach, to གཤམ་བ། yōp (Syn.: **delivered, to be**)
read, to རོག། ro'
ready (to get _for a trip) གཤོམ། chōm
real (See: **original, true**)
really ལྷུ་ལྷུང། hutung
ream (of paper); (See: **stack**)
reason (See: **meaning**)

receive, to འཕྱོར། jor
reciprocity ལ་ལྷུ། largya
recite (a prayer), to ལྷོ་ལམ་ལྷོར། mōlam kyōr, ལྷོ་ལམ་འདེན། mōlam dēn
recite, to (See: **count, to**)
recognize, to རོ་ཤེལ། ngo shēe
recollect, to (See: **remember, to**)
recollection བཤམ། thraasa
recover, to (See: **improve, to**)
red མར་ལྷ། maru
reduce (a pain), to འཇོམ། jom (Syn.: **break, to**)
reduced, to be ཆོག། chhō'
refrain from, to (See: **avoid, to**)
refugee ལྷུབས་བཙེལ་བ། kyāpchōlwa
refuse to comply, to ལ་མོ་ཆོ། ā mō chhō
refuse, to ལ་མེ་ཉམ། khā mē nyen
regarding (See: **about**)
regret འཕྱིད་ལ། gyepa
regularly ལྷོག་ལ། tākpa
reinforcement ལྷུབ་ཙོ། gyaptsa
relapse (illness) རད་ལོལ། nelok
relation འབྲེལ་བ། drelwa
relationship (to establish _) ལྷུན། tūn
relatives and in-laws གཉེན་ས་མིན། nyēn sāmin
relatives རང་བ། tshāngka
relaxed དལ་ལྷ། thalmu
reliable ལ་བརྟེན་ལྷ། khā tērmu
relics ལུ་བསེལ། rusel, rīngsel
relieved from, to be འཇམ་ཐིང་གྱི། jam thīng khyi,
 འཇམ་ཐིང་ངི་བརྒྱལ། jam thīng-ngi gal
relieved ལྷིང་སངས། nyīngsang, འཇམ་ཐིང་ངི། jam

thīng-ngi
religiosity (See: **piety**)
religious (person) ཇོང་བ། chhḡowa
remember, to འོ་མ། thren (Syn.: **miss, to**)
remorse (See: **regret**)
renovate, to བཟོ་སྐྱར་བྱེད། zopgyur gya'
rent (of house) ཀང་མ། khāngla
repair, to (See: **renovate, to; make, to**)
repeat, to ལོ་གསུམ་ལྟར་ ལོ་ གྲུ་ ga'
repeatedly (doing something) གྲུ་ནང་གྲུ་
 རྒྱུ། khyaa-nang khyaa-ni
replacement རྒྱུ་ཉེས་པ། kyīnpa
reply རྒྱུ་ལམ་ལ། jaalen (H)
research, to (See: **study**)
resident (person) གཞིས་ཆའ་བ། shīchaawa
respect བརྗེ་ཐབས། tsītap
respect, to ཆ་འཇོག་ chhā jō'
responsibility (to take _); འགན་འཁུར། gen khūr
 (Syn.: **agree, to**)
responsibility འགན། gen
rest, to འཇགས་ལོ། ngaaso
restaurant ཟང་། saang
return, to ལོ་གསུམ་ ལོ་ གྲུ་ ga'
rhinoceros བསུ་བྱུ་ཁ་འཁུག་ sūru khāmbuk, sūru
rhubarb ཀམ་ཆོང་བ། ākchowa
rib རྒྱུ་མ། tsīm
rice འབྲུ་ འབྲུ་ draa
rich རྒྱུ་ལྡན། chukpu
ride, to ཞེན། shen, འཆིབ་པ། chhīp (H)
rifle མི་ཕྱག་ mewak
right གཡའ་བ། yāawa
right way རྣམ་ལོག་པ། naalokpa
ring (for the finger) སོར་རྒྱུ་ སོར་རྒྱུ་ sōrtup

rinse, to གཤོལ། shōl
rise, to སྐར། shār (Syn.: **increase, to**)
river གཙང་ཕུ། tsāngpu
road (main one) རྒྱ་ལམ། gyalam
road ལམ། lam
robust སྒྲོ་འོག་པ། ngā thronpu
rocky (mountain) བྱ་གར། thrak
roll, to རིལ། ril, རིལ། thril
roof ཐོག་ thōk
room ཀོ་ར། kōtra
rooster རྒྱུ་ རྒྱུ་ chhau
root (See: **bottom**)
rope ཐག་པ། thākpa
rosary ཐེང་ང། thrēng-nga
rot, to རུལ། rūl
rotate, to འཕྲིམ། khyir
rotten རུལ་བ། rūlwa
rough རྒྱུང་ཕུ། khyongpu
round རྒྱུ་ལྡན། kyīrmu (Syn.: **circular**)
row (See: **line**)
rub, to འོ་ འོ་ dor
rubbish (See: **garbage**)
rude ཁ་རྒྱུ་ལྡན། khā gyaamu
ruin (of a house) བྱི་ཕྱག་ threḡwak
ruined, to be (See: **perished, to be**)
rule (See: **justice**)
ruminare, to ལེན། lē(t)
rumor ཧ་ལེ། hā le
run away, to (See: **escape, to**)
run down (someone behind his/her back),
 to འོ་མོ་ལྟེ་ འོ་ མོ་ khyi
run out of, to རྒྱུ་ རྒྱུ་ gē(t)
rush འཁྲུང་སྐྱོད། ngāngtrak

S

sacred ཙཱ་མེན་ཡུ། tsāa chhēnpu

sad, to be རློ་སྐྱེ་ལང་། kyōkye lang

saddle (horse _) ཏེ་སྐལ། tēgal

sadness རློ་སྐྱང་། kyōnang, རློ་སྐྱེ། kyōkye

safe (See: **careful, stable**)

salary ལ། lâ

saliva ཁ་ཚུ། khāchu

salt ཚྱ། tshā, རླུ་ཚྱ། jāatsa

same བཅིག་པ། chīkpa (Syn.: **similar**)

sand རེང་མ། pheema

sandalwood ཙན་དན། tsēnden

sash (See: **belt**)

satiated, to be (See: **satiated, to be**)

satisfied, to be རོམ། ngom

Saturday བཟའ་སྤེན་པ། za pēnpa

Saturn སྤེན་པ། pēnpa

sauce བསེལ་བ། sōlwa

saucepan རླབ་སྐྱེའ། tāpkyo

saucer (See: **plate**)

saw སོག་ལི། sokli

say, to ཟླ། si, རབད། shē(t), ལྷ། shu (h), བསུང་།

sūng (H) (Syn.: **talk, to**)

saying (See: **proverb**)

scabies རློང་། kōng

scarce དགོང་མ། kōrmu

scare, to (See: **frighten, to**)

scatter, to བཏོར། tōr

school ཡི་སི་ཁུལ། īskul

scientist ཚན་རིག་པ། tshēnrikpa

scissors འཛབ་ཚི། zaptsi

scold, to ལབ་ཏག་རྒྱལ། laptak gyā', བཀའ་

བརྒྱུན། kāpkysin (H) (Syn.: **shout at, to**)

scorched (See: **burnt**)

scrap (of dried food) རྩོད་གོག། shrēkok

scrape, to (See: **scratch, to**)

scratch (with claws) སྐར་སང་། barsang

scratch, to བྲོ། thre(t)

script (See: **letter**)

sea (See: **ocean**)

seal (the opening of a bag by tying), to ཁྲོ་

བསྐྱམས། khā dam

seal (See: **stamp**)

sealed (tightly _), (See: securely tight)

search, to (See: **look for, to**)

seat བསྐྱའ་ས། daasa

secret བསང་། sāng

secretary ལྷུང་ཡིག། thrung-yik

secretly བསང་ནང་གསང་ནི། sāng-nang sāng-ni,

འཆག་ལ། chhākla (Syn.: **quietly**)

sect རོང་ལུགས། chhōluk

see, to མཐོང་། thōng

seed སིན། sēn

seek respect, to ཡུའ་བཤད། yuu shē(t)

self རང་། rāng

sell, to བཅོང་། tsōng (Syn.: **marketable, to be**)

semi-liquid རླུང་རི། durī

send, to སྐྱར། kūr, བཏོར་། tōng

senior བློན་པ། genpa, མི་ཆེ། mī chhē

sensible (See: **meaningful**)

sentence (See: **punishment**)

separate, to (See: **split, to**) ཁ་གྲུལ། khā khyee

separated, to be ཁ་བྲལ། khātral, བྲལ། thral
separately ལྷུ་དུག། khutuk
serow གྱུ། gya
servant ལློང་། lāwa, ཞབས་ཀྱི། shapchi,
 (female) གཡོག་ལྷུ། yōkmu, (male) གཡོག་
 ལྷུ། yōkpu
serve, to གཡོག་ལྷུ་གྱི། yōkpu khyi
set up, to (See: **arrange, to**)
seven བདེན། din
seventeen བཅུ་བདེན། chūpdin
seventy གལ་ཤིར་བཞི། khalpera shi, བདེན་བཅུ་
 dinchu
sew, to བཅོམ། tsēm
sewing ཚེམ་ལུ། tshēmbu
sexual maniac (male) ཚེུ། chēu
shade, to (See: **block, to**)
shake, to ལྷུ། gul, ལྷུ་གྱི། shrū' (Syn.: **shiver, to**)
shame རོ་ཚ། ngotsa
shape བཟོ་ལྷུ། zopta, zopte, རབ་གཞི། chhapshi
share food, to བལོའའི་བཟོ། goni so
share ལླལ་ལ། kāla, kālda, སྤོའབ། banda
share, to བལོའ། goo (Syn.: **split, to**)
sharpen, to (See: **rub, to**)
sharp-tongued ཁ་གྲོང་ལུ། khā khyongpu, ཁ་ཚ་
 འདི། khā tshāndi
she མོ་རོང་། morong
sheep ལུག། luk
she-goat ར་ལུ། ramu
shelf བའ་ཏི། phaate
shepherd ཇིུ། ziwu
Sherpa ཤར་བ། shārwa
shin-bone ངར་གདོང་། ngardong

shine, to ཚེད། chē(t)
shirt རའ་ཏུག། raatuk
shit (See: **faeces, feces**)
shit, to ལྷུ་གཤོར། kyākpa shōr, ལྷུ་གཤོང་
 ། kyākpa tōng
shiver, to འདར་གསལ་གྱི། darsi' gya', འདར། dar
shoe འཇུ་ཏ། zuta, ཞབས་ལྷམ། shāblam (H)
shop ཚོང་ཁང་། tshōngkang
shopping ཉོ་ཚ། nyōpcha
short of, to be (See: **cut off, to be**)
short ཐུར་མེ། thūrme
short-tempered རུང་རམ། ru-ngarma
shoulder དཔུང་པ། pūngpa
shout, to ལུ་ལུ་འདེན། huru den, ལློང་གྱི། kē' gya'
show (See: **performance**)
show appreciation, to རོ་སུ་གདོང་། ngōsu tōng
show off, to རོ་སུ་སྤྱོད། ngōmsu kū(t)
show, to བཟུན། den
showing off རོ་སུ། ngōmsu
shred, to བཟོབ། tsēp
shut up ! ལུ་ལྷུ་གྱི། tsūm khyi
shy གྲེང་ན། trē-ngen
sick person རད་ལུ། nepu
sick, to be ཅ། na, ལྷུང་། nyūng (H)
sickle ཚོར། sōr
sickness ཅ་ཚ། natsa, ཅད། ne', ལྷུང་གཞི། nyūngshi
 (H)
side (other _) ཕ་ལིམ། phālim, བར་ཁན། phar
 khēn
side (this _) ལུ་ལིམ། tshūlim, ལུར་ཁན། tshūr khēn
sideways (See: **horizontal**)
sift, to (See: **strain, to**)
sign ཏིའ། tāa

signature ས་ཡི་ལག་རྩེ། sāyi lakta
silt (See: **dust**)
silver དངུལ། ngül
similar ཅོག་འདྲ། chōkdra
similar མདོ་རྩེ། dore, མདོ་གཞི། dokge, རྩེ་རྩེ། nore
sin སྤྲིག་པ། dikpa
sing, to ལྷུ་ལིང་། lû ling
single རྩེ་མ། kyāngma
sink, to ལུཔ། nup
sinuses ཡ་མ། yama
sir ས་ཉེབ། sāhep
sister (elder _) ཨ་ཇི། āji, ཨ་ཡི། āyi, ཨ་ཇི། ṛji,
(younger _) ལུམ། num
sister-in-law (See: **daughter-in-law**)
sit downs in rows, to གལ་སྤྲིག་ thraldri'
situation གནའ་སྤངས། nāatang
six ལྷུག་ thruk
sixteen བཅུ་ལྷུག་ chūruk
sixty གལ་གསུམ། khal sūm, ལྷུག་ཅུ། thrukchu
size ཆེ་ཆུང་། chhēchung
skill ལག་ཤེལ། lakshe
skin པུ། pāu
skin སྤོག་པ། phīkok
sky གནས། nām
slander སྐྱོ་མ། kyōma
slap དལ་ལྷུག་ thalchak, འགམ་ལྷུག་ dramchak
slap, to དལ་ལྷུག་རྒྱུག་ thalchak gya'
slate ཨིམ་པག་ ėmpak
sleep (to put to _) སྤོལ། nyōl
sleep མནལ། nāl (H)
sleep, to གཟུགས། zim (H)

sleepy, to be/feel གཉིད་ཐོང་། nyī' throo, གཉིད་ཅོག་
 རྒྱུག་ nyītsok gya'
sleeve བུ་ལུམ། phulum
slingshot ལུར་རྒྱུག་ hurduk
slip, to རིང་། thre(t)
slow (See: **congested**)
slowly གོ་ལོ་གོ་ལོ། khole kole
small (male) སྤྲིག་པེ། trīkpe, **(female)** སྤྲིག་མེ།
 trīngme
smaller ལྷུ་བ། trūwa
smart (See: **clever**)
smash into pieces, to (See: **crush, to**)
smell (urine _) ཚའ་རྩེ། tshāari
smell ཇི་མ། thrijma
smile བཙེག་ khātsek
smoke ལུད་ད། thuta
snack འཇེར་ར། zara
snake ལུ། rul
snot ལྷུབས། nāp
snow leopard སིར་གཤེ། sērken
snow གཤ། khaa
snow, to གཤ་རྒྱུག་ khaa gya'
snowy mountain གངས་རི། khangri
snuff ལྷུ་ཐག་ nātak
soak, to བྲིང་། bang (Syn.: **absorbed, to get**)
soft འཇམ་སུ། jampu, འཇོལ་སུ། bolmu
soften by rubbing, to (See: **knead, to**)
soft-spoken བ་འཇམ་སུ། khā jampu
soil ས། sā
soldier དམག་མི། mākmi
solely (See: **only**) ག་རྩེང་། kharkyang
solid (See: **solid**)

Solu region ཤོད་རུང་། shōrung
solution (See: means)
sometimes བར་ཅིག་ phar chik
son (See: boy)
song ལྷོ། lū
son-in-law མག་པ། makpa (Syn.: **brother-in-law**)
soot རིག་པ། threkpa
sorry ! མཐོལ་ལི་བཤོག་པ། thōli shōk
sort (See: type)
sound མྱེད་མྱེད་ kēdra, མྱེད་ཀྱི་ kē'
sour ལྗང་རུ། kyūru
source (See: **proof, spring**)
south ལྷོ། lhō
sow, to འདེབས། dep
space བར་སྐྱང་། pharnang
spacious ལྗུ་ཡིའུ། khu yemu, ཡིུ། yemu
spark (See: **firebrand**)
speak, to ལབ། lap
speech ལབ་བཤད། lapshe', གསུང་ལབ། sūnglap (H)
spicy ཁ་ཚ་འདྲི། khā tshāndi
spider སྲིང་ཀོང་ཀོང་། shrīng-kongkong
spin wool, to བཀལ། kāl
spin, to (See: **rotate, to**)
spinach ཕད་མྱེད། pētsu
spiritual medium ལྷ་བ། lhāwa
spit ཅེ་མག་ chēmak
spittle (See: **spit**)
split, to གསེལ། sīl (Syn.: **separate, to; share, to, cut wood, to**)
spoiled ལྷོག་ལང་། kyāklang
spoiling གཅེས་ལང་། chēlang
spoken language ཁ་སྐད། khāke'

sponsor ལྷིན་བདག་ jindak
sponsor, to འཕོ་སུང་རྒྱལ། drosung gya'
spoon ལྷིམ་ཤོག་ khyīmpok
spouse (See: **wife**)
spring ལྷ་མིག་ chhūmik, (**season**) སོའ་གཤམ། sōoka
square ལྷུ་བཞི། thrupshi
squeeze, to བཅོམ། tsīr
squeezed, to be གཏུར། chūr
stable བཏེར་མུ། tērmu, རམ་མུ། rampu
stack up, to (See: **pile up, to**)
stack ལྷབ་ཚ། bābcha
stairs གྲའ་པ། trāapa
stamp ཐེ་མི། thēsi
stand up, to (See: **get up, to**)
star ལྷར་མ། kārma
start, to (See: **begin, to**)
state ལྷལ་ཁབ། gyalkap
statue ལྷོ། kū
status (economic) ལྷིད་རྒྱལ། kyīduk
stay, to བསྐྱད། de(t), བཞུའ། ju (H)
steady (See: **stable**)
steam ལྷའ་བ། lāawa
steep གཤམ་རུ། sarmu
step across, to (See: **step over, to**)
step over, to འཕོམ། gom
step གོམ་པ། khompa
step, to གཤམ་བ། yōp
stew (potato) གཤམ་པ། shākpa
stiching (See: **sewing**)
stick (walking) གཤམ་ལམ། laakam, བེར་གོག་ pherkok, pharok
stick incense ལྷོའ་རངས། pōorang
stick, to ལྷུར། jar

still ཏོག་ tōke, ད་ཅེད་ tharung
still (position) ཅོག་གི་ tsökge
stir, to དུག་ trū'
stitch, to (See: **sew, to**)
stomach ཁོག་པ། khökpa, གསུབ། sūp, མྱོད་
 ད། throta
stone ཇོ་ do
storehouse གཉེར་ཚང་། nyērtsang
storm ལུར་རུག་ hūrtuk
story དཔེ། pē
stove ཐབ། thāp
straight ཐང་ཀ། thēka
strain, to བཅོལ་ tsē'
strained (nerve) ཅམ་སྦྱིད། tsāmdri'
strand (of hair) ཉག་མ། nyangma
straw སོག་མ། sōngma
strength ལུག་ས། shūk
stretch, to རྐྱོད་ kyōng
strict (See: **tight**)
string, to བརྒྱུད། gyuu
strong (healthy) ཞེའ་ཆེ་སྟེ། shōo chhēmu,
 (powerful) ངར་མ། ngarma, (taste) གར་མ།
 kharma
struck, to be (See: **hit, to be**)
student དགོ་སྟུག་ ggetruk
study བརྟེན་དཔུང། tākche'

stupa ཅོར་རྟེན། chōrten
stupid (See: **idiotic**)
subject མི་སེར། mijir
substitute ཚབ། tshāp
suck, to འཕྲིབ། jip
suckle, to (See: **suck, to**)
suffice, to (See: **enough, to be**)
sugar ཅིན། chīni
suitable སྒམ་སྟེ། pāmu
summer དབྱར་ཙ། yāru
summon, to འགྲུག་ gu'
sun ཉི་མ། nyima
Sunday གཟའ་ཉི་མ། za nyima
superstition རྣམ་རྟོག་ nāmtoḥ
support (See: **reinforcement**)
support base རེ་ས། rēsa

surface ཁ། khā
surplus (See: **leftover**)
suspended (by rope), to be དཔྱེད་ chāng
swallow, to མིད་དགཉོང་། mīta tōng
swear, to (See: **vow, to**)
sweat རྩལ་ལྷ། ngūlchu
sweep, to ལྷ། chā'
sweet མངར་སྟེ། ngārnu
sweets (See: **goodies**)
system འགོ་སྟངས། droṅtang

table (Chinese style) ལྷོ་ཚོག་ gyachok
table ཚོག་ཚི། chöktsi
taciturn ཁ་སྤྱི་འདི། khā chīndi, ཁ་དོག་ལུ། khā
 thokpu
tail ར་མ། ngāma
take advantage of, to (See: **distract, to**)
take off, to འཛིན། bi(t) (Syn.: **fly, to; unload,**
to)
take out (thorn), to འདོན། den
take, to ལིང། ling
talk (See: **speech**)
talk back, to ཁ་ལོག་ khā lo', ཁ་ལོག་ཚོག་
 ལོག་ khālo' tshiklo'
talk, to ལམ་བཤད་ལམ། lapshe' lap, ལམ་བཤད་
 ལྷི། lapshe' khyi
talkative ཁ་བདི་སྟུ། khā dimu
task (See: **work**)
taste རྩོལ། throo
tasting (See: **sour**)
tasty (See: **delicious**)
tax ལམ། thral
taxi འག་སི། trāksi
tea (Tibetan salt _) བེད་ཇ། pheja
tea kettle ཉིབ་ལི། tīpli
tea strainer ར་ཚག་ས། chhatsak
tea ཇ། chha, གསོལ་ཇ། sōlja (H), (**black _**) ར་ཐང་།
 chhatang, (**sweet _**) ར་མང་ར་སྟུ། chha
 ngārmu
teach, to ལྷོབ། lōp
teacher དགོ་གོག་ gergen (Syn.: **master**)
teaching (Buddhist _) ལཀའ་རྩུ། kāju

tear (from eye) མིག་རྩུ། mīkchu
tear, to གཤོག་ shō'
television འི་མི། trībi
tell lies, to ཇི་ཚོག་ལམ། zinok lap, ཇི་ཚོག་བཟོ། zinok
 zo
tell off, to རོབ་ཤུར་རྒྱག་ ngopshur gya'
tell, to (See: **say, to**)
temper ར་འན་སྒྲ། ngandra, ར་ར། ngar
temperament མི་གཞི། mīshi
temperamental ཕོ་སྲོག་ལ། phōtrokpa
temple (for a deity) ལྷ་འང་། lhaang, (**of the**
head) ར་ཚོ། nārtsa
ten བརྒྱ་ཐམ་ལ། chū thāmpa
ten million ས་ལ། sāya
ten thousand འཛོལ་བརྒྱ་ཐམ་ལ། hazar chū thāmpa
tender ཤེ་ཚ་འདི། shē tshāndi
tent ལུར། khur
Teraï (See: **lowlands**)
terror འཛིལ་བ། jjiwa
test, to ཚོད་ལྷ། tshō' lhā
testicles ལྷོང་། go-nga
thangka དང་རྒྱ། thangku
thank you ལུའ་ཚེ། thūuche, འོར་ཚེ། horche
that དི། thi
that's all འདི་རང་། dirang
that's it (See: **that's all**)
the (singular) ཉི། tī, (**plural**) ཉི་བ། tīwa
then ད་མ། thama
there is, there are (factual) ལྷིད་ཇ། weza
 (sensory) ཚོག་འུ། no'

therefore །ཉམས་མེད། khyaasin
thermos ཇོ་མོ་གུ་མ། chhadam
these འདི་བ། dīwa
they ཁོ་བ། khōwa (H)
thick མཐུག་པུ། thūkpu, མྲོམ་པུ། bompu (Syn.:
 pasty)
thief ཀུར་མ། kūrma, ལག་པ་རིང་པུ། lakpa ringpu
thigh སྐལ་སྐྱེག་པ། balnakpa
thin བྲི་མེ། threme, (**meat**) ཉེར་མེ། nyerme,
 (**cloth**) སྤི་མེ། shrēme, (**liquid**) སྤྲ་འདི།
 lāndi
thing ཅམ་ལག་ chāalak
think, to མཚོམ་པ། nōo
thirst མྲོམ་པ། kōmpa
thirsty, to be ཁ་སྐོམ་པ། khā kōm
thirteen བཅུ་གསུམ། chūksum
thirty གལ་མེར་གཉིས། khalpera nyī, སུམ་ཅུ།
 sūmchu
this འདི། dī
thither (See: **over there**)
thorn ཚེར་མང་། tshērmang
those དི་བ། thīwa
thought (See: **idea, intention**)
thousand འཇར་གཉིས། hazar chīk
thrashed, to be བརྒྱབ། dap
thread (needle), to (See: **string, to**)
thread སྤྲ་ཉོག་ shrūtok
three གསུམ། sūm
throat མིད་ད། mīta
throne ཁྲི། thrī
throw out, to སྤྲོལ། kyūr
thumb མཐེབ་ཉོག་ thēptok

thunder, to འབྲུག་རྒྱལ། druk gya'
Thursday གཟའ་ཕུར་ཅུ། za phūru
Tibet བེད། phe'
Tibetan བེད་པ། phepa
ticket ཀྲི་ཀྲ། trīkatr
tie, to ཀྲིག་ kyī', འདོལ། doo, བཙེང་། chīng
tiger སྟག་ tāk
tight (securely _) ཁ་དམ་པུ། khā thāmpu
tight དམ་པུ། thāmpu (Syn.: **narrow**)
time (ancient _); (See: **days**)
time (in ancient _) དང་པོ་སྤྲོན་ལ། thāngpo ngōnla
time (one at a _) རེ་རེ་གྲུ་ནི། rere khyani
time (this _) ད་ལིང་། thāling
time (to be the _ to do something) རོན། ren
time (to take _) འགོར། gor
times བྲིབ། khyēp, ཚར། tshār
tin (metal) ཀྲིན། trīn
tired, to be ཅིན་ཚད། ēn chē(t)
tobacco ཐམ། thāma
today འདིང་། haring
together སུ་ལ། mūla, སུ་ཚང་། mūtsang
toggle ཞོལ་ལྷིང་། ōlshing
toilet ཇོལ་ཁང་། chhaakang
tolerance བཟེད་པ། zēpa
tomorrow ཟེ་ལ། sālā
tongue ལྗེ་ལ། chēla
tool ལག་ཚ། lakcha
tooth ས། sā
top མགོལ། gōo, (**on the _ of**) ཁ་ལ། khā-la
topple, to འགྲིལ། drīl
torn, to get ཞེ། shāa
torture, to ཚར་བཅད། tshārche(t)

touch, to རེག་ rek
towel རུམལ། rumal
trace (See: imprint)
trade (illegal) རྣག་རྩོད། naktsong
trade (See: business)
trader (See: merchant)
tradition (See: custom)
train རེལ། rel
train, to རྩོད་དར་གྱི་ jongdar khyi (Syn.:
practice, to)
translate, to རྒྱུ་རྒྱུར། kē' gyur (Syn.: **modify,**
to)
translator རྒྱུ་རྒྱུར་རུ་མི། kēgyurru mi
trap རྟོར་བ། tōrwa
trash (See: garbage)
travel, to བར་རྒྱུར་འགྲོ། phar tshūr dro
traveler འགྲུལ་བ། drulwa
treatment (See: means)
tree རྩོང་ཕུ། dongpu
triangle རྩུར་གསུམ། sursum
tribunal (See: court)
Tropke Gola region རྩོག་པའི་རྩོལ་། throkpī gola
troublesome ཅ་སིང་ཕུ། chāsingpu
trousers རྣམ་སྐྱུམ། kāanam

true རོ་ཐོག་ ngotok, རུ་རྩུང་། hutung
true, to be བདེན། den
trunk (metal) རྩུ་འགྲམ། chāagam
trust (See: belief)
trust, to (See: trust, to)
truth བདེན་པ། denpa
try harder, to འཇམ་གྱི། ham khyi
Tuesday བཀའ་ཚུལ་མིག་དམར། za mingmar
tune བཀད་པ། daa
turn (by) རིམ་པ། rimpa
turn བལ་ལ། pāala (Syn.: **times)**
turn on (light), to བཟུང་ཉི་ཤར། batti pār
turn, to རྩྭ། kyir
turnip རུ་ལུ། thulu
turquoise བཀའ་ལུ། yū
tusk (of an elephant) རྩུང་པའི་ས། lāngpesa
twelve བར་ཅུ་གཉིས། chūnyi
twenty བཀའ་གཅིག་ khal chik, ཉི་ལྔ་ཐམ་པ། nyishu
 thāmpa
twice (See: double)
twins མཚོས་མ། tshēma, མཚོས་རི། tshēre
two བཉིས། nyi
type རྣམ་པ། nāmpa

U & V

unable to do, to be ཨ་མོ་ཚོ། ā mō chhō
uncle (maternal side) ཨ་ཇང། ājang
under མོ་གཤམ། wōk-la
understand, to ཧ་གོ། hā kho'
unimportant རྩོད་ཚུང་། nāngchung
unless (See: except for)
unload, to འབོག། bo'
unprincipled མ་རབས། marap
untidy (See: messy)
untie, to འགྲོལ། droḷ
untied, to be མྲོལ། throḷ
until སག། sāk (Syn.: **up**)
unusual རྒྱན་མཚར་ཅུ། khyēntsaru
up ཡར། yar
uphill རྒྱུན། khyen
upper རྟེན། tē'
uppity (See: naughty)
upright (position) ཚོགས་སྤྱ། tsōkpu
upright (to put _) ཚོགས་སྤྱ་སློང། tsōkpu lōng
upright (to sit in an _ position) ཚོགས་སྤྱ་བསྡད།
 tsōkpu de(t)
upset ཞི་སྡང། shedang (Syn.: **anger**)
upset, to be འཁོན། khōn (Syn.: **angry, to be**)
upside down སི་ཙར་མ། pītsarma
upslope (See: uphill)
upwards ཡའ་ཡོ། yaayo
urgent (See: important)
urinate, to གཟིང་ཤོར། chīng shōr
urine གཟིང། chīng, ཇབ་གསང། chhāpsang (H)
use, to (See: apply, to; put to work, to)

useful (very _) མཐོང་སྤྱ། mārmu (Syn.:
capable)
useful, to be སོན། phēn
user-friendly (See: easy to use)
vacation (See: holidays)
vagina རྒྱུབ། kûp
vajra རོ་རྩེ། dorje
valley རྩུང་པ། lūngpa
valuable གནའ་གྲུང་ཆེར་སྤྱ། nāagung chērnu
vanish, to ཡལ། yal
variegated སལ་ཁྲམ། pāltram
variety ལྷ་མིན་སྤྱ་ཚོགས། nāmin nātsok
vegetables (green) ཚོར་མ། tshērma
vein ཙ། tsā
Venus ས་སངས། pāsang
very (See: extremely)
vigorous (See: strong)
village རྩུལ། yul
villager རྩུལ་གྱི་མི། yulkyimi
virtue (See: merit)
visit, to (See: meet, to)
voice (See: noise)
void (See: empty)
vomit རླུབ། kyūwa
vomit, to རླུབ། kyū'
vote, to རོ་ཏེ་ལུག། botr lu'
vow, to མནའ་སྤྱོལ། nāpkyol, མནའ་བསྐྱལ་གྱི།
 nāpkyal khyi
vulgar talk བཙོའ་གཏམ། khā tsōotam
vulgar words བཙོའ་གཏམ། tsōotam
vulture རྩ་གྲུང། chhargu'

W

wage ལྷོ་ཡིན། kūyin (Syn.: **salary**)
waist ཀེལ་ལྷངས། kēltang
wait, to ལྷོ། gu(t)
wake, to (from sleep) ཅད། tsē(t), གཉིད་ཅད། nyī'
 tsē(t), **(somebody up)** ལྷོང། lōng
walkway ཐེབས་ལམ། phēplam (H)
wall ཅིག་པ། tsīkpa (Syn.: **ledge**)
walnut ཀོཏེ། kōtre
Walungchung Gola region ར་ལུང། walung
wander, to འགྲམ། khyām
war དམག་ māk
warm རྩོལ་ལྷ། throḷmu
wart མཛོར་བ། zerwa
wash, to ལྷུད། trū(t)
watch ལྷུ་ཚོད་གྲི། chhutsi gari
water mill ལྷུ་འཐག་ chhūta'
water ལྷུ། chhū
wave ལྷུའི་རིམ་པ། chhūurimpa
way (on the _ back) ལྷུར་ཀྱི། tshūrṭi
we (exclusive) རིད་བ། ngiwa, **(exclusive)** རིད་
 བང། ngirang, **(inclusive)** བདག་ལྷུ། dakpu,
 (inclusive) འོ་ཚོང། horong
weak ལྷོལ། kyōu
wealth ལོར། nor
weapon མཚོན་ཆ། tshōncha
wear, to (See: dress, to; tie, to)
weasel རི་ལྷུང། rīmung
weather གནམ་གཤིས། nāmshi, གནམ། nām
weaver ཐང་མ། thāama
wedding (See: marriage)

Wednesday གཟའ་ལྷག་པ། za lhākpa
weed ཡུར་མ། yurma
week སའ་ཏ། sāata, ཏབ་ཏ། hāpta
weep, to (See: cry, to)
weight ལྷིད་ཡང། jiyang (Syn.: **balance**)
well (for water) ལྷུན་ལྷ། trūnpu
well-endowed འོ་ཚོམ་ལྷ། zōmpu
well-equipped (See: well-endowed, well-organized)
well-organized གྲ་འགྲིག་ལྷ། thra drikpu
west ལྷུབ། nup
westerners མིག་དཀར་ལྷ། mīk kāru
wet ལྷེན་པ། lēnpa
wet, to (See: soak, to)
what གང། khang
what for ? (See: why)
what happened ? གང་གྲུའ་སྤང། khang khyaa
 sung
what kind གང་གང། khangkang
what time ? ལྷ་ལི། ngāli
wheat flour རྩེན་མི། jenpi
wheat གྲ། thra
wheel འཁོར་ལྷ། khōrlu
when, while རེ་ལ། bela
when ? ལྷམ། nam
whenever ལྷམ། nam
where from ? ག་ནི་མ། khanima
where ག་ནི། khani, **(enumeration)** ག་ནི་ག་ནི།
 khani khani
while ལོར་ལ། shor-la (Syn.: **when**)

while ago (a_) ག་ཅི། khartse, འ་ནི། hane, hana
white དཀར་མུ། k̄aru
whitish ལྗང་ལྗང་འི། kyāding-ngi
who ལྷ། sū
why གང་ལ། khang-la, ཅི་ལ། chīla
wide (See: **broad, spacious**)
widow ཡུ་བེམ། yusim
width ཞང། shang
wife བེར་མིང། phermi' (Syn.: **woman**)
willow species ལྷང་མ། lāngma
willow tree ལྷང་མ། chāngma
win, to ཐོབ། thōp, རྒྱལ། gyal
wind (See: **air, storm**)
wind ལྷའ་བ། lhāawa
windfall ཐོག། throḥ
window ལྷར་རུང། k̄arung
wing གཤོག་པ། shōkpa, ཡ་གཤོག་ āpshok
winter དགུན་ཕུ། gunpu
wishes (best _) བརྒྱུ་ཤེས་བདེ་ལེལ། trāshi dele
with ལོའ་ལ། loola
witness དཔང་ཕུ། pāngpu
woken up, to be ཚད། tshē(t), གཉིད་ཚད། nyī'
 tshē(t)
wolf ལྷང་ལུ། chāngku

woman འམ་བུམ། hambum, རྩེར་ལུ། chhermu,
 (young) གཞེར་མ། jerma, jormu,
 (young) བུམ་པེམ་ཇ། phum pheza
wood ཤིང། shīng
wool བལ། phal
woolen cloth ལྷམ་བུ། nāmbu
word (See: **language**)
work (to put to _) ལྷོད། kū(t)
work ལའ་ག། laaka
work, to ལའ་ག་གྱི། laaka khyi
world འཛོམ་སྒྲིང། zamling
worm འབྲ། bu
worried, to be བབ་གྱི། phap khyi, བབ་ལང་
 ། phap lang, སེམས་ཁྲལ་གྱི། sēmtral khyi
worry སེམས་ཁྲལ། sēmtral
wound (See: **injury**)
wrap, to དཀྱིལ། trīl, ལྷོན། kōn (Syn.: **roll, to,**
pack, to)
wrapper (See: **skin**)
wrath རྩོལ། thrōwo
wrestle, to བཅོའ་རྒྱལ། tsāa gya'
wring, to (See: **squeeze, to**)
wrinkle གཉིར་མ། nyērma
write, to རིག། thri'
wrong (way) ཐི་ལོག་པ། phīlokpa

Y, Z

yak གཡག་ yāk

yarn ལྷེ་མ། nāama

year ལོ། lo, **year of the dog** ཀྱི་ལོ། kyīlo, **year of the dragon** འབྲུག་ལོ། druklo, **year of the hare** ཡོལ་ལོ། yolo, **year of the horse** ཏྟ་ལོ། tālo, **year of the monkey** སྤྱི་ལོ། trēllo, **year of the mouse** སྤྱི་བའོ་ཏ། chhiwa lota, **year of the ox** ལྷང་ལོ། lānglo, **year of the pig** བག་ལོ། phāklo, **year of the rooster** སྤྱོལ་ལོ། chhālo, **year of the sheep** ལུག་ལོ། luklo, **year of the snake** སྤྱུལ་ལོ། drullo, **year of the tiger** སྤྱག་ལོ། tāklo.

yeast བབ། phap

yellow སེར་བླ། sēru

yes ལགས་མེ། lase, lase lase, laa lase

yesterday མདང་། dang

yet (See: still)

yeti གཡེའ་རྩིད། yētri', ētri'

yoghurt དཀར་ཆུ། kārchu, ཞོ། sho

yogi སློམ་ཆེན། gomchen

Yolmo ཡོལ་མོ། yolmo

you (plural) ཁྱིད་རང་། khyirang, ལྷན་

ཁྱིས། lhēngya, lhēngye; ཁྱོད་རོང་།

khyorong (*singular*), འོ་རོང་། horong (H),

བདག་པ། dakpu (H)

young (person) ཉམ་རྩུང་། naachung

younger one (See: lower one)

your (plural) ཁྱིད་ཅེ། khyire, (*singular*) ཁྱོད་ཅེ།

khyore, འོ་ཅེ། hore (H)

zero སུན། sūna

zombie རོ་ལངས། roblang

Nepali Sherpa dictionary
नेपाली-शेर्पा शब्दकोश

अ

अँगालो पངपा pangpa
 अँगालो हान्नु पंगपा देप pangpa dep
 अँध्यारो नाक्तासुबि naktsubi
 अँध्यारोपना सुन्नक munnak
 अंश (>भाग)
 अक्षर यिगी यिगी, च्याक्री chhakri (H)
 अगाडि दुंगला dung-la
 अगुवा गूओ गुओ
 अग्लो थेंपु थेंपु
 अघाउनु द्रा द्रा
 अघि हाने, हाना, गूमा-ला goma-la
 अघिकांश (>वहुमत)
 अङ्क आङ्गी angki
 अङ्गुर गुन्द्रु गुन्द्रु
 अङ्गै थारुंग थारुंग
 अटल (See: स्थिर)
 अठार चोप्ये चोप्ये
 अठ्याउनु (See: समाप्त)
 अङ्कल गर्नु क्यी tshē' khyi
 अण्डकोष गू-न्गा गू-न्गा
 अण्डा च्याङ्गु च्याङ्गु
 अत्यास (See: त्रास)
 अदालत थ्रिङ्कान्ग थ्रिङ्कान्ग
 अदुवा ग्येशर ग्येशर
 अधिकार ओङ्गा ओङ्गा
 अध्ययन तक्चे तक्चे
 अनि थामा, नी ni
 अनिदो (See: जागर नभएको)
 अनुभव न्याम्युङ्ग nyamnyung (Syn.: प्रयोग)

अनुमति दिनु (See: घुसानु)
 अनुमति प्राप्त (See: स्विकृत)
 अनुमति नावा, पास नावा, पास pas
 अनुमान त्शे त्शे
 अनुवाद गर्नु क्ये ग्युर क्ये' gyur
 अनुवादक क्ये ग्युरु मि क्ये gyurru mi
 अनुशासन द्रिक्लाम द्रिक्लाम
 अनुसन्धान (See: अध्ययन)
 अनुहार गूदोङ्ग गूदोङ्ग
 अनैतिक मारप मारप
 अन्तरिक्ष (See: वायुमण्डल)
 अन्धविश्वास नाम्तोक नाम्तोक
 अन्धी शर्मा शर्मा
 अन्धो शर्वा शर्वा
 अन्न द्रु (Syn.: बाली)
 अन्यत्र लैजानु (See: सानु)
 अन्योलमा पर्नु थोम थोम
 अपमान मारे, मारा मारे, मारा
 अपर्याप्त (See: नपाइने)
 अपशकुन (See: अन्धविश्वास)
 अप्त्यारो चाङ्गु चाङ्गु
 अबेर थिसे थिसे
 अभिलेख (See: दस्तावेज)
 अभ्यास गर्नु ज्युङ्ग ज्युङ्ग (Syn.: तालिम दिनु)
 अमिलो क्युर् क्युर्
 अरु याम्पा याम्पा
 अर्थ (See: कारण)
 अर्थतन्त्र (See: आर्थिक)
 अर्थपूर्ण क्ये ग्युङ्ग क्ये gyung
 अलग्गिनु क्ये क्ये

अलमलिनु खर्पोर'र'र'र' ggo khōr
 अलिक चाँडो श्र'सो ngāse
 अलिकति हुन्'खो nyungme, श्रैण'ये'येण
 trikpechik
 अल्छी लागनु खर्केर'र'र' tshēra lang
 अल्छी ल'र'सु'रु laa munu, खर्केर'र' tshēra
 अल्मलिनु ये' ये yee
 असफल हुनु (See: गर्न नसक्नु)
 असल ले'र'सु leemu (Syn.: राम्रो)
 असिना से'र' sēr
 असी ख'र'र'र' khāl shi

अस्ति ख'र'र'र' khārnup
 अस्तु रु'ब'खे'र' ruse, ringsel
 अस्थिर'ख'ख'र'r' āsar
 अस्पताल ख'र'र'र' mēnkang
 अस्वाभाविक (See: आश्चर्यजनक)
 अस्विकार जनाउने शब्द ख'र'र'र' mimang
 अ-हाउनु (See: आदेश दिनु)
 अहिले र'र' thanta
 अद्दाउनु ख'र'र'र' kōpa gya'
 आघोँ ख'र'र' sāngpu'

आ

आँखा बीण mīk, च्छुर्न chēn (H)

आँखीभौं श्छेर्न सुर्न mīnpur

आँट सेभसः सुणसः sēmshuk

आँटनु (See: साहस गर्नु)

आँप णसः ām

आँसु बीणः mīkchu

आइतबार णः न्छेर्न za nyīma

आइपुगनु श्छेर्न lēp

आइमाई णसः सुर्न hambum (Syn.: श्रीमती)

आउनु हुर्न hung, ग्छेर्न gyi, सेवसः phēp (H)

आकर्षक षेर्नः लेर्नः zopta leemu (Syn.: राम्रो)

आकार षेर्नः लेर्नः zopta, zopte (Syn.: नाप)

आकाश णसः nām

आक्रामक षेर्नः लेर्नः ngargyal

आगो मे me

आगोको झिल्का सेर्नः लेर्नः metak

आज षेर्नः हर्नः haring

आज भोली षेर्नः लेर्नः thaasam

आजकाल षेर्नः लेर्नः thingsang

आज्ञाकारी षेर्नः लेर्नः khā-la nyermu

आठ ग्छेर्नः gye'

आत्मकथा षेर्नः लेर्नः nāmthar

आत्मा सुर्नः thūu

आत्मीया षेर्नः लेर्नः shē tshāndi

आदत (See: लत)

आदर सेर्नः लेर्नः moowa (Syn.: सम्मान)

आदर गर्नु षेर्नः लेर्नः chhā jo'

आदेश षेर्नः लेर्नः kā

आधा (See: आधी)

आधार सुर्नः khūng (Syn.: सहारा)

आधी वेर्नः phēka

आनन्ददायी (See: कर्णप्रिय)

आनन्दित श्छेर्नः सुर्नः kyīrmu

आनिदो सेर्नः लेर्नः nyokpu

आनी षेर्नः āni

आन्तरिक झगडा (See: गृहयुद्ध)

आन्दोलित हुनु (See: उत्तेजित हुनु)

आन्द्रा ग्छेर्नः gyema

आन्द्रा-भुँडी षेर्नः लेर्नः nangtsa

आफन्त षेर्नः लेर्नः tshāngka

आफू षेर्नः rang (Syn.: ऊ)

आफे (Syn.: उ) षेर्नः लेर्नः daadakpu

आमा षेर्नः hama

आमाडब्लाम हिमाल षेर्नः लेर्नः hama
draplāng

आमा-बुवा षेर्नः लेर्नः hawa hama

आम्दानी सुर्नः सुर्नः hungkung

आयु बीर्नः mitsi

आयोजक षेर्नः लेर्नः laawa

आरा (See: करौती)

आराम गर्नु षेर्नः लेर्नः ngaaso

आराम षेर्नः लेर्नः thāngpu

आरामदायी सेर्नः लेर्नः dimu

आरिस (See: ईर्ष्या)

आरु षेर्नः लेर्नः khambu

आरो (See: करौती)

आर्थिक सुर्नः लेर्नः hungpap

आश्चर्यजनक सुर्नः लेर्नः khyēntsaru

आलु रै। ri, रैगै riki

आलोचना गर्नु स्रुक्'अदेक्। kyenden (Syn.:
हप्काउनु)

आवश्यकता दर्शोत्। goo

आवाज हुर्नु। huru, के'। ke'

आशा आ'सु। āasu, रे'वा rewa

आशीर्वाद सुवा'दव'। chhawang

आशीर्वाद दिनु मो'लम'गु'। mōlam gya'

इ, उ

इतिहास लॉकुवा | logyu
 इनार गुबुसा | trūnpu
 इन्द्रेणी अदा | ja
 इमान्दार देन्सा | threngpu
 इस्त्री दसुर्ती | ūrti
 ईर्ष्या बीगत्रेस | mizir, अरकन | chhaanang
 उँभोतिर यार्यो | yaayo
 उकालो खेबा | khyen
 उचित द्रुचामु | dra chāamu
 उच्च स्थान ते | te'
 उछाल् कुरेखासा | chhūurimpa
 उजुरी गर्नु (See: विरोध गर्नु)
 उज्यालो (See: प्रकाश)
 उठनु लान् | lang (Syn.: बढनु)
 उड्नु अशुर् | phūr
 उता जानु फागाल् | phaa gal
 उता पट्टि फालिमा | phālim
 उतातिर फो | phōo, फागो | phaa phō
 उत्तर सुन् | chhang
 उत्तर दिनु लंगुवा | len gya'
 उत्तेजित हुनु द्रुवा | trū'
 उदाउनु शर् | shâr
 उदाहरण पे | pê
 उदयाउनु (See: रगड्नु)
 उनको मोरे | more
 उनी मोरेन् | morong
 उन्नाइस चर्गु | chūrgu
 उन्नु ग्युवा | gyuu
 उपयोगी (धेरै) मरुम् | mārmu (Syn.:

लायाक)
 उपस्थितिमा (लामाको) कुम्दुन् | kumdün
 उपाय ख्येत्तप | khyitap (Syn.: साधन)
 उपियाँ ख्येत्तप | kyīshik
 उफ्रिनु अशेर् | phir
 उभिनु (See: उठ्नु)
 उमालेको पानी कुङ्गुवा | chhūpla'
 उमाल्नु कोल् | kōl, ल्हा | lhā', ल्ला | lā'
 उमेर गंग्लो | gonglo (Syn.: वर्ष)
 उम्कनु शेर् | shōr
 उम्नु (See: जन्मनु)
 उम्लनु खोल् | khōl
 उल्तो फेलोक, पित्तर्मा | phīlok, pītsarma, फेलोसा
 phīlokpa
 उल्था गर्नु (See: अनुवाद गर्नु)
 उवा न्ना | nna
 उसको खोरे | khore
 उसले (See: ऊ)
 उस्तै चर्कपा | chīkpa
 उहाँ खोन्गपा | khōngpa
 उहाँहरू खोवा | khōwa
 उहिले उहिले दन्पो | thangpo thangpo
 ऊँट अमुन्ग | āmung
 ऊ खोरुन्ग | khorong
 ऊन कालु फाल् | kāl
 ऊन फाल् | phal
 ऊनी न्नामा | nāama
 ऊनी कपडा न्नाम्बु | nāmbu

ऋ , ए, ओ

ऋण ँर'व' chhaawa

एउटा बैग -jik

एक गडैग chik

एक एक गरेर रे'रे'खु'कै' rere khyani

एक करोड स'य' sāya

एकएक रे'रे' rere

एकनासे ऋ'खै'स'सु' chhā nyōmpu

एकसरो कु'द'स' kyāngma

एकले गडैग'र' chikrang

एकलो कु'कु'द' kūkyang

एघार चडु'गडैग chūchik

ऐना कु'लु'द' gyalung

ओखर गै'ते' kōtre

ओच्छयान ऋ'न' tēn

ओछयान ँर'स' maasa

ओछयान लगाउनु ँर'स'चडा' maasa chāa

ओठ डु'तु' chūtu

ओढार सु'ग' phūk

ओरालो तु'ल' thul

ओलिनु (See: इनु)

ओँठा छाप स'यै'ल'ग'ह' sāyi lakta

ओँठी सै'र'तु'ग' sōrtup

ओँला ँर'दु' zuu

ओँसी ग'न'स'ग' nāmgang

ओजार (See: हतियार)

ओतारी लामा तु'ल'कु' trülku

ओषधी ऋ'न' mēn

क, क्ष

कक्षा गल्खा | klās
 कचेरा बीगडर | mīktsar
 कठिन दगदरखा | kāle (Syn.: गाहो)
 कडा गरखा | khārma, दधरु | thāmpu, श्र
 रदी | shrāndi
 कडा प्लास्टिक श्रुददगर | pōkar
 कति क्खे | tshōo
 कति वजे (See: कुन समय)
 कथा दये | pē
 कदर गर्नु (See: प्रशंसा गर्नु)
 कन्चट क्खे | nārta
 कन्जुस खेरु | sērna
 कन्डोम (See: ढाल)
 कन्याउनु थ्रु | thre(t)
 कपडा खरुदर | manja
 कपाल श्र | shrā, दधरु | ūtra
 कफी गेथि | kōfi
 कम बोल्ने क्खे | khā chīndi
 कम हुनु (See: घटनु)
 कमजोर क्खे | kyōu
 कमल धरु | pēma
 कमलो खेरुदर | bolmu
 कमिला श्रुगखा | throngma
 कम्प्युटर गरुसुतरु | kāmpuṭrar
 कम्मर क्खेदरु | kēltang
 कर श्रु | thral
 करड क्खे | tsīm
 कराउनु क्खे | kē' gya'
 करुणा क्खेदरु | nyīngje

करौती खेरुथि | sokli
 कर्णप्रिय क्खेरुथि | nyērnu
 कर्म खरु | lee, क्खुदरुथि | gyūmdre
 कलम धेरु | pēn, क्खुथि | nyūk
 कलर खेरु | kho-nga
 कलेज गरुथि | kālej
 कलेजो खेरुधरु | chhīnpa
 कसम खानु खरुदरुथि | nāpkyol, खरुदरुथि
 nāpkyal khyi
 कसरी उरुगथि | tsūk khyaa
 कसाही धरु | yawa
 कस्तुरी क्खेरु | lāa
 कस्तु थ्रि | kyī' (Syn.: बन्द गर्नु)
 कहाँ गरुथि | khani
 कहाँ कहाँ गरुथि | khani khani
 कहाँबाट गरुथि | khanima
 कहिले धरु | nam
 कहिले पनि क्खेरुथि | kāngni
 कहिलेकाहीँ धरुथि | phar chik
 कहीं पनि गरुथि | khaṇisang
 काँच (See: सिसा)
 काँचो (See: नपाकेको)
 काँडा क्खेरुदरु | tshērmang
 काँध (See: कुम)
 काका थ्रु | āu
 काकी थ्रु | ūru
 काख धरु | pāng
 काग गरुथि | kālak
 कागज थ्रु | shūu
 कागजात (See: दशतावेज)

काट्नु चर्ध | chē(t) श्रेण thre' ङ्ग ngā'
 काठ शैर् | shīng
 काठको लाम्चो टाँक ओँल्यःशैर् | olshing
 काठमाण्डौँ यम्बु | yambu
 काठी ह्रैःश्लय | tēgal
 कान अम्केण | āmchok
 कानुन (See: नियम)
 कानुनी शैःश्लय'दशो | thrim la dro
 कान्छो (See: भन्दा) त्रुवा | trūwa
 कान्छो (See: मुनिको)
 कान्लो ङ्गम्प | ngampa
 काम सक्नु थुल | thul
 काम ल्यग्ग | laaka
 काम गर्नु ल्यग्गश्रै | laaka khyi
 काममा लाग्नु कुट् | kū(t)
 काम्नु दर्सि'ग्या | darsi' gya'
 काम्नु दर् | dar, श्रु | shrū'
 कार म्त्रार | motrar, गारि | gari
 कारण थेंत | thentok
 कार्यालय अपिस | āpis
 कालो बजारी न्कत्संग | naktsong
 कालो न्कपु | nakpu
 काल्पनिक अजिङ्गर द्रुक | druk
 किताब कितप | kitap
 किन ग्ङ्ग-ला, चैल | khāng-la, chīla
 किनभने ग्ङ्ग-ला-सिसि | khāngla sisin, चैल-सिसि
 चैल | chīla sisin
 किनमेल न्योपचा | nyopcha
 किनारा (See: छेउ)
 किन्नु न्यो | nyo
 किरा बु | bu
 किर्त (See: नक्कली)

किलो (तौल) कौलो | kīlo
 किसान शैङ्गा | shīngpa
 कुकुर क्यी | kyī
 कुखुरी च्छामु | chhamu
 कुचो कौमु | kōmu
 कुट्नु दुङ्ग | dung
 कुन समय न्गाली | ngāli
 कुना सुर | sur
 कुम पुङ्गा | pūngpa
 कुरा काट्नु (See: निन्दा गर्नु)
 कुरा ग्ङ्गलप | sūnglap (H)
 कुराकानी पेल | pēla
 कुराकानी गर्नु पेल क्यी | pēla khyi
 कुर्शी कुरशी | kūrshi
 कुलो (See: नहर)
 कुस्ती खेल्लु त्सा ग्या | tsāa gya'
 कुहिनु (See: सङ्गु)
 कुहिनो थ्रिमुङ्ग | thrimung, thremung
 कुहेको रुलवा | rulwa
 कृपया! थ्राकुर | thraakur
 कृपा क्त्रिन | kātrin
 कृषक (See: किसान)
 कृषि शैङ्गल्यग्ग | sāshing laaka
 के के ग्ङ्ग-गङ्ग | khāngkang
 के भयो? ग्ङ्ग-क्या-सुङ्ग | khāng khyaa sung
 के ग्ङ्ग | khāng
 केको लागी (See: किन)
 केटी फुम | phūm
 केटो फुचुङ्ग | phuchung
 केरा कुरा | kēra
 केराउ श्रैलमा | shrēlma

केहि पनि ཀང་སང་། khangsang
 केही पहिले ཀཱེ། khartse
 केही मात्रामा ཅེ་ཅིག་ tsēechik
 कैची རེ་བཅི། zaptsi
 को ལུ། sū
 कोइला སོ་ལ་རྟོག་ sōltok
 कोक्रो ཚང་། tshāng
 कोट्याउनु (See: कन्याउनु)
 कोठा ཀོ་ཏ། kōtra
 कोदालो རྟོག་ཅི། tōktsi
 कोदो ལྷ། gyar
 कोपरा རབ་རྟོག་ chhaptok

कोसिस गर्नु རམ་མྱི། ham khyi
 कोसेली ལྷེ་སྐ་། kyēka
 कोही पनि ལུ་སང་། sūsang
 कौडा ཤོ། shô
 क्यामरा ཀེ་མ་ར། kēmra
 क्रमशः རིམ་པ། rimpa
 क्रोध རློ་བོ། thrōwo
 क्षति (See: हानि, हार)
 क्षती (See: हार)
 क्षमता ཀམ་ཐང་། khatap རེ་བཅི་ཐང་། jöntang (Syn.:
 शक्ति)

ख

खच्चर ཅི། thre
 खतरनाक (See: अपठ्यारो)
 खल्लु (See: खोप्लु)
 खन्याउनु (See: हाल्लु)
 खबर पुज्याउनु ལན་ལཔ། len lap
 खम्बा ཀཔ། kāa
 खरबारी (See: घाँसबारी)
 खरानी ཐལ་ཅུམ། thaltsam
 खरायो རི་ལྷོང། riwong
 खरी-दुइगा ཅེམ་པག། empak
 खर्च व्यहोर्नु འགོ་སྲུང་རྒྱུ། drosung gya'
 खर्च འགོ་སྲུང། drosung
 खलौती འབུད་དེ། buta
 खस्किनु (See: घट्लु)
 खस्नु ལྷུམ། lhūm
 खसु རི་ཤིང། phishing
 खस्रो ཁྱོང་ཕུ། khyongpu
 खाइलाग्दो ལྷོ་རོན་ཕུ། ngā thronpu
 खाजा འཇར་ར། zara
 खात (See: चाड)
 खाना ཟ་མ། sama, ལལ་ལག། shalak (H),
 གསོལ། söl (H)
 खाना खानु ཟ་མ་ཟ། sama sa, ཟ། sa,
 བཞེལ། shee (H)
 खाने भाँडो ལལ། shaa
 खाली ལྷོང་པ། tongpa
 खाली खुट्टा ཀའ་རྗེན་པ། kāa jenpa
 खाल्टो (See: बरफ)
 खाल्टो परेको ཁྱོང་ཁྱོང། kyongkyong

खाल्टोमा गाइनु མིག་དུང་རྒྱུ། mīkdung
 gya'
 खाल्डो མིག་དུང། mīkdung
 खास गरी ཀའ་རྗེན། kāngten
 खित्का छोइनु དགོང་བཤེལ། gotra shōr
 खिन्न हुनु ལེ་སྲང་ལང། shedang lang
 खिन्नता ལེ་སྲང། shedang
 खिसी गर्नु ལྷར་ལྷག། mārchak
 खुकुरी ལུར་པ། khurpa
 खुकुलो हुनु འཕོལ། thröl
 खुट्टा ཀའ་པ། kāngpa, ལབས། shap
 खुद्रा སིལ་མ། silma
 खुनी (See: हत्यारा)
 खुम्बु ལུམ་པ་བུ། khumbu
 खुर्सांनी དམར་ཅི། mārtsi
 खुला ལུ་ཡིའ་ལུ། khu yemu
 खुलापानाको ग्रन्थ དཔེ་རྒྱ། pēcha
 खुशी ལྷོ་བདེ་ལུ། lō dimu
 खुशी हुनु དགའ་ལང། gaa lang (Syn.:
 मन पराउनु)
 खुसीमा मगन འཆམ་བཤལ། chhāmdral
 खुसीले बुर्कुसी मार्नु འཆམ་བཤལ་རྒྱུ། chhāmdral
 gya'
 खेतबारी ལིང། shing
 खेताला (See: पर्म)
 खेती སལ་པ་ཞིལ་འག། sāpashi laaka
 खेप སའ་ལ། pāala, ལྷིབ། khyēp, ཅིང་མི། tsīmi
 खेल्लु ཅིང་མི་ཅེ། tsīmi tsē
 खोक्नु ལྷོ་རྒྱུ། lō gya'
 खोज्नु འཕོལ། tshöl

खोप्नु कौण kō'
खोर क्खण lhāa
खोला (See: नदी)

खोले क्खु kyū
खोल्नु बेण be(t) (Syn.: फुकाल्नु, रोप्नु)

ग घ

गद्दी थ्री thrī
 गधा घुन्गु phunggu
 गन्तव्य द्रोसा drośa
 गन्ध (See: बास्ना)
 गरिब श्रैरंगु pērangpu (Syn.: कमजोर)
 गरिसक्नु श्रुयैदंशैरि khyaa-ning sin
 गरुङ् श्रिण lak
 गर्धन खडैदंश jingpa
 गर्न मिल्नु क्खेण chhō'
 गर्न नसक्नु श्रैयश्रि khyi mā khyē
 गर्नु श्रि khyi, नंगं nāng (H)
 गर्भवती वैदईश्रि phijim
 गर्मी लाग्नु गुत्सुवाला gutsuwa lang
 गलेंचा (See: ओच्छयान)
 गलती गर्नु नैर nōr, नैय nyē
 गलती स्वीकार्नु (See: माफ माग्नु)
 गलती नैरालुश्रि nortrul
 गहना कुंरुश्रि gyencha
 गहिनो गरिंदरंगु tīng ringpu
 गहुँ श्रि thra
 गहुँको पीठो खैरपी jēnpi
 गह्रौं श्रिचिंदी chīndī
 गाँठो खदेदंशुश्रि dōpur
 गाई वसुदंश phamung, phamu
 गाईगोरु वसुदंश phalang
 गाईबस्तु सुणसंश्रि chhungma
 गाईबस्तु पाल्ने द्रोश्रि drokpa
 गाऊँ युश्रि yul
 गाऊँले युश्रिश्रि yulkyimi

गाइनु (See: रोप्नु)
 गालपुक्त खण्खेदंश khākme'
 गाला दश्रुयंश drampa
 गाली गर्नु दैवश्रुश्रि ngopshur gya', दुरंशु
 दरैश्रि huru den, यवदंश्रि laptak
 ग्या', वगदंश्रि kāpkyin (H)
 गाहो दुश्रि dukpa
 गाहो (See: कठिन)
 गिद्ध श्रिचुदंश chhargu'
 गिरफ्तार गर्नु (See: समातु)
 गीत श्रि लु lū
 गीत गाउनु श्रि लिंग lū ling
 गुँण (See: गुणस्तर)
 गुण कुंरुश्रि gyupdak
 गुणस्तर श्रुयैदंश pūutse' (Syn.: गुण)
 गुणा (See: पटक)
 गुम्बा दश्रुयंश्रि gunde, ल्हांग lhaang
 गुरु संश्रि sahep (Syn.: शिक्षक)
 गुलियो खदंशु ngārmu
 गुलियो चिया खदंशु chhā ngārmu
 गृहयुद्ध नदंशुश्रि nangtruk
 गँडा वसुदंश्रि sūru khāmbuk, sūru
 गैरकानुनी श्रिखसंश्रि thrim la mondoro
 गोठालो खैश्रि ziwu
 गोत्र रुश्रि ru
 गोप्य रूपमा वसुदंश्रि sāng-nang
 sāng-ni
 गोप्य वसुदंश्रि sāng
 गोप्यता साथ (See: सुटक्क)
 गोप्यतापूर्वक (See: चूपचाप)

गोबर छुँदा chēe
 गोरु लंग लंग lāng
 गोरु मीक कारु mīk kāru
 गोलाकार (See: वृत्ताकार)
 गोलीगाँठो त्रेलुंग trēlung
 गोलो क्यिरमु kyīrmu
 गोष्ठी (See: बैठक)
 ग्रन्थ (बुद्ध) कंगग्युर kānggyur
 ग्रीष्म यारु yāru
 घटाउनु न्युंग-गा तोंग nyūng-ga tōng
 घट्नु न्युंग-गा dro, जोंग jōng, गुं(t) gū(t)
 घडी छुत्सि गरी chhutsi gari
 घण्टा छुत्सि chhutsi'
 घण्टी थ्रिंलु thrīlu
 घन (See: हथौडा)
 घनिष्ठ (See: आत्मीया)
 घर क्हांगपा khangpa
 घरको भग्नावशेष थ्रुवक threwak
 घरपरिवार थ्रोंगपा throngpa
 घरभाडा क्हांग्ला khangla

घाँटी मीटा mīta
 घाँस त्सा tsā
 घाँसबारी त्सा tsīsa
 घाउ मा mā (Syn.: चिहान)
 घाटा कुं कुं khūn
 घाम न्यिमा nyīma
 घिउ मार, सोलमार mar, sōlmar (H)
 घिउतेल (See: चिल्लो)
 घुँडा पिमुंग pīmung
 घुट्को (एक) हुप क्हांग hūp khang
 घुमाउनु क्यिर kyīr
 घुमाउने (See: रिँगटा लाग्ने)
 घुम्नु क्यिर khyīr, कोर kōr
 घुयेंत्रो हुरुदुक hūrduk
 घुसानु चि(t) chī(t)
 घोडा ता, चिपपा tā, chhīppa (H)
 घोडाको काठी तिंगपा tīngpa
 घोप्टो क्हांग-मा khang-ma
 घोसे (See: कम बोल्ने)

च

चउर श्रं' pāng
 चकचके (See: बदमास)
 चकमक पत्थर श्रं' shārtuk
 चक्का (See: चक्र)
 चक्र श्रं' khōrlu
 चङ्गा श्रं' shōkcha, shūicha
 चढाउनु सु' pūl
 चढनु श्रं' shēn, श्रं' ze', श्रं' chhīp (H)
 चन्दनकाठ (See: श्रीखण्ड)
 चन्द्रमा सु' ūkla
 चपाउनु सु' mūr, श्रं' lē(t)
 चम्चा श्रं' khyīmpok
 चरा श्रं' chha
 चराउने ठाँउ श्रं' tsāa
 चराको गुँड श्रं' tshāng
 चर्केको श्रं' khaawa, khalwa, श्रं' thri (Syn.:
 फुटेको)
 चर्पी श्रं' chhaakang
 चलचित्र श्रं' philm, fīlim
 चलन श्रं' trōl
 चलाख श्रं' chāngpu, श्रं' gōo dīmu
 चलनु (See: हल्लाउनु)
 चस्मा श्रं' mīkshel, श्रं' chēnshel
 चाँडे श्रं' ngāmu, श्रं' ngātok, श्रं' ngāla
 चाँडो (See: छिटो)
 चाँदी श्रं' ngūl
 चाउरी श्रं' nyērma
 चाक श्रं' pēlang
 चाड श्रं' bābcha

चामल श्रं' draa
 चार श्रं' jī
 चारकुने सु' थ्रं' thrupshi
 चालक (See: डाइभर)
 चालचलन सु' लु' lukso, श्रं' drotang
 चालीस श्रं' khal nyī
 चाहना (See: लोभ)
 चिउँडो सु' ūku
 चिढाउनु (See: निहुँ खोज्नु)
 चितुवा श्रं' zīk
 चित्र श्रं' rimung, rīmu, श्रं' kūpar (H)
 चित्रकार श्रं' khaapa
 चिनिया श्रं' gyami
 चिनी श्रं' chīni
 चिन्ता श्रं' sēmtral
 चिन्ता गर्नु श्रं' phap khyi
 चिन्तित हुनु श्रं' sēmtral khyi, श्रं'
 श्रं' phap lang
 चिन्नु श्रं' ngō shēe
 चिप्लनु श्रं' thre(t)
 चिप्लो श्रं' jāmpu
 चिमटनु श्रं' sēmung dep
 चिम्टा श्रं' kāmtang
 चिम्ली श्रं' thukung
 चिया श्रं' chha, श्रं' sōlja (H), श्रं' pheja
 चिया कितली श्रं' tīpli
 चिया छान्ने श्रं' chhatsak
 चिरफार गर्नु श्रं' shākcho
 चिर्नु श्रं' kā'

चिलाउनु ཟ་ལུ་ saur
 चिल्लो ལྷུ་མ་ཅི། nùmtsi, ལག་ཅི། shaktsi
 चिसो གྲོང་གི་ threngge, བསིལ་ལུ། sīlu, sīlwu
 चिसो हुनु བསིལ། sīl
 चिहान ལུ་ས། thursa
 चिहान लगाउनु ཏཱ་ཀྱ། tāa gya'
 चीन ལྷོ་པ། gyanak
 चीरा (See: चर्केको)
 चुकचुकाउनु མཁ་པ་ལྷི། phāawa khyi
 चुकचुकी མཁ་པ། phāawa
 चुच्चो རྩུ་ཏོག་ chüptok
 चुठनु (See: माइनु)
 चुप लाग! རྩུ་མ་ལྷི། tsüm khyi
 चुम्बन ལུ་པ་ pūka, pūkok
 चुम्बन गर्नु ལུ་པ་ལྷི། pūka khyi
 चुरोट (See: सुर्ती)
 चुलो ཐལ། thāp
 चुल्ठो बाटनु ལྷུ་མ་ལྷུ་ lhaama lha'

चुल्ठो ལྷུ་མ་ lhaama
 चुसाउनु (See: चुस्नु)
 चुस्नु འཛིབ། jip
 चूपचाप ཁ་སྐལ། khā rakpa
 चेकबुक འཇུ་ལ་འཛིབ། ngülzin
 चेपारे ཁ་མ་ཁ་ལུ། khā khāamu
 चेला (See: शिष्य)
 चोटी (See: खेप)
 चोर ལག་པ་རིང་ལུ། lakpa ringpu, ལུ་ར་ལ། kūrma
 चोर औला མཇུ་བ་ཏོག་ zuptok
 चौडाइ ལ་ shang
 चौध རུ་བཞི། chüpshi
 च्याउ ལ་ལུང་ shāmung
 च्यातिएको ལ་ལ། shaawa
 च्यातिनु ལ་ shaa
 च्यात्रु ལ་ཤོ་ shō'
 च्यापिनु ལ་ཅུ་ chūr

छ

छ हुग थ्रुक
 छडी (See: लठ्ठी, लौरो)
 छरितो (See: फुर्तिलो)
 छरिनु ख्ये khye
 छर्नु तौर tor
 छलफल (See: कुराकानी)
 छलफल गर्नु (See: कुराकानी गर्नु)
 छाउनु गेप gep
 छाउरो क्यिप्रुक kyipruk
 छाती केशोक tshēkok
 छादनु क्यु kyū
 छाना थोक thōk
 छान्नु तसे' दम dam
 छाप थेशी thēsi
 छाप्ने व्यक्ति पारवा pārwa
 छाला को पाū, पाū
 छिटो थिम्पु thimpu
 छिन्नु च्हे(t)
 छिमेकी थिम्पु khyimtsi
 छिरल्लु (See: छर्नु)

छिराउनु (See: उन्नु)
 छिबिरे थ्रात्रा पात्रा thrātra pātra
 छुचो न्गा थ्रेन्गे ngā threngge
 छुट्टी त्शुट्टी tshūtri
 छुट्टै (See: बेगलै)
 छुट्याउनु (छान्नु)
 छुनु रेक rek
 छुरा थ्रिक thrik
 छुरी (सानो) त्पद्री tāpdri
 छुर्पी च्हुर्पी chhūrwi, chhūrpi
 छेत थामा thāma
 छेतमा (See: नजिक)
 छेक्नु (See: पानी थुन्नु)
 छोटपत्र गर्नु थ्राल thrāl
 छोटो थुर्मे thūrme
 छोडाउनु शु shū
 छोड्नु (See: पठाउनु, राख्नु, ढाक्नु)
 छोरी (See: केटी)
 छोरो (See: केटी)

ज झ

जँचाउनु छेँन | tēn
 जग द्रमशर्मा | dramshi
 जग्गा स'का | sācha
 जग्गा-जमिन स'स'गर्मा | sāpashi
 जङ्गली हाँस द'स' | ngangpa
 जटा र'वा | ralwa
 जताततै ग'द'गुसा | khangkyasa
 जति सक्दो राम्रो ग'द'स'ग'स' | khang
 thratrak
 जतिसक्दो ग'द'सुव'सुव' | khang thütup
 जतिसक्दो चाँडो ग'द'स'स'स' | khang ngā-nga
 जनता (See: प्रजा)
 जनावर सेमसा'उका | sēmchen
 जन्ती स'वे'न'दी | zendi
 जन्म लिनु (See: जन्मनु)
 जन्मनु झुँ | kyē, अ'सु'द' | thrūng (H)
 जन्मस्थान झुँसा | kyēsa
 जपमाला थेंद' | thrēng-nga
 जपुनु र'द' | rong
 जबरजस्ती ह'मा'स' | hāmpa
 जम्मा (See: भेला)
 जम्मा गर्नु रु' | ru'
 जम्मा पार्नु ग'द' | gong
 जम्मा हुनु थुँसा | khyil
 जरिवाना (See: दण्ड)
 जरुरी (See: महत्त्वपूर्ण)
 जल बिरालो स'सा | shrām
 जलाउनु मे'ला'स'शे'ग' | me-la shrē'
 जल्नु त'श' | tshi'
 जवान न'अ'सु'द' | naachung

जवाफ ज'अ'स'का | jaalen (H)
 जवाफ दिनु (See: उत्तर दिनु)
 जस्तै छेँन चिंदोक | chīndok (Syn.: मिल्दोजुल्दो)
 जहाँतही ग'के'स'द' | khañisang, ग'के'स'द' |
 khañilang
 जहान (See: परिवार)
 जहिले पनि न'मा'स'द' | namlang
 जहिले न'मा | nam
 जाँच गर्नु (See: परिक्षण गर्नु)
 जाँच गर्नु (See: परिक्षण गर्नु, हेर्नु)
 जाँच (See: परीक्षा)
 जाडो हुनु अ'थु'वा'स'द' | khyēwa lang
 जानु द'रो | dro
 जान्नु स'ये' | shēe
 जायज हुनु स'दे'न' | den
 जिउँदो ग'स'के'स'स' | sōnpu
 जित्नु थुँसा | gyal
 जिन्दगानी (See: जीवन)
 जिब्रो थुँसा | chēla
 जिम्मा लिनु स'के'स'द' | khē ling
 जिम्मेवारी स'ग'का | gen
 जिम्मेवारी लिनु स'ग'का'अ'सु'द' | gen khūr
 जिस्कनु (See: मस्कनु)
 जीवन केँ | tshē, कुँकेँ | kütse
 जुँगा थुँकेँसा | gyērok
 जुका स'पा | pāta
 जुतो (See: बर्कोला)
 जुता स'द' | zuta, स'स'स'स'स' | sha'blam (H)
 जुतो (See: बर्कोलो)
 जुमा स'ये' | shik

जुम्ल्याहा ऋकेँस'रे| tshēre, ऋकेँस'र| tshēma
 जेल वडेँक'रद' | tsōngkang
 जो पनि सु'स'र' | sūsang
 जोगिनु रडेँस' | zem
 जोडी ऋ | chhâ
 जोडनु रे'र' | rel, ऋडु' | thū(t)
 जोनी केँद'सु'र' | tshīnggur
 जोश द'र'ङ्ग' | ngandra
 जोशिलो रु'द'र'र' | ru-ngarma
 ज्ञान ये'र'ङ्ग' | yenten
 ज्याकेट थेँद'सु'र' | tētung
 ज्यान (See: प्राण)
 ज्याला ऋ' | lâ
 ज्वरो ऋ'र' | tshāa
 जवाँड (See: भेना)
 जवाँड ऋ'र'र' | makpa (Syn.: भिनाजु)
 झगडा थ'र'सु' | thāmu (Syn.: विवाद)
 झगडा गर्नु ऋ'र'र'र'र'र' | khāndap gya'
 झर्को लाग्नु (See: अल्छी लाग्नु)

झर्नु व'र'र' | phap (Syn.: खस्नु)
 झाँक्री (See: धामी)
 झापड हान्नु द'र'र'र'र'र' | thalchak gya'
 झापड द'र'र'र' | thalchak
 झारपात युर'र' | yurma
 झार्नु (See: सामान उतार्नु)
 झिंगा ठे'र'र' | ēprang
 झिक्नु (See: फुकाल्नु)
 झुटो बोली हेँकेँर' | zinok
 झुटो बोल्नु हेँकेँर'र' | zinok lap, हेँकेँर'
 र' | zinok zo
 झुन्डिनु (डोरीमा) द'सु'र' | chāng
 झुन्ड्याउनु न'र'र'र'र' | nām-la gēl
 झुन्ड्याउनु (See: बोकाउनु)
 झोला मिलाउनु रु' | rūp
 झ्याल ऋ'र'र' | kārung
 झ्यालखाना न'द'र'र'र'र' | khangpa maru (Syn.:
 जेल)

ट ठ ड ढ

टकटक्याउनु श्रुणु shrū'
 टाँक धेसखकु thēpchu
 टाँसनु श्रुणु jar
 टाउको खर्पोला gōo, ढसु ū
 टाटेपाटे पालत्राम pāltram (Syn.: छिविरे)
 टाढा धारासिन्धु thāringpu
 टालो ल्हेन्दा lhēnda
 टिकट त्रिकात्र trīkatr
 टिकाउपन थुप thūp
 टिनको भाँडा त्रिण trīn
 टिप्पणी (See: व्याख्या)
 टिम्बुर जेम्बुर ermang
 टुकी लुङ्कु ūngku
 टुक्रा पानु तसेप, तसिया sil (Syn.: फुटाउनु)
 टुकुरको (See: फुटेको)
 टुप्पो खर्पोला gōo
 टुहुरा थपुरुक thapruk
 टेबल छेक्छे chōktsi
 टेलिभिजन त्रिबि trībi
 टोक्नु धेन् phē(t)
 टोपी शम्बुन्ग shāmung, ढसुशा ūsha (H)
 ट्याक्सी त्राक्सी trākxi
 ठण्डा (See: चिसो)
 ठण्डा लाग्नु (See: चिसो हुनु)
 ठाउँ दासा daasa
 ठाडो ख्याम्बु khā gyaamu
 ठिक हुनु (See: जायज हुनु)
 ठिक छ (See: हुन्छ)
 ठूलो ग्यिर्पु, बम्पु gyirpu, bompū

ठूलो काग गोरक gorak
 ठेगाना ख्याङ्ग khājang
 ठोक्किनु (See: लाग्नु)
 डढेको त्शिकपा tshīkpa
 डर देखाउनु ज्यिवा कु(t) jjiwa kū(t)
 डर ज्यिवा jjiwa
 डराउनु ज्यिवा लंग jjiwa lang
 डाँकू (See: लुटेरा)
 डाँस सेप्राङ्ग sēprang
 डाक्टर अम्ची amchi
 डाहा थ्राटोक thrātok
 डुङ्गा थ्रु thru
 डुब्नु nup
 डो-याउनु (See: बाटो देखाउनु)
 डोरी थक्पा thākpa
 डोल्पो थोल्पो tholpo
 डाइभर गारि तंग्गु मि gari tōnggu mi
 ढकढकाउनु (ढोका) ग्दुङ्गु gō dūng
 ढकनी (See: बिको)
 ढकिया (चोयाको सानो) ल्येमु lēmu
 ढल्कनु न्याल nyāl
 ढाकिनु त्शुप tshūp
 ढाक्नु द्रिप (Syn.: छाउनु)
 ढाड ग्यागुङ्गु gyagung
 ढाल लिक्शुप likshup
 ढिलो हुनु ग्याङ्ग gyang
 ढिलो फिमु phīmu (Syn.: लोसे)
 ढुक्क न्यिङ्गसङ्ग nyīngsang
 ढुङ्गा दो do

दुसी शेप्या ngōyam

ढोका शेो gô

दयाडगो ढा ngâ

त, त्रा

तक्मा (See: पदक)
 तखता त्रफे | phaate
 तटवन्ध त्ररा | raa
 तडकभडक गर्नु त्रसुत्सु | ngomsu kū(t)
 तडकभडक (See: देखावटी)
 तडकभडक गर्नु त्रसुत्सु | ngomsu kū(t)
 तत्काल त्रालोक | malok (Syn.: तुरुन्त)
 तन्नेरी त्रलेक | jenta, jonta
 तपश्ची त्रोमचें | gomchen
 तपस्वी त्रोत्रोपा | ritropa
 तपाङ्ग त्रोरुंग, त्रदकपु | horong, dakpu
 तपाङ्गहरु त्रुंगुसा | lhēngya
 तमासा त्रोशु | shrīlmu
 तयार पानु (See: मिलाउनु)
 तयार हुनु त्रोम | chōm
 तयारी गर्नु त्रान्द्रिक ख्यि | thrandrik khyi
 तयारी त्रान्द्रिक | thrandrik
 तरकारी त्रोला | sōlwa
 तराई त्रो | gya
 तरुनी त्रोम, त्रोम, त्रोम | jerma, jormu, phum
 pheza
 तर्साउनु (See: डर देखाउनु)
 तर्सिनु (See: डराउनु)
 तल त्रामो, त्रोला | maamo, wok-la
 तलतिर त्रम | mar
 तलब (See: ज्याला)
 तस्बिर (See: फोटो)
 तातो त्रान्दी, त्रोशु | tshāndi, throlmu
 तान्नु त्रेन | thēn
 तापनि त्रान्ग, त्रान्ग | sī-naang, yinsi-

naang
 ताप्के त्रोप्यो | tāpkyo
 तामा त्रोसा | saa
 तारा त्रोसा | kārma
 तारिख (See: मिति)
 तार्नु त्रोसा | lōm
 ताल त्रोसा | tsō
 तालिम दिनु त्रोङ्गदर ख्यि | jongdar khyi
 ताल्चा त्रोला | golcha
 तिघा त्रोला | balnakpa
 तिनकुने, त्रिकोण त्रोसुम | sursum
 तिब्बत त्रे | phe'
 तिब्बती त्रेपा | phepa
 तिमी त्रोरुंग | khyorong
 तिमीहरु त्रोरुंग | khyirang
 तिमीहरुको त्रोरुंग | khyire
 तिम्रो त्रोरुंग | khyore
 तिर्खा त्रोसा | kōmpa
 तिर्खा लाग्नु त्रोसा | khā kōm
 ती त्रोसा | thiwa
 तीन त्रोसा | sūm
 तीन वर्षअघि त्रोङ्गुंग | gūning
 तीनतारे सारङ्गी त्रोङ्गुंग | dramnyang
 तीर्थयात्री त्रोङ्गुंग | nekore
 तीस त्रोला | khalpera nyi, tsum'u
 sūmchu
 तुन्तुरो (See: लिङ्ग)
 तुमलेट त्रोम्पी | tūmpi
 तुरुन्त त्रोशु | shārkyak
 तुलना गर्नु त्रुसा | dūr

तुलनामा (See: भन्दा)
तुसारो ढ'ढण phamak
तेज ढर ngar
तेसो ढथेन thre'
तेस्योउनु कुँढ' kyōng
तेल सुढ' nūm
तेह ढडुणसुढ' chūksun
तोपकेगोला थोण'ढरे'कुँढ' throkpi gola
तौल कुँढ'ढढ' jiyang

तौलिया रुढ'ढ' rumal
त्यसो भएमा कुँढ'सुँढ' khyaaasin
त्यागनु कुँढ' pōng
त्यान्द्रो ढण'ढ' nyangma
त्यो री thi
त्रास ढढढ'ङुण ngāngtrak (Syn.: डर)
त्रुटि (See: गलती)

थ द ध

थकथकी (See: चुकचुकी)
 थकित हुनु ཅེན་ཅད། ěn chē(t)
 थपक्क हौंशो tōke
 थप्नु नङ्गन'प'गुण nēnpa gya'
 थप्पड द्रमच'पुण dramchak
 थर्कनु (See: काम्नु)
 थर्मस द'दम' chhadam
 थाक लगाउनु त्से' tsē'
 थाङ्का द'द'गु thangku
 थाल श्चे'द'द' dermang, ग'द'र' katir
 थिचनु (See: दबाउनु)
 थुक त्से'म' chēmak
 थुक्पा थुण'प' thūkpa
 थुपानु (See: जम्मा पानु, थाकलगाउनु)
 थुप्रे (See: धेरै)
 थोपा थै'द'प' thūiwa
 थोरै (See: अलिकति, सानो)
 दक्षता द'म'से'द' lakshe
 दक्षिण थो' lhô
 दक्षिणा कु'यि' क' kuyin, द'से'द'प' drelwa (Syn.:
 लामालाई)
 दण्ड के'द'प' chhērpa
 दबाउनु न'न' nēn
 दया (See: कृपा)
 दयालु थु'द'प' chhampu
 दराज द'र'द' loam
 दर्शन गर्नु द'द'प' jalka
 दलिन द'द'प' dungma
 दश द'द'प' chū thāmpa

दश लाख द'द'प' lak chū thāmpa, थै'प'
 chhiwa
 दश हजार द'द'प' hazar chū thāmpa
 दशा द'द'प' pharcha
 दस्ताबेज थै'प' yikcha
 दही द'द'प' kārchu, थै' sho
 दाँत स' sā
 दाइ थ'द'p' āju
 दाख (See: अङ्गुर)
 दाजु थ'द'p' ōju
 दाता थु'द'प' jindak
 दायित्व (See: जिम्मेवारी)
 दाहिने द'द'प' yāawa
 दाही थ'द'p' gyau
 दिउंसो थै'द'प' phitok, थै'द'प' nyimi
 khungla
 दिक्क थु'द'प' kyōnang
 दिक्क गराउनु (See: पिरोल्लु)
 दिक्क हुनु थै'द'प' shetrel
 दिक्दार हुनु थु'द'प' kyōkye lang
 दिक्दारी थु'द'प' kyōkye
 दिदी थै'द'p' tji, थ'द'p' āyi, थ'द'p' āji
 दिन थै'द'p' nyima, द'द'p' za
 दिनु थै'द'p' tēr, थै'द'p' bin (past tense), द'द'p' nāng
 (H)
 दिमाग थ'द'p' lēta
 दिसा उम्काउनु थु'द'प' kyākpa shōr
 दिसा गर्नु थु'द'प' kyākpa tōng
 दिसा थु'द'p' kyākpa
 दीक्षा द'द'p' ōng

दुःख दिनु (See: सास्ती दिनु)
 दुई गौँसा nyī
 दुई पल्ट (See: दोहोरो)
 दुईगुना ध्वं dap
 दुख दिनु (See: सास्ति दिनु)
 दुखबिमर कुँसा nyūngshi (H)
 दुखाइ सुँ sauk
 दुखु (See: वेस्सरी लाग्नु)
 दुध रँसा homa
 दुध दुहुनु रँ sa
 दुब्लो (See: पातलो) कुँसा nyerme
 दुरबिन कुँसा durpin, कुँसा gyangshel
 दुरुस्तै (See: मिल्दोजुल्दो)
 दुर्खा (See: छुर्पी)
 दुर्भाग्य रँ sa kho'
 दुर्लभ (See: नपाइने)
 दुर्व्यवहार (See: हेपाइ)
 दुर्व्यवहार गर्नु (See: हेप्नु)
 दुलही रँसा nāma
 दूषित (See: फोहर)
 देखाउनु रँसा den (See: जँचाउनु)
 देखावटी (See: अस्थिर)
 देखु रँसा thōng
 देब्रे रँसा yēnpa (Syn.: उल्टो)
 देवी कुँसा lhāmu
 देवी देवता कुँ sa lhā
 देश रँसा lungpa
 दोकान (See: पसल)
 दोधारमा गर्नु (See: अन्योलमा पर्नु)
 दोष कुँसा kyēn
 दोहोरिनु रँसा lo' gya'

दोहोरो कुँसा nyilok
 दोहोन्याउनु (See: दोहोरिनु)
 धन (See: सम्पत्ति)
 धनी कुँसा chukpu
 धनुष रँ sa ju
 धनुष बाण रँ sa da
 धन्य हुनु कुँसा thrin chhērnu
 धन्यवाद कुँसा thūuche, रँ sa horche
 धर्म रँ sa chhoo (Syn.: पुण्य)
 धर्मशाला रँ sa dronkang
 धागो कुँसा shrütok (Syn.: ऊनी)
 धागोको डल्लो कुँ sa thru lu
 धातु कुँ sa chāa
 धामी कुँ sa lhāwa
 धारिलो बनाउनु (See: रगडनु)
 धार्मिक सम्प्रदाय कुँ sa chhōoluk
 धार्मिक विचारधारा रँ sa chhōosem
 धार्मिक व्यक्ति रँ sa chhōowa
 धित गर्नु रँ sa ngom
 धुँवा कुँ sa thuta
 धुन (See: सुर)
 धुनु कुँ sa trū(t)
 धुप रँ sa pōo, रँ sa sāa
 धुलो रँ sa thala, कुँ sa dul, कुँ sa shimu
 धेरै रँ sa mangmu, रँ sa āla (Syn.:
 प्रशस्त, निकै)
 धैर्य रँ sa ngang-gyi'
 ध्यान गर्नु कुँ sa gom
 ध्वजा कुँ sa lūngdar
 धवाँसो कुँ sa thre kpa

न

नक्कल गर्नु लुमुसुन्दा | lumu sē(t)
 नक्कली हुरसा | zurma
 नक्सा स'पत्रा | sāptra (Syn.: फोटो)
 नगन्य न्गुन्हुन् | nāngchung
 नङ शेरसुन् | sērmung
 नङ्गाले चिथोर्नु स्रस'सद'अदेवा | barsang dep
 नजिक सु'अ'ला | tsāa-la
 नत्र भने शीन्स्र्नीन् शीन् | sīn-mīnsin
 नदी गार्ड'सु | tsāngpu
 नपाइने कोर'सु | kōrmu
 नपाकेको ह'अ'सा | jānpa
 नब्बे ग'अ'ये'र'प'ला | khalpera ngā, द'गु'च'पु | gupchu
 नमान्नु ख'अ'इ'न् | khā me nyen, आ'अ'के' | ā mō
 chhō
 नम स्र'अ'कुन् | nyāmchung
 नयाँ ग'अ'सा'सा | sāmpa
 नयाँ ढाँचा द'ये'ग'अ'सा | pēsar
 नयाँ बनाउनु ग'अ'सा'सा'स'ओ | sāmpa zo
 नयाँ वर्ष अ'ये'ग'अ'सा | losar
 नरम ओछ्यान अ'ये'अ'स्र'न् | bolten
 नरम अ'ए'अ'सु | jāmpu (See: चिप्लो, कमलो)
 नरम प्लास्टिक व'ग'अ'ये'ग' trākshok
 नरम वोलिचन ख'अ'ए'अ'सु | khā jāmpu
 नराम्रो ग'ओ'ग'सु | khokpu
 नर्क द'स्र'अ'ला | nyāla
 नर्स न'र'सी | nars
 नली हाड द'र'ग'दे'न् | ngardong
 नष्ट (See: नासिएको)
 नस स्र'अ'प'ना | natak

नसक्नु आ'अ'के' | ā mō chhō
 नसा स्र' | tsā
 नहर ग' | kā
 नाइटो ह्रै | lhē
 नाक स्र'अ'नु | nāung
 नाघनु अ'ग'ओ'सा | gom
 नाङ्गो स्र'अ'स्र'अ'सा | pērtangma
 नाच अ'व'अ'सु | shābru
 नाचनु अ'व'अ'सु'स्र'अ'सा | shābru gya', ह'ओ'सा | chhōm
 नाटक अ'अ'अ'ग' naatrak
 नाति अ'अ'दे' | naati
 नातिनी अ'अ'दे'दे' | naatini
 नातेदार ह'अ'अ' | tshāngka (See: आफन्त)
 नाप ह'अ'अ'नु | chhēhung
 नाप्नु द'वा | thap
 नाफा अ'ये'अ'अ'न् | khēpsang
 नाम शीन् | ming
 नासिनु अ'अ'सा | nyam
 निकाल्नु अ'दे'अ' | den (Syn.: फुकाल्नु)
 निकै आ'अ'अ'ग' ālachik
 निको (See: छुटकारा)
 निगालो स्र'अ'ग'अ'सा | nyūngma
 निचोर्नु अ'अ'अ'सा | tsir
 निजी श्रै'अ'गी | gerki
 निदाउनु ग'अ'दे'अ'अ'अ'सा | nyīla shōr, ग'अ'दे'अ'अ'अ'सा | nyī'
 gal
 निद्रा लाग्नु ग'अ'दे'अ'अ'अ'सा | nyī' thrōo, ग'अ'दे'अ'अ'अ'सा |
 hūng nyītsok gya'
 निद्रा अ'अ'अ'सा | nāl (H)

निधार བསྐྱེལ་ལ། trāla
 निन्दा गर्नु བོད་མྱི་ mo' khyi
 निन्दा བོད། mō'
 निम्नु ཤི། shī, མན་ལ། nāl (H)
 नियन्त्रण गर्नु འོང་ལ་སྐྱེལ་ ōngla du
 नियम (See: न्याय)
 निरर्थक ཚོ་མེད་དུ། chhō medu
 निर्णय गर्नु ཐག་གཅད། thāk chē(t)
 निर्दोष (See: गालमुक्त)
 निर्मल ལྷ་སང་རི། kyāsang-ngi
 निलो ལྷུན་ལ། ngünpu
 निल्नु མེད་དགོང་། mīta tōng
 निश्चित (See: पक्का)
 निश्चित गर्नु (See: पक्का गर्नु)
 निश्चिन्त (See: दुष्क)

निसासिनु ཧ་སྐ། hāsu
 निस्कनु (See: फुस्कनु)
 निहुँ खोज्नु ལྷེད་འཚོལ། nyētsol
 नीलो मुगा ལ་ལུ། yū
 नुन ཚྱ། tshā
 नुन ལྷེ་ཚྱ། jaatsa
 नुब्री (ठॉउ) ལུབ་རི། nupri
 नेता འཕེན་ལ། pēnpu
 नेपाल རེ་ལ། nepal
 नोकर्नी ལམ་ལོ་ལ། yōkmu
 नोट ལོར། lor
 नौ འཇུ། gu
 न्याउरी मुसा རི་ལུང་། rimung
 न्याय ལྷི་མས། thrim

प

पकाउनु त्सो(त) tsō(t)
 पक्का त्तेन्तेन tēnten
 पक्का गर्नु त्तेन्तेन ख्यि tēnten khyi
 पक्षपात न्येरिन nyerin
 पखाला लाग्नु शो(ल) shōl
 पखाल्नु (See: माइनु)
 पखेटा शो(क)पा shōkpa
 पगाल्नु शि(त) shi(t)
 पङ्क्ति (See: लहर)
 पचास काल्पेरासुम् khalpera sūm, ग्वाचु
 ngāpchu
 पछाडि सार्नु (See: ढिलो हुनु)
 पछाडि कु(ल) ग्याप-ला, लाम-लाम juk-lam, त्तेन्
 तेन् tēng-la
 पछारिनु दप dap
 पछि (See: अनि)
 पछुताउनु (See: चुकचुकाउनु)
 पछुतो (See: चुकचुकी)
 पछयाउनु त्तेन् न्या tēng nyā
 पटक त्तेन् tshār
 पट्टुका (See: पेटी)
 पट्याउनु त्तेन् ग्या tāp gyā
 पठाउनु कु(र) त्तेन् tōng
 पढनु रो(र) rō
 पत्नी (See: श्रीमती)
 पत्यार गर्नु पा(त) ख्यि pāta khyi
 पत्यार पा(त) pāta
 पत्रिका त्तेन् कपार tshākpar
 पदक त्तेन् ग्या tāngma
 पदमचाल अकचोवा ākchowa

पनि सान्(ग) sāng
 पन्ध्र च्छे(ग) chēnga
 परम्परा (See: चलन)
 पराल सोंगमा sōngma
 परिक्रमा गर्नु को(र) kōr
 परिक्षण गर्नु त्तेन् ल्हा tshō' lhā
 परिक्षा दिनु यिक्ते(त) tōng
 परिचय गर्नु त्तेन् ग्यो(श) tōng
 परिवार मा(मा) phaamama
 परिश्रम त्तेन् ग्या nyīngdru
 परिस्थिति त्तेन् ग्या nāatang
 परीक्षा दिनु यिक्ते(त) tōng
 परीक्षा यिक्ते(त) yiktse'
 परेला त्तेन् जिमा zīma
 परेवा पु(र) पु(र) pūrum
 पखनु ग्या(त) gu(t)
 पखाल कु(क)पा tsīkpa
 पर्दा यो(ल) yol
 पर्म ग्या(ल) ngālok
 पर्याप्त हुनु (See: पुग्नु)
 पर्सि त्तेन् न्या nāa
 पल्ट (See: खेप)
 पल्टनु (See: सुत्नु)
 पवित्र त्तेन् च्छे(न) tsāa chhēnpu
 पश्चात्ताप ग्या(पा) gyēpa
 पश्चिम नु(प) nup
 पश्चिमेली (See: गोरु)
 पसल त्तेन् ग्या(क) tshōngkang (Syn.: व्यापारी)
 पसले (See: ब्यापारी)

पसिना हुल्छु| ngülchu
 पस्न दिनु लुण्ण'अङ्गै| shuk ji(t)
 पहरुो ऽण thrak
 पहाड री| rī
 पहिरनु गोंक| khōn
 पहिरनु द्यौया| trīl
 पहिरो शोण'ण| throkpa
 पहि-न्याउनु कोंक| kōn
 पहिले ँद'या| thong-la
 पहिलो द'ङ्गु| thangpu
 पहेंलो सेर'ङ्गु| sēru
 पाँच ग्नी| ngā
 पाइला गोंक'ण| khōmpa
 पाउ (See: खुट्टा) कंग'ण| kāngpa
 पाउनु थोप, अङ्गै'ज'र, च्छुङ्ग'| chhung,
 क्छे'ङ्ग'| nyē(t)
 पागल (See: बौलाहा)
 पाठ लोप'क'क| lōptsen
 पात लोमा| lōma
 पातलो शे'मे| shrēme, लान्दि'लान्दि, हे'र'
 मे| nyerme
 पात्रो द्द'थो| dāto
 पाद शे'क| pēn
 पादु शे'क'थो'र| pēn shōr, शे'क'थो'र'ङ्ग'| pēn tōng
 पानी (सिमसिमे) लु'सि'या| mūsul
 पानी कु| chhū
 पानी थुन्नु लु'या| gyil
 पानी फोका लु'अङ्ग'| chhūwang
 पानीको मुहान कु'मी'ण| chhūmik
 पानीघट्ट कु'अङ्ग'| chhūta'
 पाप शे'ण'ण| dīkpa
 पारी (खोला) ँ'र'ण| phar khēn

पाल गुरु| khur
 पासो हो'र'ण| tōrwa
 पाहुना अङ्गै'ङ्गु| drōngu
 पिँधनु (See: पिस्नु)
 पिउनु द्दु'ङ्ग'| thung
 पिएर मातु वी| zī
 पिट्नु ल'ण'ण'ङ्गु| lakpa gya' (Syn.: कुट्नु)
 पिठो थो| phē
 पिता द'ण| hāwa, ल'ण| yap (H) (Syn.: बुबा)
 पित्त अङ्गै'ण'ण| thriiwa
 पिनास ल'ण| yama
 पिप क'ण| nāk
 पिरो (खाना) क'क'अङ्गै| khā tshāndi
 पिरोल्ने अङ्ग'ङ्गु| dangpu
 पिले खटिरो (See: पिलो)
 पिलो गुरु'ङ्गु| kūrnu
 पिसाब क'ङ्गै'ङ्गु| chīng, ल'ण'ण'ङ्गु| chhāpsang (H)
 पिसाब थैली (See: बेलुन)
 पिसाब फुस्किनु क'ङ्गै'थो'र| chīng shōr
 पिस्नु व'ण'ण| tā'
 पीडा (See: दुखाइ)
 पुग्नु ल'ङ्ग'| lang, ल'ङ्गै'या| khyōl
 पुच्छर द'ण| ngāma
 पुण्य द'ण'ण| gēwa
 पुतली व'ण'ण| phalip
 पुरानो क्छे'ङ्ग'| nyīngpa
 पुन्याउनु क्छे'या| kyōl
 पुल (See: साँघु)
 पुस्तक लु'ण'ण'ण| chhakpe
 पुस्तकालय ल'ण'ण'ण'ण| layberi
 पुस्ता थै'ङ्गै'ण| mitok
 पूँजी अ'ङ्गु| martsa

पूजाको स्थान (See: मण्डप)
 पूजाकोठा (See: गुम्बा)
 पूरा हुनु थ्रुप| thrup
 पूर्व शर| shār
 पूल (See: साँघु)
 पेट (See: भँडी)
 पेटी क़र| kāra
 पैचो दिनु (See: सापटी दिनु)
 पैचो लिनु (See: सापटी लिनु)
 पैचो क़िन्पा| kyīnpa
 पैसा त्रेङ्गा| trēngka
 पोको पानु तुम| tūm
 पोखरी (See: ताल)
 पोथी हामु| hamu
 पोलिनु मे-ल-शोर| me-la shōr
 पोल्नु शेर| shrē' (Syn.: जलाउनु)
 पोशाक नमसा| namsa
 पोषण चु| chū'
 पोहोर साल ननिङ| naning
 प्रकार नाम्पा| nāmpa
 प्रकाश हो', दङ्गा| dangka
 प्रकृति रङ्गुङ| rangjung (Syn.: स्वभाव)
 प्रजा मिसिर| misir

प्रतिज्ञा गर्नु (See: कसम खानु)
 प्रतिध्वनि थ्रक़ा| thrakcha
 प्रतिलिपि बनाउनु शु| shū
 प्रतिस्पर्धा ग्याक्ते| gyaktre
 प्रमुख (See: नेता)
 प्रयोग न्याम्त्सि| nyamtsi'
 प्रयोग गर्नु थो' (Syn.: काममा लगाउनु)
 प्रवेश दिनु (See: पस्न दिनु)
 प्रशंसा न्गोसु, तोरे| ngosu, tōre
 प्रशंसा गर्नु तोरे लोङ्ग, तोरे लोङ्ग
 ngosu tōng
 प्रशस्त बक़, बङ्गि, बोल्मु
 bāk, bang-ngi, bolmu
 प्रश्न थ्रिवा, कान्द्री| thriwa, kāndri (H)
 प्रसाद च्छिन्लप| chhinlap
 प्रहरी (See: सिपाही)
 प्राकृतिक (See: प्रकृति)
 प्राचीन कालमा थङ्गोला| thangpo ngōnla
 प्राण श्रोक़| shrōk
 प्राप्त गर्नु द्रुप| drup (Syn.: पाउनु)
 प्रार्थना (See: मन्त्र)
 प्रेतात्मा (See: वायु)
 प्वाँख अपशोक़| apshok (See: भुत्ला)

फ

फरक རྗེད་པར། khyēpar (Syn.: भिन्नता)
 फराक བར་དབྱེ། pharak
 फराकिलो ཡེ་མུ། yemu, རྒྱ་ཚེར་མུ། gyā chērmu
 (Syn.: खुला)
 फरासिलो ཁ་གསལ་མུ། khā sālmu
 फर्कनु རོག་ lo'
 फर्किदा खेरि རྩུར་རྒྱུ། tshūrṭi
 फर्किनु (See: वाङ्गिनु)
 फल རྗེད་རྒྱུ། shīngtok, འབྲས་ལུ། dre_lu
 फलाम (See: धातु)
 फल्याक རྫོ་མུང་། gōmung, རྫོ་ཡང་མ། gopyang
 फाइदा (See: नाफा)
 फापर བུལ། thrau
 फाली རྫོ་ལུ། mōlcha
 फिङ्की རོག་ལྷོ། phōtrok
 फुकाल्नु འབྲིང། bi(t)
 फुकै खानु འགམ། gam
 फुकनु བུང། phu(t)
 फुटाउनु དགུམ། trūm
 फुटेको ཁ་ཚལ་པ། khā chākpa, ཚལ་པ། chhākpa
 फुत्किनु (See: उम्कनु)
 फुपू ཨ་འི། āni
 फुरु (काठको) རྩེ་རྩི། chīnni
 फुर्तिलो དར་མ། ngarma
 फुर्तिलो हुनु (See: विउङ्गिनु)

फुर्तिलो རུར་མ། hūru
 फुर्सदिलो དལ་མ། thalmu
 फुल्नु (See: उदाउनु)
 फुस्कनु རིང། phi(t) (Syn.: खुकुलो हुनु)
 फुस्किनु རྫོ་ལ། throl
 फूल རེན་རྒྱུ། mentok
 फूलकोबी ལུ་ལ་རྒྱུ། phūlkopi
 फेद རྩུ་རེ། tsāare, tsāara
 फेरबदल गर्नु རྫུར། gyur
 फेरि ཡང་ལོང། yanglong, བརྒྱུར་མ། kyārma
 फेरिनु འབྲུར། gyur
 फेरिफेरि ཡང་དང་ཡང། yang tang yang
 फेर्नु རོང། pho(t)
 फैलिनु (See: बढनु)
 फोक्सो རྫོ་ལ། lōo
 फोटो བཀའ་མ། naksa, རྫུ་པར། kūpar (H)
 फोन गर्नु རོན་གཏོང། phōn tōng
 फोन རོན། phōn, fōn
 फोहर རྫོར་མ། tshōru
 फोहोर རྫོ་འབྲོག། tshāa tsōk
 फ्याँक्नु རྫུར། kyūr
 फ्याउरो རྫོ་གཞི། wazik

ब

बगैचा लिंग्ग līngka
 बडगारा द्राम्सा dram̥sa
 बचाउनु क्योप kyōp
 बच्चा अङ्गा ā-nga (Syn.: शिशु)
 बछेडा तिउ तिū
 बजार बाजार bazar, हार hār
 बज्यै हामा गगा hama gaga, मामा ममा māma
 गगा gaga
 बज्र दोर्जे dorje
 बढाउनु योप (Syn.: बढनु)
 बढार्नु चा चा chā'
 बढनु तशार tshâr, पहल पहēl, पार phār
 बताउनु (See: भन्नु)
 बतास (See: हावा)
 बत्ती बाल्नु पारि पारि batti pār
 बत्ती पारि पारि batti
 बदमास चोरपा chōrpa, त्रोटक त्रोटक trōktrok
 बनाउनु जो जो zō
 बन्चरो तारी tārī
 बन्द गर्नु काम काम khā dam
 बन्द गर्नु (ढोका) चो चो chō chē(t)
 बन्दाकोबी बन्दकोपी bāndakopi
 बन्दुक मेवक mewak
 बरफ सरका sērka, चहार चhhaaram
 बर्कोला रुमंग rumang
 बर्सादी फियप phīyap
 बलियो शो चहेमु shōo chhēmu (Syn.: मजबुत,
 फुर्तिलो)
 बल्नु बार, चे चhē(t)

बस्नु दे(t), जु (H)
 बहिनी नुम num
 बहिरी होला holma
 बहिरो होला honpa
 बहुमत मंग चे mang chē
 बहुमूल्य गङ्ग चेरमु nāagung chērmu
 बहुलाही (See: बौलाही)
 बाँकी लहंगमा lhāngma
 बाँच्नु (See: बस्नु)
 बाँच्नु थार thār
 बाँडिचुँडी खानु गोन सो gonī sō
 बाँदर शरि शrik
 बाँध (See: तटवन्ध)
 बाँधिएको (राम्रोसंग) का थाम्पु khā thampu
 बाँध्नु चिङ्ग (Syn.: कस्नु, लगाउनु)
 बाउ छोरा फावा phaawa
 बाउन्ने (See: बामपुडके)
 बाकस गाम gam
 बाक्लो कान्दी, केंदी, थुकु थुकु thūkpu
 बारवा रा ra
 बारवी रामु ramu
 बाघ तार ताक tāk
 बाङ्गिनु खु खु khu'
 बाङ्गो गुरक्योक gurkyok
 बाच्छा फिफि phīk
 बाच्छी (बाच्छा)
 बाजा बाजा baaza
 बाजे पाला गगा, पाला pāla gaga, पाला
 पागगा, गगा pāgaga, gaga

बाटो लाम् lam, थेंसलाम् phēlam (H)
 बाटो देखाउनु त्रिं trī(t), लाम्देन lam den
 बाठो (See: चलाख)
 बातचित गर्नु (See: बोल्नु)
 बातचित लाम् लाम् lapshē'
 बादल मुकुपा मुकुपा, श्रिं shrīn
 बाधा (See: दुर्भाग्य)
 बाध्य हुनु हुं हुं hu thū', काताक काताक, का
 कामे कामे kāme'
 बान्ता कुवा कुवा kyūwa
 बाफ लाम् लाम् lāawa
 बामपुडके मिनचुंग तोले minchung tōle
 बार चारी चारी chāari
 बारम्बार नारी nari
 बारेमा कोरला kor-la
 बाली लोतक lotok
 बालुवा पेमाम् pheema
 बाल्नु चे चे chē(t), पो पो pō
 बास्ना थ्रिमा thrīma
 बाहिर थि थि phī-la
 बाहिर निस्कनु थि थि थि phī la thēn
 बाहिरी रूप च्यापशि chhapshi
 बाहुला फुलुम phulum
 बाह्र चुंयि चुंयि chūnyi
 बिउँझनु न्यिं त्सें न्यिं tsē(t), त्सें tsē(t)
 बिउँझाउनु न्यिं त्शे न्यिं tshē(t), त्शे त्शे tshē(t)
 बिउँझाउनु लोंग lōng
 बिउँझिनु काम् काम् khāmsang
 बिउ से से sēn
 बिक्री हुनु थ्रिं थ्रिं thrīn
 बिग्रनु (See: नासिनु)
 बिछोडिनु कात्रल khātral

बिछ्याउनु दिं दिं dīng
 बिजुली बिजुली bijuli, त्सलाम् tsilam
 बिदा (See: छुट्टी)
 बिन्ती गर्नु (See: सोध्नु)
 बिबेक (See: बुद्धि)
 बिमार नत्सा ने, न्युंगशि nyūngshi
 (H)
 बियर बेर बेर ber
 बिरामी ने ने nepu
 बिरामी हुनु ना, न्युंग nyūng (H)
 बिरालो बेरमंग बेरमंग bermang
 बिरुवा (बैस प्रजातिका) लंगमा lāngma
 बिको कापचु कापचु khapchu'
 बिसनु जे जे jē(t)
 बिष्टा (See: सुली)
 बिस्तारे कोले कोले khole kole
 बिस्तारे जानुहोस् कोले थेंप khole phēp
 बिहान थ्रोपला थ्रोपला thropla
 बिहिवार जापुरु जापुरु za phūru
 बिहे गर्नु जेंदि क्यि जेंदि khyi
 बीच कुं कुं khūng
 बीच फार फार phar
 बीचको फारवा pharwa (Syn.: मध्यम)
 बीचमा नपर्नु (See: जोगिनु)
 बीचमा फारला फारला phar-la
 बीस काल चिक, न्यिशु थाम्पा nyishu
 thāmpa
 बुझ्नु हा खो हा खो hā kho'
 बुढापाका गेप गेप genpa
 बुढी ओला थेंप थेंप thēptok
 बुढी मान्छे गाम गाम gam
 बुद्ध सङ्ग्ये सङ्ग्ये sānggye
 बुद्धि रिक्पा रिक्पा rikpa

बुद्धिमान རིག་པ་རྗོན་པ། rikpa nōnpu
 बुध ग्रह ལྷག་པ། lhākpa
 बुधवार གཟའ་ལྷག་པ། za lhākpa
 बुनकर षट्‌शः thāama
 बुबा པ་པ། pāpa (Syn.: पिता)
 बूढो मान्छे གོ་བ། gāwa
 बूढो हुनु གོ་བ། gaa
 बृद्धा བགྲོས་པ། dremu
 बेइज्जत (See: अपमान)
 बेगलै ལུ་རུག་ khutuk
 बेचनु བཅོང་། tsōng
 बेर्नु རྒྱེ། thrij
 बेला (See: समय)
 बेलुन གང་པ། gangpa
 बेहुलो (See: ज्वाइँ)
 बैस རྩང་པ། chāngma
 बैठक རྩོང་འདྲི། tshōngdi
 बोका ར་ལ། rau
 बोकाउनु འགོལ། gel
 बोक्नु འཇུར། khūr
 बोक्रा ཐི་རྗོན་པ། phīkok

बोक्सी རྗོན་པ། pēm
 बोटल རྗོན་པ། botal
 बोन्पो བེན་པ། phenpu
 बोलाउनु རྗོན་པ་རྗོན་པ། kē' tōng, འཇུག་ gū', རྗོན་ ren
 बोली (See: भाषा)
 बोली गुम्नु ར་ལུ་དྲ། khā khū(t)
 बोल्नु འཇུག་ lap, འཇུག་ལྷོ། lapshe' khyi, འཇུག་
 འཇུག་འཇུག་ lapshe' la(p)
 बोल्ने (धेरै) ར་བདེ་ལ། khā diṃu
 बोसो རྗོན་པ། tshilu
 बौलाहा རྗོན་པ། nyēnpu
 बौलाही རྗོན་པ། nyērmu
 ब्यक्तिगत (See: निजी)
 ब्याज རྗོན་པ། kyēa
 ब्यापक (See: फराकिलो)
 ब्यापार རྗོན་པ། tshong
 ब्रस ཐིར། pīr
 ब्लाउज ར་ལུག་ raatuk
 ब्वाँसो རྗོན་པ། chāngku

भ

भकुण्डो केंली goli
 भण्डार गथेसकंदं nyērtsang
 भत्कनु रखा ram
 भनाइ गथु khalu
 भन्ज्याड ल्या lū
 भन्दा चैरा sina
 भन्नु चै si, सपदा shē(t), गथुदा sūng
 भरिएको छैसै demmi
 भरिनु गेदा kheng
 भरिया गुरुसक khurmen
 भर्नु गेदा geng
 भच्याड त्रापा trāapa
 भविष्यवाणी गेदोशे ngōoshi
 भाँचिनु केंग chhō'
 भाँचु गेदो chō'
 भाँडो (माटोको) केंखा zama
 भाइ रुग nūk
 भाउ (See: मूल्य)
 भाउ (See: मुल्य)
 भाउजु (See: वुहारी)
 भाग काला, काल्दा, बान्दा banda
 (Syn.: समूह)
 भागनु गेदो throo
 भाग्य ससेदवदी sōdi
 भात (See: चामल)
 भान्साकोठा दससंग thapsang
 भान्से ससुवा majen
 भारत ग्युगर gyagar
 भारतीय ग्युगर gyagar

भारी मिलाउनु रुप ruṇ
 भारी गुरु khuru
 भारी हाल्नु रुप ruṇ
 भालु देखा thom
 भाले छुछु chhau, गुरु hau
 भाषा गथससुदा tāmnye'
 भाषा (स्थानीय) कंदगथस nangtam (See: आवाज)
 भिक्षुणी (See: आनी)
 भिजेको केंस लेंपा lēnpa
 भिज्नु बंग bang
 भित्र सुगुवा bukla, कंदवा nang-la
 भिनाजु केंग tsāk
 भिन्नता गेदा ewa
 भिरालो गथससु sarmu
 भीड सैदकेस मिमसोक mimtsok
 भुँडी गेदा khōkpa, गथुदा sūp, गेदो throta
 भुँङ्ग गथुदा jung
 भुँङ्ग सउदकंद chāanang
 भुटान गथुगथु द्रुक्युल druṅkyul
 भुटानका बासिन्दा गथुगथु द्रुकपा druṅkpa
 भुटनु (See: तानु)
 भुत्ला पु पु pū
 भुलाउनु ससेदकेस गू कोर goo kōr
 भूत शेरिन्दि shrīndri
 भूल गर्नु (See: गल्ती गर्नु)
 भेटनु गथुदा thrē(t), गेदो chōr (h), सदेवा jal
 (H)
 भेडा लुग luk
 भेला ससेदसु zompu
 भोक छेवा lhōwa

भोक लाग्नु ལྷོ་བ་ལང་། lhōwa lang

भोजन (See: खाना)

भोजपत्र ལྷུག་པ། tâkpa

भोत्ति ཟ་ལ། sala

भौत्तारिनु ལུམ་མ། khyām

भ्यागुता ལྷེ་ལ། balwa

भ्रममा पर्नु ལུམ་མ། thrül

म

म ऽ| nga
 मकल खेङ्गल melang
 मकै लीङ्गै litsi
 मगन्ते खेङ्गल lōngken
 मङ्गल ग्रह खेङ्गल mingmar
 मङ्गलवार गङ्गाखेङ्गल za mingmar
 मजबुत खेङ्गल rampu
 मट्टितेल खेङ्गल sānum
 मण्डप खेङ्गल chhōsham
 मत हाल्नु खेङ्गल botr lu'
 मधेस (See: तराई)
 मध्यम खेङ्गल phandring
 मध्यम स्तरको खेङ्गल dring
 मध्यान्ह खेङ्गल nyirnu
 मन खेङ्गल sēm
 मन पराउनु खेङ्गल gaa, खेङ्गल nyēe (H)
 मनसाय (See: विचार)
 मन्त्र खेङ्गल ngāa, खेङ्गल māni
 मन्त्र जप्नु खेङ्गल mōlam kyōr, खेङ्गल
 खेङ्गल mōlam dēn
 मयुर खेङ्गल māpcha
 मरोरञ्जन (See: तमासा)
 मर्चा खेङ्गल phap
 मर्नु खेङ्गल shī
 मर्मत गर्नु खेङ्गल zopgyur gya' (Syn.:
 बनाउनु)
 मल खेङ्गल chhāa
 मलद्वार खेङ्गल kyāksang
 मसिनो (See: सानो, धुलो)

मसिनो खेङ्गल chhūrship
 मसिनो दुङ्गा खेङ्गल doprak
 मसी खेङ्गल nāktsi
 मस्कनु खेङ्गल thrül shē(t)
 महङ्गो खेङ्गल khurmu
 मह खेङ्गल rang
 महत्वहीन (See: नगन्य)
 महत्वपूर्ण खेङ्गल khāk chhērnu
 महत्वहीन (See: नगण्य)
 महिना खेङ्गल laa, पहिलो महिना (माघ-
 फागुन) खेङ्गल dawa thangpu ; दोस्रो
 महिना (फागुन-चैत्र) खेङ्गल dawa
 nyīwa ; तेस्रो महिना (चैत्र- वैशाख) खेङ्गल
 dawa sūmpa ; चौथो महिना
 (वैशाख- जेठ) खेङ्गल dawa jiwa ;
 पाँचौं महिना (जेठ-असार) खेङ्गल
 dawa ngāwa ; छैटौं महिना (असार-
 साउन) खेङ्गल dawa thrukpa ; सातौं
 महिना (साउन-भदौ) खेङ्गल dawa
 dīnpa ; आठौं महिना (भदौ-असोज) खेङ्गल
 dawa gyepa ; नवौं महिना
 (असोज-कार्तिक) खेङ्गल dawa guwa
 ; दसौं महिना (कार्तिक- मङ्सिर) खेङ्गल
 dawa chūwa ; एघारौं महिना
 (मङ्सिर-पुस) खेङ्गल dawa
 chūchikpa ; बाह्रौं महिना (पुस-माघ) खेङ्गल
 dawa chū-nyiwa
 महिनावारी (See: रजस्वला)
 मही खेङ्गल thara

मा (See: सँग)
 माइज्यू (See: फुपू)
 माकुरा श्रिंग्गोङ्गोङ्गो shrīng-kongkong
 मागनु लोङ्गो lōng
 माछा ङी nya
 माइनु शोर्ला shōl
 माटो सा sā
 माता युम yūm (H)
 मातापिता वामा phāma
 मात्रा खार्क्याङ्ग kharkyang
 मात्रा मङ्गुङ्गो māng-nyung
 मात्रै (See: एकलै)
 माथि क्हा-ला, तेंग-ला khā-la, tēng-la
 मान खोज्नु युु शहे(t)
 मानसिक विरामी हुनु न्ये nyē
 मानी (हातले घुमाउने) म्हाय्वाय्वाय्वा mani
 laakur
 मान्छे मी mi
 मान्नु (See: आदर गर्नु)
 माफ गर्नुस् थोली शोक thōli shōk
 मामा अङ्गो ājang
 माया गर्नु (See: मन पराउनु)
 मायालु (See: दयालु)
 मार्नु से(t)
 मालिक दङ्गो दङ्गो dākpu (Syn.: गुरु, दाता)
 मालिङ्गो (See: निगालो)
 मासु शी shā
 मिठाई क्हापे khāpse
 मिति केशरङ्गो, केशवा tshērāng, tshēwa
 मिर्मिरे क्य्यातङ्गो kyātāng
 मिलनसार थुर्मु thurmu
 मिलाउनु द्री dri'
 मिल्दो (See: सुहाउँदो)

मिल्दोजुल्दो चिकपारङ्गो chikparang
 मिल्दोजुल्दो चोङ्गो chōkdra, चोङ्गो dokge,
 चोङ्गो dore, चोङ्गो nore
 मिल्नु क्हेला khēl
 मिसाउनु ओल, शी shrē
 मिसिनु होल hol
 मुख छुचो क्हा ख्योङ्गो khā khyongpu
 मुख क्हा, शाल shal (H)
 मुख फर्काउनु क्हा लो', क्हा लो' khā lō', क्हा लो' khālo' tshiklo'
 मुखकृति क्हामदोक khāmdok
 मुखाले क्हा त्हांदी khā tshāndi
 मुखिया (See: नेता)
 मुखुन्डो बाक्पा bakpa
 मुगा च्छुङ्गो chhuruk
 मुट्ट (See: हृदय)
 मुद्दा क्हामचु khāmchu
 मुनि (See: तल)
 मुनिको होल hoi
 मुरली लुमु luumu
 मुर्दा (See: शव)
 मुला लुङ्गो lauk
 मुसलमान मुसलमान muṣalman
 मुसा पे प्हे phee
 मुस्कान क्हातसेक khātsek
 मुस्ताङ्गो लोमंतङ्गो lōmentāng
 मुहार शाल्द्रा shaldra
 मूर्ख कुुवा khūwa
 मूर्ति कुु kū
 मूल प्रति म्हापे māpe
 मूल बाटो ग्यालम gyalam
 मूला लुङ्गो lauk

मूल्य घटनु कॅण chhō'
मूल्य रैण rin, गॅण gong
मृत व्यक्ति शपैण shīnpu
मृत्यु शैण mishi
मेघ गर्जनु द्रुण druk gya'
मेरो ढरे ngare, न्ये nye
मेहनति (See: सक्षम)
मैला (See: फोहोर)
मोटरसाइकल श्वाण श्वाण गै bakbak gari

मोटो ग्याण gyaamu
मोती मुण mutik
मोलतोल गर्नु ग्योण द्युण goo dung
मोहित हुनु (See: भ्रममा पर्नु)
मौका माण mauka
मौरी रेण rengma
मौसम नाम nam
म्वाङ्ग (See: चुम्बन)

य र

यता उता (See: साटोपाटो)
 यताउता फरतुं phar tshūr
 यताउता जानु फरतुंअर्शो phar tshūr dro
 यतातिर तुंशु tshūr
 यतिमात्र अरैरं दिरंग दिरंग
 यती गयेरइँदि yētri', ētri'
 यदि गअरैदि khaasi'
 यद्यपि (See: तापनि)
 यसपालि थलिंग थलिंग
 यहाँ अरेदे dee
 याक गयग yak
 यात्री अशुवावा द्रुलवा द्रुलवा
 याद गर्नु थ्रें थ्रें
 याद थ्रासा थ्रासा
 यी अरेदि diwa
 युद्ध मक mak
 युवा थ्रोकपेडा khyök pheza
 यो अरेदि di
 योग्यता (See: क्षमता)
 योजना अरारशी chhārshi
 योनी कुप kûp
 यौन उत्तेजनामा आउनु थ्रोल थ्रोल
 यौन उत्तेजनामा आउनु (कुकुर) थ्रिपसा थ्रिपसा
 kyiptsa lang
 र थ्रें थ्रें, -tang
 रक्षा गर्नु (See: बचाउनु, संरक्षण गर्नु) थ्रिपसा
 kyöp
 रक्सी अरक arak
 रगडनु दर dor
 रगत थ्रक thrāk

रड लगाउनु त्रिपसा tsī tōng
 रड थ्रोक, थ्रोक, त्रिपसा dok, kō, tsī
 रचनु थ्रोक tsōm
 रजस्वला मेथ्रंग मे-त्संगगे mē-tsangge
 रत्न नुरु nuru
 रन्डो केडु chēu
 रमाइलो (See: आनन्द)
 रमिता थ्रेम थ्रु lhērmu
 रसिद (See: चकबुक)
 राक्षस दु, दि dū', di'
 राक्षसनी दुरु थ्रु durmu
 राखु अरेदे jo'
 राजदरबार थ्रुलु थ्रिपसा gyalui phōdrang
 राजधानी थ्रुलु gyalza
 राजा थ्रुलु gyalu, gyalwu
 राज्य थ्रुलु थ्रु gyalkap
 रात केथ्रि nempi
 रात पर्नु थ्राम थ्रु nam shrōo
 रातमा थ्रुलु nûpla
 राती थ्रुलु nûp
 रातो थ्रुलु maru
 रानी थ्रुलु gyalmu
 राम्मी थ्राम थ्रोक थ्रुलु khamdok zēemu, थ्राम थ्रुलु
 zēemu (Syn.: सुन्दर)
 राम्मी थ्राम थ्रोक थ्रुलु khamdok lēemu (Syn.:
 सुन्दर)
 राम्मी थ्रुलु थ्रु thre'
 रायोको साग पेट्सु pētsu
 राष्ट्र (See: राज्य)

रिंगटा लाग्नु दमरुङ्खा'ल' märtum lang
 रिंगटा लाग्ने दमरुङ्खा märtum
 रित्तो (See: खाली)
 रिस गोंद'लु| khongtru, हेर'ल' nyêrmang
 (Syn.: क्रोध)
 रिस उठ्नु हेर'ल'ल' nyêrmang lang, गोंद'लु'
 ल' khongtru lang, लुंग'ल' lüng lang
 रिस दिक्क (See: खिन्न)
 रिसाउनु गोंद'लु'लु' khongtru khyi, हेर'ल'लु'
 nyêrmang khyi
 रिसाहा धें'ल' phötrokpa
 रीतिरिवाज (See: चालचलन)
 रूँदै बोल्नु दु'ल'ल' ngulap chhōr
 रुखो (See: खस्रो)
 रुघा खोकी ल'ल' chhampa
 रुघाखोकी ल'ल' gulcham
 रुङ्गु (See: भिज्नु)
 रुनु दु| ngū
 रुन्चे बोली दु'ल' ngulap
 रुपवान (See: राम्रो)

रुपैया (See: पैसा)
 रुमाल लु'ल' napchi
 रुख हें'लु| dongpu
 रेखदेख गर्नु शै'ल' shrin
 रेडियो रे'ल' redio
 रेल रे'ल' rel
 रेस्टुरेन्ट ल'ल' saang
 रोजस्तो गर्नु दु'ल'ल' nguzin dep
 रोग (See: बिमार), कुष्ट रोग ल'ल' ze, ल'ल'ल'
 zene', छारे रोग ल'ल' thripkyen,
 सरुवा रोग ल'ल' khone', स्त्री रोग ल'ल'
 mone'
 रोगन (See: रड)
 रोगी (See: बिरामी)
 रोज्नु (See: छान्नु)
 रोटी गु'ल' kūr
 रोप्नु ल'ल' dep, ल'ल' zu'
 ज्याल ल'ल' khāchu (Syn.: थुक)

ल

लक्ष्यहीन (See: निरर्थक)
 लगनशीलता (See: परिश्रम)
 लगाउनु दोनु doo (Syn.: पहिरनु)
 लगातार (See: फेरिफेरि)
 लगाम लखाम khāmta
 लज (See: धर्मशाला)
 लज्जालु त्रेन्ग tre-ngen
 लज्जित हुनु ल्ङ्खल ngotsha lang
 लट्टा (See: जटा)
 लठ्ठी लखाम laakam
 लडाइँ (See: युद्ध)
 लड्नु ल्ङ्खल driḷ
 लथालिङ्ग ल्ङ्खल जरे jara jire
 लपेट्नु (See: पोको पार्नु)
 लम्कनु ल्ङ्खल yōp
 लम्काउनु (See: बढाउनु)
 लसुन ल्ङ्खल gokpa
 लहर ल्थल thral
 लहरै बस्नु ल्थल ल्ङ्खल thraldri'
 लाख ल्खल ल्ङ्खल lak chik
 लाग्नु ल्ङ्खल phō'
 लाचार (See: दिक्क, दिग्दार)
 लाचार हुनु (See: दिग्दार हुनु)
 लाज ल्ङ्खल ngotsa
 लाजमर्दा हुनु ल्खल ल्ङ्खल khā khyēwa lang
 लाटो ल्ङ्खल ल्ङ्खल lēnkyok, ल्खल ल्ङ्खल khuuwa (Syn.:

मुख)
 लाटोकोसेरो ल्ङ्खल hukpa
 लामा ल्खल lama, ल्खल thrawa
 लामो ल्ङ्खल ringpu
 लायाक ल्ङ्खल khochetu
 लालच (See: कञ्जुस)
 लिङ्ग ल्ङ्खल likpa
 लिनु ल्ङ्खल ling
 लिपि (See: अक्षर)
 लिप्ने माटो ल्ङ्खल dampak
 लुक्नु ल्ङ्खल yip
 लुटेरा ल्ङ्खल chhakpa
 लुतो ल्ङ्खल kōng
 लेखापाल ल्ङ्खल tsīwa
 लेखु ल्ङ्खल thri' (Syn.: रच्नु)
 लेदो ल्ङ्खल duri
 लोग्ने ल्ङ्खल khyōwa
 लोग्ने-स्वास्नी ल्ङ्खल nangtsang
 लोप हुनु ल्ङ्खल yal
 लोभ (See: कञ्जुस)
 लोभ ल्ङ्खल dorpa, ल्ङ्खल ngāmsak
 लोभी ल्ङ्खल sērna chhē
 लोसे ल्ङ्खल khū thokpu
 लौरो ल्ङ्खल pherkok, pharok
 ल्याउनु (See: बोक्नु)

व

वताउनु (See: भन्नु)
 वन जङ्गल ढर्रिदि| naatri'
 वयस्क (See: युवा)
 वर्गाकार (See: चारकुने)
 वर्ष र्ने| lo, कुकुर वर्ष श्रैर्ने| kyilo,
 अजिङ्गर वर्ष र्नुर्ने| dru klo,
 खरायो वर्ष र्नेर्ने| yolo, घोडा वर्ष हर्ने|
 tālo, बाँदर वर्ष श्रैर्ने| trēllo, मुसा वर्ष श्रैर्ने|
 rēṅ| chhiwa loṭa, गोरु वर्ष लंग्लो| lānglo,
 सुँगुर वर्ष फाक्लो| phaklo, चरा वर्ष शुर्ने|
 chhālo, भेडा वर्ष लुक्लो| luklo,
 सर्प वर्ष द्रुर्ने| druḷlo, बाघ वर्ष ङ्गा
 र्ने| tāklo
 वर्ष ढर्रु| nangsu
 वर्षा हर्वा| chharwa
 वल्लो कुँदीया| tshūlim
 वसन्त ऋतु र्नेर्गा| sōoka
 वस्तु उर्वाला| chāalak
 वहादुरी (See: साहास)
 वाँडचुड गर्नु र्नेर्ने| goo
 वाकवाक ङ्गा| kyūngma
 वाचा गर्नु र्नेर्ने| khē ling
 वायु र्नेर्ने| roblang
 वायुमण्डल र्नेर्ने| pharnang
 वारि (खोला) कुँर्ने| tshūr khēn
 वालाङ्चुङगोला र्नेर्ने| walung
 विकल्प (See: सट्टा)
 विचार र्नेर्ने| nāasam, र्नेर्नेर्ने| gongpa
 विचार गर्नु र्नेर्ने| nōo

विदेशी श्रैर्ने| chhīgya
 विद्यार्थी र्नेर्ने| getruk
 विद्यालय श्रैर्ने| iskul
 विद्युत उत्पादन केन्द्र र्नेर्ने| lökkang
 विधवा युञ्ज्या| yu sim
 विधि श्रैर्ने| khyitang
 विभिन्न प्रकारको श्रैर्ने| nāmin nātsok
 विमान (See: हवाईजहाज)
 विमानस्थल र्नेर्ने| nāmdru bapsa
 विरोध गर्नु र्नेर्ने| ngolo'
 विवश हुनु (See: बाध्य हुनु)
 विवाद र्नेर्ने| khāndap
 विवाद (See: प्रतिस्पर्धा) श्रैर्ने| gyaktre
 विवाद गर्नु (See: झगडा गर्नु)
 विवेकी (See: बुद्धिमान)
 विशेष अदालत (See: अदालत, खास गरी)
 विशेषज्ञ (See: सिपालु)
 विश्वास र्नेर्ने| thepa (Syn.: पत्यार)
 विश्वास गर्नु (See: पत्यार गर्नु)
 विश्वास (See: आदर)
 विश्वासिलो र्नेर्ने| khā tērmu
 विष र्नेर्ने| thūk
 वीर पुरुष र्नेर्ने| pāu
 वीर महिला र्नेर्ने| pāmu
 वुहारी र्नेर्ने| tshām
 वृत्ताकार श्रैर्ने| kyirtumpa
 वृद्ध र्नेर्ने| drewu
 वृहस्पति ग्रह र्नेर्ने| phūru
 वेश्या र्नेर्ने| chhēemu
 वैज्ञानिक र्नेर्ने| tshēnrikpa

वोलाउनु र्ने ren

वोली (See: कुरा)

वौलाहा (See: पागल आइमाई, पागल मान्छे)

व्यवस्था गर्नु (See: तयारी गर्नु)

व्यवस्थित श्रवणश्रुति thra drikpu

व्यस्त श्रवणश्रुति threlmu

व्याख्या श्रवणश्रुति drel shē'

व्यापारी श्रवणश्रुति tshongpa

श, श्रा

शक्ति ལུགས། shūk (Syn.: अधिकार)
 शक्तिशाली དཔོང་ཚེན་པ། ōng chhēnbu
 शङ्का ཐེ་སུམ། thēsum (Syn.: ईर्ष्या)
 शङ्ख འུང། thung
 शतर्क འུ་ལྷུ་ (See: होसियारी गर्नु)
 शत्रु དགེ། drā
 शनि གམ་ སྒོན་པ། pēnpa
 शनिवार གཟའ་སྒོན་པ། za pēnpa
 शपथ དུ་མཚན། ūna
 शपथलिनु (See: कसम खानु)
 शरणार्थी ལྷུ་བས་བཅོལ་བ། kyāpchōlwa
 शरद ऋतु སྒོན། tēn, tōn
 शरीर ལྷུ་གཟུགས། kūasuk
 शरीर གཟུང། zuu
 शव ཐུང་པ། phūngpu, རོ། rō
 शान्त ལྷུ་སྐྱིལ་པ། khūsimpu
 शान्ति ཞི་བདེ། shide

शान्तिपूर्ण ལྷུ་འབྱེད་པ། nāawa kyīrmu
 शिक्षक ལྷོ་བ་དཔོན། lōpōn, lōwen (Syn.: गुरु)
 शिक्षक དགོ་ཚེན། gergen
 शिक्षा (See: ज्ञान)
 शिर (See: टुप्पा)
 शिशु བེས་ཇ། pheza (Syn.: बच्चा)
 शिष्य ལྷོ་བ་མ། lōoma
 शीत ཟློན་པ། sīlwa
 शुक्र གམ་ པ་སངས། pāsang
 शुक्रवार གཟའ་པ་སངས། za pāsang
 शुन्य ལྷུ་ན། sūna
 शुभ दिन ལྷུ་ཚེན། thūuchen
 शुभकामना བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེའ། trāshi dele
 शोर्पा ཤར་བ། shārwa
 श्राप དམོད་ད། mōta
 श्रीखण्ड ཅན་དན། tsēnden
 श्रीमती བེར་མིད། phermi', འུར་ལྷུ། chhermu

स

सँग बेंद'वा lōola
 सँगसंगे सु'ळ' म' mutsang
 सँगे सु'वा m'ula
 सङ्गना (See: याद)
 संयोग पर्नु (See: मिल्नु)
 संरक्षक देउता सु'ङ' म' sūngma
 संरक्षण कार्य श्रि'र'दु'वा'ग' shrīndu laaka
 संरक्षण गर्नु सु'र'ङ्ग'य' श्र' shrūngkyop khyi
 संसार अ'ङ' म' zāmling
 सकिनु से' (Syn.: पूरा हुनु)
 सक्कली ँ' म' ngōma
 सक्नु थु'वा thūp, थि' khyē, चै' sin
 सक्षम थ'प' थ'प' गु' gōo thēnpu, अ'ङ' म' jōnpu
 सक्षम थ'प' गु' gorpu
 सगरमाथा अ'ङ' म' chhamo lāngma
 सघाउनु थ'प' थ'प' थ'प' yōkpu khyi
 सङ्ख्या थ'प' थ'प' threngka
 सचिव थ'प' थ'प' thrung-yik
 सजिलै अलमलिने थ'प' थ'प' yeete
 सजिलो थ'प' थ'प' थ'प' tāp dīmu, अ'ङ' म' lee
 lāmu, अ'ङ' म' zō lāmu
 सट्टा थ'प' tshāp
 सडक (See: बाटो)
 सडेको (See: कुहेको)
 सङ्गु रु'वा rūl
 सतह थ'प' khā (Syn.: माथि)
 सतरी थ'प' थ'प' थ'प' khalpera shi, थ'प' थ'प'
 dīnchu
 सत्य थ'प' थ'प' hutung, थ'प' थ'प' denpa (Syn.:
 साँचो)

सत्र च'प' थ'प' chūpdin
 सदाशय थ'प' थ'प' phēnsem
 सदैव थ'प' थ'प' namsang
 सधैं थ'प' थ'प' namlang, थ'प' थ'प' tākpa
 सन्चै छु थ'प' थ'प' thāngpu we'
 सन्चै? थ'प' थ'प' thāngpu ye'
 सन्चो हुनु (See: राम्रो हुनु)
 सन्तान थ'प' pīn
 सन्तोष (See: खुशी)
 सन्देश थ'प' len
 सपना देखु थ'प' थ'प' mīlam thōng
 सपना थ'प' थ'प' mīlam, थ'प' थ'प' nālam (H)
 सपानु (See: सुधानु)
 सफा थ'प' थ'प' sālmu, थ'प' थ'प' tsēngge
 सफाइ थ'प' थ'प' tsāngdra
 सबभन्दा थ'प' -shok
 सबै थ'प' थ'प' gaire, थ'प' थ'प' yūk, थ'प' थ'प' gangpu,
 थ'प' थ'प' tēri
 समकालीन थ'प' nāala
 समय (धेरै) थ'प' थ'प' yin ringpu
 समय थ'प' bela
 समय लाग्नु थ'प' gor
 समर्थन (See: सहयोग)
 समातु थ'प' zīm
 समात्रे भाग थ'प' थ'प' zilung
 समाधान (See: उपाय, साधन)
 समाप्त हुनु (See: पूरा हुनु)
 समिति थ'प' थ'प' kāmītri
 समुद्र थ'प' थ'प' gyāmtsu

समूह कौं tshô
 समूहमा (See: सँगसँगै)
 सम्झना आउनु ढक्कं'ल' थ्रेन्ता lang
 सम्झना गर्नु (See: याद गर्नु)
 सम्पत्ति र्नेर nor
 सम्पर्क द्रले'वा drelwa
 सम्पर्क राख्नु त्ठु'त' tūn
 सम्पूर्ण (See: पूरा)
 सम्म स'क sāk
 सम्मान च्छे'ब'स' tsitap
 सय ग'ल'ख' khāl ngā, स'य'च'स' say chik
 सरकार स'र'ग'र sārkar
 सरदार स'र'द'र sārdar
 सराप (See: श्राप)
 सराप्नु च्छे'द'ग' म'ो'ता mōta gyā'
 सर्प रु'ल' rul
 सलगम तु'ल' thulu
 सलाई स'क'द्र tsākdra
 सल्कनु (See: बल्नु)
 सल्ला खे'स'द' metang
 सल्लाह दिनु थ्रे'ग'ग' थ्रे' थ्रonggu khyi
 सवारी (See: कार)
 ससुरा मे'म' mem
 सस्तो खे'स' khēmu
 सहनशीलता चे'प' zēpa
 सहयात्री च्छे'द'स' chhēdra
 सहयोग गर्नु (See: हात दिनु)
 सहयोग क्छे'प'स' gyaptsa
 सहयोग गर्नु द'ल'ज' थ्रे' dalza khyi (Syn.:
 हात दिनु)
 सहयोगी (See: सेवक)
 सहारा रे'सा rēsa

साँगुरो ठाउँ ग'क' थ्रे' थ्रे' gāk thokpu
 साँगुरो थ्रे' थ्रे' thokpu
 साँघु स'अ'प' saampa
 साँचो च्छे'थ्रे' ngotok; थ्रे'थ्रे' limik
 साँच्चे हु'सु' hutung
 साँझ च्छे'थ्रे' gomu
 साइकल स'य'क'ल sāk'al
 साक्षी च्छे'थ्रे' pangpu
 सागपात के'र'मा tshērma
 साइलो च्छे'थ्रे' chāatak
 साझा थ्रे'थ्रे' pīma
 साटिनु (See: फेरिनु)
 साट्नु हे' jē
 साठी ग'ल'स'स' khāl sūm
 साठी थ्रे'थ्रे' thrukchu
 सात च्छे'थ्रे' dīn
 साता (See: हप्ता)
 सातु (भुटेको उवाको) च्छे'थ्रे' tsāmpa
 सातो च्छे'थ्रे' thrempa
 साथ (See: सँगै)
 साथ-साथै थ्रे'थ्रे' shor-la
 साथी च्छे'थ्रे' dalza
 सादा (See: साधारण)
 साधन च्छे'थ्रे' thaap
 साधारण च्छे'थ्रे' kyūma
 सानिमा (See: काकी)
 सानी थ्रे'थ्रे' trīngme
 सानो थ्रे'थ्रे' trīkpe
 सानो गाडी (See: कार)
 सापटी दिनु च्छे'थ्रे' nyā
 सापटी लिनु थ्रे'थ्रे' nyēn, थ्रे'थ्रे' kyīn
 सापटी (See: ऋण)

साबित गर्नु ལུངས་སྐྱོལ། khüngkyol
 सामल ལྷའཕྱི། gyaawi
 सामाग्री (See: वस्तु)
 सामान उतार्नु འབོག་ bo'
 सामान्य मानिस འཇིག་རྟེན་པ། jiktenpa
 सारै ऋषी tshāsi
 सार्नु རྫོང། pō(t) (Syn.: लम्कनु)
 सास དུའ། ūu
 सास तान्नु དུའ་འབྲེན། ūu thēn
 सास फेर्नु དུའ་གཏོང། ūu tōng
 सासू ཞི་མི། iwi
 सास्ती दिनु རྩ་བཅད། tshārche(t)
 साहस (See: आँट)
 साहस गर्नु ལུའ། nuu
 साहास རྫོ་ཤིང། lōpshe'
 साहो (See: कडा)
 सिँगान ལྷའཕྱི། nāp
 सिंह སེང་གི། sēnggi
 सिकाउनु རྫོང། lōp
 सिकारी ལྷི་རེ། kyirewa
 सिकिस्त ལུའོ། thūndi
 सिक्नु རྫོང། lōp (Syn.: जान्नु)
 सिङ ལའ་རྟོག་ arkyok
 सिधा आसन རྫོག་ལུ། tsōkpu
 सिधा ཐང་། thēka
 सिधै (See: तुरुन्त)
 सिनेमा (See: चलचित्र)
 सिन्के धुप རྫོའ་རངས། pōorang
 सिपालु རམ་འཇུ། khāamu
 सिपाही ལུ་ལི་མི། pūlis, དམག་མི། mākmi
 सिमाना ར་མཚམས། sāntsam
 सियो ཁབ། khāp

सिरक-डसना རལ་ཏུར། maltur
 सिरानी ལྷའཕྱི། ngāatri
 सिलाई རོམ་ལུ། tshēmbu
 सिलाउनु བཅོམ། tsēm
 सिसा ཤེལ། shēl
 सिस्नु ལྷའཕྱི། sayok, saye
 सीधा आसनमा रहनु རྫོག་ལུ་བཅད། tsōkpu de(t)
 सीधा राखु རྫོག་ལུ་རྫོང། tsōkpu lōng
 सीप (See: दक्षता)
 सुँगुर བག་པ། phakpa
 सुकाउनु འགྲེལ། gem
 सुक्नु ལེམ། khēm
 सुख (See: आनन्द)
 सुख्खा ལྷམ་ལུ། kāmpu
 सुझाव (See: सल्लाह)
 सुझाव རྫོའ་མལུ། thronggu
 सुझाव दिनु (See: सल्लाह दिनु)
 सुटुकक འཚག་ལ། chhākla
 सुताउनु རྫོལ། nyōl
 सुत्केरी व्यथा ལྷི་རྩལ། kyēsuk
 सुत्र ལེམ་ལུ། zim (Syn.: ढल्कनु)
 सुधानु ལེའ་བ་གཏོང། leewa tōng
 सुन ལེའ་ལ། sēr
 सुन्दर (See: राम्रो, राम्री)
 सुन्नु ལོའ། kho, རོའ། thōo རྩ། nyen, ལེའ་ལ། sēn
 (H)
 सुर ལའའ། daa
 सुरक्षित བཏེར་ལུ། tērmu (Syn.: होसीयार)
 सुरु गर्नु འབོ་འཇུང། gū zu(t)
 सुरु འབོ། gū
 सुरुवाल ལའ་རྫུལ། kāanam
 सुर्ताउनु (See: चिन्तित हुनु)
 सुर्ती ཐམ། thāma

सुली ཅུ་ལྷོ་གྲོ་ chharkyak
 सुल्तो རྣམ་ལོག་པ། naalokpa
 सुसज्जित (See: व्यवस्थित)
 सुस्त मनस्थिति (See: लाटो)
 सु-स्वास्थ्य (See: आराम)
 सुहाउँदो ལྷ་མ་ལ། pāmu, ངམ་གཟིགས། ngāmsik
 सूचना གསལ་རྒྱུ་ལ། sāngyur
 सूती རྩ། raa
 सूर्य (See: घाम)
 सेताम्मे ལྷ་ཡིང་ངེ། kyāding-ngi
 सेतो དཀར་ཅུ། kāru
 सेवक གཤེགས་ལ། yōkpu, ལྷ་པ། lāwa, ལམས་
 ལྷེ། shapchi
 सेवा गर्नु (See: सघाउनु)
 सोचनु (See: विचार गर्नु)
 सोझो (See: सिधा)
 सोध्नु རྩི། thri, ལྷ། shu (h)
 सोमबार གཟའ་རྒྱུ་ལ། za dawa
 सोलु ཤོར་རྩུང་། shōrung

सोस्नु ཐིམ། thim
 सोह འཕུ་རུ་གྲོ། chūruk
 स्तुप རྩོ་རྩེ་གྲོ། chörten
 स्थानीय व्यक्ति གཞིས་རྒྱུ་ལ། shiichaawa
 स्थिर རྩོག་གེ། tsōkge
 स्फटिक ཤེལ་རྩོ། shēldo
 स्याउ ཤཱུ། shâu
 स्याक्पा ཤམ་པ། shākpa
 स्याल ལྷི་ལྷུང་། kyipchang
 स्वच्छता (See: सफाइ)
 स्वभाव རི་གཞི། mishi
 स्वर्ग ལྷེ་ཡུལ། lhēyul
 स्वर्गवास ལྷུ་རྩོང་། throng (H)
 स्वस्थ (See: आराम)
 स्वाद རྩོ། throo
 स्वादिलो ལེམ་ལ། shimpu
 स्वास्थ्य चौकी (See: अस्पताल)
 स्वीकृति (See: अनुमति)

ह

हँसाउनु दगोँद'सोँसोँ' gōtro lōng
हँसिया सोँ' sōr
हजार दहस'गडेण hazar chik
हजुरबा (See: बाजे)
हड्डी रुद'लेण rukok
हतार री'वा rī'wa
हतियार लण'क lakcha
हतियार खोँक'क tshōncha
हत्केला लण'दरै'खडेण lakpi thil
हत्यारा शन'वा shēn'pa
हथौडा रोँ' thoo
हपानु (See: गाली गर्नु)
हप्काउनु (See: गाली गर्नु)
हप्ता स'द' हा' हा' hāpta
हरियो गुरु'सु ngūrmu, गुरु'सु jangmu
हरेक ग'द'स'द' khangsang (Syn.: एकएक)
हरेक (See: एक एकवटा)
हलुङ्गो य'द'गो yengge
हल्ला क'द'लेण kēlok, क'द'लेण kēdra, हु' hur, ह'
ले' hā le
हल्लाउनु सु'वा gūl
हवस् लण'स'ले' lase, lase lase, laa lase (Syn.:
हुन्छ)
हवाईजहाज ग'क'स'सु nāmdru
हस्ताक्षर (See: औँठा छाप)
हस्तिहाड (See: हातीको दाँत)
हाँगा य'ल'वा yālak
हाँसो उठनु दगोँद'स'स'द' gōtra lang
हाँसुनु दगोँद'स'सु gōtra khyi

हात प्रयोग गर्नु लण'स'सु lakpa gya'
हात दिनु लण'स'स'द' lakpa tōng
हात लण'स' lakpa, छुण chhāk (H) (Syn.:
बाहुली)
हातखुट्टा क'द'लण kanglak
हाती लण'सु lāngpu
हातीको दाँत लण'द'ले'स' lāngpesa
हानि ग'क'ग' nyēn
हाम फाल्नु खोँ' chhong
हामी री'द'वा ngi'wa, री'द'द' ngi'rang, व'द'ग'सु
द'क'पु, रोँ'द' horong
हाम्रो री'द'ने ngi're, रोँ'ने hore
हार व'स'सु phampu
हानु व'स' pham
हाल्लु लुण lu'
हावा ल'द'वा lhāawa, हु'र'तुण hūrtuk, लु' lūng
हावापानी ग'क'स'ग'ले'स' nāmshi
हासिल गर्नु (See: पाउनु)
हिउँ ग'वा khaa
हिउँ पनु ग'द'सु khaa gya'
हिउँद व'सु'सु gūnpu
हिजो राती स'द'द'के'स'दी dang nēmpi
हिजो स'द' dang
हिम शिखर ग'द'स'दी khangri
हिमचितुवा स'द'गे'ग' sērken
हिमपहिरो रु' ru'
हिमालय क'स'ल'य hīmalaya
हिसाब गर्नु क'स'सु tsīi gya'
हुनु य'ग' gyi

हुन्छ ग्रीडि ग्रीडि | gyiwi' (Syn.: हवस्)
हुरी (See: हावा)
हुलाक हुलाक | hūlak
हुस्सु (See: बादल)
हृदय ग्रीडि | nyīng, थुसेम | thūusem (H)
हेपाङ ग्रीडि | nyāpcho
हेर्नु ल्हा | lhâ
हेलम्बु क्षेत्र योर्मा | yōlmo
हेलिकप्टर हेर्मा | hēli kāptar

होइन भने (See: नत्र भने)
होचो मांमू | māmu
होच्याएर बोल्नु मांमू | māara tōng
होस (See: सात)
होस हराउनु होंतोर | hōn tōr
होसीयार चाकु | chākpu
होसीयार गर्नु चाकु | chākpu khyi

Appendices

Appendix 1 Transliteration

The principle of transliteration is that each letter of the Sambhota script (the Tibetan script developed by Thonmi Sambhota) is represented by a letter (or sometimes by two or three letters) of the Latin alphabet. The simplest and most commonly used transliteration system is that developed by Turrell Wylie (Wylie 1957). An advantage of this system is that it has been adopted for use in “Wylie Word”, a Tibetan font-converter created by the Tibetan and Himalayan Digital Library (THDL⁷), hosted by the University of Virginia. With this tool, a user can highlight a span of text transliterated using the Wylie system and the Latin alphabet, and immediately convert it to the Sambhota script (or vice versa).⁸

While transliteration enables the reader to recognize the spelling of a word, it gives no straightforward indication of how the word is pronounced in any particular Tibetic language. For that, we use a romanization system, with diacritic symbols added to indicate the tones.

In the table below, the romanized pronunciation is shown in plain text, while the Wylie transliteration is shown in italics.

Table 11: Sambhota alphabet, romanized pronunciation, and Wylie transliteration

ཀ kā <i>ka</i>	ཁ khā <i>kha</i>	ཁྱ khā <i>ga</i>	ང nga <i>nga</i>
ཅ chā <i>cha</i>	ཅྱ chhā <i>cha</i>	ཇ chhā <i>ja</i>	ཉ nyā <i>nya</i>
ཏ tā <i>ta</i>	ཏྱ thā <i>tha</i>	ད tā <i>da</i>	ན nā <i>na</i>
པ pā <i>pa</i>	པྱ phā <i>pha</i>	བ phā <i>ba</i>	མ mā <i>ma</i>
ཅྱ tsā <i>tsa</i>	ཅྱྱ tshā <i>tsha</i>	ཇྱ zā <i>dza</i>	མྱ wā <i>wa</i>
ཉྱ shā <i>zha</i>	ཟྱ sā <i>za</i>	ཨ hā <i>'a</i>	ལ yā <i>ya</i>
ར rā <i>ra</i>	ལྱ lā <i>la</i>	ཤ shā <i>sha</i>	ས sā <i>sa</i>
ཧ hā <i>ha</i>	ཨྱ ā <i>a</i>		

As an example, the Sherpa word ཁྲོད་ ‘brain’ is transliterated in the Wylie system as *klad da*.

Here, each letter of the Sambhota script directly corresponds to a letter in the Latin script: the first letter ཀ corresponds to *k*, beneath it is the letter ལྱ transliterated as *l*, the vowel *a* is marked by default,

⁷ www.thdl.org

⁸ Wylie Word is available for free download from the THDL website, www.thdl.org. It is a Microsoft Word template with a Visual Basic macro which can be used in the Windows operating system. The Tibetan fonts required for use can also be downloaded from the THDL site. Wylie Word uses a slightly modified form of the Wylie system, which is referred to as the “Extended Wylie Transliteration Scheme”, or EWTS.

then comes the suffixed letter ཏྲ་ transliterated as *d*. This is followed by a space, which corresponds to the dot used in the Sambhota script to show syllable boundaries. The next syllable consists of the letter *d* again, with the default vowel *a*. Writing *klad da* is exactly equivalent to རྗེན་ཏྲ་; indeed, using Wylie Word, one can convert automatically back and forth between Sambhota script and the Wylie system in the Latin alphabet.

As mentioned above, it is important to remember that the Wylie transliteration does not indicate the pronunciation of a word. For the pronunciation a *romanization* system is required. The romanized pronunciation is shown between slanted lines. So, for example, the word རྗེན་ཏྲ་ *klad da* is pronounced /lēta/ in Sherpa. The transliteration *klad da* indicates the spelling, while the romanization /lēta/ indicates the modern pronunciation.

Appendix 2 Choosing a script for Sherpa

Over the years, there has been considerable debate about the choice of script best suited for the transcription of Tibeto-Burman languages spoken in Nepal, which of course includes Sherpa. Some of these languages have come to be written using the Devanagari script. These include Magar, Yolmo, Jirel, Gurung, Lhomi, and Tamang⁹. According to Chamberlain (2004: 97), “far fewer [languages] have been developed using the Tibetan script¹⁰, but include work in Mugom and Sherpa”.

Noonan (2005) notes that “Until recently, Sherpa was written mostly in the Tibetan¹¹ script, usually with Classical Tibetan spellings. Recent publications though are likely to be in the Devanagari script. There is a weekly newspaper, numerous teach-yourself Sherpa texts using Devanagari in varying degrees, and an online dictionary, along with some literary publications. An informal standard has been emerging using more-or-less standard Nepali orthographic conventions and thus failing to fully accommodate the phonological structure of the language.”

Some Sherpa glossaries and proverbs have indeed been published in the Devanagari script. The main reason for this is that the authors are mostly young Sherpa speakers who mastered written Nepali in school, but relatively few of them have had the opportunity to learn the Sambhota script.

The Sherpa elite, however, generally support the use of the Sambhota script. Gyurme Chodrak (2008), under the guidance of Tengpoche Rinpoche, the abbot of Tengpoche monastery, has compiled the *Sherpa Dictionary, Shar pa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long* in Sambhota script, which is thus far the most complete Sherpa language resource.

Chamberlain (2004) mentions a cooperative effort between the Sherpa Association (a Sherpa social organization in Kathmandu) and the Korea Research Institute for Languages and Culture. The Korean team proposed the use of both Tibetan and Devanagari to write Sherpa. Speaking generally about Tibeto-Burman languages spoken in Nepal, Turin (2004: 7) wrote “The advantage of Tibetan [...] is that the script at least derives from a language in the same language family (Tibeto-Burman) as many of Nepal’s indigenous and unwritten languages.” In the case of Sherpa and even Mugom, though, we are not only dealing with Tibeto-Burman languages, or even with Bodic languages, but

⁹ See B.L. Chamberlain’s M.A. thesis (2004) : “The Khenkha orthography: developing a language in Tibetan scriptal environment”. The Graduate Institute of Applied Linguistics. Dallas, Texas. (Khenkha is a Bodic language spoken in Bhutan.)

¹⁰ It refers to Sambhota script in the present dictionary.

¹¹ See note previous note.

with languages belonging specifically to the *Tibetic family*¹², i.e., languages directly derived from Old Tibetan and closely related to Classical Literary Tibetan.

Thus, there is a huge difference between Sherpa and, for example, Tamang or even Manangi, which are Bodic (and even Bodish) but not Tibetic languages. Sherpa, being directly derived from Old Tibetan, has in its vocabulary and its grammar regular correspondences with Classical Literary Tibetan. Thus it is possible, in more than 95% of cases, to find the Literary reflex of a Sherpa word, or, conversely, to derive the Sherpa word from a given Literary form. This is generally impossible in Tamang and Manangi, which are not Tibetic languages; in these cases, even when correspondences can be identified, they are often highly irregular.

Another obvious advantage to the use of the Sambhota script to transcribe the Tibetic languages of Nepal is that it better suits their phonology than does Devanagari.

Nepali phonology does not oppose palatal and dental-alveolar affricates and fricatives. Thus the Devanagari letter च *cha* may be freely pronounced like either the ‘ch’ in *cheese* or the ‘ts’ in *cats* (in both cases without aspiration). The same is true of the letter छ *chh*, which may be freely pronounced like either the ‘ch’ in *cheese* or the ‘ts’ in *cats* (in both cases with a strong aspiration). Similarly, the letter ज *ja* may be freely pronounced like either the ‘j’ in *jug* or the ‘dz’ in *adze*. These variations are trivial, and do not signify any difference in meaning in Nepali.

In Tibetic languages, on the other hand, the opposition between /cha/ and /tsa/ (as well as /chha/ vs. /tsha/, and /ja/ vs. /dza/¹³) is contrastive. They cannot be freely varied, because a difference in sound makes a difference in meaning. In the Sambhota alphabet, these different sounds are represented by different graphemes: च /chā/ vs. च्ह /tsā/; छ /chhā/ vs. छ्ह /tshā/; ज /chha/ vs. ज्ह /tsha/. For example, chhā ‘tea’ versus tshā ‘salt’.

Another source of confusion is the absence of an opposition between the sibilants स /sa/ and श /sha/¹⁴ since these two letters sound the same in colloquial Nepali. The corresponding Tibetan letters

¹² The classification of Sherpa is: Tibeto-Burman: Bodic: Bodish: Tibetic : Sherpa. The term Tibeto-Burman refers to a macro-family of more than 350 languages, while the terms Bodic and Bodish refer respectively to groups and subgroups of the TB macrofamily. Tibetic languages, which are also commonly referred to as “Tibetan dialects” or sometimes “Central Bodish”, constitute again a subgroup of the Bodish group and are very closely related because they all derive from Old Tibetan. To take a comparison, although it is true that English belongs to the Indo-European macrofamily, it is much more informative to say that it belongs to the West group of the Germanic family.

¹³ In the International Phonetic Alphabet (IPA), these sounds correspond to the symbols written in brackets: ch [tʃ], chh [tʃh], j [dʒ], ts [ts], tsh [tʃh], dz [dz].

¹⁴ In IPA: s [s], sh [ʃ]. Written Nepali distinguishes these sounds but colloquial Nepali does not.

ས̄/sā/ and ཤ̄/shā/ are always distinguished. In Tibetan ས̄ /sā/ means ‘land, place’, while ཤ̄ /shā/ means ‘meat’.

Thus the Sambhota alphabet is better suited for the transcription of Tibetic languages spoken in Nepal (and elsewhere) because it uses different letters for different sounds in cases where Devanagari may use the same letter for different sounds. The Sambhota alphabet makes the distinctions which are relevant to the spoken Tibetic languages.

Finally, the Sambhota alphabet has a long tradition of use for the transcription of tone languages. Based on established conventions, a reader will know immediately, from the letters at the beginning of a syllable, whether the syllable should be pronounced with a high or low tone. This is not the case for Devanagari; since Devanagari has not traditionally been used to write tone languages, there are no established and widely accepted conventions, and each author may make his or her own decisions. For example, Jirel, a tone language closely related to Sherpa, has been recently transcribed using the Devanagari script by Esther Strahm and Anita Maibaum (2005). The authors have decided not to mark the tones for Jirel, except when they are contrastive (They indicate the tones only in the romanization). Tones that are not contrastive are not marked at all. The consequence is that when a native speaker of Jirel reads a text in Devanagari, s/he can produce the right tones only if s/he already knows the words.¹⁵

In conclusion, the use of the Devanagari script for Sherpa (and for other closely related languages such as Jirel) – unless adapted according to a general consensus – would produce a great deal of confusion between the palatal and dental affricate series (ts vs. ch), as well as between high and low tones.

Apart from the above linguistic arguments, the choice of the Sambhota script over the Devanagari script for the transcription of Sherpa is also motivated by historical, cultural, and religious factors. Sherpas share Vajrayana Buddhism – the dominant religion of the region – with Tibetans and other ethnic groups in Ladakh, Bhutan, and Sikkim. The core texts of this religion are written using the Sambhota script. The Sherpa also share with Tibetans other fundamental aspects of culture such as food, traditional architecture, medicine, way of life, etc. While the Sherpa people have developed their own unique and robust identity, they also share considerable cultural and linguistic affinity with other Himalayan communities such as Yolmo, Nubri, Dolpo, Mugum, Lopas, etc.¹⁶. The choice of the Sambhota script as a common writing system will not only preserve the Sherpa language but also strengthens ties with the other Himalayan groups.

¹⁵ There is no rule that the Jirel reader can use to infer the tones from the Devanagari spelling.

¹⁶ All these communities speak Tibetic languages.

Appendix 3 The main phonological and morphological characteristics of the Sherpa language

In this Appendix we describe some of the main phonological and morphological characteristics of Sherpa, primarily by contrasting them with Classical Literary Tibetan and Modern Standard Tibetan. For Sherpa speakers, this section will facilitate the learning of Literary Tibetan, the language in which the Vajrayana Buddhist canon is written. Conversely, for Tibetan speakers, it will facilitate the learning of Sherpa, or will simply give a better understanding of the relationship between Sherpa and Tibetan. The basic vocabulary is common to the two languages, and in most cases, when a Sherpa word has a different origin from its equivalent in Standard Spoken Tibetan or modern Ü-Tsang dialects, it nevertheless still has a cognate in Classical Literary Tibetan. The only exceptions are a few borrowings from Nepali, English, or neighbouring Tibeto-Burman languages.

The phonological and morphological differences between Sherpa and Standard Spoken Tibetan are quite limited. They are most significant in the area of verbal morphology, which is discussed in section 3 below.

1. The phonemic system

The chart below shows the correspondences between the romanization used to indicate Sherpa pronunciation in this dictionary, and the pronunciation as indicated by the International Phonetic Alphabet (the IPA). When the romanization symbol is different from the IPA, the IPA symbol is shown in square brackets. When there are two IPA symbols in square brackets (as for **z**, **j** and **h**), it means that the letter corresponding to romanization may freely be pronounced in two different ways.

Table 12: Sherpa Consonants

		Labial	Dental alveolar	Retroflex	Palatal	Velar	Glottal
<i>Plosive</i>	<i>voiceless</i>	p	t	tr [t̠]	ky [c]	k	' [ʔ]
	<i>aspirated</i>	ph	th	thr [tʰ]	khy [ch]	kh	
	<i>Voiced</i>	b	d	dr [d]	gy [ɟ]	g	
<i>Affricate</i>	<i>voiceless</i>		ts		ch [tɕ]		
	<i>aspirated</i>		tsh		chh [tɕʰ]		
<i>Fricative</i>	<i>voiceless</i>		s	shr [ɕ]	sh [ɕ]		h [h/ɦ]
	<i>voiced</i>		z [z/dz]	r	j [ɟ/dɟ]		
<i>Lateral</i>	<i>voiceless</i>		lh [ɸ]				
	<i>voiced</i>		l				
<i>Nasal</i>	<i>voiced</i>	m	n		ny [ɲ]	ng [ŋ]	
<i>Glide</i>	<i>voiced</i>	w			y [j]		

The Sherpa consonants distinguish the following places of articulation: bilabial, dental alveolar, retroflex, palatal, velar, and glottal. Concerning the manner of articulation, the plosives (excepted for the glottal) exhibit a systematic opposition between voiceless unaspirated, voiceless aspirated, and voiced unaspirated sounds. For the affricates there is an opposition between voiceless unaspirated and voiceless aspirated. For the fricatives (except for the glottal) and the laterals, there is an opposition between voiceless and voiced. There are four places of articulation for nasals: labial, dental, palatal, and velar. There are two glides: labial and palatal.

The romanization indicating the pronunciation of Sherpa vowels is shown in the chart below. Where appropriate, the IPA symbols are also indicated.

Table 13: Sherpa Vowels

	front		central	back
	unrounded	rounded		rounded
closed	i	ü [y]		u
medium	e [e/ɛ]	ö [ø]		o [o/ɔ]
open			a [a/ʌ]	

2. Phonological correspondences of Literary Tibetan in Sherpa

As mentioned in the Introduction, the Sherpa language is derived from Old Tibetan, a language spoken at the time of the Tibetan Empire¹⁷, more than one thousand years ago. Since Old Tibetan is very closely related to Classical Literary Tibetan¹⁸, it is very convenient to compare Sherpa and Literary Tibetan to understand the evolution of the Sherpa language. We find regular phonological correspondences or ‘reflexes’ of Literary Tibetan in modern Sherpa. Some of the correspondences are common to other modern dialects particularly those of Tsang and To dialects but some are specific to Sherpa.

In the following section, we will give an overview of the specific phonological innovations of the Sherpa language.

It is important to note that spellings in the modern Tibetic languages such as Standard Tibetan (or ‘Lhasa Tibetan’), Ladakhi, Dzongkha, Lhoke (Sikkimese) try to preserve the traditional spelling used in Literary Tibetan. Gyurme Chodrak (2008), our co-author, has followed the same principle in his Sherpa dictionary of the Sherpa language.

The advantage of preserving as much as possible the traditional spelling used in Literary Tibetan is that it shows how Sherpa is not only derived from Old Tibetan but is still very closely related to Literary Tibetan and to modern Tibetic languages or dialects.

In the section below, the examples are presented in the following way: first, comes the Literary word, followed by its Wylie transliteration; then the adapted Sherpa spelling is shown, followed by its romanization, indicating the pronunciation.

2.1 Suffixed letters

In Literary Tibetan, the suffixed letters ཀ་ *ga*, ར་ *nga*, ལ་ *na*, བ་ *ba*, མ་ *ma*, ར་ *ra*, ལ་ *la*, ཏ་ *da*, and འ་ *sa*,¹⁹ correspond to sounds that were still pronounced at the end of a syllable in Old Tibetan as /-k/, /-ng/, /-n/, /-p/, /-m/, /-r/, /-l/, /-t/, and /-s/, respectively. With the exception of /-s/ and /-t/ (in most cases), Sherpa has preserved all of the suffixed consonants. ཀ་ *ga*, ར་ *nga*, ལ་ *na*, བ་ *ba*, མ་ *ma*, ར་ *ra*, and ལ་ *la* are still pronounced, respectively /-k/, /-ng/, /-n/, /-p/, /-m/, /-r/, and /-l/. This is in contrast with

¹⁷ The Tibetan Empire (7th-9th centuries) encompassed a large portion of Central Asia, extending from the border of Afghanistan to Mongolia. It controlled for some decades the Silk Road and the Tarim Basin. It even conquered for a short while Chang’an, the capital of China at that time (nowadays Xi’an).

¹⁸ Hence we simply use the term ‘Literary Tibetan’ to refer to the Classical Literary language.

¹⁹ The italics does not refer to the pronunciation of the letter but to a transliteration that reflects the way Classical Tibetan was pronounced..

Modern Standard Spoken Tibetan (or ‘Lhasa Tibetan’), though, where the suffixed consonants ག། *ga*, ར། *ra*, ལ། *la*, ས། *sa*, and ད། *da* have basically disappeared and are no longer pronounced.

The Literary Tibetan suffixed letter ཅ། *nga* (sometimes followed by the second suffixed letter ས། *sa*) is often pronounced /-ng/ in Sherpa, but in many cases it is simply dropped.

Ex.: ཟངས་ *zangs* > ཟའ་ /saa/ ‘copper’, རླངས་པ་ *rlangs pa* > རླའ་བ་/lāawa/ ‘steam’, བཅོང་ *btsong* > བཅོའ་ /tsōo/ ‘to sell’ (past), དགོང་མོ་ *dgong mo* > དགོ་མུ་ /gomu/ ‘evening’

The combination གས། *gs* in the final position of a word in Literary Tibetan often disappears in Sherpa, but triggers lengthening of the preceding vowel.

Ex.: ལྷགས་ *lcags* > ལྷའ་ /chāa/ ‘metal, iron’, རྟགས་ *rtags* > རྟའ་ tāa ‘sign, brand’, སྤྲགས་ *sngags* > སྤའ་ /ngāa/ ‘mantra’

When the suffixed letter ག། *ga* (or the combination –གས། –*gs*) at the end of one syllable of a word is followed by a nasal མ། *ma* at the beginning of the next syllable of the word, ག། *ga* (or གས། *gs*) is usually nasalized. Since this phonological rule – nasal assimilation, in which the velar plosive /k/ changes to a velar nasal /ng/ – is quite general and natural, we note it in the romanization but not in the spelling, and preserve the traditional orthography.

Ex.: ལྷག་མ་ *lhag ma* > /lhāngma/ ‘leftover’, རྟག་མ་ *rtags ma* > /tāngma/ ‘medal’, སྤྲག་མ་ *skyug ma* > /kyūngma/ ‘nausea’, ཉག་མ་ *nyag ma* > /nyāngma/ ‘strand (of hair)’, སོག་མ་ *sog ma* > /sōngma/ ‘straw’, མིག་དམར་ *mig mar* > /mīngmar/ ‘Mars’, ‘Tuesday’, as well as a person’s name

The suffixed letter ས། *sa* has entirely disappeared in Sherpa – that is, it is never pronounced; this is also the case in most other Tibetic languages. It has been replaced by lengthening of the preceding vowel. In some rare cases the disappearance of ས། *sa* may also trigger a change (umlaut) in the preceding vowel. In our spelling, we use the འ་ *a* to indicate the vowel length which has replaced ས། *sa*.

Ex.: རས་ *nas* > རའ་ /naa/ ‘barley’, རས་ *ras* > རའ་ /raa/ ‘cotton’, སྤོས་ *spos* > སྤོའ་ /pōo/ ‘incense’

The suffixed letter ད། *da* has also generally disappeared in final position, but has left in its place a glottal stop; sometimes it also modifies the preceding vowel : *a, o* → /e/. The other vowels *u, i*, and *e*

do not change when they are followed by ཏི་ *da*. The shift from o > e in Sherpa is a specific and unusual innovation, though it is also found in some Kham dialects²⁰:

Ex.: བོད་ *bod* > བེད་ /phe/ ‘Tibet’, ལྗོངས་ *stod* > ལྗེད་ /tē/ ‘upper place’, ལྗོངས་ཐུང་ *stod thung* > ལྗེད་ཐུང་ /tētung/ ‘jacket’, ཡོད་ *yod* > ཡེད་ /we/ ‘have’, བཟོད་པ་ *bzod pa* > བཟེད་པ་ /zēpa/

In Sherpa verbal morphology, however, the final ཏི་ *da* is preserved with some of the verb suffixes which indicate various tenses :

Ex.: བཅད་པ་ཡིན་ *bcad pa yin* > བཅད་དེན་ /chēt-tin/ ‘I have cut’, ཕུད་པ་ཡིན་ *phud pa yin* > ཕིད་དེན་ /pīt-tin/ ‘I have taken off’

When the dental alveolar suffixed letter ཏི་ *da* is followed by a second syllable beginning with the labial consonant མ་ *ma* or པ་ *pa*, the reflex of *da* usually becomes /t/.²¹

Ex.: རྐྱིད་མོ་ *skyid mo* > རྐྱིར་ལུ་ /kyīrmu/ ‘pleasant’, འདོད་པ་ *dod pa* > འདོར་པ་ /dorpa/ ‘desire’, ཟུང་མེད་ *bud med* > ཟེར་མེད་ /phermi/ ‘wife’, བདུད་མོ་ *bdud mo* > བདུར་ལུ་ /durmu/ ‘female demon’

The change (umlaut) *a, o* → /e/ triggered by the suffix ཏི་ *da* is also triggered by the suffix ན་ *na*²².

Ex. : དཔོན་པོ་ *dpon po* > དཔེན་པུ་ /pēnpu/ ‘chief’, བོན་པོ་ *bon po* > བེན་པུ་ /phenpu/ ‘Bon religion, adept of Bon ཞེན་ *zhon* > ཞེད་ /jē/ ‘to ride’, ལྗོན་ *ston* > ལྗེད་ /tēn/ ‘autumn’, གཡོན་པ་ *g.yon pa* > གཡེན་པ་ /yēnpa/ ‘left’, སྤི་ལ་ཐོན་ *phyi la thon* > སྤི་ལ་ཐེན་ /phī la thēn/ ‘go out’, སོན་ *son* > སེན་ /sēn/ ‘seed’, སྟོན་པ་ *smyon pa* > སྟེན་པུ་ /nyēnpu/ ‘crazy’, མཐོན་པོ་ *mthon po* > མཐེན་པུ་ /thēnpu/ ‘high’, མགོན་པོ་ *mgo thon po* > མགོའ་ཐེན་པུ་ /gō thēnpu/ ‘independent (person)’²³

When the dental-alveolar suffix ན་ *na* is followed by a second syllable beginning with a labial མ་ *ma*, the reflex also yields /t/. The nasal ན་ *na* undergoes dissimilation²⁴ from the following nasal མ་ *ma*, and as a result loses its nasalization and becomes /t/.

²⁰ We give here only examples of the *o* → /e/ reflex since the other reflex *a* > /e/ is also found in most Ü-Tsang dialects and is not specific to Sherpa.

²¹ It seems to be the case with all the vowels (open or closed); however, we do not have examples with the open vowel /a/.

²² We only mention here the case of the reflex *o* > /e/, since it is specific. The reflex *a* > /e/ is found in many other modern Tibetic languages. For examples of this latter reflex see the dictionary.

²³ For the two last words, the pronunciations /nyonpu/ and thonpu/ are also heard.

²⁴ A phenomenon also found in Balti language (Northern Pakistan), which is also derived from Old Tibetan.

Ex.: ཀུན་མ་ *rkun ma* > ཀུར་མ་ /kūrma/ ‘thief’, དཀོན་མོ་ *dkon mo*²⁵ > དཀོར་མུ་ /kōrmu/ ‘scarce’, བརྟན་མོ་ *brtan mo* > བརྟེར་མུ་ /tērmu/ ‘stable, steady’, སྟན་མོ་ *snyan mo* > སྟེར་མུ་/nyērmu/ ‘interesting’, ཉིན་མོ་ *nyin mo* > ཉིར་མུ་ /nyirmu / ‘noon, midday’

2.2 Initial consonant clusters

We now consider initial consonant clusters. As discussed in the Introduction, the prefixed and superscribed letters of Literary Tibetan are silent in Sherpa, as they are in Standard Tibetan and the Kham languages. However, in some cases the initial clusters of Literary Tibetan have produced a transformation of the radical consonant in Sherpa.

Among the initial clusters, we find an innovation not reported in other Tibetic languages and thus apparently unique to Sherpa. This concerns the combination ལྟ་ *lta*, which is produced as ལྟཱ་ *lhā* in Sherpa.

Ex.: ལྟ་ *lta* > ལྟཱ་ *lhā* ‘to look at, to watch’, ལྟོགས་ *ltogs* > ལྟོའ་ *lhōwa* ‘hungry’

Other innovative reflexes include the combinations ལྷ་ *sbra* and ལྷཱ་ *sgra*, which in Sherpa are both reduced simply to ར་ /ra/.

Ex. : ལྷལ་ *sbrul* > རལ་ /rul/ ‘snake’, ལྷང་རྩི་ *sbrang-(rtsi)* > རང་ /rang/ ‘honey’, ལྷང་མ་ *sbrang ma* > རང་མ་ /rengma/ ‘fly’ (insect), ལྷལ་ *sbrel* > རལ་ /rel/ ‘to tie’, ལྷན་ *sbran* > རན་ /ren/ ‘to call for help’, ལྷག་ *sgrug* > རག་ /ru/ ‘to collect’, ལྷོགས་ *sgrogs* > རོག་ /ro/ ‘to read’

The combinations ལྷ་ *py*, ལྷཱ་ *phy*, and ལྷཱ་ *by* yield two different kinds of reflexes. When followed by a front vowel (i or e), the reflexes yield bilabial plosives: /pē/, /phē/, /phē/, /be/ or /pī/, /phī/, /phī/, /bi/. Such correspondences are also found north of the Nepal-Tibet border, among the Tö dialects. When followed by a central or back vowel (u, o, a), the combinations ལྷ་ *py*, ལྷཱ་ *phy*, and ལྷཱ་ *by* yield affricate reflexes /chā/, /chhā/, /chha/, and /ja/.²⁶

Examples with the vowels i and e : ལྷཱ་མ་ *bye ma* > ལྷཱེམ་ /pheema/ ‘sand’, ལྷཱི་བ་ *byi ba* > ལྷཱིེའ་ /phee/ ‘rat’, ལྷཱི་ཕལེ > ལྷཱིེའ་ /phēe/ ‘flour’, ལྷཱིས་པ་ *byis (pa)* > ལྷཱིེས་ཇ་ /pheza/ ‘child’, ལྷཱིང་བ་ *phying ba* > ལྷཱིང་པ་ /phingpa/ ‘felt’, ལྷཱིན་ *phyin* > ལྷཱིན་ /phin/ ‘to go’ (past), ལྷཱིན་ *sbyin* > ལྷཱིན་ /bin/ ‘to give’ (past).

²⁵ The nominal and adjectival suffixes are also sometimes different in Sherpa than in Literary Tibetan as discussed elsewhere.

²⁶ The same pattern pertains with the vowels u and o.

Examples with the vowels a, o and u: ལྷུག་པོ་ *phyug po* > ལྷུག་པུ་ /chhukpu/ ‘rich’, བྱམ་པོ་ *bya pho* > བྱུ་ /chhau/ ‘rooster’, བྱམས་པོ་ *byams po* > བྱམས་པུ་ /chhampu/ ‘loving, kind’, སྦྱང་ *sbyong* > སྦྱང་ /jong/ ‘to practice, to train’.

2.3 Loss of aspiration

As in all the other Tibetic languages, aspiration is contrastive in many syllable-initial consonants. For example: ཀླ་ /kāa/ ‘pillar’ vs. ཀླ་ /khā/ ‘mouth’. In most cases, the aspiration in Sherpa corresponds to the aspiration observed in Literary Tibetan. However, there are a few cases in which the syllable-initial consonant is *not* aspirated in Sherpa, even though it *is* aspirated in Classical Literary Tibetan²⁷.

Ex.: ཁྱི་ *khyi* > ཁྱི་ /kyi/ ‘dog’, ཕུད་ *phud* > ཕུད་ /pī/ ‘took off (clothes, etc.)’, ཕུལ་ *phul* > ཕུལ་ /pū/ ‘to offer, to give (h)’, འཇག་ *thag* > འཇག་ /tāk/ ‘to grind’, མཚོ་ *mtsho* > མཚོ་ /tsô/ ‘lake’

2.4 Tone shifts

Old Tibetan did not make contrastive use of tone, and for that reason the Sambhota alphabet developed in the 7th century does not include a means of marking tone. Some modern Tibetic languages such as Amdo, Ladakhi, Balti and Purik still have no tone distinctions. However, many others – such as Kham, Ü-Tsang, Dzongkha, Drenjong (Sikkimese), and Sherpa – have developed contrastive tones.

Khumbu Sherpa generally follows the regular correspondences between Literary Tibetan and the tones which are observed in other Tibetic languages.

Voiceless consonants of Literary Tibetan such as ཀླ, ཅ, ཏ, བ, and ཅོ *ka, cha, ta, pa, tsa* and their aspirated counterparts ཀླ, ཅ, ཏ, བ, ཅོ *kha, cha, tha, pha, tsha*, etc., correspond with **high tones**, while **voiced** consonants such as ཀླ, ཅ, ཏ, བ, and ཅོ *ga, ja, da, ba, dza* correspond with **low tones**. The nasals ཏ, ཏ, ཏ, and ཏ *nga, nya, na, ma* are pronounced with a low tone unless they are preceded by a preradical. In that case, they are produced with a high tone.

²⁷ In the examples below where verb forms are compared, the same tense-aspect is considered in both Literary Tibetan and in Sherpa.

One interesting characteristic of Khumba Sherpa is that, in some words, tones which are expected to be high – based on what occurs in other Tibetic languages – are actually produced as low tones; the opposite also occurs, though even less frequently. This tone shift is also found in Dzongkha and in some Khams dialects.

Here are some examples of words in which the tone is high in Standard Spoken Tibetan and in most modern Tibetic languages, but low in Sherpa.

Ex.: ལུགས་པ་ *lkugs pa* > ལུའ་བ་ /khuuwa/ ‘idiotic, mute, stupid’, བསྐྱན་ *bstan* > བསྐྱན་/den/ ‘to show’, ཕྱིང་བ་ *phying ba* > བིང་བ་ /phingpa/ ‘felt’, དམར་པོ་ *dmар po* > མར་ཏུ་ /maru/ ‘red’, ལྷགས་ཚེ་ *shugs che* > རྫོའ་ཚེ་མུ་ /shoo chhēmu/ ‘strong’, ཨ་མ་ *a ma* > འ་མ་ /hama/ mother’, ཨ་བ་ *a pa* > འ་བ་ /hawa/ ‘father’, ཁལ་ *khal* > ཁལ་ /khal/ ‘unit of measure’

Further research will be needed to determine whether the tone shift of the Khumbu dialect is also systematic in the Solu and Parak dialects and to determine the reasons for such a shift.

3. Main morphological characteristics

Sherpa nominal and adjectival suffixes are often different from those in Standard Tibetan, but they show some similarities with the Tö and Tsang dialects. The verbal morphology has developed in its own patterns compared to other dialects.

3.1 Nominal suffixes

The main nominal suffixes are : /-(w)a/, /-pa/, /-ma/, /-mu/, /-m/, /-pu/, /-(w)u/, /-ung/, and /-ang/. The shortening of the Literary Tibetan suffixes *-ma* and *-mo* to *-m/*, and the complete loss of the suffix *-ba* are frequently observed in Sherpa; these patterns are also found in Dzongkha, the national language of Bhutan.

Ex.: མཚོ་མོ་ *mdzo mo* > མཚོ་མོ་ /zom/ ‘female hybrid of yak and cow’, བུ་མོ་ *bu mo* > བུ་མོ་ /phūm/ ‘girl’, ལུ་མོ་ *nu mo* > ལུ་མོ་ /num/ ‘younger sister’, ལུ་མོ་ *nu ma* > ལུ་མོ་ /num/ ‘breast, nipple’, རྩིབ་མ་ *rtsib ma* > རྩིབ་མ་ /tsīm/ ‘rib’, རྩོར་བ་ *zor ba* > རྩོར་བ་ /sōr/ ‘sickle’, སེར་བ་ *ser ba* > སེར་བ་ /sēr/ ‘hail’

The nominal suffixes /-ung/ and /-ang/ are also peculiar to Sherpa:

Ex.: དཀར་ཡོལ་ *dkar yol* > ཀ་ཡུང་ /kāyung/ ‘porcelain cup or bowl’, ཞྭ་མོ་ *zhwa mo* > ཞྭ་མུང་ /shamung/ ‘hat’, སེར་མོ་ *ser mo* > སེར་མུང་ /sērmung/ ‘nail’, རིལ་མ་ *ril ma* > རུམ་མང་ /rumang/ ‘sheep and goat droppings’, གཡེར་མ་ *g.yer ma* > ཨེར་མང་ /ērmang/ ‘Sichuan pepper’, ཚོར་མ་ *tsher ma* > ཚོར་མང་ /tshērmang/ ‘thorn’, སྒྱིད་བུ་ *sgyed bu* > སྒྱིད་བུང་ /gyipung/ ‘three-stone fireplace’

3.2 Adjectival suffixes

The main adjectival suffixes in Sherpa are /-pu/, /-mu/, /-ndi/, /-ge/, and /-u/. Among the similarities between Sherpa and both Tö and Tsang, we find the adjectival suffixes /-ndi/ and /-ge/. The suffix /-ndi/ is also found in other western dialects such as Ladakhi.

As we can see from the list below, the adjectival suffixes found in Sherpa are often different than those found in Literary Tibetan:

Ex.: ལྷི་པོ་ *lci po* > ལྷི་འདི་ /chīndi/ ‘heavy’, ཚ་པོ་ *tsha po* > ཚ་འདི་ /tshāndi/ ‘hot’, སྐབ་ *ska ba* > སྐ་འདི་ /kāndi/ ‘thick (liquid), pasty’, གང་མོ་ *grang mo* > གྲང་གི་ /threng-ge/ ‘cold’, གཙང་མ་ *gtsang ma* > གཙང་གི་ /tsēng-ge/ ‘clean’, དཀར་པོ་ *dkar po* > དཀར་བུ་ /kāru/ ‘white’, སྐྱུར་མོ་ *skyur mo* > སྐྱུར་བུ་ /kyūru/ ‘sour’, གསལ་པོ་ *gsal po* > གསལ་མུ་ /sālmū/ ‘clear’, མཁས་པ་ *mkhas pa* > མཁའ་མུ་ /khāamu/ ‘expert’, སྐྱིད་པོ་ *skyid po* > སྐྱིད་མུ་ /kyīrmū/ ‘pleasant’, རིང་པོ་ *ring po* > རིང་མུ་ /ringpu/ ‘long’, བྱམས་པོ་ *byam po* > བྱམས་མུ་ /chhampu/ ‘loving’

3.3 Linking verbs

The essential linking verbs or copulas in Sherpa are ཡིན་ /hin/ ²⁸ ‘to be’ (egophoric or personal information), ཡིན་ཇོ་ /hinza/ (factual), and ཡིན་ཚོགས་ /hinno/ (inferential). The form /hin/ usually corresponds to ‘(I) am’ or ‘(we) are’ while the other forms /hinza/ and /hinno/ generally correspond to ‘(you/they) are’ and ‘(s/he) is’.

The negations of ཡིན་ /hin/ and ཡིན་ཇོ་ /hinza/ are མིན་ /min/ and མིན་ཇོ་ /minza/. The existential copulas are མེད་ /we/ ‘to have, to exist’ (egophoric), and མེད་ཇོ་ /weza/ ‘to have, to exist’ (factual). The negations of མེད་ /we/ and མེད་ཇོ་ /weza/ are མེད་མེད་ /me/ and མེད་ཇོ་མེད་ /meza/ ‘is/are not’. The testimonial existential copula is ཚོགས་ /no/ ‘is / are, there is / there are’; its negation is མི་འདུག་ /mindu/.

²⁸ The spelling རིན་ *hin* is closest to the Sherpa pronunciation /hin/, but the Sherpa authors of this work prefer to retain the Literary Tibetan spelling ཡིན་ *yin*.

3.4 Verb suffixes

As in other modern Tibetic languages, tense in Sherpa is mainly indicated by verb suffixes.²⁹ The chart below shows the main suffixes used for past, perfect, present, progressive, and future tenses, as well as the imperative, prohibitive (negative imperative “don’t do”), and cohortative (“let’s do”) moods.

The various tenses – past, perfect, present, progressive, and future – may be represented by different suffixes depending on evidential modality, which indicates the speaker’s source and access to information. In Sherpa, as in other Tibetic languages, there are three main types of evidentials: *factual* i.e., general or factual information, *sensory* i.e., testimonial information (whereby the speaker is a witness), and *egophoric* i.e., based on the speaker’s personal information. The egophoric evidential markers are normally used only with the first person (which does not always need to be the subject of the verb).

Past (simple)

- V (past) + ལྱིན་ /win/ : *egophoric past*
- V (past) + འུའོ་ /uza/ : *factual past*
- V (past) + ལྷུང་ /sung/ : *sensory past*

Perfect³⁰

- V (past) + ལྱིལྱིན་ /niwe’/ : *egophoric perfect*
- V (past) + ལྱིལྱིན་འོ་ /niweza/ : *factual perfect*
- V (past) + ལྱོག་ /no’/ : *sensory perfect*

Present (general)

- V (pres.) + ལྱིལྱི་ /giwi’/ : *egophoric present*
- V (pres.) + འུའོ་ /uza/ : *factual present*

²⁹ Technically, it is more accurate to say that verb suffixes convey not only tense, but also aspect and mood.

³⁰ The perfect is used to describe action that began in the past and has just been completed at the moment of utterance or whose result is still present at the moment of utterance. In many cases the perfect implies inferential operations (sensory inference, factual inference, personal knowledge inference). For example, in the case of the sensory perfect evidential marker, the speaker is not claiming to have seen the event, but only the result or trace of the event; the statement is thus based on inference.

- V (pres.) + གི་ཚོགས་ /gino'/ : *sensory present*

Present (progressive)

- V (pres.) + ཡིན་ཟེང་ /inwe'/ : *egophoric progressive*
- V (pres.) + ཡིན་ཟེང་ཇ་ /inweza/ : *factual progressive*
- V (pres.) + ཡིན་ཚོགས་ /inno'/ : *sensory progressive*

Future

- V (fut.) + ལུབ་ /up/ : *egophoric near future*
- V (fut.) + ཡིན་ /in/ : *egophoric future*
- V (fut.) + ལུཇ་ /uza/ : *factual future*
- V (fut.) + གི་ཟེང་ /giwi'/ : *prospective (future)*

Imperative

- V (imp.): no suffix

Prohibitive ('don't')

- Negation + V (pres.) : no suffix

Cohortative ('let's')

- V (pres.) + གི་ /gi/

Some of the above suffixes vary depending on the final sound (consonant or vowel) of the preceding verb stem. These are ཟེང་ /win/ (egophoric past), ཡིན་ /yin/ (egophoric future), ལུཇ་ /uza/ (factual present, future, and past), ལུབ་ /up/ (egophoric future), གི་ཟེང་ /giwi'/ (egophoric present and prospective future), གི་ཚོགས་ /gino'/ (sensory present), and གི་ /gi/ (cohortative). The variations observed in these suffixes are summarized in the Table below.

Table 13: Variation of the verbal suffixes depending on the verb-final consonant or vowel

verbal suffixes	ng ང་	t / n ད / ན་	m མ་	r ར་	l ལ་	p/long vowels བ / འ	k (') ག	short vowels
<i>past</i> མིན་ win	gin གིན་	tin དིན་	pin པིན་	rin རིན་	lin ལིན་	win མིན་		
<i>future</i> ཡིན་ in	gin གིན་	tin དིན་	pin པིན་	rin རིན་	lin ལིན་	in ཡིན་		
<i>past/future</i> འུང་ uza	guza གུང་	tuza དུང་	puza པུང་	ruza རུང་	luza ལུང་	uza འུང་	pza པའང་	
<i>future</i> འུབ་ up	gup གུབ་	tup དུབ་	pup པུབ་	rup རུབ་	lup ལུབ་	up འུབ་	p པ་	
<i>present(ego)</i> གི་མིང་ giwi'	giwi' གི་མིང་					iwi' འི་མིང་	(i)wi' འི་མིང་	
<i>present</i> གི་ཚོགས་ gino'	gino' གི་ཚོགས་					ino' འི་ཚོགས་	(i)no' འི་ཚོགས་	
<i>cohortative</i> གི་ gi	gi གི་					i འི་	(i) འི་	

- Ex.: རི་གི་རྒྱུ་ལུང་། /rjki lām-puza/ ‘(S/he) fried potatoes.’
 ད་མིལ་སུ་མྱེབ། /nga shrilmu lhâ-p/ ‘I will watch the show.’
 མིལ་སུ་མྱེབ་ཇོ། /shrilmu lhâ-pza/ ‘(S/he) will watch the show.’
 གི་ཏབ་མིན་དུང་། /kītap bjin-tuza/ ‘(S/he) gave (someone) the book’
 ད་ཡམ་བུ་ལ་བཀལ་ལིན། /nga yambu-la gal-lin/ ‘I went to Kathmandu.’³¹
 ད་ལྷ་ས་ལ་མིན་དིན། /nga lhāsa-la phin-tin/ ‘I went to Lhasa.’
 ད་ས་བེས་ཇོ་ལ་མིན་དིན། /nge pheza bjin-tin/ ‘I gave (something) to the child.’

The suffixes གི་མིང་ /-giwi’/, གི་ཚོགས་ /-gino’/ and གི་ /-gi/ are transformed after a final ག/k/; they become, respectively འི་མིང་ /-iwi’/, འི་ཚོགས་ /-ino’/, and འི་ /-i/. After verb stems ending in a vowel, they become, respectively, མིང་ /-wi’/, ཚོགས་ /-no’/, and འི་ /-i/. In the chart above, the /i/ is shown in parenthesis because it is fused with the verb stem and, as we will see below, generates a change in the verb vowel. The other suffixes are invariable: སུང་ /-sung/, རི་མེང་ /-niwe’/, རི་མེང་ཇོ་ /-niweza/, ཚོགས་ /-no’/, ཡིན་མེང་ /-inwe’/, ཡིན་མེང་ཇོ་ /-inweza/, and ཡིན་ཚོགས་ /-inno’/.

³¹ The verbal suffix /lin/ is used for both the present and the future as shown in the table, but here the verb stem is a past tense form.

3.5 Verb stems

As we have seen above, tense is indicated by verb suffixes. However, many verb stems exhibit morphological variation according to tense, aspect, and mood. This verbal morphology has been inherited from the verbal morphology of Old and Classical Tibetan, which, for some verbs, distinguished up to four stems. For example, the verb གཏོང་ *gtong* ‘send’ has four stem forms: གཏོང་ *gtong* (present), གཏང་ *gtang* (future), གཏང་ *btang* (past), and ཐོངས་ *thongs* (imperative). Compared to Literary Tibetan, the number of stems has been drastically reduced in Sherpa.

Sherpa verbs are either invariable or have two or three, and in some exceptional cases, four verb stems. Only a few controllable verbs have three different forms for past, present-future, and imperative. Non-controllable³² verbs not only lack an imperative stem, but they are also often invariable³³. In Sherpa, as in other modern Tibetic languages, the present and future forms are identical, with only rare exceptions.

Finally, some verb stems consist of **suppletive forms**, i.e. forms that derive historically from different synonymous verbs which are now used to indicate different tenses.

a. Invariable verbs

In verbs of this type, all the tenses and the imperative have the same form.

Ex.: འཇོམ་ /zîm/ ‘to catch, to hold’, དལུམ་ /trūm/ ‘to crush’, ལུམ་ /lhūm/ ‘to fall’, ལྷོན་ /shrîn/ ‘to guard, to protect’, ཐོན་ /thēn/ ‘to go out, to come out’, འཕུར་ /phūr/ ‘to fly, to take off’

b. Verbs with two stems

Many verbs have two distinct stems which – together with verbal suffixes – are used to mark the different tenses and the imperative. Among the verbs having two stems, we find two different groupings of the tenses and, in some cases, the imperative:

³² Non controllable verbs are equivalent to involuntary or non volitional in the present dictionary

³³ Invariable verbs are equivalent to regular verbs in the present dictionary

Table 14: Stem alternations for the different verb groups

	STEM 1	STEM 2
Group 1	present, future	past, imperative
Group 2	present, future, past	imperative
Group 3	present, future, imperative	past

Group 1, which comprises a significant number of Sherpa verbs, distinguishes between the present-future stem and the past stem. If a verb in this group is controllable – and thus has an imperative – then the imperative will be similar to either the present-future stem or to the past stem.

- In the examples below, the imperative form is similar to the past stem:

Ex.: ‘to untie’: འགྲོལ་ /droḷ/ (pres-fut) vs. རྫོལ་ /thröl/ (past, imp); ‘to insert’: འཇིང་ /jit/ (pres-fut) vs. འཇིང་ /chīt/ (past, imp)

- The following examples illustrate a non-controllable verb (without imperative):

Ex.: ‘to melt’: ཞིང་ /shīt/ (pres-fut) vs. འཇིང་ /jit/ (past).

- The verbs of Group 2 do not distinguish the tenses with the stem, but *do* have a specific stem for the imperative :

Ex.: ‘to meet’: མཇལ་ /jal/ (pres-fut, past) vs. མཇོལ་ /jol/ (imp); ‘to measure’: ཅུབ་ /thap/ (pres-fut, past) vs. ཅོབ་ thop (imp)

- In Group 3 verbs, the imperative form is similar to the present-future stem:

Ex.: ‘to send’: བཏོང་ /tōng/ (pres-fut, imp) vs. བཏང་ /tāng/ (past); ‘to deliver’ རྫོལ་ /kyöl/ (pres-fut, imp) vs. རྫུལ་ /kyāl/ (past)

c. Verbs with three stems

A number of controllable verbs distinguish a present-future stem and a past stem, and also have a specific stem for the imperative.

Ex.: ‘to load on’: འགྲུལ་ /grel/ (pres-fut), བཀལ་ /kā/ (past), ཀོལ་ /kō/ (imp); ‘to take’: ལིང་ /liŋg (pres-fut), ལྱེལ་ /lāa/ (past), ལྱོལ་ /lō/ (imp); ‘to sow’: འདེབས་ /dɛp/ (pres-fut), བཏབ་ /tāp/ (past), ཏོབས་ /tōp/ (imp)

d. Verbs with four stems

As mentioned above, in Sherpa the present and future tenses are usually both indicated by a single stem form. However, there are a few rare exceptions. Among them we find the common verb གྱི /khyi/ ‘to do’ which has the following stems: གྱི /khyi/ (pres), གྱིར /khyir/³⁴ (fut), གྱེལ /khyaa/ (past), and གྱིལ /khyji/ (imp).

e. Suppletive verbs

For the vast majority of Sherpa verbs, the verb stem forms – whether there are two, three, or four of them – are derived from a single lexical root, as was the case in the examples above. For a few verbs, one also finds suppletive forms, i.e., forms that originated from completely distinct lexical verbs. The occurrence of suppletive verb forms is found in many other Tibetic languages, including Standard Tibetan, Amdo, and Dzongkha.

Ex.: ‘to go’: འགོ་ /dro/ (pres-fut), བགལ་ /gal/ (past) or བིན་ /phin/ (past), གྱུགས་ /gyu/ (imp.) or རྟོངས་ /dɔŋ/ (imp); ‘to give’: སྟེར་ /tēr/ (pres-fut), སྟིན་ /bin/ (past, imp); ‘to come’: ཅུང་ or འགྱི་ /hung/ or /gyi/ (pres-fut), རོ་ /hō/ (past), /shō/ ཤོག་ (imp)

3.6 Variation of the stem according to the verbal suffix

Another interesting feature of Sherpa verb morphology is that some verbal suffixes have an effect on the pronunciation of the stem (whether present-future or past), and may slightly change its final consonant (in closed syllables) or final vowel (in open syllables).

Verb stems ending in /p/, /k (ʼ)/ or /t/

The verbal suffixes མིན་ /win/, ཡིན་ /yin/, ཅུང་ /uza/, and ཅུབ་ /up/ have an effect on verb stems which end in the sounds in /p/, /k/ or /t/. The final consonants /p/ and /k/ are simply dropped when followed by one of these four verbal suffixes, though they are preserved before all other suffixes. In the case of a final /t/, the situation is exactly the opposite: /t/ is preserved with these four suffixes but dropped with all other verbal suffixes. (སྟུང་ /sung/, རོག་ /noʼ/, etc.).

Examples of verbs ending in /p/:

³⁴ The /-r/ sound at the end of /khyir/ is probably derived from the final letter *d* found in the Classical Tibetan cognate ‘*bgyid*’ ‘to do’. The Classical forms of the verb are *bgyid* (pres), *bgyi* (fut), *bgyis* (past), and *gyis* (imp). The Sherpa verb stems show that modern Sherpa has partly reshaped its verbal system.

/lap/ ‘to talk’, /gyap/ ‘to make’ (past), /phēp/ ‘to come, go (H)’, /lēp/ ‘arrive’, /lōp/ ‘to teach’, /gep/ ‘to cover’ (pres.), /phap/ ‘to go down’, /dep/ ‘to plant’ (pres.), /thōp/ ‘to get’, /thūp/ ‘to be able’, /kyōp/ ‘to defend’

Examples of verbs ending in /k/ ³⁵:

/kūk/ ‘to call, to send for’ (past), /chāk/ ‘to break’ (past), /chhāk/ ‘to be broken, to break (past, unvol.)’, /jāk/ ‘to put’ (past), /lūk/ ‘to pour’ (past), /phok/ ‘to unload, to take something off’ (past), /guk/ ‘to bend’ (past)

Examples of verbs ending in /t/:

/chīt/ ‘to allow’, /trīt/ ‘to lead’, /chēt/ ‘to cut’, /trūt/ ‘to wash’, /chhēt/ ‘to catch on fire’, /nyēt/ ‘to find’, /gut/ ‘to wait’, /go zut/ ‘to start’, /phut/ ‘to blow’, /phot/ ‘to be moved’, /bīt/ ‘to take off’, /bet/ ‘to open’, /shīt/ ‘to melt’, /kūt/ ‘to put on to work’, /jet/ ‘to forget’, /nyī tshēt/ ‘to wake up’, /thret/ ‘to slip’, /det/ ‘to stay’, /phēt/ ‘to bite (insect)’, /thrēt/ ‘to meet’, /shēt/ ‘to say’, /thret/ ‘to scratch’, /lēt/ ‘to chew’, /tsōt/ ‘to cook’, /set/ ‘to run out of’, /sēt/ ‘to kill’

Examples showing the combination of the verb stems ending in /t/, /p/ or /k/ and the verb suffixes:

- ‘to allow’: བཅིད་ཅིན་ /chī-tin/, བཅིད་ཏུ་ངོ་ /chī-tuza/, བཅིད་སྤང་ /chī-sung/, བཅིད་མོག་ /chī-no’/; ‘to cut’: བཅད་ཅིན་ /chēt-tin/, བཅད་ཏུ་ངོ་ /chēt-tuza/, བཅད་སྤང་ /chē-sung/, བཅད་མོག་ /chē-no’/; ‘to lead’: གྲིད་ཅིན་ /trī-tin/, གྲིད་ཏུ་ངོ་ /trī-tuza/, གྲིད་སྤང་ /trī-sung/, གྲིད་མོག་ /trī-no’/. (The pronunciations */trī-t-sung/ and */trī-t-no’/ are not correct.)

³⁵ In the dictionary, the verbal ending in /k/ is noted as an apostrophe /’/ for pedagogical purposes. The reason for this is that /k/ as a final consonant of the verb stem is usually pronounced in a very weak way (as a glottal stop or simply dropped.). The clearly pronounced /k/ is limited (at least in the Khumbu dialect of Sherpa) to the past stem of a few verbs (see the list in Appendix 4), when occurring with the suffixes /sung/ and /no’/. With most verbs, the final /k/ of the past stem is replaced by a lengthening of the vowel. Even when the /k/ is not heard, it is important to note a /k/ or its weaker variant [ʔ] because verb stems ending in a vowel have a different behaviour (for details see next page): the final vowel is modified by some suffixes. This never occurs with verbs ending in /k/ (or [ʔ]). Compare e.g.: /sa+iwi’/ > sewi’ ‘(s/he) will eat’ vs. /kā+yiwi’/ > kāyiwi’ ‘(s/he) will split’; /dro+yiwi’/ > driwi’ ‘(s/he) will go’ vs. /cho+yiwi’/ > chōyiwi’ ‘(s/he) will break’. In the Solu dialect, according to Grave’s transcription (2007), the final /k/ seems to be better preserved.

- ‘to hit’: བརྒྱབ་སྲུང་ /gyap-sung/, but བརྒྱབ་ཟུང་ /gya-uza/; ‘to speak’: ལབ་སྲུང་ /lap-sung/, ལབ་ནོག་ /lap-no’/ (The forms */la-sung/ and */la-no’/ are incorrect.), ལབ་ཟུང་ /la-uza/, ལབ་མིན་ /la-win/ (The pronunciations */la-sung/ and */la-no’/ are not correct).
- ‘to call’: བརྒྱལ་སྲུང་ /kūk-sung/; བརྒྱལ་ཟུང་ /kū-uza/; ‘to break’: རྩམ་སྲུང་ /chhāk-sung/, རྩམ་ཟུང་ /chā-uza/; ‘to put’: བཞག་སྲུང་ /jak-sung/, བཞག་ཟུང་ /ja-uza/

These slight modifications of the stem are not recorded in the orthography of the stem but are instead reflected on the suffix spelling. For example, the suffix is written ཟུང་ /-tuza/ after a final /t/ and ཟུང་ /-uza/ after a final /p/.

Additionally the two suffixes ཟུང་ /uza/ and ཟུབ་ /up/ influence the final vowel: i > e, and u > o.

Ex.: ‘to die’: ཤི་ཟུབ་ /shī+up/ > ཤེབ་ /shēp/; ‘to cry’: ཏུ་ཟུབ་ /ngu+up/ > ཏོབ་ /ngop/

The suffixes རི་མིང་ /iwi’/ and རི་ནོག་ /ino’/ and the cohortative རི་ /i/ (these are the reduced forms of གི་མིང་ giwi’ གི་ནོག་ gino’ and གི་ gi, respectively) have an influence on the final vowels /a/, /o/, and /u/. The vowel /a/ becomes /e/, and the vowels /o/ and /u/ become /i/.

Ex.: རིང་སང་ངས་ཤ་ཟེ་ལྷིང་། /thingsang nge shā se-wi’/ ‘These days I eat meat.’
ཟ་ /sa/ > ཟེ་ /se/

Ex.: རིང་སང་ང་ཁམས་ལུ་ལ་ཡང་སེ་འགྲེ་ལྷིང་། /thingsang nga khumbu la yangse dri-wi’/ ‘These days I often go to Khumbu.’
འགྲོ། /dro/ > འགྲི། /dri/

Ex.: བས་ཇོ་ཉི་ཡང་སེ་ཡང་སེ་ཏུ་ལྷིང་། /pheza ti yangse yangse ngi-wi’/ ‘This child always cries.’
ཏུ་ /ngu/ > ཏུ་ལྷིང་ /ngi/

In the example below, where the verb འབྲེད་ /bɛ(t)/ ends in a silent final ཉི (tha), and is followed by the suffix གི་མིང་ /giwi’/, the vowel of the stem is not modified :

Ex.: ངས་སློའ་འབྲེད་གི་མིང་། /nge go bɛ(t)-giwi’/ ‘I open the door.’

The suffix རི་ནོག་ /ino’/ behaves the same way as རི་མིང་ /iwi’/:

Ex.: ཤ་ཟེ་འཛིན་གི་མིང་ shā se-no’ ‘(s/he) eats meat.’
ཟ་ sa > ཟེ་ se;

In the example below, the verb ends in a final /p/ and the suffix is གི་ཚོག་ /gino'/; the vowel of the stem is not modified:

Ex.: ག་ལ་ལབ་གི་ཚོག་ /āla lap-gino'/ '(s/he) talks a lot.'³⁶

This is also the case with the cohortative suffix གི་ /gi/ and its variant ཇི་ /i/.

Compare : འོ་རོང་འགྲོའི། /orong dri/ 'Let's go!' and འོ་རོང་ཐེབས་གི། /orong phēp-gi/ 'Let's go (H).'

3.7 Negative affixes

Negation is marked by the morpheme མ་ /ma/ which is usually prefixed or, in some cases, suffixed to the verb. In the present and future tenses, when /ma/ occurs before the verb as a prefix, the vowel and tone of the negative morpheme harmonize with those of the verb. So if the verb has a low tone /u/ vowel, the negative morpheme will also have a low tone /u/ vowel; if the verb has a high tone /e/ vowel, the negative morpheme will also have a high tone /e/ vowel.

The prefixed negative marker used with the present and future tenses may thus become མོ་ /mo/, མེ་ /me/, མི་ /mi/ or མུ་ /mu/. For the sake of simplicity, tone is not indicated in the spelling; it can be directly derived from the tone of the verb.

Ex.: མོ་འགྲོ་ /mo-ndro/ '(I) won't go'; མོ་ཤོང་ /mō-shōng/ '(it) won't fit'; མོ་རོག་ /mo-ro/ '(I) won't read'; མེ་སླེབས། /mē-lēp/ '(s/he) won't arrive'; མི་གྲི་ /mi-khyi/ '(s/he) won't do'; མི་བྱི་ /mi-si/ '(s/he) won't say.'; མི་གྲུང་བ་ཉི་ལབ་བཤད་མེ་ཤེས་མྱེད། /mi khuuwa-ti lapshe mē-shē'-wi'/ 'This deaf-mute person does not know how to speak.' ཡི་གི་མི་བྲིག་ཚོག་ /yigi mi-thri'-no'/ '(S/he) does not write.' རང་མུ་དུང་། /chhang mu-thung/ 'I don't drink chang'. ཇི་ལ་མུ་མ་ལྟོ་ཚོག་ /shrīlmu mā-lhā-no'/ '(S/he) does not watch the show'.

Here is an example of suffixed negation : ཇི་ལ་མུ་ལྟོ་མི་འདུག་ /shrīlmu lhā-inmindu'/. '(S/he) is not watching the show.'

In the past and imperative forms, the negative marker always remains མ་ /ma/.

Ex.: མ་བྲི་ /ma-thri/ '(he/she) did not write'; མ་བེན་ /ma-phin/ '(he/she) did not go'; མ་ལྷོ་མ་ /mā-lām/ '(he/she) did not fry'; མ་ལབ། /ma-lap/ 'don't speak!'; མ་ཚོ་ /ma-so/ '(He) did not eat'; མ་ལལ་ /ma-lāa/ '(he/she) did not rise'; མ་བཀལ་ /ma-gal '(I) did not go.'

³⁶ The Sherpa spelling of the genitive /gi/ does not follow the rules of alternation observed in Literary Tibetan spelling; such alternations are irrelevant in Sherpa, so to show them in the spelling would be artificial.

3.8 Interrogative particles

Polar questions are marked by a particle – a small independent word – at the end of the sentence. The interrogative particles are ན་ /na/, ཉི་ /te/ and ཉི་/ta/. Additionally, an interrogative particle ཡི་ /i/ is used in rhetorical questions and conveys the meaning ‘isn’t it?’.

These particles are used only in polar questions, i.e., those requiring “yes” or “no” answers; they are not used if an interrogative pronoun occurs in the sentence.

- Ex.:* རིང་སང་གྲོང་ཚོང་ཇང་དུང་གི་ཉ། /thingsang khyorong chhang thunggi **ta**/ ‘Do you drink chang these days?’
འདི་དཔེ་ཆ་ཡིན་ཉི། /di pēcha hjin-**te**/ ‘Is this a religious book?’
འགྲུར་མེད་ཡིན་ན། /gyurme hjin-**na**/ ‘Is (he) Gyurme?’
གྲོང་ཚོང་ལ་པེན་ཟེང་ཉ། /khyorong-la pēn we-**ta**/ ‘Do you have a pen?’
མོ་འགྲོ་ན། /mo-ndro-**na**/ ‘(They) don’t leave?’
མ་བཀལ་ན། /ma-gal-**na**/ ‘(S/he) has not gone?’
མ་ཟིན་ན། /ma-sin-**na**/ ‘It is not finished?’
མོ་འགྲོ་ཉི། /mo-ndro-**te**/ ‘(They) don’t leave?’
སྲུ་དུང་ཉི། /mu-thung-**te**/ ‘(S/he) does not drink?’
མི་བྲིས་ཉ། ‘mi-dri’-**ta**’ ‘Won’t (S/he) write (the letter)?’

Appendix 4 Irregular verbs

As mentioned in Appendix 3, Sherpa verbs may have 2, 3 or even 4 stems corresponding to the various tenses and the imperative mood. In the chart, one finds the translation of the verb as well as three columns, respectively for the present-future, past and imperative verb stems.

In the exceptional case of distinct verb stems for the present and the future, we indicate the tense [fut] or [pres] in brackets (e.g., ‘to do’).

The morphological differences between the various stems are of 5 main types. Variations of several types may be combined together.

- 1) differences in the **vowels** mainly involving a and o variations: a / o (e.g., ‘to split’, ‘to spin’, ‘to meet’), e/ a/ o (‘to cover’, ‘to load’, etc.), i/ a /o (e.g., ‘to take’)
- 2) differences in **voicing of the initial consonant**: g/k (e.g., geng/ keng ‘to fill up’, gep/ kap ‘to cover’, gel/ kal ‘to load’), d/t (e.g., den /ten ‘to show’, ‘to attach’ doo/taa), dr/thr (e.g., drol/ throl ‘to untie’), j/ ch, (e.g., jit/chit ‘to insert, to allow’), z/tsh (e.g., zu’/tsu ‘to plant’), etc.
- 3) loss of the **final consonants** /ng/, /t/, /k/ in the past stem (e.g., ching/ chi ‘to bind’, jong/ ja ‘to train’, bang/ ba ‘to soak’)
- 4) differences **in vowel length** (e.g., ngu/nguu ‘to cry’)
- 5) differences **in tone** (e.g., chhe(t)/ chhē(t) ‘to enflame’, chhe(t)/ chhē(t) ‘to be cut off’)

Nota bene: As explained in Appendix 3, when verb stems ending in /p/, /t/ or /k/ are used in combination with certain suffixes, these final consonants are simply dropped. Since the rule is not dependant on the stem form, but rather, on the verbal suffix, we only provide the long form in the chart below. Also, note that the verb stems given in the chart below correspond to the forms found in the Khumbu dialect. There are some differences in the Solu dialect, but we find the same fundamental characteristics of the verbal morphology: alternation of stem vowels (between the present, past and imperative), loss of the final consonant /ng/ and /t/ in the past stem, loss of the final consonants /k, p, t/ with some verbal suffixes, alternation in voicing of the initial consonant, and tone shifts.

Verbs are listed in the table below in alphabetical order according to the Sambhota script.

Table 15: Stem alternations for the different verb groups

English	Present- Future དུས་ད་ལྟ་བུ་དང་མ་འོངས་པ་		Past དུས་འདས་པ་		Imperative སྒྲུབ་ཚིག་	
to lead	ཀྲིད་	trīt	ཀྲིའ་	trīi	ཀྲིའ་	trīi
to wash	ལྷུད་	trūt	ལྷུའ་	trūu	ལྷུའ་	trūu
to agitate	དུལྷུག་	trū’	དུལྷུའ་	trūu	དུལྷུའ་	trūu
to split	བཀལ་	kā’	བཀལའ་	kāa	ཀོའ་	kōo
to spin	བཀལ་	kāl	བཀལའ་	kāl	ཀོའ་	kōl
to tie	ལྷིག་	kyī’	ལྷིའ་	kyīi	ལྷིའ་	kyīi
to stretch	ལྷོང་	kyōng	ལྷོངའ་	kyāng	ལྷོངའ་	kyōng
to vomit	ལྷོལ་	kyū’	ལྷོལའ་	kyūu	ལྷོལའ་	kyūu
to be born, to grow	ལྷེ་	kyē	ལྷེའ་	kyēe		
to deliver, to carry	ལྷོལ་	kyōl	ལྷོལའ་	kyāl	ལྷོལའ་	kyōl
to fall apart	ལྷོལ་	thrōl	ལྷོལའ་	thrōl		
to do	ལྷི་	khyi [pres.]	ལྷེའ་	khyaa	ལྷིའ་	khyij
	ལྷི་	khyir [fut.]				

to eat dry powdery food	འགམ་	gam	འགམས་	gam	འགོམ་	gom
to summon, to call	འགྲུག་	gu'	བཀྲུག་	kūk	ཀྲུག་	kū'
to fill up	འགོང་	geng	བགོང་	kēng	ཀོང་	kēng
to cover	འགོབ་	gep	བགའ་	kāp	མཚོ་བསྐྱེད་	kōp
to dry	འགོམ་	gem	བསྐྱེདས་	kām	མཚོ་མས་	kōm
to load on, to hang	འགོལ་	gel	བགལ་	kāl	ཀོལ་	kōl
to wait	ལྷུང་	gut	ལྷུང་	guu	ལྷུང་	guu
to start, to begin	འགོ་ འཛིན་	go zut	འགོ་ཚུང་	go tshūu		
to go	འགོ་	dro	བརྒྱལ་	gā(l)	ལྷུག་	gyū'
			འགོ་	phjñ	མཚོ་	dong
to untie	འགོལ་	droḷ	འགོལ་	thrōl	འགོལ་	thrōl
to make, to build	རྒྱལ་	gya'	བརྒྱལ་	gyap	རྒྱལ་	gyop
to hold back, to dam up	ལྷུག་	gyil	བརྒྱུལ་	kyil	ལྷུག་	kyil

to gather, to pile	གོང་	gong	གོའ་	goo	གོའ་	goo
to arrange, to set up	དྲི།	dri'	དྲིའ་	drii	དྲིའ་	drii
to cry, to weep	ངུ་	ngu	ངུའ་	nguu	ངུའ་	nguu
to harvest	ངམ།	ngā'	ངམའ་	ngāa	ངམའ་	ngōo
to break	ཅོག།	chô'	ཅཅག།	chāk	ཅོག།	chô'
to get ready	ཅོམ་	chōm	ཅཅམས་	chām	ཅོམ་	chōm
to meet (h)	ཅོར་	chōr	ཅཅར་	chār	ཅོར་	chōr
to bind, to tie	ཅིང་	chīng	ཅཅིང་	chīi	ཅིང་	chīi
to make (bed)	ཅོའ་	chōo	ཅཅའ་	chāa	ཅོའ་	chōo
to be broken	ཅོག།	chhō'	ཅོག།	chhāk		
to dance	ཅོམ་	chhōm	ཅཅམས་	chhām	ཅོམས་	chhōm
to be cut off	ཅེད་	chhet	ཅེད་	chhēt		
to enflame, to catch on fire	ཅེད་	chhet	ཅེཅེད་	chhēt		
to jump	ཅོང་	chhong	ཅོའ་	chhōo	ཅོའ་	chhōo
to insert; to allow	ཅིཏྲ་	jīt	ཅཅིཏྲ་	chīt	ཅིཏྲ་	chī'

to put, to leave	འཛོག་	jo'	བཞག་	jak	འཛོག་	jo'
to meet	མཇེལ་	jal	མཇེལ་	jal	མཇོལ་	jol
to change	ཇེ	je	ཇེ	jee	ཇེ	jee
to lie down, to go to sleep	ཉལ་	nyal	ཉལ་	nyal	ཉོལ་	nyol
to buy	ཉོ	nyo	ཉོ	nyoo	ཉོ	nyoo
to borrow	ལྡོ	nyē	ལྡོ	nyāa	ལྡོ	nyōo
to loan	ལྡོན་	nyēn	ལྡོན་	nyēn	ལྡོན་	nyēn
to put to sleep	ལྡོལ་	nyōl	ལྡོལ་	nyāl	ལྡོལ་	nyōl
to follow	བལྡོ	nyā	ལྡོ	nyōo	ལྡོ	nyōo
to send	བཏོང་	tōng	བཏང་	tāng	བཏོང་	tōng
to grind	བཏག་	tā'	བཏང་	tāa	བཏོང་	tōo
to give	བཏེ	tēr	བཏིན་	bjin	བཏིན་	bjin
to measure	ཏཔ་	thap	ཏཔ་	thap	ཏོཔ་	thop
to drink	ཏུང་	thung	ཏུང་	thuu	ཏུམ་	thūng
to apply, to use	ཏོག་	tho'	ཏོང་	thoo	ཏོང་	thoo
to lay	འཏིང་	dīng	བཏིང་	tīng	བཏིང་	tīng

to choose	འདམས་	d <u>a</u> m	འདམས་	d <u>a</u> m	འདོམས་	d <u>o</u> m
to take out	འདྲེན་	d <u>e</u> n	བཏྲེན་	t <u>e</u> n	བཏྲེན་	t <u>e</u> n
to sow, plant	འདྲེབས་	d <u>e</u> p	བཏབ་	t <u>ā</u> p	ཏྲོབས་	t <u>ō</u> p
to tie, to attach	འདྲོའ་	d <u>o</u> o	བཏྲའ་	t <u>ā</u> a	བཏྲོའ་	t <u>ō</u> o
to rub, to sharpen	རྩོད་	d <u>o</u> r	རྩེད་	d <u>a</u> r	རྩོད་	d <u>o</u> r
to beat	ལྷུང་	d <u>u</u> ng	བལྷུང་	d <u>u</u> u	ལྷུང་	d <u>u</u> u
to show	བསྟན་	d <u>e</u> n	ལྟན་	t <u>e</u> n	ལྟན་	t <u>e</u> n
to press	མནན་	n <u>e</u> n	མནན་	n <u>e</u> n	མནན་	n <u>e</u> n
to sweep	ལྷུག་	ch <u>ā</u> '	ལྷུམ་	ch <u>ā</u> a	ལྷོམ་	ch <u>ō</u> o
to give up	ཕྱོང་	p <u>ō</u> ng	ཕྱེད་	p <u>ā</u> ng	ཕྱོང་	p <u>ō</u> ng
to light	ཕྱོར་	p <u>ō</u> r	ཕྱེར་	p <u>ā</u> r	ཕྱོར་	p <u>ō</u> r
to descend	བབས་	ph <u>a</u> p	བབས་	ph <u>a</u> p	བོབས་	ph <u>o</u> p
to blow	ཕྱུད་	ph <u>u</u> t	ཕྱུམ་	ph <u>u</u> u	ཕྱུམ་	ph <u>u</u> u
to move	ཕྱོད་	ph <u>o</u> t	ཕྱོམ་	ph <u>o</u> o		
to write	ཐྲིག་	thr <u>i</u> '	ཐྲིམ་	thr <u>i</u> i	ཐྲིམ་	thr <u>i</u> i
to take off	འཕྲིད་	b <u>i</u> t	ཕྲིད་	p <u>i</u> t	ཕྲིད་	p <u>i</u> '
to open	འཕྲིད་	b <u>e</u> t	ཕྲིད་	p <u>e</u> t	ཕྲིད་	p <u>e</u> '

to unload, to take off	ཕོག་	bo'	ཕོག་	phok	ཕོག་	phô'
to soak, to wet	བཞུ་	bang	བཞུ་	baa	བཞུ་	boo
to stick, to paste	ལམ་	jar	ལམ་	jar	ལམ་	jor
to practice, to train	ལམ་	jong	ལམ་	jaa	ལམ་	joo
to strain, to filter	བཅོལ་	tsē'	བཅོལ་	tsēe	བཅོལ་	tsēe
to sell	བཅོལ་	tsōng	བཅོལ་	tsōo	བཅོལ་	tsōo
to cook	བཅོལ་	tsōt	བཅོལ་	tsōo	བཅོལ་	tsōo
to play	ཅུ་	tsē	ཅུ་	tsēe	ཅུ་	tsēe
to pile up, to stack up	ཅུ་	tsē'	ཅུ་	tsēe	ཅུ་	tsēe
to compose, to write	ཅུ་	tsōm	བརྒྱུ་	tsām	ཅུ་	tsōm
to look for, to search	བཅོལ་	tshōl	བཅོལ་	tshāl	བཅོལ་	tshōl

to plant, to erect	འཇུག་	zu'	འཇུ་	tsūu	ཇུ་	tsūu
to climb	འཇོག་	ze'	འཇོ་	zee	ཇོ་	zee
to melt	ཇི་	shit	འཇིད་	jit		
to say	ཇུ་	shu	ཇུ་	shuu	ཇུ་	shuu
to eat	ཟ་	sa	ཟ་	soo	ཟ་	soo
to say, to tell	ཟུ་	si [pres.]	ཟུ་ཇུ་	sikya	ཟུ་	sji
	ཟུ་འི་	sir [fut.]				
to get drunk	ཟུ་ཇི་	zi	ཟུ་ཇི་	zji		
to make, to build	ཟུ་ཇོ་	zo	ཟུ་ཇོ་	zoo	ཟུ་ཇོ་	zoo
to step	གཡོག་	yōp	གཡགས་	yāp	གཡོགས་	yōp
to collect	ཇུ་	ru'	ཇུ་	ruu	ཇུ་	ruu
to read	རྟོག་	ro'	རྟོ་	raa	རྟོ་	rao
to recite	རྟོ་	rong	རྟོ་	raa	རྟོ་	rao
to fry	ལྟོག་	lōm	ལྟོ་	lām	ལྟོགས་	lōm
to get up, to stand up	ལྟོ་	lang	ལྟོ་	laa	ལྟོ་	lao
to speak	ལག་	lap	ལག་	lap	ལོག་	lop

to pour, to put inside	ལུ་	lu'	ལུགས་	lūk	ལུགས་	lú'
to take	ལིང་	ling	ལྷ་	lāa	ལྷ་	lōo
to die	ཤི་	shī	ཤིང་	shīi		
to tear	ཤོག་	shō'	ཤོགས་	shāa	ཤོ་	shōo
to rinse	ཤོལ་	shōl	ཤོལས་	shāl	ཤོལ་	shōl
to have diarrhea	ཤོལ་	shōl	ཤོལས་	shāl		
to peel; to copy	ཤུ་	shū	ཤུངས་	shūu	ཤུ་	shūu
to shake	ཤར་	shrū'	ཤར་	shrūu	ཤར་	shrūu
to quiver	ཤར་	shrū'	ཤར་	shrūu		
to mix	ཤར་	shrē	ཤར་	shrēe	ཤར་	shrēe
to burn, to grill	ཤར་	shrē'	ཤར་	shrēe	ཤར་	shrēe
to get dark	ཤར་	shrōo	ཤར་	shrōo		
to boil (milk)	ལྷ་	lā'	ལྷ་	lāa	ལྷ་	lōo
to put upright; to beg	ལོང་	lōng	ལོངས་	lāng	ལོང་	lōng
to teach	ལོཔ་	lōp	ལོཔས་	lāp	ལོཔ་	lōp

to come	ལུང་	h <u>u</u> ng	ཤོ་	hō	ཤོག་	shô'
	འགྲི་	gyi				
to look at	ལྗ་	lhâ	ལྗའ་	lhāa	ལྗོའ་	lhōo
to be boiled	ལྗག་	lhā'	ལྗའ་	lhāa		
to braid	ལྗག་	lha'	ལྗའ་	lhaa	ལྗོའ་	lhoo

Bibliography

Sherpa language

- Chamberlain, Bradford Lynn. 2004. *The Khengkha orthography: developing a language in the Tibetan scriptal environment*. Unpublished MA thesis. Dallas: The Graduate Institute of Applied Linguistics.
- Givon, Talmy. 1980. "The drift away from ergativity: diachronic potentials in Sherpa." *Folia Linguistica Historica* 1: 41-60.
- Gordon, Kent. 1969. *Sherpa phonemic summary*. [Solu dialect]. Tibeto-Burman Phonemic Summaries, 2. Kathmandu: Tribhuvan University and Summer Institute of Linguistics.
- Gordon, Kent, and Burkhard Schöttelndreyer. 1970. *Sherpa segmental synopsis*. Kirtipur: Summer Institute of Linguistics, Tribhuvan University.
- Gordon, Kent and Sandra Gordon. 1970. "Sherpa texts." In Austin Hale and Kenneth L. Pike (eds.), *Tone systems of Tibeto-Burman languages of Nepal 4: Texts 2*, 293-304. Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, 3:4. Urbana: University of Illinois Press.
- Gordon, Kent. 1970. "Sherpa tone and higher levels." In Austin Hale and Kenneth L. Pike (eds.), *Tone systems of Tibeto-Burman languages of Nepal 1: Studies on tone and phonological segments*, 186-206. Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, 3:1. Urbana: University of Illinois Press.
- Graves, Thomas Eugene. 2007. *A Grammar of Hile Sherpa*. PhD dissertation. Graduate School of the State University of New York, Buffalo.
- Gyurme Chodrak. 2008. *Shar pa'i tshig mdzod chen mo kun gsal me long*. [The great Sherpa dictionary: a clear mirror.] Kathmandu: The Mountain Institute.
- Hale Austin. 1973. *Clause, sentence and discourse patterns in selected languages of Nepal*. Norman: University of Oklahoma and the Summer Institute of linguistics.
- Hale, Austin. (ed.). 1975. *Collected papers on Sherpa, Jirel. Nepal Studies in Linguistics, 2*. Kirtipur: Summer Institute of Linguistics, Institute of Nepal and Asian Studies. xii, 176 p.
- Hale, Austin. 1970. "Some dimensions of Contrast in Sherpa Phonology". In *Journal of Tribhuvan University*, Special linguistic number, p.89-103.
- Kelly, Barbara. 2004. "Grammar and glossary of Sherpa". In Carol Genetti (ed.), *Tibeto-Burman languages of Nepal: Manange and Sherpa*. Canberra: Pacific Linguistics 557.

- Lee, Sang Yong 2004. "Challenges of Sherpa Dictionary Project." Korea Research Institute for Languages and Cultures. A paper presented at The Asia Lexicography Conference, Chiangmai, Thailand. http://crcl.th.net/sealex/Lee_SherpaDict.pdf
- Schottelndreyer, Burkhard and Austin Hale. 1970. "A note on Sherpa vowels." In Austin Hale and Kenneth L. Pike (eds.), *Tone systems of Tibeto-Burman languages of Nepal 1: Studies on tone and phonological segments*, 368-80. Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, 3:1. Urbana: University of Illinois Press.
- Schottelndreyer, Burkhard and Heiderose Schottelndreyer. 1973. "Sherpa texts." In Austin Hale (ed.), *Clause, sentence, and discourse patterns in selected languages of Nepal, Part 3*, 53-176. Summer Institute of Linguistics Publications in Linguistics and Related Fields, 40(3). Norman: University of Oklahoma and the Summer Institute of linguistics.
- Schottelndreyer, Burkhard and Heiderose. 1971. *A vocabulary of the Sherpa language.* , , Kirtipur: Tribhuvan University, Institute of Nepalese Studies, and the Summer Institute of Linguistics.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1975. "Clause patterns in Sherpa." *Nepal Studies in Linguistics 2*: 1-57.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1975. "Vowels and tone in the Sherpa verb." *Nepal Studies in Linguistics 2*: 59-70.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1978. "Narrative discourse in Sherpa." In Joseph E. Grimes (ed.), *Papers on discourse*, 248-66. Summer Institute of Linguistics Publications in Linguistics and Related Fields, 51. Dallas: Summer Institute of Linguistics.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1980. "Glides in Sherpa verbs". In R.L. Trail (ed.), *Papers in Southeast Asian linguistics*. N°7, p.107-112. Canberra: Department of Linguistics, Research School of Pacific Studies, Australian National University.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1980. "Person markers in Sherpa". In R.L. Trail (ed.) *Papers in Southeast Asian linguistics*. N°7, p. 125-130 Canberra : Department of Linguistics, Research School of Pacific Studies, Australian National University.
- Schottelndreyer, Burkhard. 1980. "Vowel and tone patterns in the Sherpa verb". In R.L. Trail (ed.), *Papers in Southeast Asian linguistics*. N°7, p.113-123. Canberra: Department of Linguistics, Research School of Pacific Studies, Australian National University.
- Schottelndreyer, Heiderose. 1971. *A guide to Sherpa tone*. Kathmandu: Tribhuvan University; Summer Institute of Linguistics, 17 p.
- Watters, Stephen A. 1999. "Tonal contrasts in Sherpa." In Yogendra P. Yadava and Warren W. Glover (eds.), *Topics in Nepalese linguistics*, 54-77. Kamaladi, Kathmandu: Royal Nepal Academy.

- Sherpa, Ang Phinjo. 1999. *Sherpa, Nepali, English: A language guide for beginners*. Kathmandu: Eco Himal.
- Sherpa, Lhakpa Doma Salaka-Binasa and Sherpa, Chhiri Tendi Salaka, in cooperation with Karl-Heinz Kramer. 2006. *Dictionary of the Sherpa language*. Kathmandu: Ratna Books.
- Sherpa, Ngawang Jigdrel. 2006. *Sherpa language dictionary*. Kathmandu: New Nepal Press.
- Watters, Stephen A. 1999. *Tonal contrasts in Sherpa*. In Yogendra P. Yadava and Warren W. Glover (eds.), *Topics in Nepalese linguistics*, 54-77. Kamaladi, Kathmandu: Royal Nepal Academy
- Woodbury, Anthony. 1986. Interactions of tense and evidentiality: a study of Sherpa and English. p.288-302. In W. Chafe and J. Nichols (eds.), *Evidentiality: the linguistic coding of epistemology*. Norwood NJ: ABLEX.
- Wylie, Turrell V. 1957. A standard system of Tibetan transcription. *Harvard Journal of Asiatic Studies* 22: 261-267.

Sherpa culture

- Sherpa, Lhakpa Norbu. 2008. *Through a Sherpa Window: Illustrated Guide to Traditional Sherpa Culture*. Kathmandu: Vajra Publications.
- Sherpa, Lhakpa Sonam. 2006. *syarpji lu ṅso* [Sherpa customs]. Kathmandu: The Mountain Institute.
- Stevens, Stanley. 1993. *Claiming the High Ground: Sherpas, Subsistence and Environmental Change in the Highest Himalaya*. University of California Press.
- Zangbu, Ngawang Tenzin (Abbot of Tengboche monastery). 2000. *Stories and Customs of the Sherpas*. Frances Klatzel (ed.). Kathmandu: Mera Publications.

Additional references

- Bradley, David. 1997. Tibeto-Burman languages and classification. In D. Bradley (ed.), *Papers in South East Asian linguistics: Tibeto-Burman languages of the Himalayas* (No. 14, pp. 1-71). Canberra: Pacific Linguistics.
- Driem, George van. 1998. *Dzongkha*. Languages of the greater Himalayan Region, Vol 1. Driem; (ed.) Leiden: Research School CNWS.
- Gautam, Choodamani. 2062 B.S. *Nepali-english dictionary*. Biratnagar: Gautam Prakashan.
- Glover W.W. 1974. *Sememic and Grammatical Structures in Gurung (Nepal)*. Summer Institute of linguistics, University of Oklahoma.

- Goldstein, Melvyn. 2001. *The new Tibetan-English dictionary of modern Tibetan*, University of California Press.
- Gyurme Dorje W.W. 1996. *Tibet handbook with Bhutan: the travel guide*. (reprinted 1998). Footprints Handbook.
- Haller, Felix. 2000. *Dialekt und Erzählungen von Shigatse*. Bonn: VGH Wissenschaftsverlag GmbH.
- Hari, Anna Maria and Chhegu Lama. 2004. *Dictionary Yolmo-Nepali-English*. Kathmandu: Central Department of Linguistics, Tribhuvan University.
- Lee, Sang Yong. 2003. "A sociolinguistic survey of Sherpa". In T.R. Kansakar, M. Turin (eds.) *Themes in Himalayan languages and linguistics*, p.81-95. Heidelberg : South Asia Institute, and Kathmandu : Tribhuvan University.
- Lee, Sang Yong. 2004. "Challenges of Sherpa Dictionary Project". Korea Research Institute for Languages and cultures, Paper presented at *The Asia Lexicography Conference*, Chiangmai, Thailand. http://seasrc.th.net/sealex/Lee_SherpaDict.pdf.
- Maibaum, Anita and Esther Strahm. 2005. *Jirel-Nepali-English*. Kathmandu: Central Department of Linguistics. Tribhuvan University.
- Michailovsky, Boyd. 1989, "Notes on Dzongkha orthography". In Bradley, D. et al. (eds.) *Prosodic analysis and Asian Linguistics : to Honour R. K Sprigg*. p. 297-301. Canberra: Pacific Linguistics.
- Noonan Michael. 2005. "Recent adaptations of the Devanagari script for the Tibeto-Burman languages of Nepal". In Bhaskararao, Peri (ed.), *Indic scripts: Past and future*. Tokyo: Tokyo University of Foreign Studies.
- Pathak, S. 2007. *English-Nepali Comprehensive Dictionary*. Kathmandu: Padmaraj Pathak Smriti Pratisthan.
- Pittman, Richard S. 1970. "Gurung, Tamang, Thakali, Sherpa, and Chepang prosodies." In Austin Hale and Kenneth L. Pike (eds.), *Tone systems of Tibeto-Burman languages of Nepal 2: Lexical lists and comparative studies*, 1-8. Occasional Papers of the Wolfenden Society on Tibeto-Burman Linguistics, 3:2. Urbana: University of Illinois Press.
- Samuel, Geoffrey. 1993. *Civilized Shamans, Buddhism in Tibetan societies*. (First edition.) Washington: Smithsonian Institution Press.
- Sharma, B. 2063 B.S. *Nepali Sabdasagar (soppttik kosh)*. Kathmandu: Bhabha Pustak Bhandar.
- Spoon, Jeremy. 2008. *Tourism in a sacred landscape: political economy and Sherpa ecological knowledge in Beyul Khumbu/Sagarmatha National Park, Nepal*. PhD dissertation. Anthropology Dept. University of Hawai'i, Manoa.

- Tournadre, Nicolas and Françoise Robin. 2006. *Le grand livre des proverbes tibétains*. Presses du Chatelet.
- Tournadre, Nicolas and Sangda Dorje. 2001. *Manual of Standard Tibetan*. (with two CDs and maps of Tibet). Ithaca: Snow Lion.
- Tournadre, Nicolas. 2008. "Arguments against the Concept of 'Conjunct'/'Disjunct' in Tibetan". In B. Huber, M. Volkart, P. Widmer, and P. Schwiieger, (eds) *Chomolangma, Demawend und Kasbek: Festschrift für Roland Bielmeier zu seinem 65. Geburtstag*. Vol 1. p 281–308.
- Turin, Mark. 2004. "Minority language politics in Nepal and the Himalayas." Position paper for SCALLA working conference: Crossing the digital divide: Shaping technologies to meet human needs. Kathmandu, Nepal.
- Zhang, Yisun 1985. *Bod rgya tshig mdzod chen mo / Zang Han Da Cidian*. Beijing: Mi rigs dpe skrun khang/Minzu Chubanshe.

Useful websites on Tibet and the Himalayas

- www.digitalhimalaya.com "Digital Himalaya"
- www.thdl.com "Tibetan and Himalayan Digital Library"
- <http://dallith.vjf.cnrs.fr/index.htm> "Documentation and archiving of Tibetan and Himalayan Languages and Linguistics."
- www.linguistics.ucsb.edu/HimalayanLinguistics/ "Himalayan linguistics"
- <http://stedt.berkeley.edu/> "Sino-Tibetan Etymological Dictionary and Thesaurus".
- www.mountain.org/work/himalayas/index.cfm "The Mountain Institute (Himalayan Program)."
- www.isw-old.unibe.ch/tibet/CDTD.htm "The Comparative Dictionary of Tibetan Dialects".
- <http://dsal.uchicago.edu/dictionaries/turner/index.html> "Turner, R. L. (Ralph Lilley), Sir. *A comparative and etymological dictionary of the Nepali language*. London: K. Paul, Trench, Trubner, 1931."
- <http://dsal.uchicago.edu/dictionaries/schmidt/> "Schmidt, Ruth Laila. *A Practical dictionary of modern Nepali*. [S.l.]: Ratna Sagar, 1993. 1994."
- <http://www.thdl.org/reference/dictionary/nepali/index.php> "Banu Oja, Shambhu Oja, Mark Turin, and Elisabeth Uphoff. *Cornell's Nepali–English & English–Nepali Glossary*. Cornell University, 2004"